

Årsregnskap og årsberetning 2012 for Gjensidige Forsikring ASA

Styret i Gjensidige Forsikring ASA fastsatte årsregnskapet og årsberetning for 2012 i styremøte onsdag 6. mars 2013. Årsregnskapet ble fastsatt uten endringer fra det foreløpige årsregnskapet som ble offentliggjort 14. februar 2013.

Årsrapport

Årsregnskap og årsberetning for 2012 følger vedlagt, og er også publisert på www.gjensidige.no/rapportering. Fullstendig årsrapport for 2012 publiseres på www.gjensidige.no/rapportering 22. mars 2013.

De formelle kravene for denne redegjørelsen følger av regnskapsloven § 3-3b og Oslo Børs' krav om å følge eller forklare avvik fra Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse slik den foreligger etter de seneste endringer den 20. desember 2012. Anbefalingen finnes på www.nues.no

Styring og kontroll

Denne redegjørelse utgjør en del av selskapets årsrapport og gjelder for regnskapsperioden 2012. Redegjørelsen tar utgangspunkt i lovens disposisjon, samt hovedpunktene til NUES.

Styrets plattform for eierstyring og selskapsledelse er:

- Optimalisere selskapets verdier i et langsiktig perspektiv
- Likebehandling av aksjeeiere
- Lik og sikker tilgang til pålitelig, relevant og tidsriktig informasjon om selskapets virksomhet

Redegjørelse om foretaksstyring etter regnskapsloven

Redegjørelsen om foretaksstyring følger lovens disposisjon.

1. Selskapet følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.
2. Anbefalingen finnes på www.nues.no
3. Styret har avgitt en redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse. Det vises til denne.
4. I pkt. 10 i redegjørelsen blir det gitt en beskrivelse av hovedelementene i systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessene.
5. Selskapet har ikke vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5.
6. Sammensetning til styre, representantskap, kontrollkomité og arbeidsutvalg for styret redegjøres det for i rapporten. Hovedelementene i gjeldende instruks og retningslinjer for organene finnes i pkt. 8 og 9 i redegjørelsen.
7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer finner man i pkt. 8 i redegjørelsen.
8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer er det redegjort for i pkt. 3 i redegjørelsen.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlig vurdering og diskusjon i styret. Styret har i møte den 13. februar 2013 diskutert og forberedt denne redegjørelsen, og i møte 6. mars 2013 vedtatt denne. Det er også gitt en beskrivelse av Gjensidiges etterlevelse til de enkelte punkter.

Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse i Gjensidige Forsikring ASA er tilgjengelig på www.gjensidige.no/investor.

Verdigrunnlag og samfunnsansvar

Gjensidiges verdigrunnlag ligger i kjernevirksomheten – et samfunnsoppdrag for å skape verdier for samfunnet ved å sikre liv, helse og verdier gjennom å avlaste kundene for risiko. Gjensidige utviser derfor et viktig samfunnsansvar gjennom den kompetansen konsernet besitter innenfor forebygging av skader, og som kommer hele samfunnet til gode innenfor en kommersiell ansvarlig ramme.

Det frivillige samfunnsansvaret skal utøves i tråd med samfunnets forventninger til Gjensidige som en betydelig samfunnsaktør.

Styret har med dette utgangspunktet fastsatt retningslinjer for etikk og samfunnsansvar. Gjensidiges engasjement skal videreutvikles, basert på den kompetanse som bygges opp gjennom utøvelsen av kjernevirksomheten.

Særlig viktige områder er trafikk og brann, hvor selskapets kompetanse innen skadeforebygging kan bidra til å redde liv og verdier. Andre viktige områder er holdningsskapende arbeid som motvirker svindel og annen kriminalitet, eller innsats som fremmer fysisk og mental helse hos befolkningen. Den samfunnsansvarlige ekstra innsats skal derfor konsentreres om skadeforebygging i bred forstand.

Internkontrollsystemene omfatter selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar. Det er opprettet en egen etikkpostkasse hvor relevante saker kan meldes. Det er også etablert effektive varslingsrutiner som sikrer mulige varslere vern og varslede saker relevant oppfølging.

Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard. Eierstyring og selskapsledelse skal være i samsvar med beste praksis. En god eierstyringspolitikk vil utvikle konsernets verdiskapningspotensial, og vil over tid øke tilliten og respekten i samfunnet.

Arbeidet med samfunnsansvar er nærmere beskrevet på side 22 - 23 i årsrapporten og på www.gjensidige.no/konsern. Det er fastsatt kvantitative mål for samfunnsansvarlig drift overfor eiere, kunder, ansatte og miljø. Mål og måloppnåelse fremgår av tabell på årsrapportens side 24.

Arbeidsmiljø, likestilling og integrering er nærmere beskrevet i årsrapporten.

Selskapets finansielle investeringer skal følge alminnelig aksepterte retningslinjer for sosialt ansvarlige investeringer (SRI). Selskaper som ikke tilfredsstiller kravene i forbindelse med menneskerettigheter, arbeidstakers rettigheter, miljø, korrupsjon eller våpenproduksjon skal selskapet ikke selv investere i enkeltpapirer. Ved investeringer i fond som forvaltes av andre og hvor selskapet ikke fastsetter rammebetingelsene, skal selskapet etterstrebe og påvirke at selskapets kriterier blir fulgt.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

2. Virksomheten

Virksomhet

I samsvar med vedtektene kan Gjensidige utøve direkte og indirekte skade- og livsforsikringsvirksomhet, herunder overta rene risikoforsikringer av høyst ett års varighet i livsforsikring, eie selskap som driver skadeforsikrings-, livsforsikrings-, bank-, finansierings- og verdipapirvirksomhet, overta risikoforsikringer og gjenforsikringer innen skade- og livsforsikring i den grad loven tillater det, og annen virksomhet som naturlig henger sammen med dette

Mål og hovedstrategier

Styret behandler i juni hvert år selskapets strategi, og fastsetter denne gjennom høsten med tilhørende ambisjoner på kort og lang sikt.

Gjensidiges overordnede mål er å være det mest kundeorienterte skadeforsikringsselskapet i Norden, tuftet på lønnsom drift og en ledende posisjon i dette markedet.

Selskapets forretningsstrategi gir mulighet for lønnsom vekst, organisk eller strukturelt, langs to akser:

- geografisk ekspansjon i Norden og Baltikum innen skadeforsikring
- produktexpansjon i Norge innen bank, pensjon og sparing

Konsernet prioriterer lønnsomhet foran vekst.

Gjensidiges interne, risikobaserte kapitalmodell skal sikre at allokering av kapital tar hensyn til kapitalkostnaden. På denne måten kan ledelsen vurdere forholdet mellom risiko i investerings- og forsikringsvirksomheten, samtidig som prisingen av forsikringsproduktene reflekterer kapitalkostnaden og de langsiktige lønnsomhetskravene.

Konsernet har definert kompetanseutvikling som forretningskritisk. Gjensidige satser derfor målrettet på leder- og medarbeiderutvikling, gode belønningsmodeller og systematisk kompetanseutvikling for å beholde, utvikle og tiltrekke seg dyktige medarbeidere og ledere.

Formål

Selskapets formål er forankret i vedtektene, se www.gjensidige.no/investor.

Formålet er å dekke kundenes trygghetsbehov ved å tilby konkurransedyktige forsikringsprodukter og andre tjenester som naturlig henger sammen med dette.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

3. Selskapskapital og utbytte

Egenkapital

Gjensidigekonsernets egenkapital utgjorde 25,6 milliarder kroner (IFRS) ved utløpet av 2012. Kapitaldekningen var 16,8 prosent (for konsern), og solvensmarginen var 545,1 prosent (for Gjensidige Forsikring ASA). Både kapitaldekning og solvensmargin er justert for styrets utbytteforslag for regnskapsåret 2012. Det lovmessige kapitaldekningskravet er åtte prosent.

Konsernets kapitalbehov må bedømmes ut fra ulike perspektiver. Styret legger vesentlig vekt på følgende perspektiver:

- Legale krav fra myndigheter (kapitaldekning og solvensmargin)
- Ratingselskapenes krav til ansvarlig kapital for å opprettholde målsatt rating
- Krav til ansvarlig kapital basert på interne risikomodeller

Per i dag er ratingkravet det mest bindende, og konsernet har overskuddskapital i forhold til dette. Overskuddskapitalen understøtter den vedtatte utbyttepolitikk, gir handlefrihet og dekker blant annet usikkerheten rundt kapitalkonsekvenser av nytt solvensregelverk (Solvens II) og de markedsmuligheter som utløses som en konsekvens av de skjerpede kapitalkravene.

Utbytte

Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som danner grunnlaget for de utbytteforslag som fremmes for generalforsamlingen.

Gjensidige skal ha en konkurransedyktig utbyttepolitikk sammenlignet med lignende investeringer. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, både nå og fremadrettet, samt konsernets mål og strategiske planer.

Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at mellom 50 og 80 prosent av årets konsernresultat etter skatt utdeles som utbytte. I tillegg til å

betale kontantutbytte, vil Gjensidige også vurdere tilbakekjøp av aksjer som et middel for å øke aksjonærenes totalavkastning.

For regnskapsåret 2011 betalte Gjensidige ut et utbytte på 2,3 milliarder kroner, tilsvarende 83 prosent av resultat etter skatt.

For regnskapsåret 2012 er det foreslått et utbytte på 3,4 milliarder kroner, tilsvarende 80 prosent av resultat etter skatt. Styrets forslag til utdeling av utbytte for regnskapsåret 2012 er nærmere begrunnet i årsberetningen.

Styrefullmakter

Generalforsamlingen i Gjensidige har gitt styret følgende fullmakter:

- Fullmakt til å erverve egne aksjer i markedet med samlet pålydende verdi på inntil 1.000.000 kroner. Fullmakten er gyldig frem til neste ordinære generalforsamling, men ikke lenger enn til 30. juni 2013 og kan bare benyttes til salg og overdragelse til ansatte i Gjensidige konsernet som ledd i konsernets aksjespareprogram. Minste og høyeste beløp som kan betales per aksje, skal være henholdsvis 20 kroner og 200 kroner. Formålet med et slikt tiltak vil være å forsterke en god forretningskultur og lojalitet ved at de ansatte blir deleiere i selskapet. Fullmakten er benyttet til kjøp av 113.336 aksjer til aksjespareprogrammet.
- Fullmakt til å erverve egne aksjer i markedet med pålydende verdi inntil 50.000.000 kroner. Fullmakten er gyldig frem til neste ordinære generalforsamling, men ikke lenger enn til 30. juni 2013 og kan bare benyttes til sletting gjennom kapitalnedsettelse, jfr. Lov om allmennaksjeselskaper § 12-1 eller før dette tidspunkt som vederlag ved kjøp av virksomheter. Bakgrunnen for fullmakten er å gi styret mulighet til å utnytte de mekanismer som allmennaksjeloven gir anledning til når det gjelder distribusjon av kapital til selskapets aksjonærer. Tilbakekjøp av egne aksjer vil også være et viktig virkemiddel for en løpende tilpasning til en hensiktsmessig kapitalstruktur. Det er inngått bindende avtale med Gjensidigestiftelsen som sikrer at den prosentvise størrelsen av Gjensidigestiftelsens eierskap ikke endres dersom styret vedtar å ta i bruk fullmakten. Fullmakten er ikke benyttet i 2012.

Når styret foreslår nye fullmakter for generalforsamlingen skal disse, på samme måte som de foreliggende, begrenses til definerte formål og gjelde innenfor tidsrommet frem til neste ordinære generalforsamling.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

4. Likebehandling av aksjeeiere

Selskapet har kun én aksjeklasse, og alle aksjene har de samme rettighetene i selskapet.

På generalforsamlingen har hver aksje én stemme, med mindre annet følger av lov eller offentlig vedtak.

Ved utstedelse av nye aksjer har eksisterende aksjeeiere fortrinnsrett. Generalforsamlingen kan med tilslutning fra minst 2/3 av det antall stemmer som er representert på generalforsamlingen, beslutte å fravike fortrinnsretten. Et eventuelt forslag om fravikelse av fortrinnsretten skal begrunnes.

Styret har fullmakt til å kjøpe tilbake selskapets egne aksjer. Styret skal påse at selskapet overholder allmennaksjeloven §§ 3-8 og 3-9 i avtaler mellom selskapet og parter som er nevnt der. Ved inngåelse av ikke uvesentlige avtaler mellom selskapet og aksjeeiere, nærstående parter, styremedlemmer eller medlemmer av ledelsen eller nærstående av disse, vil styret innhente uavhengig tredjeparts vurdering. Det samme gjelder avtaler med selskaper i konsernet som har

minoritetsaksjonærer. Dette følger av styreinstruksen, som er tilgjengelig på www.gjensidige.no/konsern.

Ethvert styremedlem og medlem av ledelsen skal umiddelbart varsle styret skriftlig dersom vedkommende direkte eller indirekte har en interesse i en transaksjon eller avtale som er eller vurderes inngått av selskapet. Dette gjelder selv om styremedlemmet anses inhabil i behandling av saken. Bestemmelsene er nedfelt i styreinstruksen og formålet er å unngå å skade selskapets omdømme i forbindelse med investeringer hvor det kan være forhold som kan bli oppfattet som uheldig nært engasjement, eller nær relasjon mellom selskapet og et styremedlem eller ledende ansatte

Avvik fra anbefalingen: Ingen

5. Fri omsettelighet

Aksjene i selskapet er i henhold til vedtektene fritt omsettelige. Gjensidige er en norsk finansinstitusjon. Norsk rammelovgivning har generelle konsesjonsregler som gjelder alle norske finansinstitusjoner ved store erverv av aksjer (ti prosent eller mer).

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6. Generalforsamlingen

Generalforsamlingen er det øverste organ i Gjensidige.

Generalforsamlingen er åpen og tilgjengelig for alle aksjeeiere. Ordinær generalforsamling skal holdes hvert år innen utløpet av mai.

Generalforsamlingen legges opp i tråd med anbefalingen:

- Det er vedtektsfestet en innkallingsfrist på tre uker. Innkalling og saksdokumenter blir gjort tilgjengelig på konsernets hjemmeside www.gjensidige.no/investor. Aksjeeiere kan likevel kreve å få tilsendt saksdokumentene vederlagsfritt. Protokollen vil bli publisert på www.gjensidige.no/investor så snart den foreligger.
- Saksdokumentene skal være utførlige nok til at de gir grunnlag for å kunne ta stilling til de saker som reises.
- Aksjeeiere som vil delta på generalforsamlingen, skal melde dette skriftlig til selskapet senest fem dager før møtet. Påmeldingsfristen er praktisk begrunnet i gjennomføringen av generalforsamlingen.
- I forbindelse med generalforsamlingens valg vil det bli lagt til rette for at det kan stemmes på en og en kandidat.
- Daglig leder, styrets leder, representantskapets ordfører og leder av nominasjonskomiteen har plikt til å være til stede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall.
- Etter vedtektene skal generalforsamlingen ledes av representantskapets ordfører, eventuelt varaordfører, og ved begges fravær av styrets leder eller annen person utpekt av styret.
- Aksjeeiere kan møte ved fullmektig. Innkallingen vil inneholde nærmere informasjon om fremgangsmåte for å møte med fullmektig, herunder fullmaktsskjema. I tillegg vil det bli oppnevnt en person som kan stemme på vegne av aksjeeiere som fullmektig.

Det gis nærmere informasjon om bruk av fullmakt og aksjeeieres rett til å få behandlet saker på generalforsamlingen både i innkallingen og på www.gjensidige.no/investor.

Styret kan i henhold til vedtektene beslutte at aksjonærene skal kunne delta på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler, herunder at de kan utøve sine rettigheter som aksjonær elektronisk.

Medlemmer fra styret er til stede på generalforsamlingen. Styrets leder og daglig leder er normalt til stede for å besvare spørsmål.

Avvik fra anbefalingen: Etter anbefalingen bør styret, valgkomiteen og revisor være til stede i generalforsamlingen. På bakgrunn av de saker som har vært til behandling på generalforsamlingen, har det til nå ikke vært behov for at hele styret skal være tilstede. Leder av styret og nominasjonskomiteen, samt konsernsjefen er imidlertid alltid til stede for å besvare eventuelle spørsmål som blir stilt.

7. Nominasjonskomité

Gjensidige har vedtektsfestet at selskapet skal ha en nominasjonskomité bestående av fire til seks medlemmer valgt av generalforsamlingen. Representantanskapets ordfører er fast medlem dersom vedkommende ikke allerede er valgt av generalforsamlingen. Nominasjonskomiteens leder og medlemmer velges av generalforsamlingen hvert år.

For tiden består nominasjonskomiteen i Gjensidige av fem medlemmer, inklusive representantanskapets ordfører. Alle medlemmene er uavhengige av styret og øvrige ledende ansatte. Tre av medlemmene er også medlemmer av representantanskapet, herunder representantanskapets ordfører. I følge selskapets vedtekter bør Gjensidigestiftelsen være representert med to medlemmer av nominasjonskomiteen og denne anbefalingen er fulgt i 2012.

Per 31. desember 2012 består nominasjonskomiteen av følgende personer:

- Bjørn Iversen (leder)
- Jan Eyolf Brustad
- John Ove Ottestad
- Benedikte Bettina Bjørn
- Beate Bredesen

To representanter valgt av og blant de ansattes medlemmer i representantanskapet skal delta i nominasjonskomiteens arbeid med forberedelse til valg av styreleder, samt ordfører og varaordfører i representantanskapet.

Nominasjonskomiteen skal bidra til valg av kompetente og engasjerte tillitsvalgte med fokus på verdiskaping. Det er et mål at de tillitsvalgte samlet skal kunne utfordre og inspirere den daglige ledelsen innenfor selskapets virksomhetsområder.

Nominasjonskomiteen skal foreslå kandidater – unntatt de ansattes representanter – til:

- representantanskapet,
- generalforsamlingens forslag til valg av ordfører og varaordfører,
- representantanskapets valg av ordfører og varaordfører,
- styret, herunder styrets leder,
- kontrollkomiteen, herunder komiteens leder,
- nominasjonskomiteen og komiteens leder,
- revisor

Begrunnet innstilling med relevante personopplysninger skal følge innkallingen til det valgmøtet forslaget fremmes overfor.

Nominasjonskomiteen skal foreslå alle godtgjørelser som skal fastsettes av generalforsamlingen eller representantanskapet, herunder godtgjørelse til nominasjonskomiteens medlemmer som fastsettes av generalforsamlingen, og innstille på om forslaget til revisors godtgjørelse skal godkjennes.

Det er utarbeidet instruks for nominasjonskomiteens arbeid som er vedtatt av generalforsamlingen. Instruksen er tilgjengelig på www.gjensidige.no/investor. Det gis nærmere informasjon om aksjeeiers rett til å gi innspill til nominasjonskomiteen på www.gjensidige.no/investor

Avvik fra anbefalingen: Ingen

8. Representantskap og styre, sammensetning og uavhengighet

Representantskapets sammensetning

Representantskapet i Gjensidige består av 21 medlemmer eller et høyere antall delelig med tre. De ansattes representanter velges for to år av gangen, øvrige representanter velges for ett år. Representantskapets ordfører og varaordfører velges av representantskapet for ett år.

For tiden består representantskapet av 21 medlemmer, 14 valgt av aksjeeierne og syv valgt av de ansatte. Representantskapets medlemmer fremgår av www.gjensidige.no/investor

Representantskapets uavhengighet

Representantskapet er bredt sammensatt, og flertallet av medlemmene er uavhengige av særinteresser (direkte, indirekte eller gjennom ansettelse) i selskapet. Syv av de fjorten aksjeeiervalgte representantene er uavhengige av Gjensidigestiftelsen.

Etter finansieringsvirksomhetsloven § 2d-3 fjerde ledd kan tillitsvalgte i Gjensidigestiftelsen være representert med inntil en tredel av medlemmene i representantskapet og styret i Gjensidige. Representantskapet har i 2011 besluttet retningslinjer for sitt eget arbeid. Retningslinjene er tilgjengelig på www.gjensidige.no/investor.

Representantskapets oppgaver

Representantskapets oppgaver er i henhold til forsikringsvirksomhetsloven og vedtektenes § 2-8 å føre tilsyn med styrets forvaltning av selskapet og med at selskapets formål fremmes i samsvar med lovgivningen, vedtekter, generalforsamlingens og representantskapets beslutninger. Representantskapet møtes normalt tre ganger i året.

Styrets sammensetning

Styret i Gjensidige skal bestå av 10 medlemmer, hvorav tre er valgt av de ansatte. I finansinstitusjoner krever loven at styret velges av representantskapet. De aksjeeiervalgte styremedlemmer velges for ett år av gangen. Styrets leder velges direkte av representantskapet. De ansattevalgte styremedlemmene velges for to år av gangen, men slik at minimum ett medlem er på valg hvert år.

Styret i Gjensidige skal være bredt sammensatt. I nominasjonskomiteens instruks gir generalforsamlingen følgende føringer for nominasjonskomiteens arbeid:

- Nominasjonskomiteen skal legge vekt på at alle foreslåtte kandidater har nødvendig erfaring, kompetanse og kapasitet til å utføre de aktuelle verv på en tilfredsstillende måte.
- Ved forslag på medlemmer til styret bør det i samsvar med god eierstyring og selskapsledelse legges vekt på at hensynet til aksjonærfellesskapets interesser blir ivaretatt og at aksjonærsammensetningen reflekteres.
- Styremedlemmer bør være uavhengige av selskapets daglige ledelse.

Informasjon om deltakerne i styret:

	Antall deltakelser i styremøte	Antall eide Gjensidigeaksjer per 31. desember 2012
Inge K. Hansen	8	12.253
Gunhild H. Andersen	8	785
Trond Vegard Andersen	7	1.778
Hans-Erik F. Andersson	8	1.778
Per Arne Bjørge	8	10.542
Kjetil Kristensen	7	526
Gisele Marchand	8	1.481
Gunnar Mjåtvedt	8	2.486
Mette Rostad	8	2.794
Mari Skjærstad	8	0

I dagens styre er 43 prosent av de aksjeeiervalgte medlemmene kvinner. Det vises til nærmere presentasjon av styremedlemmene på sidene 43 til 68 i årsrapporten samt på selskapets hjemmeside www.gjensidige.no/konsern.

Styrets uavhengighet

Ingen fra den daglige ledelse er medlem av styret. Samtlige av de aksjeeiervalgte styremedlemmene er uavhengige av ledende ansatte. Tre av de aksjeeiervalgte styremedlemmene representerer Gjensidigestiftelsen. Øvrige styremedlemmer er uavhengige av hovedaksjeeier. Samtlige styremedlemmer er uavhengige av vesentlige forretningsforbindelser.

Styremedlemmers aksjeeie

Ni av styrets medlemmer eier aksjer i selskapet, se oversikten i tabell over. Styremedlemmene følger de alminnelige regler for primærinnsidere, men har for seg og sine nærstående på frivillig grunnlag meddelt at handel i Gjensidigeaksjen eller avledede instrumenter, kun vil bli gjennomført innenfor en rimelig tidsramme etter at kvartalsrapporten er avgitt, og slik at handel kan foretas med lik informasjon om selskapet og selskapets finansielle stilling.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

9. Styrets arbeid

Styrearbeidet følger en fastsatt årsplan og styres i samsvar med fastsatt styreinstruks. Styreinstruksen er tilgjengelig på www.gjensidige.no/konsern og den gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling, herunder hvilke saker som skal styrebehandles, og regler for innkalling og møtebehandling. Videre har styret fastsatt instruks for daglig leder, som regulerer intern ansvars- og oppgavefordeling.

Styret har jevnlig fysiske styremøter og har åtte faste møter hvert år. Avhengig av sak og situasjon avholdes det ytterligere møter. Disse kan være telefonmøter. I 2012 ble det avholdt til sammen 8 styremøter. Ett av møtene var et todagers strategimøte.

I saker der styreleder er eller har vært aktivt engasjert, skal et annet styremedlem lede styrets diskusjon av saken.

Styret i Gjensidige Forsikring ASA har etablert to arbeidsutvalg - et revisjonsutvalg og et godtgjørelsesutvalg. Samtlige medlemmer av de to utvalgene er uavhengige av virksomheten og dens daglige ledelse.

Revisjonsutvalget

Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg som består av styremedlemmer valgt av styret. Revisjonsutvalget skal blant annet forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, og styrke styrets oppfølging av konsernet blant annet gjennom å bidra til grundig og uavhengig

styrebehandling av saker som gjelder finansiell rapportering. I tillegg skal de overvåke systemene for intern kontroll og risikostyring samt selskapets internrevisjon. Utvalget har også løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, og vurderer og overvåker revisors uavhengighet, jfr. Revisorloven kapittel 4. Utvalget skal uttale seg om valg av revisor og dennes honorar. Utvalget har i 2012 hatt 7 møter.

Per 31. desember 2012 består revisjonsutvalget av følgende personer:

- Hans-Erik F. Andersson
- Per Arne Bjørge
- Kjetil Kristensen
- Gisele Marchand
- Gunnar Mjåtvedt

Godtgjørelsesutvalget

Godtgjørelsesutvalget skal, innenfor styrets ansvarsramme, styrke styrets oppfølging av belønningspolitikk overfor konsernsjef, øvrig konsernledelse og nøkkelpersoner.

Utvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for:

- Å utarbeide forslag til, og følge opp praktiseringen av konsernets retningslinjer og rammer for godtgjørelse
- Årlig å utarbeide og foreslå godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig å utarbeide forslag til målkort for konsernsjef
- Å være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til øvrige av de ledende ansatte
- Å utarbeide forslag til prinsipper og erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering samt andre ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver
- Å vurdere andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

Utvalget er et rådgivende organ for styret og har i 2012 hatt ett møte.

Per 31. desember 2012 består godtgjørelsesutvalget av følgende personer:

- Inge K. Hansen
- Trond Vegard Andersen
- Mari Skjærstad

Styret gjennomfører årlig en egenevaluering som oversendes nominasjonskomiteen som underlag til deres arbeid.

Styrets habilitet

I konsernets styreinstruks reguleres inhabilitet i styret. Et styremedlem må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående, at medlemmet må anses for direkte eller indirekte å ha personlig eller økonomisk interesse i saken. Det samme gjelder daglig leder. Likeså er man inhabil når det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes motiver for å delta i avgjørelsen av en sak.

Det enkelte styremedlem plikter selv å påse at man ikke er inhabil i behandlingen av en sak. I tvilstilfelle forelegges spørsmålet for styrets leder. Styrets leder forelegger tvilsspørsmål knyttet til egen habilitet for et samlet styre.

Styret skal godkjenne avtaler mellom selskapet og et styremedlem eller daglig leder. Styret skal også godkjenne avtaler mellom selskapet og tredjepart der et styremedlem eller daglig leder må antas å ha en særlig interesse.

Introduksjonsprogram til nye styremedlemmer

Relevant informasjon om selskapet og styrets arbeid tilgjengeliggjøres for nye styremedlemmer i selskapets web-baserte styreportal. I tillegg er introduksjonsprogram til nye styremedlemmer under utarbeidelse. Nye styremedlemmer vil gjennom å møte nøkkelpersoner i ledelsen få introduksjon til organisering og driften av selskapet. Introduksjonsprogrammet får oppstart våren 2013.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

10. Risikostyring og internkontroll

Styret har fokus på risikostyring og internkontroll, og dette er en integrert del av styrets planmessige arbeid. Styret har vedtatt «Policy for risikostyring og internkontroll». Dokumentet beskriver blant annet hovedprinsipper for risikostyring og internkontroll samt inneholder en beskrivelse av ansvarsdelingen. Dokumentet er tilgjengelig på www.gjensidige.no/konsern.

Hovedformålet er at risikostyring og internkontroll skal gi rimelig sikkerhet for måloppnåelse med følgende virkemidler:

- Målrettet, effektiv og hensiktsmessig drift.
- Pålitelig intern og ekstern rapportering
- Overholdelse av lover og regler, samt internt regelverk.

Styret gjennomgår årlig konsernets viktigste risikoområder og den interne kontrollen. Styret får i tillegg kvartalsvis rapport om risikosituasjonen i konsernet. Ansvarsdelingen mellom styret og konsernsjef skjer på følgende måte:

Styrets ansvar:

- Styret har det overordnede ansvar for at Gjensidige har etablert hensiktsmessige og effektive prosesser for risikostyring og internkontroll i henhold til anerkjente rammeverk.
- Styret skal sørge for at nevnte prosesser blir tilfredsstillende etablert, gjennomført, og fulgt opp, blant annet gjennom behandling av rapporter utarbeidet av compliance-funksjonen og risikostyringsfunksjonen som oversendes styret av konsernsjef og internrevisjonsfunksjonen som direkte rapporter til styret.
- Styret skal påse at risikostyring og internkontroll integreres i konsernets strategi- og forretningsprosesser.

Konsernsjefens ansvar:

- Skal sørge for at Gjensidiges risikostyring og internkontroll blir gjennomført, dokumentert, overvåket og fulgt opp på en forsvarlig måte. Konsernsjefen skal fastsette instruksjer og retningslinjer for hvordan konsernets risikostyring og internkontroll skal gjennomføres i praksis, samt etablere hensiktsmessige kontrollprosesser og funksjoner.

Det er etablert sentraliserte risikokontrollfunksjoner som er uavhengige av den forretningsmessige driften; Compliance, og Risiko- og kapitalstyring. I tillegg gir internrevisjonsfunksjonen et ytterligere, uavhengig kontrollnivå med rapportering rett til styret.

Compliancefunksjonen er en uavhengig funksjon i forhold til den operative drift som identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets compliancerisiko. Vurdering av compliancerisikoen inngår i konsernets årlige prosess for risikovurdering.

Avdeling for risiko- og kapitalstyring er ansvarlig for overvåking av den totale risikosituasjonen og rammeverket for risikostyring, herunder internkontroll samt kvantifisering og aggregering av risiko.

Konsernrevisjonen er en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen oppnår sine målsettinger. Leder av Konsern-

revisjonen ansettes og avskjediges av styret og avgir minimum én gang per år rapport til styret og konsernsjef om konsernets risikostyring og internkontroll. Styret godkjenner årlig Konsernrevisjonens ressurser og planer. Revisjonsdirektør rapporterer kvartalsvis resultatene av revisjonsarbeidet til styret og konsernsjef. Revisjonsarbeidet gjennomføres i henhold til Internasjonale standarder for internrevisjon, (IIA)

Konsernets risikokontrollfunksjoner er organisert etter prinsippet om tre forsvarslinjer.

Kontrollkomité

Finansinstitusjoner er pålagt å ha egen valgt kontrollkomité. Kontrollkomiteen er uavhengig av styret og administrasjon, og velges av generalforsamlingen. Komiteen har jevnlig møter og skal se til at selskapet virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov, vedtekter, retningslinjer fastsatt av representantskapet, samt pålegg fra Finanstilsynet. Komiteen skal spesielt se til at selskapet har betryggende styringssystemer og interne kontrollordninger. Kontrollkomiteen er identisk for alle selskaper i konsernet som er pålagt å ha slik kontrollkomité. Komiteen skal også føre tilsyn med øvrige selskaper i konsernet..

Per 31. desember 2012 består kontrollkomiteen av følgende personer:

- Sven Iver Steen
- Hallvar Strømme
- Liselotte Aune Lee
- Vigdis Myhre Næsseth (fast møtende varamedlem)

Internkontrollen og systemene omfatter også selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

Regnskapsrapportering og finansiell styring

Finansdirektør har ansvar for blant annet finansforvaltning, risiko- og kapitalstyring, aktuar, planprosess og resultatsikring. Konserndirektør for konsernstab og fellestjenester har ansvar for blant annet regnskapsrapporteringen. Denne organiseringen er gjort for å sikre uavhengighet mellom den som er førende premissgiver for resultatskapningen og de som rapporterer resultatene.

Gjensidige-konsernet offentliggjør fire kvartalsregnskaper i tillegg til ordinært årsregnskap. Regnskapene skal tilfredsstille krav i lover og forskrifter og skal avlegges i henhold til vedtatte regnskapsprinsipper.

Tidsfrister for offentliggjøring fastsettes av styret. Arbeidsoppgavene som gjennomføres i avslutningsfasen er nedfelt i en tidsplan med spesifisering av ansvarlig og tidsfrist for å sikre rettidig rapportering. Denne gjennomgås i forkant av hvert kvartal for å sikre at eventuelle nye forhold er fanget opp og at planen fortsatt er hensiktsmessig.

Det er utarbeidet en overordnet beskrivelse av prosessen rundt regnskapsavslutningen som en del av Gjensidiges styrende dokumenter. Videre er det utarbeidet en rapporteringsinstruks med regnskapsprinsipper som datterselskap og filialer må rapportere i henhold til. Den interne kontrollen bygger på prinsippet om arbeidsdeling, og dualisme og er dokumentert gjennom prosess- og rutinebeskrivelser på vesentlige områder. Det er etablert fullmaktstrukturer, avstemming og ledelsesgjennomganger.

Som ledd i styrets tidligere omtalte årlige gjennomgang av konsernets risiko-områder og den interne kontrollen, gjøres det også en evaluering av risiko og kontroller i regnskapsrapporteringsprosessen, og om det er behov for tiltak. Konsernregnskap utarbeides månedlig og rapporteres med kommentarer og forklaringer for de enkelte forretningsmessige segmenter på månedlig basis til styret. I forbindelse med utarbeidelsen er det et samspill mellom Konsernregn-

skap, Aktuar, Økonomi- og Forretningsstyring, Reassuranse og controllerne i forretningsområdene for kvalitetssikring av tall og kommentarer. Forsikringsreservene vurderes månedlig av Aktuar med årlig gjennomgang av ekstern aktuar. Regnskapsmessige poster som inneholder ulik grad av skjønn og vurderinger, gjennomgås og dokumenteres i forkant av den kvartalsvise regnskapsavslutningen. Vurderingsposter gjennomgås med styrets revisjonsutvalg i kvartalsvise møter. Revisjonsutvalget behandler også kvartalsregnskap, selskapsregnskap og konsernregnskap. Det er sammenfallende prosesser for konsern og morselskap. Årsregnskapene besluttet av de respektive generalforsamlinger.

Konsernet har en etablert planprosess for finansiell styring hvor Konsernsjef, Finansdirektør og Direktør Økonomi- og Forretningsstyring møter forretnings- og støtteområder minimum kvartalsvis og gjennomgår finansielle resultater og måloppnåelse samt hendelser som påvirker fremtidig utvikling. På møtene vurderes blant annet risikoer knyttet til finansiell rapportering, både på kort og lang sikt. Konsernledelsen gjennomgår månedlig finansiell rapportering, herunder utvikling i resultat- og balansestørrelser, måloppnåelse, årsprognose, risikovurdering og analyse av og kommentarer til resultater i forretnings- og støtteområder.

Ved utkontraktering av vesentlige arbeidsprosesser, for eksempel lønnskjøring og IKT-tjenester innhenter konsernet erklæringer i henhold til ISA3402 for å vurdere kontraktpartens internkontroll. Formålet er å etterse at kontraktspartneren har en tilfredsstillende internkontroll.

Konsernet er opptatt av at prosessene knyttet til regnskapsrapportering og finansiell styring gjennomføres av medarbeidere med riktig kompetanse for de ulike arbeidsoppgavene. Faglig oppdatering ved selvstudium, kurs og etterutdanning skjer i henhold til behov og kompleksitet i stillingen. Det legges opp til at konsernet til enhver tid har tilstrekkelig med kompetanse og ressurser til å kunne gjennomføre en rettidig regnskapsavslutning uten vesentlige feil for konsern og selskapsregnskapet. Dette innebærer fagområdene IFRS, NGAAP, årsregnskapsforskriften for forsikringsselskap med flere. Det er aktiv deltagelse i ulike bransjeorganisasjoner nedsatt for bank, liv- og skadeforsikring der aktuelle problemstillinger diskuteres.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

11. Godtgjørelse til styret

Nominasjonskomiteen foreslår godtgjørelse til styret, som fastsettes av representantskapet. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig og ingen av styremedlemmene har aksjeopsjoner utstedt av selskapet.

Godtgjørelse for det enkelte styremedlem fremgår på side 125 i årsrapporten. Honorarenes størrelse reflekterer styrets ansvar, kompetanse tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styremedlemmer mottar i tillegg særskilt honorar for deltagelse i styrets revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Konsernet har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Ordningen skal sikre at Gjensidige tiltrekker seg og beholder medarbeidere som presterer, utvikler seg, lærer og deler. Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva konsernet tilbyr av godtgjørelse og goder. Konsernets godtgjørelsesordninger skal være åpne og prestasjonsbaserte, slik at de i så stor grad som mulig oppleves som rettfærdige og forutsigbare. Det skal være samsvar mellom avtalt prestasjon og den godtgjørelsen som gis.

Retningslinjer for godtgjørelse og karriereutvikling skal knyttes til oppnåelse av

konsernets uttrykte strategiske og økonomiske mål og verdigrunnlag, hvor både kvantitative og kvalitative målsetninger tas med i vurderingen. Målekriteriene skal fremme ønsket bedriftskultur og langsiktig verdiskapning, og så langt det er mulig ta hensyn til faktiske kapitalkostnader. Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god risikostyring, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Fast grunnlønn skal være hovedelement i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, forsikringsordninger og naturalytelser. Variabel lønn skal benyttes for å belønne prestasjoner utover forventet, hvor både resultater og atferd i form av etterlevelse av verdigrunnlag, merkevare og ledelsesprinsipper skal vurderes.

Variabel avlønning skal være resultatavhengig uten å være risikodrivende, og skal reflektere både selskapets, divisjonens, avdelingens og individets resultater og bidrag. Øvrige kompensasjonselementer som tilbys skal anses attraktive av både nye og eksisterende ansatte.

Alle variable godtgjørelser har øvre tak.

Styrets retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til konsernledelse og ledende ansatte, tilfredsstiller krav til forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner av 1. desember 2010.

Godtgjørelse til konsernsjef fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor det tas hensyn til Gjensidiges godtgjørelsesordning og markedslønn for tilsvarende type stilling. Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt, og finansnæringen spesielt. Variabel godtgjørelse knyttet til Gjensidiges resultater fastsettes ut fra resultater siste to år. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel tildeles hvert av de kommende tre år.

Godtgjørelse til konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen, etter rammer drøftet med godtgjørelsesutvalget og basert på retningslinjer fastsatt av styret. Konsernets veiledende retningslinjer legges tilsvarende til grunn for øvrige ledende ansatte og ansatte som kan påvirke risikoen vesentlig.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere med ønsket kompetanse og erfaring som fremmer konsernets verdigrunnlag og utvikling.

Individuell variabel lønn kan utgjøre inntil 30 prosent av årslønnen inklusive feriepenger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Retningslinjene fremlegges for generalforsamlingen som egen sak i henhold til allmennaksjeloven § 16-6 a).

Avvik fra anbefalingen: Ingen

13. Informasjon og kommunikasjon

Gjensidige skal ha en åpen dialog med alle interessenter. Aksjeeiere, potensielle investorer og øvrige finansmarkedsaktører skal ha samtidig tilgang til korrekt, tydelig, relevant og utfyllende informasjon om konsernets strategier og finansielle mål, økonomiske utvikling og finansielle stilling. Styret har vedtatt retningslinjer for rapportering av finansiell og annen informasjon gjennom en IR-policy. Retningslinjene er tilgjengelig på www.gjensidige.no/investor.

Selskapet skal offentliggjøre korrekt, tydelig, relevant og utfyllende informasjon om konsernets historiske resultater, virksomhet, strategi og fremtidsutsikter. Informasjonen skal være konsistent i innhold over tid.

Gjensidige har samlet all relevant eierinformasjon om konsernet på www.gjensidige.no/investor. Dette er det viktigste verktøyet for å gi lik, samtidig og relevant informasjon til alle. På siden publiseres også finansiell kalender med datoer for offentliggjøring av finansiell informasjon og informasjon om selskapets generalforsamling.

Selskapet har en egen IR-funksjon (investor relation) som er sentralt plassert i selskapets ledelse, og som sørger for jevnlig kontakt med selskapets aksjeeiere, potensielle investorer, analytikere og finansmarkedet for øvrig og som har som mål at informasjonsarbeidet til enhver tid er i samsvar med beste praksis.

I forbindelse med kvartalsvis resultatrapportering vil det bli avholdt åpne presentasjoner for investorer, analytikere og øvrige interessenter. Presentasjonene vil også være tilgjengelige på www.gjensidige.no/investor via webcast.

Det vil normalt bli avholdt en kapitalmarkedsdag en gang hvert annet år, eller når det anses hensiktsmessig for å holde markedet oppdatert på konsernets utvikling, dets mål og strategier.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

14. Selskapsovertakelse

Det er vedtatt retningslinjer for selskapsovertakelse. Retningslinjene skal sikre at alle aksjeeiernes interesser blir ivaretatt, og bidra til likebehandling av aksjeeierne.

Retningslinjene er i samsvar med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Styret vil innhente uavhengig verdivurdering, og utarbeide en anbefaling om aksjeeierne bør akseptere budet eller ikke.

Styret skal i samtaler med tilbyder og i øvrige handlinger tilstrebe og ivareta selskapets og aksjeeierfellesskapets interesser. Styret skal sørge for at alle selskapets aksjeeiere likebehandles og holdes informert om relevante forhold knyttet til tilbudet på en passende måte.

Styret skal ikke søke å forhindre fremsettelsen av, og skal som hovedregel søke å tilrettelegge for, gjennomføring av tilbud som kan være i aksjonærenes interesse. Styret skal ikke foreta handlinger som beskrevet i verdipapirhandelloven § 6-17 uten at generalforsamlingens instruks om det er innhentet. Selskapet skal ikke benytte emisjonsfullmakter til å forhindre et bud.

For å ivareta aksjeeierfellesskapets interesser skal styret vurdere hvorvidt de skal initiere prosesser som fremmer konkurrerende tilbud på en slik måte at det ivaretar aksjeeiernes interesser.

Selskapet skal som hovedregel knytte til seg en uavhengig juridisk og en uavhengig finansiell rådgiver i arbeidet med å vurdere et fremsatt eller varslet seriøst tilbud. Disse rådgiverne kan ikke inneha roller for selskapets aksjeeiere i transaksjonen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

15. Ekstern revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter innstilling fra selskapets nominasjonskomité. Ekstern revisor har normalt en interimrevisjon hver høst i tillegg til revisjon av årsregnskapet. Interimrevisjonen har fokus på selskapets interne kontroll rundt regnskapsavleggelsen. Gjennom året er regnskapsavdelingen regelmessig i kontakt med revisor for å drøfte resultatet av ekstern revisors arbeid, konsekvens av nye lover og forskrifter etc.

Det gjennomføres en rekke faste møter mellom ekstern revisor og selskapets organer i løpet av et år:

Revisor presenterer årlig hovedtrekkene i revisjonsplanen for revisjonsutvalget. I tillegg behandles revisors vurdering av internkontrollen knyttet til finansiell rapportering av revisjonsutvalget.

Revisor deltar på styremøter når årsregnskapet behandles.

Det avholdes minst ett møte årlig mellom styret og revisor, samt mellom revisjonsutvalget og revisor, hvor daglig leder eller andre ledende ansatte ikke er til stede. Den valgte revisor skal møte minimum to ganger årlig i selskapets kontrollkomité.

Styret har fastsatt policy og retningslinjer for forholdet til den valgte revisor. Minst hvert femte år skal det normalt innhentes tilbud fra flere revisjonsselskap om å utføre den lovpålagte revisjonen.

Revisor skal ikke under noen omstendighet utføre rådgivningsoppgaver eller andre tjenester dersom dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet. Revisor skal heller ikke opptre slik at det oppstår risiko for at han må revidere resultatet av egne rådgivningstjenester eller andre tjenester, eller at det oppstår risiko for at han ivaretar funksjoner som er en del av konsernets interne beslutningsprosess.

Videre skal revisjonsutvalget overvåke revisors uavhengighet, herunder hvilke andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor. Fordelingen mellom revisjonshonorar og rådgivningshonorar for 2012 fremkommer i note 17 i årsrapporten. Representantskapet godkjenner revisors godtgjørelse. I møtet orienteres det om revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Styrende organer

Representantskapet

Ordfører Bjørn Iversen
Varaordfører Hilde Myrberg
Benedikte Bettina Bjørn
Knud Daugaard
Randi Dille
Marit Frogner
Geir Holtet
Arne G. Krog
Stephen Adler Petersen
John Ove Ottestad
Lilly T. Stakkeland
Christina Stray
Even Søfteland
Terje Wold

Varamedlemmer

1. Ivar Kvinlaug
2. Inger Tone Ødegård
3. Hanne Solheim Hansen
4. Kjersti Eline Busch Tønnesen

Valgt av ansatte

Kjell Johnny Andersen
Jon Aniksdal
Ellen Kristin Enger
Elisabeth Katai Knudsen
Susanne Baden Weltz
Lasse Wold
Roger Warud

Varamedlemmer

1. Siv Dammyr
 2. Guri Mette Brådt Karlsrud
- Carl-Johan Andersson (varamedlem
for Susanne Baden Weltz)

Kontrollkomité

Sven Iver Steen, leder
Hallvard Strømme
Lise Lotte Aune Lee
Vigdis Myhre Næsseth (varamedlem)

Nominasjonskomité

Bjørn Iversen, leder,
(Styreleder Gjensidigestiftelsen)
Jan Eyolf Brustad, (Valgkomiteleder i
Gjensidigestiftelsen)
John Ove Ottestad
Benedikte Bettina Bjørn
Beate Bredesen

**Representanter for ansattes
medlemmer i representantskapet
som skal delta i nominasjons-
komiteens arbeid med nominasjon
av leder i styret m.m:**
Elisabeth Katai Knudsen
Jon Aniksdal

Årsberetning 2012

Gjensidige-konsernet oppnådde et historisk godt resultat før skatt på 5,6 milliarder kroner i 2012, opp fra 3,6 milliarder kroner i 2011. Økningen skyldtes vesentlig bedre utvikling for skadeforsikringsvirksomheten, i tillegg til et høyere finansresultat i 2012 enn i 2011.

Årsberetning 2012

Konsernets skadeforsikringsvirksomhet oppnådde en vesentlig bedre lønnsomhet i 2012 enn i 2011. Utviklingen skyldtes en positiv premieutvikling i kombinasjon med en unormalt lav skadefrekvens, særlig innenfor motor og bygning, enn det som kan anses som normalnivå. Dette skyldtes først og fremst en mild vinter uten betydelige frostperioder. Videre var det få store værrelaterte hendelser i 2012. Tiltak for kundebevaring og kundeseleksjon, nye og mer presise tariffer og multikanaldistribusjon bidro også til den økte lønnsomheten. Styret er tilfreds med at konsernet leverte på de finansielle målene også i 2012.

Styret foreslår at det utbetales 3,4 milliarder kroner i ordinært utbytte, tilsvarende 80 prosent av resultatet etter skatt og 6,85 kroner per aksje. Gjensidige-stiftelsens andel av utbyttet utgjør 2,1 milliarder kroner som, etter fradrag av kostnader, er foreslått delt ut til Gjensidiges skadeforsikringskunder i Norge.

Virksomheten

Gjensidige Forsikring ASA (Gjensidige Forsikring) har hovedkontor på Lysaker utenfor Oslo. Virksomhetens formål er å sikre liv, helse og verdier for kunder i privat- og næringslivsmarkedet gjennom konkurransedyktige forsikringsprodukter og andre relaterte tjenester. Gjensidige Forsikring er morselskap i Gjensidige-konsernet (Gjensidige).

Gjensidige er et av de ledende skadeforsikringsselskapene i Norden og er den største, norske skadeforsikringsaktøren i de norske, danske, svenske og baltiske markedene. Skadeforsikringsvirksomheten omfatter både skade- og personforsikringsprodukter. Andel premieinntekter fra den norske delen av denne virksomheten utgjorde 76 prosent i 2012. Den norske skadeforsikringsvirksomheten omfatter også livsforsikringer som er rene risikoforsikringer av opp til ett års varighet, hvorav gruppelivsforsikringer er det største produktet.

Gjensidiges forretningsmodell er basert på en integrert verdikjede. Den omfatter produksjon av finansielle tjenester og produkter i tillegg til stor grad av direkte distribusjon og kundedialog.

I privatmarkedet tilbys forsikringsprodukter for motorvogn, bolig, person og andre forsikringsprodukter som reise- og fritidsforsikringer. Til næringslivsmarkedene, som også omfatter kommuner, kommunal virksomhet og landbruksmarkedet, tilbys forsikringsprodukter knyttet til motorvogn, bygning, person, ansvar, landbruk og marine/transport.

Konsernets øvrige satsingsområder skal primært understøtte kjernevirksomheten gjennom relasjonsbyggende breddeprodukter og -tjenester innen bank, pensjon og sparing til de norske skadeforsikringskundene.

En diversifisert produktportefølje gjør at Gjensidige kan kapitalisere på verdien av eksisterende kundebase og distribusjonsplattform. Ved utløpet av 2012 var 85 prosent av pensjons- og sparekundene og 46 prosent av bankkundene også skadeforsikringskunder i Gjensidige.

Mål og strategi

Gjensidiges overordnede mål er å være det mest kundeorienterte skadeforsikrings-selskapet i Norden, tuftet på lønnsom drift og en ledende posisjon i dette markedet.

Målbildet bygger på tre konsernovergripende, strategiske pilarer:

Kundeorientering

Gjensidige har som mål å sette ny bransjestandard for kundebetjening og service. Gjensidigeopplevelsen definerer prinsippene for kundebehandling og skal sikre lojalitet og tilfredshet.

Optimal kunde- og risikoseleksjon

Automatisert og systemdrevet kundeseleksjon, tariffutvikling og underwriting skal være konkurransefortrinn for Gjensidige.

Kostnadseffektivitet

Gjensidige skal være blant de mest effektive selskapene i sin bransje.

Forretningsstrategien gir mulighet for lønnsom vekst langs to akser:

- geografisk ekspansjon i Norden og Baltikum innen skadeforsikring
- produktexpansjon i Norge innen bank, pensjon og sparing

Konsernet prioriterer lønnsomhet fremfor vekst.

Geografisk ekspansjon skal bidra til skalafordeler, diversifisering av risiko og økt konkurransekraft. Finansbredde i Norge skal sikre sterkere relasjonsbasert lojalitet hos kundene.

I tillegg til organisk vekst, vil Gjensidige også fremover utforske muligheter for oppkjøp av virksomhet som kan bidra til å realisere konsernets strategi i Norge, Norden og Baltikum. En forutsetning for oppkjøp er at virksomheten kan understøtte konsernets krav til egenkapitalavkastning innen tre år etter oppkjøpet. Forsikringsvirksomhet skal i tillegg kunne levere resultater som ligger innenfor konsernets mål for combined ratio innen to til tre år.

Gjensidiges interne, risikobaserte kapitalmodell skal sikre at allokering av kapital tar hensyn til kapitalkostnaden. På denne måten kan ledelsen vurdere forholdet mellom risiko i investerings- og forsikringsvirksomheten, samtidig som prisingen av forsikringsproduktene reflekterer kapitalkostnaden og de langsiktige lønnsomhetskravene.

Konsernet har definert kompetanseutvikling som forretningskritisk. Gjensidige satser derfor målrettet på leder- og medarbeiderutvikling, gode belønningsmodeller og systematisk kompetanseutvikling for å beholde, utvikle og tiltrekke seg dyktige medarbeidere og ledere.

Finansielle mål

Konsernets overordnede langsiktige finansielle mål er en egenkapitalavkastning på 15 prosent før skattekostnad. Konsernets egenkapitalavkastning før skattekostnad ble 23,8 prosent (15,9) i 2012.

Konsernet skal ha en kapitalisering som sikrer en A-rating hos Standard & Poor's. Gjensidige har betydelige kapitalbuffer, både i forhold til interne risikomodeller, legale kapitaldekningskrav og A-rating kravet. Konsernets A-rating ble senest bekreftet i august 2012.

INGE K. HANSEN

Styreleder

Hansen har vært styreleder i Gjensidige siden 2008. Han har tidligere blant annet vært konserndirektør i Statoil og konsernsjef i Aker Kværner.

Styreleder i NorSun AS og Bertel O. Steen AS, og nestleder i Hydro.

Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 12.253 (sist endret 10 desember 2012).

Inge K. Hansen ble kåret til Årets styreleder i 2012 for rollen som styreleder i Gjensidige Forsikring ASA.

Hansen er på valg til styret i 2013.

**GUNNHILD H.
ANDERSEN**
Styremedlem

Andersen ble ansattetrepre-
sentrant i Gjensidiges styre i
2008.

Kunderådgiver i Gjensidige og
ansattes representant i
Finansforbundet.

Antall aksjer i Gjensidige
Forsikring ASA (inkludert
eventuelle aksjer eiet av
nærstående): 785 (sist endret
10. desember 2012).

Andersen er på valg til styret i
2013.

Konsernet har som mål at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbyttepolitikken og styrets forslag til utbytte for regnskapsåret 2012 er nærmere kommentert i avsnittet om disponering av resultat før andre inntekter og kostnader på side 67.

For skadeforsikringsvirksomheten har konsernet et mål om en årlig combined ratio på mellom 90 og 93 over tid. Målet skal understøttes av det enkelte skadeforsikringssegment. Combined ratio for skadeforsikringsvirksomheten endte på 85,3 prosent (91,9) i 2012. Konsernets målsatte kostnadsandel er 15 prosent innen 2015. Kostnadsandelen for 2012 var 15,5 prosent (16,4).

Segmentene Bank og Pensjon og sparing er fortsatt under oppbygging. Disse skal understøtte konsernets langsiktige mål om en egenkapitalavkastning på 15 prosent før skattekostnad. Banken skal ha en kapitaldekning på minimum 12 prosent.

Viktige initiativ som skal sikre at konsernet når de langsiktige, finansielle målene og tar posisjonen som det mest kundeorienterte skadeforsikringselskapet i Norden er:

Mikrotariffering

Avanserte tariffer basert på mikrosegmentering av kunder og risiko.

Program for forenkling og automatisering

Produktforenkling, forenkling av arbeidsprosesser og selvbetjeningsløsninger for kundene.

Analytisk CRM

Avansert analyse og utnyttelse av kundedata for å sikre målrettede tilbud og rådgivning til rett kunde på riktig tidspunkt.

Multikanaldistribusjon

Mer effektiv distribusjon via telefon eller internett, med stor grad av valgfrihet for kundene.

Merkevareløftet

Ny merkevarestrategi, ny visuell profil, nytt kommunikasjonskonsept og nye kundeportaler utviklet med utgangspunkt i kundenes behov. Betydelig satsing på lederutvikling og kulturbyggende tiltak i organisasjonen.

Kundeorientering

Kundeorientering er kjernen i Gjensidiges strategiske posisjonering og er forankret i konsernets visjon "Vi skal kjenne kunden best, og bry oss mest". Merkevareplattformen, som ble videreutviklet i 2012, definerer Gjensidigeopplevelsen som konsernets rammeverk for kundeorientering. Kundetilfredsheten måles systematisk, både på konsern- og medarbeidernivå, og forbedringstiltak iverksettes fortløpende. Tilrettelegging av brukervennlige selvbetjeningsløsninger utvikles for at kunder kan kjøpe og endre forsikringer, søke råd og melde skader på internett og mobil. Samtidig utvikles interne arbeidsprosesser og nye verktøy for å ytterligere effektivisere medarbeidernes betjening av kundene. Kundene skal oppleve at Gjensidige engasjerer seg i folks og bedrifters liv både før og etter skade, noe som blant annet kommer til uttrykk gjennom kommunikasjonskonseptet "Det er godt å være forberedt."

Undersøkelser viser at personer som har et bredt engasjement hos Gjensidige, er de mest fornøyde kundene. Videreutvikling av fordels- og organisasjonskunde-programmene, nytt kontorkonsept med fokus på finansiell rådgivning og breddesalg samt en rekke andre kundebevarende tiltak skal forsterke eksisterende og gode kunderelasjoner ytterligere.

Markedsposisjon

En sterk merkevare, erfaring, kompetanse, store datamengder og analytisk tilnærming til kunde- og risikoseleksjon og markedsaktiviteter, representerer viktige konkurransefortrinn i et marked preget av stadig sterkere konkurranse.

Gjensidige er markedsleder i det norske skadeforsikringsmarkedet, hvor konsernet har meget høy kjennskap og merkevarestyrke. Gjensidige var den største aktøren innen norsk landbasert skadeforsikring også i 2012, med en markedsandel på 25,3 prosent av et totalmarked på 48,3 milliarder kroner, ned fra 26,3 prosent i 2011. (Kilde: Finans Norge) Endringen skyldtes i hovedsak konkurranse kombinert med strategisk kundeseleksjon, i tråd med strategien om prioritering av lønnsomhet fremfor vekst.

I privatmarkedet hadde selskapet en markedsandel på 22,8 prosent ved utgangen av 2012. Innen næringslivsmarkedet utgjorde markedsandelen 30,8 prosent. Dette inkluderer landbruksmarkedet, der markedsandelen isolert var 72,4 prosent av et totalmarked på 1,3 milliarder kroner.

Markedsandelene i Danmark og Sverige var henholdsvis 5,5 prosent (basert på sist tilgjengelige statistikk fra Forsikring & Pension per 31. desember 2011) og 1,1 prosent (kilde: Svensk Försäkring, statistikk per 31. desember 2012).

I det baltiske skadeforsikringsmarkedet hadde Gjensidige en markedsandel på 7,8 prosent i 2012 (kilde: Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania; Latvian Insurers Association; Statistics Estonia).

Markedsandelen innen kollektiv innskuddspensjon utgjorde 8,3 prosent, mens andelen innenfor individuell pensjon med investeringsvalg var på 9,3 prosent. Markedsandelen for tilflyttede private pensjonsmidler utgjorde 23,8 prosent og 19,0 prosent for kollektive pensjonsmidler per tredje kvartal 2012. (Kilde: Finans Norge).

Distribusjon Norge

Gjensidige har om lag 751.000 kunder i privatsegmentet og om lag 164.000 i næringslivssegmentet i Norge. Distribusjon skjer i all hovedsak direkte via eget distribusjonsapparat eller via agenter og forhandlere/partnere. Kun 4 prosent av Gjensidiges norske næringslivskunder (18 prosent av premievolumet) betjenes indirekte via meglere.

Både privat- og næringslivssegmentet distribuerer produkter og tjenester gjennom en kombinasjon av telefoni, internett og lokale kontorer. Kundene kan selv velge kontaktpunkt og betjeningsform, og de skal oppleve samme grad av kvalitet og service uansett hvilken kanal de velger. Multikanalmodellen bidrar både til gode kundeopplevelser og en kostnadseffektiv distribusjon.

Rolledelingen mellom de ulike kanalene er endret og tydeliggjort de siste årene. Salgssentre (utgående telefonsentre) fokuserer på nysalg, mens kundesentrene (inngående telefonsentre) betjener kunder som tar kontakt for kjøp, endring eller råd. Av 36 lokalkontorer er 20 oppgradert til finanskontorer med rådgivningstjenester innen forsikring, bank, pensjon og sparing. Kundene tilbys produkter og tjenester via ett kontaktpunkt, noe som gjør det enklere for kundene og samtidig styrker muligheten for økt salg av et bredere produktspekter.

Kundeportalen gjensidige.no blir stadig viktigere for Gjensidiges kontakt med kundene. Privat- og bedriftskunder får en komplett oversikt over egne produkter og kan forvalte sitt kundeforhold, for eksempel ved å melde skade eller endre et fond. Og om lag 16 prosent av salg til privatkunder initieres nå på gjensidige.no. Det forventes fortsatt sterk vekst i denne distribusjonskanalen. Kundebehandlere bidrar til økt selvbetjeningsgrad gjennom aktivt å henvise kundene til portalen.

Norden

Nykredit-konsernet distribuerer skadeforsikringer på vegne av Gjensidige både i privat- og næringslivsmarkedet i Danmark. Det strategiske samarbeidet om distribusjon utgjør et betydelig potensial for Gjensidige.

Privatmarkedet betjenes via telefonsentre og internett. I tillegg selges privatprodukter via en rekke samarbeidspartnere.

I det danske næringslivsmarkedet foregår salget i samarbeid med meglere og egne assurandører i markedet for små og mellomstore kunder og landbrukskunder. Distribusjonen i kommunemarkedet foregår enten direkte eller via meglere. Markedet er i stor grad basert på anbudskonkurranser.

I Sverige distribueres skadeforsikringsprodukter til privatpersoner både direkte via telefon og internett, og gjennom forsikringsformidlere (partnere og agenter). For næringslivsmarkedet er distribusjonen hovedsakelig via forsikringsmeglere og partnere.

Baltikum

I Baltikum er de viktigste distribusjonskanalene direktesalg og salg via forsikringsagenter og -meglere. Salg via internett fortsetter å øke i betydning som distribusjonskanal i det baltiske markedet. Økt salg via internett og telefonsentre prioriteres for mer effektiv drift fremover.

**TROND VEGARD
ANDERSEN**
Styremedlem

Andersen har vært styremedlem i Gjensidige fra 2009. Han er administrerende direktør i Fredrikstad Energi AS (FEAS).

Styreleder i alle datterselskapene i FEAS og styremedlem i Værste AS (Bydelsutvikling i Fredrikstad).

Statsautorisert revisor og siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 1.778 (sist endret 10. desember 2012). Andersen er på valg til styret i 2013.

Gjensidige har også posisjonert seg for produktleveranser tilpasset ulike distribusjonskanaler, både i Norge og resten av Norden. Distribusjonen er hovedsakelig via agenter, i tillegg til forretningspartnere som butikker, bilforhandlere og banker som ønsker å utvide produkttilbudet med forsikringsprodukter under eget merke («White Label»).

Informasjonsteknologi

Effektiv behandling og utnyttelse av informasjon blir et stadig viktigere konkurransefortrinn i forsikringsbransjen. Gjensidige er godt posisjonert gjennom én felles nordisk IKT plattform, med alle produkter og kundedata samlet på en systemplattform. Denne benyttes også av bank-, pensjon- og sparevirksomheten. Systemet gir stor grad av fleksibilitet og sikrer en enhetlig kundeopplevelse på tvers av kanalene samtidig som det er kostnadseffektivt med vedlikehold ett sted. En fleksibel tjenestearkitektur gjør det mulig å benytte funksjonalitet fra kjernesystemet og informasjon fra kundesystemet til selvbetjeningsløsninger, interne arbeidsflater og andre støttesystemer samt i arbeidet med optimal kunde- og risikoseleksjon og tariffing.

Gjensidiges IKT-plattform gir et godt grunnlag også for automatisering av oppgjørsprosessene. Potensialet er betydelig. Hvert år meldes rundt 350.000 frekvensskader til Gjensidiges norske virksomhet. I dag er en av seks oppgjørsprosesser knyttet til disse skadesakene automatiserte. På sikt bør det være mulig å automatisere nærmere 80 prosent av de vanligste oppgjørssakene.

Året 2012

Gunstig vær-situasjon

Mens 2011 var det verste naturskadeåret i Norge siden 1992, med erstatningskostnader relatert til ekstremvær på nærmere 330 millioner kroner for Gjensidige, var været i 2012 både uvanlig mildt og uten større værrelaterte hendelser. Skadeprocenten i 2012 ble derfor lavere enn det som normalt kan forventes innen nordisk skadeforsikring.

Merkevarefornyelse

Store deler av organisasjonen var i 2012 involvert i en strategiprosess for utvikling av ny merkevareplattform og -strategi. Målet med merkevarefornyelsen er å bidra til at Gjensidige oppnår posisjonen som det mest kundeorienterte selskapet i nordisk skadeforsikringsbransje. Begrepet "ildsjel" ble valgt som uttrykk for Gjensidiges interne identitet og kultur, og "Årets ildsjel 2012" ble kåret etter en nominasjonsprosess blant ansatte. Gjensidigeopplevelsen er fundamentet i den nye merkevareplattformen, og skal fungere som en rettesnor for adferd, leveranser og kommunikasjon. Kundene skal oppleve at Gjensidige kjenner dem, bryr seg om dem, gjør det enkelt for dem og hjelper dem.

I desember 2012 lanserte Gjensidige ny logo og visuell profil, nytt kommunikasjonskonsept og ny kundeportal i Norge. I tillegg ble en egen brettbank-løsning lansert for Gjensidige Bank. Den nye Vekter-logoen og det visuelle uttrykket for øvrig er tilpasset digitale kanaler og skal formidle Gjensidiges engasjement i folks og bedrifters liv, før og etter skade. Implementering av ny visuell profil vil skje i Norge, Danmark og Sverige gjennom 2013, og i Baltikum i 2014. Ny kundeportal lanseres i Danmark og Sverige i første halvår 2013.

Rekordhøy kundetilfredshet

Gjensidiges måling av tilfredshet blant egne kunder i Norge viste en betydelig fremgang både i privat- og næringslivssegmentene. Den årlige undersøkelsen omfatter nærmere 5.000 kunder innen forsikring, bank, pensjon og sparing, og resultatene var de beste siden målingene ble introdusert i 2009. Ytterligere forbedring av kundetilfredsheten er blant konsernets hovedmål også for 2013.

Gjensidige vant flere kundesenterpriser i 2012, og ble blant annet bransjevinner-Forsikring i landets største test av kundesentre "Best i Test" Kundeserviceprisen. Dette er Norges største blindtest av kundesentre der det er gjennomført 25 samtaler til 90 av de største kundesentrene i Norge innenfor 15 utvalgte bransjer.

Partneravtale med DNT

I desember 2012 signerte Gjensidige en strategisk samarbeidsavtale med Den Norske Turistforening (DNT) som gir tilgang til en meget attraktiv kundegruppe på 246.000 medlemmer. Gjensidige og DNT har sammenfallende verdier, med fokus på helse.

Forenkling, automatisering og selvbetjening

Konsernprogrammet utvikler aktiviteter for å forenkle og automatisere arbeidsprosesser, introdusere nye arbeidsverktøy for medarbeidere og utvikle selvbetjeningsløsninger for kundene. Programmet skal både bidra til realisering av Gjensidiges finansielle mål og ambisjonene om å sette ny standard for kundeservice i Norden.

I 2012 ble det implementert nye arbeidsprosesser og verktøy i store deler av organisasjonen. Utrulling av nye arbeidsflater for medarbeidere innen salg, distribusjon og oppgjør i Norge har allerede vist positive effekter. Antall kontaktpunkter med kundene i Næringsliv Norge har økt betydelig. Tilgang på bedre beslutningsstøtte og raskere tilgang til kundedata gjør at kundene opplever raskere og bedre service.

I 2012 lanserte Gjensidige en løsning der kundene selv kan melde reiseskade på nett eller via mobiltelefon. I mange tilfeller behandles oppgjøret automatisk, uten involvering av oppgjørsmedarbeidere. I andre halvår 2012 ble én av tre reiseskader meldt via internett eller mobiltelefon. Videre ble fire av fem motorvogn glass-skader behandlet helautomatisk. 25 prosent flere oppgjørssaker ble i andre halvår løst i løpet av 24 timer sammenlignet med året før, og fra høsten 2012 kunne kundene følge egen skadesak på nettet. Salgsøkningen på nett og mobil fortsetter.

HANS-ERIK F. ANDERSSON
Styremedlem

Andersson har vært styremedlem i Gjensidige fra 2008. Han er rådgiver, og har tidligere vært administrerende direktør i forsikringsselskapet Skandia, Norden-sjef for Marsh & McLennan og Executive Director i Mercantile & General Re.

Styreleder Erik Penser Bankaktiebolag og Canvisa AB og styremedlem i Cision AB.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 1.778 (sist endret 10. desember 2012).

Andersson er på valg til styret i 2013.

Mikrotarifiering

Tarifferingsprosjektet er et konsernovergripende program som skal sikre optimal prising av risiko. De senere årene er nye og mer avanserte tariffer implementert i store deler av segment Privat Norge, og dette har bidratt til dokumentert positiv effekt på skadeprosenten. Ved utgangen av 2012 var nye tariffer også implementert for flere produktgrupper i segment Næringsliv Norge, og det forventes at positive effekter vil materialisere seg fremover. I løpet av 2013 vil implementering av nye tariffer også starte opp i Norden. Tarifferingsprosjektet er et ledd i å nå målsettingen om en årlig combined ratio over tid på 90–93.

Skadeforebyggende tiltak

Gjensidige har en lang tradisjon med å jobbe systematisk med skadeforebygging, særlig i forhold til trafikk og brann. Selskapet er engasjert innen forskning, holdningsskapende arbeid, opplæring og kontrolltiltak. Mengdetrening for unge sjåfører og oppfriskningskurs for eldre er blant tiltakene det ble satset på i 2012. Som tidligere år deltok Gjensidige i Aksjon Boligbrann med husbesøk til cirka 40.000 husstander. Blant samarbeidspartnerne er Trygg Trafikk, Norsk Brannvernforening, DSB og lokale brannvesen. Samspill med media er også avgjørende for å nå ut til et bredt publikum med skadeforebyggende informasjon.

Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring

Generalforsamlingen godkjente i april 2012 fusjonsavtale mellom Gjensidige Forsikring ASA og det danske datterselskapet Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S. Fusjonen var begrunnet i tilrettelegging for en mer rasjonell og effektiv drift, og ville i seg selv ikke påvirke konsernets økonomiske stilling. Finanstilsynet ga sin positive tilrådning til Finansdepartementet. Finansdepartementet hadde før årsskiftet fortsatt ikke gitt Gjensidige Forsikring ASA nødvendig konsesjon til å gjennomføre fusjonen. Av tekniske årsaker kunne fusjonen derfor ikke gjennomføres med virkning fra årsskiftet. Selskapet har den 5. mars 2013 mottatt myndighetsaksept for å fusjonere selskapene. Styret er innstilt på å fremme forslaget om fusjon på nytt.

Aksjen

Gjensidige-aksjen ga en totalavkastning (inkludert utbytte) til aksjeeierne på 21,1 prosent i 2012. Gjensidigestiftelsen delte 10. desember ut bonusaksjer for andre og siste gang til private aksjeeiere som bestilte aksjer i forbindelse med børsnoteringen i 2010, og som har beholdt disse i to år. Det ble til sammen delt ut cirka 3 millioner bonusaksjer til rundt 40.000 aksjeeiere. De aksjeeierne som hadde beholdt aksjene gjennom hele to-årsperioden, oppnådde med dette nær en dobling av verdien på sin opprinnelige investering.

Endringer i rammebetingelser

Solvens II

Gjensidige har i 2012 fortsatt arbeidet med forberedelser til Solvens II-regelverket. Dette stiller nye krav til beregning av kapitalkrav, krav til risikostyring og rapportering av risiko- og kapitalsituasjon i europeiske forsikringselskaper. Solvens II-regelverket er fortsatt under utvikling. Det er fortsatt betydelig usikkerhet rundt når regelverket skal implementeres, men det antas nå at reglene vil implementeres i Norge med effekt fra 1. januar 2016. Konsernet har vurdert hvilke forberedelser som bør gjøres for å møte de nye kravene i Solvens II. Gjensidige har gode forutsetninger for å tilfredsstille de nye kravene, men ytterligere tiltak skal iverksettes frem mot regelverkets ikrafttreden. Endringer gjennomføres for å sikre en helhetlig risikostyring som er godt integrert med øvrige styringsprosesser. Styret ble i 2012 løpende informert om relevante tema vedrørende Solvens II. Gjensidige tar sikte på å søke om godkjenning av en internmodell for deler av virksomheten for å beregne det regulatoriske kapitalkravet under Solvens II. Siden 2004 har Gjensidige utviklet

en såkalt ALM-(Asset Liability Management) modell som benyttes i kapitalstyringen. Denne modellen videreutvikles både i omfang og bruksområder. Det nye regelverket antas å medføre krav om høyere kapitalisering enn under Solvens I. I Norge har forsikringsselskapene også vært underlagt bankenes kapitaldekningsregulering. Generelt vil kravene til god risikostyring skjerpes, og rapporteringskravene til myndigheter og markedet vil kunne bidra positivt i synliggjøringen av selskapets verdiskaping. Gjensidige søker å benytte de forestående lovendringene på en konstruktiv måte for ytterligere å styrke den helhetlige risikostyringen i konsernet.

Norsk pensjonslovgivning

Endringer i lov om foretakspensjon, som åpner for fripoliser med investeringsvalg, ble vedtatt i desember 2012. Ikraftsettelsestidspunkt for loven er utsatt i påvente av banklovkommisjonens arbeid med lov om kollektiv tjenstepensjonsforsikring samt nye tariffier som tar hensyn til fall i dødeligheten. Gjensidige vil kunne tilby fripoliser med investeringsvalg for de kundene som finner dette av interesse når loven trer i kraft.

Banklovkommisjonen leverte NOU 2013:3 i januar 2013 som beskriver overgangsreglene fra ytelsespensjon til ny kollektiv tjenstepensjonsforsikring (hybrid). I utredningen foreslås det en overgangsperiode på tre år. Videre foreslår kommisjonen økte maksimalsatser for innskuddspensjon slik at disse likestilles med ny kollektiv tjenstepensjonsforsikring. Gjensidige vil vurdere å tilby produktet, men er avventende i forhold til hva bedriftene foretar seg og produktets faktiske lønnsomhetspotensial. Trolig vil flere bedrifter omdanne sine ytelsesordninger til innskuddsbasert tjenstepensjon, et produkt som Gjensidige har tilbudt med suksess og som fortsatt vil være det viktigste pensjonsproduktet konsernet tilbyr. Ikrafttredelse skal etter planen skje i 2014.

Norsk yrkesskade

Regjeringen ønsker å endre dagens yrkesskadeordning, og har foreslått et statlig forvaltningsorgan for behandling av yrkesskadesaker. Gjensidige stiller seg foreløpig avventende til forslaget, da det er en risiko for at et statlig forvaltningsorgan kan medføre mer byråkrati og lenger behandlingstid for våre kunder, uten å ha motsvarende fordeler.

Kjønnsnøytrale tariffier

Det foreligger en EU-dom som vil føre til krav om innføring av kjønnsnøytralitet for et større virkeområde enn det som følges av dagens norske lovgivning. For norske privatkunder er det allerede krav til kjønnsnøytralitet i premiefastsettelsen for skadeforsikringsprodukter, slik som bilforsikring. Men det har hittil vært unntak for personprodukter som uførhet, dødelighet m.m. Endringen vil tre i kraft når myndighetene har fastsatt nødvendige endringer i norsk regelverk for å tilpasse dette til EU-dommen. Gjensidige er forberedt til å tilpasse seg endret regelverk på området.

Redegjørelse for årsregnskapet

Gjensidige rapporterer konsolidert finansiell informasjon i henhold til internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS).

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift, er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

Resultat

Konsernet fikk et resultat før skattekostnad på 5.633,5 millioner kroner i 2012 (3.647,4). Resultatet fra skadeforsikringsvirksomheten, målt ved underwriting-resultatet, ble 2.607,8 millioner kroner (1.421,0). Finansavkastningen for investeringsporteføljen ble 5,4 prosent (4,4), tilsvarende 3.005,1 millioner kroner (2.331,3).

PER ARNE BJØRGE

styremedlem

Bjørge ble styremedlem i Gjensidige i 2011. Bjørge er styreleder og daglig leder i PAB Consulting AS.

Styremedlem i Gjensidige-stiftelsen, styreleder i Borgund Invest AS, Tanux Shipping KS, Tanux Shipping AS, Havskjer AS og Havstål AS, og styremedlem i 3D Perception AS.

Utdannet Høyskolekandidat fra Agder Distrikthøyskole, og har revisoreksamen, gjennomført Administrativt Forskningsfonds lederprogram på Solstrand og Bankakademiet.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 10.542 (sist endret 10. desember 2012).

Bjørge er på valg til styret i 2013.

Skattekostnaden ble 1.353,5 millioner kroner (899,5), tilsvarende en effektiv skattesats på 24,0 prosent (24,7). Den effektive skattesatsen ble påvirket blant annet av realiserte og urealiserte gevinster fra aksjeinvesteringer innenfor EØS-området og resultater fra tilknyttede selskaper. Resultat etter skattekostnad ble 4.280,1 millioner kroner 2.747,9), tilsvarende 8,56 kroner per aksje (5,50) (basis og utvannet).

Økningen i resultat før skattekostnad skyldtes først og fremst vesentlig bedre utvikling for skadeforsikringsvirksomheten, både i Norge og Norden. En positiv premieutvikling kombinert med en mild vinter uten betydelige frostperioder og større værrelaterte hendelser, ga vesentlig lavere skadeprosent enn i 2011.

Med unntak av erstatningsavsetninger knyttet til dansk yrkesskadeportefølje, er Gjensidiges erstatningsavsetninger regnskapsført til nominelle verdier (ikke diskontert). Som forberedelse til forventede endringer i IFRS og innføring av Solvens II, har Gjensidige fra og med andre kvartal 2010 beregnet, men ikke regnskapsført, effekten på combined ratio av å diskontere erstatningsavsetningene. For hele 2012 ville combined ratio på diskontert basis vært 81,7, mot 85,3 i forhold til regnskapsført nominell størrelse.

Resultatutvikling konsern

Millioner kroner	2012	2011
Skadeforsikring Privat Norge	1.639,0	1.185,7
Skadeforsikring Næringsliv Norge	830,7	394,4
Skadeforsikring Norden	489,2	75,6
Skadeforsikring Baltikum	18,9	3,0
Konsernsenter/eierrelaterte kostnader	(281,6)	(165,9)
Konsernsenter/reassuranse ¹	(88,5)	(71,9)
Underwriting-resultat skadeforsikring²	2.607,8	1.421,0
Pensjon og sparing	18,3	15,1
Bank	113,0	66,8
Finansavkastning ³	3.005,1	2.331,3
Merverdi av- og nedskrivninger – immaterielle eiendeler	(126,9)	(181,5)
Øvrige poster ⁴	16,4	(5,3)
Periodens resultat før skattekostnad	5.633,5	3.647,4
Nøkeltall skadeforsikring		
Skadeprosent ⁵	69,9 %	75,5 %
Kostnadsandel ⁶	15,5 %	16,4 %
Combined ratio ⁷	85,3 %	91,9 %

¹ Storskader over 30,0 millioner kroner belastes konsernsenter, mens erstatningskostnadene under 30,0 millioner kroner belastes segmentet der storskadene er skjedd. Segmentet Baltikum har en egenregning på 0,5 millioner euro. Storskader allokert til konsernsenter utgjorde 111,8 millioner kroner i 2012 (89,1). For øvrig inngår regnskapsposter relatert til mottatt reassuranse samt gjeninnsettelsespremie.

² Underwriting-resultat skadeforsikring = premieinntekter - erstatningskostnader mv. - driftskostnader

³ Eksklusiv finansavkastning i Pensjon og sparing, samt Bank.

⁴ Helserelaterte tjenester inngår i Øvrige poster i 2011.

⁵ Skadeprosent = erstatningskostnader mv./premieinntekter

⁶ Kostnadsandel = driftskostnader/premieinntekter

⁷ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

Gjensidiges konsernregnskap er ikke belastet med kostnader til forskning og utvikling i 2012 eller 2011. Det er heller ikke aktivert slike utgifter i løpet av de to regnskapsårene. Morselskapet har videreført samarbeidet med Norsk Regnesentral og SFI (Statistics for Innovation), hvor det gjennomføres prosjekter innenfor risikovurdering og dataanalyse.

Balanse og kapitalforhold

Konsernet hadde en totalbalanse ved utløpet av 2012 på 94.207,1 millioner kroner (88.491,9). Veksten skyldtes i hovedsak vekst i segmentene Bank og Pensjon og sparing. Gjensidiges egenkapital utgjorde 25.617,7 millioner kroner (23.228,6) per 31. desember 2012.

Egenkapitalavkastning før skattekostnad endte på 23,8 prosent (15,9). Kapitaldekningen var 16,8 prosent (16,2), og solvensmarginen var 545,1 prosent (535,2). Både kapitaldekning og solvensmargin er justert for styrets utbytteforslag for 2012. Det lovmessige kapitaldekningskravet er åtte prosent.

I tillegg til å teste kapitalen i forhold til legale krav, foretas det kvartalsvis en beregning av risikobasert krav til økonomisk kapital, samt krav for å opprettholde en A-rating fra Standard and Poor's. Den risikobaserte beregningen av krav til økonomisk kapital gjøres i konsernets interne risikomodell, som baserer seg på en økonomisk verdsetting av eiendeler og forpliktelser. Tilgjengelig kapital utover dette utgjør konsernets økonomiske overskuddskapital. For å komme frem til den endelige overskuddskapitalen, gjøres det fradrag for det høyeste av beregnet krav til tilleggskapital for å opprettholde dagens rating og for å tilfredsstille legale krav til kapitaldekning. Ved utløpet av 2012 ble overskuddskapitalen beregnet til 5,3 milliarder kroner, etter fradrag for styrets utbytteforslag for regnskapsåret 2012. Økningen i overskuddskapitalen fra tredje kvartal skyldtes i hovedsak tilbakeholdt overskudd samt noe økt egenkapital som følge av overgang til OMF-rentekurve ved beregning av konsernets pensjonsforpliktelser.

Ikke balanseførte forpliktelser og derivater

Som del av konsernets investeringsvirksomhet er det inngått avtale om å plassere inntil 1.158,3 millioner kroner i ulike private equity-investeringer og eiendomsfond, utover de beløp som er balanseført. For å øke effektiviteten i kapitalforvaltningen og risikostyringen inngår konsernet jevnlig finansielle derivatkontrakter. Disse er nærmere beskrevet i noter til regnskapet.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premier og netto innbetaling/utbetaling ved salg av investeringsaktiva, samt utbetalinger i form av skadeoppgjørskostnader, kjøp av reassuranse, administrasjonskostnader og skatt.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var 1.407,7 millioner kroner (2.720,1) i 2012. Avviket mellom driftsresultat og operasjonell kontantstrøm skyldes foretakets art. Det inngår i forsikringselskapers operasjonelle drift å investere mottatte forsikringspremier i finansielle aktiva, hvilket medfører at kontantstrømmer knyttet til forvaltningen av disse inngår i operasjonell kontantstrøm.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av inn- og utbetalinger ved kjøp av datterselskaper og tilknyttede selskaper, eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, samt utbytte fra tilknyttede selskaper. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var negativ med 235,2 millioner kroner i 2012 (positiv 350,1).

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter består i hovedsak av inn- og utbetalinger knyttet til ekstern lånefinansiering og utbetaling av utbytte til aksjeeierne. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var negativ med 2.339,0 millioner kroner (negativ 2.448,2) i 2012. For 2012 er netto kontantstrøm hovedsakelig påvirket av utbetaling av utbytte på 2.274,7 millioner kroner samt økt utlånsvolum i banken.

KJETIL KRISTENSEN

Styremedlem

Kristensen har vært ansattrepresentant i Gjensidiges styre siden 2008. Senior kunderådgiver i Gjensidige.

Hovedtillitsvalgt for divisjon Privat.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 526 (sist endret 10. desember 2012).

Kristensen er på valg til styret i 2014.

Segmentene

Privat Norge

Privat segmentet tilbyr et bredt spekter av forsikringsprodukter og -tjenester i det norske privatmarkedet, blant annet forsikringer tilknyttet motorvogn, bolig, reise og person.

Kundeorientering og satsning på kundebevarende tiltak var hovedprioritet i segment Privat Norge gjennom 2012. Nye tariffer og forbedret kunde- og risikoseleksjon bidro samtidig til økt kvalitet i kundeporteføljen, bedret lønnsomhet og økt konkurransekraft. Kundeutviklingen ble den beste siden 2006, og netto antall kunder ved utgangen av 2012 var omtrent på samme nivå som ved forrige årsskifte.

Resultatutvikling

Underwriting-resultatet for 2012 ble 1.639,0 millioner kroner (1.185,7). Combined ratio ble 79,8 (85,3). Hovedårsaken til forbedringen i underwriting-resultatet var lavere erstatninger, først og fremst som følge av en gunstig vær-situasjon, samtidig som lavere driftskostnader og høyere premie også bidro positivt. Nye tariffer og økt bruk av mikrosegmentprising har generelt forbedret risikoseleksjon og lønnsomhet.

Premieinntektene endte på 8.131,1 millioner kroner (8.082,8). Redningsforsikringsavtalen med Norges Automobilforbund (NAF) utgikk fra årsskiftet 2011/12. Regnskapsført premie for denne avtalen var 208 millioner kroner i 2011. Justert for dette, viste premieinntektene en vekst på 3,3 prosent i 2012. Den positive utviklingen skyldtes i hovedsak premiepåslag.

Utviklingen i antall kunder gjennom 2012 var betydelig mer positiv enn i 2011, og netto avgang i antall kunder var begrenset. Konkurransekraften vurderes som god, og det iverksettes kontinuerlig tiltak for å styrke salgskraften ytterligere og for å bevare lønnsomme kunder.

Erstatningskostnadene utgjorde 5.409,6 millioner kroner (5.670,9). Skadepro-senten var 66,5 (70,2). Innslaget av vinterrelaterte skader og ekstremvær gjennom 2012 var betydelig lavere enn i 2011, og boligproduktet hadde derfor en vesentlig bedre skadeutvikling. Motor-, fritids- og personforsikringer hadde også et lavere erstatningsnivå sammenlignet med 2011.

Driftskostnadene var 1.082,5 millioner kroner (1.226,2). Kostnadsandelen var 13,3 (15,2). Ny distribusjonsstrategi, kommunisert i fjerde kvartal 2011, med tilhørende omlegging av kontorkanalen, ga reduserte kostnader til bemanning og kontor-lokaler på om lag 20,0 millioner kroner sammenlignet med tilsvarende periode i 2011.

Effekten av reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader utgjorde 0,9 prosentpoeng.

Skadeforsikring Privat Norge

Millioner kroner	2012	2011
Premieinntekter	8.131,1	8.082,8
Erstatningskostnader mv.	(5.409,6)	(5.670,9)
Driftskostnader	(1.082,5)	(1.226,2)
Underwriting-resultat	1.639,0	1.185,7
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler	(9,5)	(9,5)
Storskader ¹	32,7	15,0
Avviklingsgevinst/(-tap) ²	67,6	114,5
Skadeprosent ³	66,5 %	70,2 %
Kostnadsandel ⁴	13,3 %	15,2 %
Combined ratio ⁵	79,8 %	85,3 %

¹ Storskader = skadehendelse over 10,0 millioner kroner. Erstatningskostnader utover 0,5 millioner euro per hendelse belastes konsernsenter.

² Avviklingsgevinst/(-tap) = estimatavvik fra tidligere perioder

³ Skadeprosent = erstatningskostnader mv./premieinntekter

⁴ Kostnadsandel = driftskostnader/premieinntekter

⁵ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

Mål, strategi og fremtidsutsikter

Privat segmentet preges av gjennomgående fokus på kundebevaring og forbedring av kvalitet i alle kundeprosesser. Bedret tilgjengelighet, forenkling av produkter og prosesser og økt grad av selvbetjening prioriteres for å understøtte konsernets finansielle mål og for å være ledende på kundeorientering.

Konkurransen fra de etablerte aktørene er fortsatt sterk, og mindre nisjeaktører er aktive. Gjensidiges konkurransekraft i det norske privatmarkedet oppleves som god.

Næringsliv Norge

Segmentet tilbyr skadeforsikringsprodukter innen ansvar, bygning, landbruk, person og motorvogn samt innenfor marine/transport.

Kostnadseffektivisering og lønnsomhetsforbedring sto høyt på agendaen i 2012, og implementering av multikanaldistribusjonsmodellen og nye tariffer var viktige bidragsyttere til økt aktivitetsnivå og positiv lønnsomhetsutvikling. For å forsterke kundeorienteringen, er det etablert løsninger som gir økt detaljgrad rundt kundens risikoprofil. Samtidig er selvbetjeningsløsningene videreutviklet til å bli en naturlig del av kundedialogen fra tilbud og velkomst til rådgivning og fornyelser. Automatiserte prosesser har resultert i bedre kundeopplevelser og økt effektivitet.

Resultatutvikling

Underwriting-resultatet i 2012 ble 830,7 millioner kroner (394,4). Combined ratio ble 84,6 (92,7). Forbedringen skyldtes en kombinasjon av bedret risikoprofil, færre vinterskader og fravær av større værrelaterte hendelser. Nominelle driftskostnader var lavere i 2012 sammenlignet med 2011.

Premieinntektene ble 5.411,4 millioner kroner (5.411,9). Innføring av multikanal distribusjon og nye tariffer økte salgs- og distribusjonskraften i segmentet. Dette bidro til god tilgang av nye kunder. Det var god premievekst innenfor tingforsikringer, mens avgang av to store personordninger i henholdsvis april og juli påvirket premieutviklingen negativt innenfor personforsikringer.

Erstatningskostnadene ble 3.918,1 millioner kroner (4.283,4), tilsvarende en skadeprosent på 72,4 (79,1). Færre vinterskader og fravær av større værrelaterte hendelser bidro positivt til erstatningskostnadene. Nye tariffer, systematisk risikostyring og bedre kundeseleksjon bidro positivt til lønnsomheten for alle produktgrupper.

GISELE MARCHAND

Styremedlem

Marchand ble styremedlem i Gjensidige i 2010. Administrerende direktør i Eksportfinans ASA.

Styremedlem og leder av revisjonsutvalget i Selvaag Bolig ASA og styremedlem i Eiendomsspar AS, Victoria Eiendom AS og Flyktningehjelpen.

Siviløkonom fra Handelshøyskolen i København.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 1.481 (sist endret 10. desember 2012).

Marchand er på valg til styret i 2013.

Driftskostnadene ble 662,6 millioner kroner (734,1). Kostnadsandelen var 12,2 (13,6). Segmentet hadde kontinuerlig fokus på kostnadseffektiv drift og effektiviseringstiltak gjennom 2012.

Effekten av reklassifisering av indirekte skadebehandlingskostnader utgjorde 0,9 prosentpoeng.

Skadeforsikring Næringsliv Norge

Millioner kroner	2012	2011
Premieinntekter	5.411,4	5.411,9
Erstatningskostnader mv.	(3.918,1)	(4.283,4)
Driftskostnader	(662,6)	(734,1)
Underwriting-resultat	830,7	394,4
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler	280,9	281,6
Storskader ¹	62,4	71,2
Avviklingsgevinst/(-tap) ²	234,6	160,8
Skadeprosent ³	72, %	79,1 %
Kostnadsandel ⁴	12,2 %	13,6 %
Combined ratio ⁵	84,6 %	92,7 %

¹ Storskader = skadehendelse over 10,0 millioner kroner. Erstatningskostnader utover 0,5 millioner euro per hendelse belastes konsernsenter.

² Avviklingsgevinst/(-tap) = estimatavvik fra tidligere perioder

³ Skadeprosent = erstatningskostnader mv./premieinntekter

⁴ Kostnadsandel = driftskostnader/premieinntekter

⁵ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

Mål, strategi og fremtidsutsikter

Det norske næringslivsmarkedet er preget av mange aktører. Større produktbredde blant etablerte aktører, nyetablering og konkurranse om markedsandeler medfører et fortsatt prispress i markedet. Ytterligere forenkling og automatisering skal sammen med fortsatt fokus på optimal risikoprisering bidra til å sikre et mer fremtidsrettet og enklere Gjensidige. Bedre kundeopplevelser og mer effektive betjeningsprosesser vil være viktige elementer for å understøtte konsernets mål og sikre fortsatt god konkurransekraft i næringslivsmarkedet fremover.

Norden

Segmentet omfatter konsernets virksomhet i de danske- og svenske privat- og næringslivsmarkedene. Området omfatter også skadeforsikringsprodukter til kommuner og kommunal virksomhet i Skandinavia. Fra og med 2013 vil næringslivsporteføljen og den gjenværende offentlig porteføljen i Sverige, samt offentlig portefølje i Norge, sortere under segment Næringsliv Norge.

Lønnsomhetsforbedrende tiltak og kapitalisering på nordiske konsernfunksjoner sto sentralt i segment Norden i 2012. Porteføljetilpasning og reprising, hovedsakelig av næringslivsportefølje i Danmark og offentlig portefølje i Sverige, bidro til bedret porteføljekvalitet og tilfredsstillende lønnsomhetsutvikling.

Resultatutvikling

Underwriting-resultatet ble 489,2 millioner kroner (75,6) tilsvarende en combined ratio på 86,5 (97,9). Forbedringen skyldtes i hovedsak forbedret risikoseleksjon og -prising, fravær av større værrelaterte skader og økte avviklingsgevinster.

Premieinntektene ble 3.630,4 millioner kroner (3.635,0). Valutakurseffekter ga negativ effekt tilsvarende 103,4 millioner kroner. I 2011 ble premieinntektene belastet med reassuranssekostnad på 65,5 millioner kroner knyttet til gjeninnsettelse. Den underliggende forretningen utviklet seg positivt til tross for relativt høy avgang knyttet til gjennomført porteføljetilpasning og pristiltak. Basert på en lønnsomhetsvurdering, ble det i andre kvartal besluttet å redusere eksponeringen mot kommunemarkedet i Sverige. Det forventes fortsatt noe avgang i porteføljen, samtidig som økt salgsaktivitet forventes å delvis kompensere for dette.

Erstatningskostnadene endte på 2.550,7 millioner kroner (2.933,3). Dette ga en skadeprosent på 70,3 (80,7). Valutakurseffekter ga et positivt utslag tilsvarende 80,3 millioner kroner. En betydelig avviklingsgevinst bidro også positivt. Justert for dette, skyldtes den positive utviklingen en kombinasjon av bedre risikoprisering og -seleksjon, samt en gunstigere værssituasjon sammenlignet med 2011.

Driftskostnadene var 590,6 millioner kroner (626,1). Kostnadsandelen utgjorde 16,3 (17,2). Endringer i valutakurser forklarte 18,9 millioner kroner av den nominelle kostnadsnedgangen.

Skadeforsikring Norden

Millioner kroner	2012	2011
Premieinntekter	3.630,4	3.635,0
Erstatningskostnader mv.	(2.550,7)	(2.933,3)
Driftskostnader	(590,6)	(626,1)
Underwriting-resultat	489,2	75,6
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler	(112,8)	(142,0)
Storskader ¹	149,6	132,4
Avviklingsgevinst/(-tap) ²	234,6	160,8
Skadeprosent ³	70,3 %	80,7 %
Kostnadsandel ⁴	16,3 %	17,2 %
Combined ratio ⁵	86,5 %	97,9 %

¹ Storskader = skadehendelse over 10,0 millioner kroner. Erstatningskostnader utover 0,5 millioner euro per hendelse belastes konsernsenter.

² Avviklingsgevinst/(-tap) = estimatavvik fra tidligere perioder

³ Skadeprosent = erstatningskostnader mv./premieinntekter

⁴ Kostnadsandel = driftskostnader/premieinntekter

⁵ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

Mål, strategi og fremtidsutsikter

Gjensidige har etablert en skalerbar modell for fremtidig vekst utenfor Norge. Den nordiske tilstedeværelsen skal bidra til skalafordeler, diversifisering av risiko og økt konkurransekraft. De nordiske skadeforsikringsmarkedene er relativt konsolidert, men Gjensidige forventer at det vil være mulig å vokse selektivt gjennom en tålmodig og rasjonell tilnærming til nye vekstmuligheter. Med en normalisering av det danske eiendomsmarkedet, forventes organisk vekst å ligge noe over markedsveksten. Segmentet skal understøtte konsernmålene, og oppstart implementering av nye tariffier og tilrettelegging for økt grad av selvbetjening vil stå høyt på agendaen i 2013, i tillegg til implementering av ny merkevare.

Baltikum

Gjensidiges baltiske virksomhet selger skadeforsikringsprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Latvia, Litauen og Estland. Målkundene er personer med middels til høy inntekt i privatmarkedet og små og mellomstore bedrifter i bedriftsmarkedet.

Kontinuerlig fokus på mer effektiv drift har bidratt til økt lønnsomhet i 2012.

Resultatutvikling

Underwriting-resultatet i 2012 ble 18,9 millioner kroner (3,0). Combined ratio ble 95,7 (99,2). Resultatet i perioden ble påvirket av premievekst, en større brannskade og flere mellomstore skader.

Premieinntektene ble 436,9 millioner kroner (395,8). Premieinntektene innen person, helse og eiendom utviklet seg spesielt godt, primært som følge av en bedret utvikling i de baltiske forsikringsmarkedene. Det gjennomføres flere tiltak for å styrke veksten i de baltiske landene, herunder kompetanseheving blant selgere.

Erstatningskostnadene var 292,6 millioner kroner (270,7), tilsvarende en skadeprosent på 67,0 (68,4). Erstatningskostnadene ble positivt påvirket av en betydelig avviklingsgevinst, både i 2012 og i tilsvarende periode i 2011.

De nominelle driftskostnadene var 125,4 millioner kroner (122,2), tilsvarende en kostnadsandel på 28,7 (30,9).

Skadeforsikring Baltikum

Millioner kroner	2012	2011
Premieinntekter	436,9	395,8
Erstatningskostnader mv.	(292,6)	(270,7)
Driftskostnader	(125,4)	(122,2)
Underwriting-resultat	18,9	3,0
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler	(4,7)	(5,5)
Storskader ¹	6,1	3,9
Avviklingsgevinst/(-tap) ²	20,4	19,8
Skadeprosent ³	67,0 %	68,4 %
Kostnadsandel ⁴	28,7 %	30,9 %
Combined ratio ⁵	95,7 %	99,2 %

¹ Storskader = skadehendelse over 10,0 millioner kroner. Erstatningskostnader utover 0,5 millioner euro per hendelse belastes konsernsenter.

² Avviklingsgevinst/(-tap) = estimatavvik fra tidligere perioder

³ Skadeprosent = erstatningskostnader mv./premieinntekter

⁴ Kostnadsandel = driftskostnader/premieinntekter

⁵ Combined ratio = skadeprosent + kostnadsandel

Mål, strategi og fremtidsutsikter

Gjensidige har som mål å være et av de ledende forsikringsselskapene i Baltikum. Markedet er relativt umodent, og en vesentlig andel av både privat- og bedriftssegmentene er fortsatt uforsikret. Det ventes solid vekst i takt med at den generelle økonomiske situasjonen bedres og velstanden øker. I det korte bildet vil det arbeides med effektivisering og strømlinjeforming av distribusjonen og mer effektiv skadebehandling. Segmentet skal understøtte konsernmålene.

Pensjon og sparing

Pensjon og sparing er et vekstområde for Gjensidige i Norge. Området tilbyr ulike pensjons- og spareprodukter hovedsakelig til næringslivsmarkedet. Pensjonsproduktene omfatter blant annet innskuddsbaserte ordninger innen kollektiv tjenestepensjon, individuell pensjon, individuell uførepensjon og forvaltning av fripoliser og pensjonskapitalbevis. Gjensidige Investeringsrådgivning er en uavhengig fondsleverandør som tilbyr sparing og investeringsløsninger til privat- og næringslivsmarkedet.

I 2012 ble det oppnådd en tilfredsstillende resultatvekst til tross for en betydelig oppreservering for økt levealder og uførhet. Hele 85 prosent av kundene var også skadeforsikringskunder.

Resultatutvikling

Resultat før skattekostnad ble 18,3 millioner kroner (15,1). Resultatet ble belastet med 15,7 millioner kroner som følge av styrking av erstatningsreserver for

uførhetsrisiko i tilknytning til ulike pensjonsprodukter. I tillegg ble eiers andel av finansresultatet utover garantert rente, tilsvarende 5,6 millioner kroner (7,1), avsatt til oppreservering for økt levealder. Resultatet for 2011 inneholdt en merverdiavgiftsrefusjon for betalingsformidlingstjenester på 9,1 millioner kroner.

Det underliggende resultatet for 2012 i forhold til 2011 viste forbedring, hovedsakelig som følge av vekst i kundeporteføljen for pensjonsvirksomheten.

Premieinntektene i 2012 var 680,7 millioner kroner (532,7). Veksten skyldtes økt kundeportefølje og engangseffekter i forbindelse med overtakelse av porteføljer fra eksterne distributører.

Forvaltningsinntektene for sparevirksomheten var 28,3 millioner kroner (31,3) i 2012, tilsvarende en fortjenestemargin på 0,29 prosent (0,41). Marginedgangen skyldtes økt andel av renteprodukter i porteføljen, samt noe avgang i privatmarkedet.

Totale driftskostnader var 170,4 millioner kroner (151,6). Av dette var 122,8 millioner kroner (104,3) tilknyttet forsikringsvirksomheten. Korrigert for nevnte merverdiavgiftsrefusjon på 9,1 millioner kroner, skyldtes de økte kostnadene hovedsakelig økte salgsprovisjoner.

Kapital til forvaltning for pensjonsvirksomheten økte med 2.219,9 millioner kroner (1.514,9). Økningen skyldtes porteføljeoverdragelse fra eksterne distributører, løpende pensjonsinnbetalinger og nysalg. Ved utløpet av 2012 utgjorde pensjonskapitalen 10.408,8 millioner kroner (8.188,9). Av dette utgjorde kollektivporteføljen 3.163,8 millioner kroner (2.620,6).

Bokført avkastning på fripoliseporteføljen var 4,76 prosent (5,33) i 2012. Reduksjonen skyldtes i hovedsak større realisering av gevinster i 2011 knyttet til aksje- og high yield-fond. Den årlige gjennomsnittlige rentegarantien er på 3,6 prosent.

Sparevirksomheten økte forvaltningskapitalen med 511,3 millioner kroner i 2012 (3.861,5). Økningen skyldtes tilført kapital og positiv markedsutvikling. Totalt utgjorde forvaltningskapitalen for spareområdet 10.070,0 millioner kroner (9.558,7) ved utgangen av året.

Den totale forvaltningskapitalen økte med 2.731,2 millioner kroner (5.376,4) og utgjorde 20.478,9 millioner kroner (17.747,7) ved utløpet av 2012.

Pensjon og sparing

Millioner kroner	2012	2011
Premieinntekter	680,7	532,7
Erstatningskostnader mv.	(574,9)	(438,0)
Driftskostnader	(122,8)	(104,3)
Underwriting-resultat	(17,1)	(9,6)
Forvaltningsinntekter	28,3	31,3
Netto finansinntekter	18,0	18,7
Andre inntekter	36,7	22,0
Andre kostnader	(47,6)	(47,3)
Resultat før skattekostnad	18,3	15,1
Avviklingsgevinst/(-tap) ¹	(15,7)	
Fortjenestemargin sparing, i prosent ²	0,29	0,41
Bokført avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ³	4,76	5,33
Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen, i prosent ⁴	4,77	4,96

¹ Avviklingsgevinst/(-tap) = estimatavvik fra tidligere perioder

² Fortjenestemargin sparing, i prosent = forvaltningsinntekter/gjennomsnittlig kapital til forvaltning, sparing

³ Bokført avkastning fripoliseporteføljen, i prosent = realisert avkastning på porteføljen

⁴ Verdijustert avkastning fripoliseporteføljen, i prosent = total avkastning på porteføljen

GUNNAR MJÅTVEDT

Styremedlem

Mjåtvedt ble styremedlem som ansattrepresentant, i 2007. Han er også valgt som konsern hovedtillitsvalgt i Gjensidige. Tidligere assurandør og seniorkonsulent, med nærmere 20 års erfaring fra bransjen.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 2.486 (sist endret 10. desember 2012).

Mjåtvedt er på valg til styret i 2014.

Mål, strategi og fremtidsutsikter

Pensjon og sparing er et vekstområde og skal støtte den norske skadeforsikringsvirksomheten ved å bidra til økt produktbredde for eksisterende skadeforsikringskunder i Norge, og derigjennom styrke kunderelasjonen og -lojaliteten.

Ny lov om kollektiv tjenestepensjon med tilhørende overgangsregler gir selskapet muligheter for vekst innen det norske pensjonsmarkedet i årene som kommer. De nye reglene vil trolig føre til at flere bedrifter vil omdanne sine ytelsesordninger til innskuddsbasert tjenestepensjon, samtidig som innskuddsatsene økes. Som spesialist på innskuddsbasert tjenestepensjon er dette produkter som passer godt inn i selskapets produktspekter. Videre kan markedet for de nye hybridproduktene åpne nye muligheter.

Bank

Gjensidige Bank er en nettbank hovedsakelig rettet mot privatmarkedet i Norge. Banken tilbyr dagligbanktjenester, lån mot sikkerhet i bolig og forbruksfinansiering.

Fokus på vekst og kvalitet i utlånsporteføljen samt endringer i organisasjonsstrukturen, bidro til en positiv lønnsomhetsutvikling i 2012. Ved utløpet av året var 46 prosent av bankens kunder også skadeforsikringskunder.

Resultatutvikling

Resultat før skattekostnad ble 113,0 millioner kroner (66,8). Den positive utviklingen skyldtes hovedsakelig økning i kunderelaterte inntekter samt reduserte nedskrivninger og tap.

Netto renteinntekter var 442,9 millioner kroner (430,8). Økt volum i utlånsporteføljen kompenserte for redusert rentemargin. Netto provisjonsinntekter og andre inntekter utgjorde 44,8 millioner kroner (39,0). Økningen skyldtes hovedsakelig kunderelaterte provisjonsinntekter.

Annualisert rentenetto i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 2,52 prosent (2,71). Nedgangen skyldtes i hovedsak økte rentekostnader, i tillegg til en større andel utlån med pant i bolig sammenlignet med 2011. Økt volum i utlånsporteføljen kompenserte for inntektsreduksjonen som følge av nedgang i rentemarginen. Ratingen av obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Gjensidige Bank Boligkreditt AS ga en positiv effekt på finansieringskostnadene knyttet til obligasjoner med fortrinnsrett utstedt i fjerde kvartal.

Driftskostnadene ble 306,4 millioner kroner (308,9). Regnskapet ble i 2011 belastet med engangskostnader knyttet til organisasjonsendringer og tidligere avsluttet avtale om kjøp av tjenester fra Sparebanken Sogn og Fjordane. Underliggende økte kostnadene noe i 2012 som følge av forretningsmessig vekst. Kostnadsandelen var 62,8 prosent (65,7).

Banken kostnadsførte 68,4 millioner kroner (94,2) i nedskrivninger og tap. Forbedring i mislighold og kundeinnbetalinger var årsak til den positive utviklingen sammenlignet med 2011. Annualiserte nedskrivninger og tap i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån var 0,43 prosent (0,65). Nedgangen skyldtes god utvikling i låneporteføljen, i tillegg til en større andel utlån med pant i bolig sammenlignet med 2011. Vektet gjennomsnittlig belåningsgrad var estimert til 61,6 prosent for boliglånporteføljen. Estimater er basert på eksponering på rapporteringstidspunktet som andel av eiendommens verdi estimert ved innvilgelse av lånet, inkludert eventuell høyere prioritet på pant.

Brutto utlån økte med 15,3 prosent, og ved utløpet av perioden utgjorde disse 17.324,3 millioner kroner (15.019,0). Innskuddsveksten var 18,5 prosent, og ved slutten av perioden var innskuddene 11.580,5 millioner kroner (9.776,2). Innskuddsdekningen var 66,8 prosent (65,1).

Tilgangen på ekstern finansiering er god.

Bank

Millioner kroner	2012	2011
Renteinntekter og lignende inntekter	949,7	886,7
Rentekostnader og lignende kostnader	(506,7)	(455,8)
Netto renteinntekter	442,9	430,8
Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	44,8	39,0
Sum inntekter	487,7	469,8
Driftskostnader	(306,4)	(308,9)
Nedskrivninger og tap	(68,4)	(94,2)
Resultat før skattekostnad	113,0	66,8
Rentenetto i prosent, annualisert ¹	2,52	2,71
Nedskrivninger og tap i prosent, annualisert ²	0,43	0,65
Kostnadsandel ³	62,8	65,7
Kapitaldekning ⁴	13,6	15,0

¹ Rentenetto i prosent, annualisert = netto renteinntekter/gjennomsnittlig forvaltningskapital

² Nedskrivninger og tap i prosent, annualisert = nedskrivninger og tap/gjennomsnittlig brutto utlån

³ Kostnadsandel = driftskostnader/sum inntekter

⁴ Kapitaldekning = ansvarlig kapital/beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko

Mål, strategi og fremtidsutsikter

Som for Pensjon og sparing, skal også Gjensidige Bank understøtte den norske skadeforsikringsvirksomheten ved å bidra til økt produktbredde for eksisterende skadeforsikringskunder i Norge, og derigjennom styrke kunderelasjon og -lojalitet. Banken vil videreføre arbeidet for kundevennlige nettbanktjenester og produktbredde via finansiell rådgivning gjennom Gjensidiges kontornett.

Den positive lønnsomhetsutviklingen og utviklingen i kunderelasjoner forventes å fortsette i 2013, hovedsakelig drevet av en fortsatt positiv utvikling innen dagligbanktjenester.

Forvaltning av finansielle eiendeler og eiendommer

Konsernets investeringsportefølje omfatter alle investeringsmidler i konsernet, med unntak av investeringsmidler hos områdene Pensjon og sparing og Bank. Store deler av forvaltningen settes ut til eksterne forvaltere, mens selskapets investeringsfunksjon konsentrerer seg om aktivaallokering, risikostyring og forvalterseleksjon. Direkte eiendomsinvesteringer gjøres via det heleide eiendomsselskapet Oslo Areal.

Investeringsporteføljen er tredelt: sikringsportefølje, fri portefølje og tilknyttede selskaper. Sikringsporteføljen skal motsvare konsernets forsikringstekniske avsetninger og er investert i renteinstrumenter som durasjonsmessig er tilpasset utbetalingene av de forsikringsmessige avsetningene. Den frie porteføljen består av ulike aktiva. Aktivaallokeringen i denne porteføljen må sees i sammenheng med konsernets kapitalisering og tilhørende risikokapasitet, samt konsernets løpende risikostyring. Tilknyttede selskaper omfatter i hovedsak postene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank.

Ved utløpet av 2012 utgjorde den samlede investeringsporteføljen 56.296,0 millioner kroner (54.486,7). Finansresultatet ble 3.005,1 millioner kroner (2.331,3), tilsvarende en finansavkastning på 5,4 prosent (4,4).

Sikringsportefølje

Sikringsporteføljen utgjorde 33,5 milliarder kroner (29,5). Porteføljen ga en avkastning på 3,9 prosent (3,9), eksklusive verdiendringer for den del av porteføljen som er regnskapsført til amortisert kost. Urealisert merverdi fra obligasjoner til amortisert kost utgjorde 1.046,8 millioner kroner (382,1) ved utløpet av året.

Finansielle eiendeler og eiendommer

Millioner kroner	Avkastning i prosent		Resultat		Balanseført verdi 31.12	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Sikringsportefølje						
Pengemarked	3,0	3,6	120,9	128,2	4.528,3	3.637,5
Obligasjoner til amortisert kost	5,0	4,9	1.001,2	896,6	21.346,3	18.407,8
Omløpsobligasjoner ¹	1,5	2,0	113,9	158,7	7.648,9	7.458,1
Sikringsportefølje totalt	3,9	3,9	1.236,0	1.183,5	33.523,6	29.503,4
Tilknyttede selskaper	9,3	9,8	441,5	431,6	5.036,1	4.478,2
Fri portefølje						
Pengemarked	2,4	2,9	146,8	173,3	5.141,4	7.248,5
Øvrige obligasjoner ²	14,5	3,7	494,4	86,7	3.068,0	3.365,4
Konvertible obligasjoner ³	9,8	(6,3)	69,5	(42,8)	851,9	674,7
Omløpsaksjer	8,5	(14,9)	107,5	(192,3)	1.483,5	776,5
PE-fond	16,7	14,5	220,5	178,1	1.432,0	1.293,4
Eiendom	5,0	6,7	253,0	418,6	4.914,7	5.753,9
Annet ⁴	3,6	8,1	35,9	94,5	844,9	1.392,8
Fri portefølje totalt	7,0	3,8	1.327,6	716,1	17.736,4	20.505,1
Finansresultat for investeringsporteføljen	5,4	4,4	3.005,1	2.331,3	56.296,0	54.486,7
Finansinntekter i Pensjon og sparing samt Bank			50,8	44,3		
Netto inntekter fra investeringer			3.055,8	2.375,6		

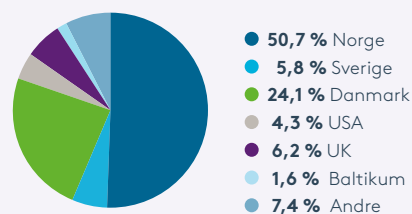
¹ Posten inkluderer diskonteringseffekter av forsikringsforpliktelsene i Danmark og mismatch mellom rentejusteringer av passivsidene i Danmark versus rentehedgen.

² Posten består av sum investment grade-, high yield- og omløpsobligasjoner. Investment grade og high yield er investeringer i internasjonalt diversifiserte fond forvaltet eksternt.

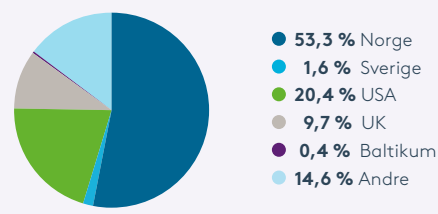
³ Investeringer i internasjonalt diversifiserte fond forvaltet eksternt.

⁴ Posten inkluderer valutasikring av Gjensidige Sverige, Gjensidige Baltic og Gjensidige Danmark, samt utlån, innskudd i Gjensidige Pensjonskasse og hedgefond.

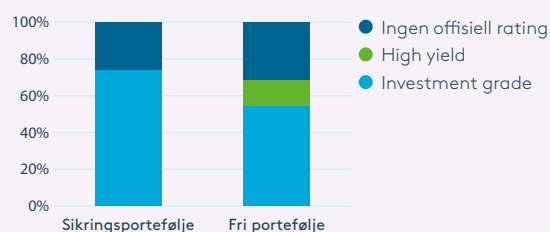
Geografisk fordeling sikringsportefølje ved utløpet av 2012

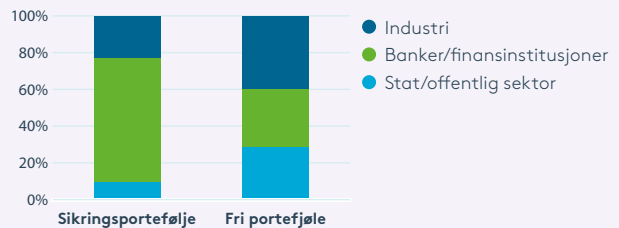
Geografisk fordeling renteinstrumenter i fri portefølje ved utløpet av 2012

Kredittrating renteinstrumenter ved utløpet av 2012

Motpartsrisiko renteinstrumenter ved utløpet av 2012

Gjennomsnittlig durasjon i sikringsporteføljen var 3,5 år, mens gjennomsnittlig tid til utbetaling for korresponderende forsikringsgjeld var 3,7 år. Fordeling av motpartsrisiko og kreditt-rating er vist i figurene på side 61. Av papirer uten offisiell kreditt-rating var 19,0 prosent utstedt av norske sparebanker, mens resten hovedsakelig var utstedt av norske kraftprodusenter og kraftdistributører, eiendomsselskaper eller statsgaranterte selskaper. Av sikringsporteføljen var 13,0 prosent plassert i obligasjoner hvor kupongen justeres med utviklingen i norsk konsumprisindeks.

Den geografiske fordelingen av sikringsporteføljen fremgår av figur på side 61. Direkte obligasjonsinvesteringer i såkalte PIIGS-land utgjorde ved utløpet av perioden totalt 195,5 millioner kroner, og består av spanske statsgaranterte obligasjonslån utstedt av kredittinstitusjoner. Disse obligasjonsinvesteringene inngikk i porteføljen av obligasjoner til amortisert kost. Det ble ikke foretatt nedskrivninger på disse obligasjonene i perioden.

Fri portefølje

Fri portefølje utgjorde 17,7 milliarder kroner (20,5) ved utløpet av 2012. Avkastningen ble 7,0 prosent (3,8).

Rentebærende instrumenter

Renteinstrumentene i den frie porteføljen utgjorde 9,1 milliarder kroner (11,3), og ga en avkastning på 6,9 prosent (2,4). High yield obligasjoner ga spesielt god avkastning. Rentenivået generelt i perioden var stabilt til fallende, samtidig som kredittmarginene ble redusert.

Gjennomsnittlig durasjon i porteføljen var om lag 1,9 år ved utgangen av perioden. Fordeling av motpartsrisiko og kreditt-rating er vist i figurene på side 61. Av papirer uten offisiell rating var 7,4 prosent utstedt av norske sparebanker, mens resten hovedsakelig var utstedt av norske kraftprodusenter og kraftdistributører, eiendomsselskaper eller statsgaranterte selskaper.

Den geografiske fordelingen av de rentebærende instrumentene i den frie porteføljen fremgår av figur på side 61. Obligasjonsinvesteringer i såkalte PIIGS-land gjennom fond utgjorde ved utløpet av perioden 76,1 millioner kroner.

Aksjeportefølje

Ved utløpet av perioden var samlet aksjesponering (inklusive private equity, men eksklusive tilknyttede selskaper) 2,9 milliarder kroner (2,1). Avkastningen fra omløpsaksjene ble 8,5 prosent (negative 14,9). Dette inkluderer resultat fra derivater brukt til sikringsformål. Avkastningen på private equity ble 16,7 prosent (14,5).

Eiendomsportefølje

Ved utløpet av perioden utgjorde eiendomsporteføljen 4,9 milliarder kroner (5,8). Eiendomsporteføljen ga en avkastning på 5,0 prosent (6,7). Det var god avkastning på eiendommer i direkte eie, mens avkastningen fra eiendomsfond var negativ. Det generelle avkastningskravet ved verdsettelse av eiendommene var 6,6 prosent (6,6). De individuelle verdiberegningene medførte en liten netto verdiøkning i fjerde kvartal på 3,8 millioner kroner. Det ble foretatt eksterne verdivurderinger av eiendommene ved utgangen av fjerde kvartal.

Porteføljen er konsentrert om kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også kontoreiendommer i andre norske byer, samt ett kontorbygg i København. I tillegg er en mindre del av porteføljen investert i internasjonale eiendomsfond.

METTE ROSTAD

Styremedlem

Styremedlem i Gjensidige fra 2012. Hun er selvstendig næringsdrivende, og har tidligere vært finansdirektør i Aker Verdal, daglig leder i Aker FDV og daglig leder i Clean-Tech Mid-Norway.

Hun er styremedlem i Gjensidigestiftelsen, Innherred Renovasjon og styreleder for Visit Innherred.

Rostad er siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående: 2.794 (sist endret 10. desember 2012).

Rostad er på valg til styret i 2013.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper utgjorde 5,0 milliarder kroner (4,5) ved utløpet av perioden. Aksjeposten i Storebrand var regnskapsført til 3.750,6 millioner kroner. Tilsvarende tall for investeringen i SpareBank1 SR-Bank var 1.250,6 millioner kroner. Avkastningen fra tilknyttede selskaper ble 9,3 prosent (9,8), tilsvarende 441,5 millioner kroner (431,6). Av dette utgjorde 295,4 millioner kroner Gjensidiges andel av Storebrands resultat i 2012, inklusive merverdiavskrivninger og estimatavvik fra tidligere perioder. Gjensidiges andel av SpareBank1 SR-Banks resultat i 2012 utgjorde 141,1 millioner kroner, inklusive merverdiavskrivninger og estimatavvik fra tidligere perioder.

Porteføljene av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2012. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutasikres tilnærmet 100 prosent.

Risikoforhold

Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse positivt eller negativt. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe og konsekvensene av hendelsen. Gjennom konsernets risikostyring og internkontroll er det etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet. Risikovurderingsprosessen er koordinert med konsernets budsjett- og forretningsplanprosess.

Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatte mål og strategier, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Det primære ansvaret for god risikostyring og internkontroll ligger i førstelinjen, hos konsernsjef og alle ledere og ansatte i de operasjonelle enhetene, gjennom å utføre arbeidet i tråd med de fullmakter, instruksjoner og retningslinjer som påligger den enkelte. Det er etablert en risikostyringsfunksjon på konsernnivå som er ansvarlig for å overvåke konsernets system for risikostyring, og som skal ha oversikt over de risikoer konsernet er eller kan bli eksponert for. Risikostyringsfunksjonen skal sørge for at konsernledelsen og styret til enhver tid er tilstrekkelig informert om konsernets risikoprofil. Konsernet har en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelser etter styrets mening skal kunne skade selskapets finansielle stilling i alvorlig grad.

Strategisk risiko

Gjensidiges strategi, holdt opp mot endringer i resultater, markeds- og konkurransemessige forhold og rammebetingelser, følges opp fortløpende. Faktorer som er identifisert som kritiske for selskapets måloppnåelse overvåkes særskilt. Den strategiske risikoen styres gjennom løpende konkurrent- og markedsovervåking, produktutvikling og planprosesser for å sikre at Gjensidige er i forkant av utviklingen.

I forsikringsmarkedet utfordres Gjensidige både av tradisjonelle norske finansaktører og nye aktører. Bortfall av forretning kombinert med redusert lønnsomhet i forsikringsvirksomheten, vil ha negativ innvirkning på kapitalavkastning og andre sentrale nøkkeltall. Det legges derfor vekt på at Gjensidige raskt kan tilpasse seg forbrukernes ønsker om betjening i nye kanaler, og benytte moderne teknologi og støttesystemer effektivt. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle nye og kundetilpassede produkter og betjeningsløsninger, samtidig som organisasjon, prosesser og verdikjeder gjennomgås og standardiseres for å redusere kostnader og oppnå økt effektivitet.

Kundene stiller stadig større krav til kompetanse hos medarbeiderne. Det er en risiko for at manglende eller ikke tilpasset kompetanse vil redusere mulighetene til å realisere forretnings- og strategiske ambisjoner. Det er også konkurranse om å tiltrekke seg og beholde dyktige medarbeidere. Det arbeides derfor aktivt og målrettet med kompetanseheving på alle nivåer i organisasjonen, og

kompetansekrav for ulike roller er definert. Gjensidiges kompetanse- og lederutvikling er samlet i Gjensidigeskolen. Skolen tilbyr opplæring av selgere, oppgjørsmedarbeidere og ledere, med utgangspunkt i konsernets forretnings- og merkevarestrategi. Resultatbaserte belønningsmodeller er innført for grupper av medarbeidere, og det er innført individuelle målkort. Det arbeides systematisk med kultur- og lederutvikling og forankring av krav og forventninger til ledere og medarbeidere.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltskader eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer. Det er etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i produkt- og aktuaravdelingen, og det utvikles stadig mer presise metoder for prissetting.

Styret fastsetter årlig rammer for konsernets reassuranseprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for å beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses forsvarlig, samt behovet for å redusere resultatsvingninger. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger konsernet har kjøpt. Reassuranseprogrammet er nærmere beskrevet i note 3 i årsregnskapet for konsernet.

Konsernets aktuarfunksjon foretar beregninger og vurderinger av de forsikrings-tekniske avsetningene, herunder utvikler og vedlikeholder adekvate modeller og metoder for å estimere skader som er inntruffet, men ennå ikke innrapportert til konsernet. Det er en betydelig iboende risiko for at avsetningene ikke er tilstrekkelige, men konsernet jobber kontinuerlig med å forbedre de aktuarmessige metodene, og benytter tidvis eksterne aktuarer for uavhengige gjennomganger av avsetningene.

Finansiell risiko

Gjensidige hadde 56,3 milliarder kroner i finansielle investeringer i forsikringsvirksomheten per 31. desember 2012. Motposten i balansen er de forsikringsmessige forpliktelsene og egenkapitalen. Investeringene besto hovedsakelig av rentebærende plasseringer, eiendom, aksjer og eierposter i tilknyttede selskaper. Verdien på investeringene kan påvirkes av endringer i makroøkonomiske faktorer.

Gjennom styrets fastsettelse av strategisk aktivaallokering og en dynamisk risikostyringsmodell, er det gitt rammer som muliggjør en rask tilpasning av risiko til endrede makroøkonomiske forutsetninger. Oppfølgingen av kurs-, rente- og valutarisiko foregår dels gjennom «stresstester» der bufferkapitalen til enhver tid skal være tilstrekkelig til å tåle samtidige kraftige fall i aksje- og obligasjonskurser.

For nærmere opplysninger om finansiell risiko og stresstester vises det til note 3 i årsregnskapet for konsernet.

Det er utarbeidet rammer for nødvendig tilgang på likvide midler. Disse blir det tatt hensyn til i den strategiske aktivaallokeringen. Likviditetsrisikoen anses som meget lav. Konsernet er utsatt for kredittrisiko gjennom plasseringer i obligasjons- og pengemarkedet og i utlån. Styret har gitt rammer for kredittvirksomheten. Kredittapene har til nå vært helt ubetydelige. Utestående krav mot konsernets reassurandører kan også representere en betydelig kredittrisiko. Motpartsrisiko i reassuransemarkedet vurderes løpende. Konsernets reassurandører skal minimum ha en Standard & Poor's rating A eller tilsvarende fra et av de andre velrenommerede ratingselskapene.

Styret har vurdert risikoen for tap på utlån, garantiansvar og andre fordringer, og det er foretatt nødvendige avsetninger i regnskapet.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, feil begått av ansatte, eller eksterne hendelser. For å redusere risiko, er det lagt vekt på å organisere virksomheten med veldefinerte og klare rapporteringslinjer og ansvarsforhold. Det er etablert faste rutiner for gjennomføring av risikovurderingen, og styret behandler årlig status i den etablerte internkontrollen. Det er etablert en uavhengig compliance-funksjon som skal bidra til at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av at lover, regler og standarder ikke etterleves. Compliance-funksjonen identifiserer, vurderer, gir råd om, overvåker og rapporterer konsernets risiko for at lover, regler og interne retningslinjer ikke overholdes.

Etiske problemstillinger er tema på opplæringskurs for nyansatte, og diskuteres jevnlig i ledergrupper og på avdelingssamlinger for medarbeidere. Dette skal redusere risikoen for brudd på rutiner og retningslinjer, samtidig som det bidrar til å skape et godt arbeidsmiljø. Ansatte har også undertegnet en egen data-disiplinerklæring knyttet til bruk av konsernets informasjons- og IT-systemer.

Gjensidiges interne revisjonsfunksjon er på vegne av styret gitt rollen å se etter og vurdere hvorvidt risikostyringen og internkontrollen fungerer som forutsatt.

For ytterligere beskrivelse av risikostyring vises det til note 3 i årsregnskapet for konsernet.

Foretaksstyring

God eierstyring og selskapsledelse er et prioritert område for styret. Styret har lagt Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse datert 23. oktober 2012 til grunn, og har tilpasset seg denne og senere endringer i anbefalingen innenfor alle områder. En utdypende redegjørelse for hvordan Gjensidige oppfyller anbefalingen samt regnskapslovens krav til redegjørelse om foretaksstyring er gitt på sidene 25-39 i årsrapporten og i eget dokument som er tilgjengelig på konsernets hjemmeside www.gjensidige.no/konsern.

Samfunnsansvar og miljø

Gjensidige skal være et samfunnsansvarlig selskap som skal engasjere seg positivt i samfunnet utover det som kreves av lover og andre regler. Styret i Gjensidige har fastsatt retningslinjer for utøvelse av samfunnsansvar. Disse er tilgjengelige på www.gjensidige.no/konsern.

En redegjørelse om selskapets arbeid med samfunnsansvar er tilgjengelig på side 22 i årsrapporten.

Forurensning av det ytre miljøet som en følge av konsernets virksomhet er minimal. Styret kjenner ikke til PCB-holdige produkter i Gjensidiges bygg og anlegg.

Personalområdet

Demografi og likestilling

Konsernet hadde 3.163 medarbeidere ved utløpet av 2012, hvorav 1.978 i den norske skadeforsikringsvirksomheten.

Kjønnsfordelingen i Gjensidige Forsikring Norge var 53,5 prosent menn og 46,5 prosent kvinner ved utløpet av 2012. Tilsvarende tall for konsernet var 47,3 prosent kvinner og 52,7 prosent menn. Andelen kvinner økte noe i forhold til 2011 (46,0 prosent kvinner). I 2012 ble det ansatt 211 nye medarbeidere i Norge utenom ansatte i oppkjøpte eller innfusjonerte virksomheter. Av de nyansatte var 116 menn og 95 kvinner, med en gjennomsnittsalder på 33,8 år. I samme periode sluttet 191 medarbeidere (79 kvinner og 112 menn, gjennomsnittsalder 42,9 år), hvilket gir en turnover på 9,7 prosent for den norske delen.

Bemanning	Gjensidige Forsikring Norge	Gjensidige konsern
2012	1.978	3.163
2011	1.969	3.116
2010	2.041	3.917
2009	2.055	3.780
2008	2.060	3.640
2007	2.033	3.460
2006	2.242	3.497
2005	2.272	2.611

Gjennomsnittsalderen i morselskapets norske del var 44,3 år per 31. desember 2012, mot 44,4 år ved utløpet av 2011. Gjennomsnittsansieniteten var 12,0 år mot 12,2 i 2011.

Samarbeidet mellom arbeidsgiver og de ansattes organisasjoner var godt også i 2012. Det ble avholdt regelmessige møter i Samarbeids- og Arbeidsmiljøutvalg.

Fra årsskiftet består konsernledelsen av tre kvinner og syv menn. I styret var kvinneandelen 40 prosent ved utløpet av 2012 (4 av 10), uendret fra 2011. Blant representantene som ikke er valgt blant de ansatte, var kvinneandelen 43 prosent (3 av 7). Av 212 ledere i Gjensidige Forsikring Norge var 39,6 prosent kvinner, mot 40,8 prosent kvinnelige ledere ved utløpet av 2011. Av konsernets totalt 272 ledere utenom konsernledelsen, var 38 prosent kvinner og 62 prosent menn.

Gjensidigeskolen, e-læring og organisasjonsutvikling

God ledelse og løpende kompetanseutvikling skal være viktige konkurransefortrinn for Gjensidige. Konsernets satsing på leder- og medarbeiderutvikling er samlet i Gjensidigeskolen. Skolens opplæringsprogrammer er nært knyttet til konsernets strategi og forretningsområdenes innmeldte behov, og alle opplæringstiltak skal understøtte konsernets evne til rask omstilling og utvikling. Et viktig læringsprinsipp er at læringen knyttes tett opp til arbeidssituasjonen, slik at deltakerne evner å utnytte ny kompetanse og nye ferdigheter i denne.

Skolen leverer kompetanseutvikling i Norge, Danmark og Sverige. Programmene er rettet spesielt mot Gjensidiges kjernekompetanser Oppgjør, Salg og Ledelse. Gjennom opplæringen trenes deltakerne i atferd som understøtter visjon og merkevare, og skolen er derfor et sentralt verktøy i utviklingen av Gjensidiges bedriftskultur. Gjensidigeskolen sammen med en sterk, systematisk satsing på lederutvikling bidrar til å styrke Gjensidiges omdømme som en attraktiv arbeidsgiver.

Satsingen viser god effekt på arbeidskvalitet og arbeidsinnsats, indre motivasjon og økt trivsel. Det er også gjennomført flere interne målinger som viser en tydelig sammenheng mellom salgstrening, kundetilfredshet, salg og redusert kundeavgang.

Gjensidigeskolen avviklet 6.200 kursdøgn i 2012, sammenlignet med 4.500 i 2011. Det ble avlagt 304 beståtte eksamener av medarbeidere innenfor salg og oppgjør. I Danmark tok 120 medarbeidere eksamen i 2012. I tillegg deltar Gjensidiges medarbeidere på eksterne kurs- og opplæringsprogrammer.

I privatsegmentet gjennomføres eksamen for selgerne også for å gi godkjenning i henhold til bransjeordningen fra Finans Norge (FNO). Videre avholder skolen en tilsvarende selvpålagt eksaminering for medarbeidere innen oppgjør og næringsliv i Norge for å sikre et høyt kompetansenivå hos alle medarbeidere med kunderettet aktivitet. Fra skolen startet våren 2009 har til sammen 1.400 ledere og medarbeidere bestått eksamen ved skolen.

E-læring har siden 1991 vært en viktig del av Gjensidiges opplæringsstrategi for kunderettet opplæring, men understøtter også implementering av nye arbeids-

MARI SKJÆRSTAD Styremedlem

Styremedlem i Gjensidige fra 2010. Partner i advokatfirmaet Johnsrud & Skjærstad & Co AS.

Styreleder i Furnes-Hamjern SCC AS, BoligPartner AS, Østlandsforskning AS, Øyhovden Invest AS, Ervold Production & Distribution AS, Hamar Troll AS, styremedlem i bl.a. Mesta AS, Scana Industrier ASA, Munck Cranes AS, HRR Miljø AS, Randers Jernstøperi AS og Hamarregionen Utvikling AS.

Utdannet jurist fra Universitetet i Oslo.

Antall aksjer i Gjensidige Forsikring ASA (inkludert eventuelle aksjer eiet av nærstående): 0.

Skjærstad er på valg til styret i 2013.

prosesser og forbedringsprosesser, bruk av nye IKT-løsninger m.v. En sterk satsing på e-læring fremover, er et viktig element for å realisere Gjensidiges ambisiøse mål for kompetanseutvikling. I 2012 har medarbeidere gjennomført og bestått 13.700 e-læringskurs mot 14.000 i 2011.

Det er utviklet spesialtilpassede lederutviklingsprogrammer for grupper av ledere med ulike erfaringsbakgrunn, fra nyansatte ledere til toppledergruppen. I tillegg til de individuelle programmene, er det etablert programmer som har som hensikt å utvikle ledergrupper, endringskompetanse og kommunikasjonsferdigheter. I 2013 vil innholdet i Gjensidigeskolen utvides ytterligere med nye opplæringsprogrammer innenfor prosjektledelse, et nytt program for mellomledere, samt opplæring i nye arbeids- og samhandlingsformer nært knyttet opp mot en effektiv bruk av ny teknologi.

Systematisk Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid (HMS)

Systematisk Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid (HMS) er fullt integrert i organisasjonen, og diskusjoner om arbeidsmiljø inngår jevnlig i ledermøtene. Gjensidige Forsikring Norge er IA-bedrift (inkluderende arbeidsliv), og har lagt spesiell vekt på forebygging og oppfølging av sykefravær.

Ved utløpet av 2012 lå rullerende 12 mnd legemeldt sykefravær på 4,2 prosent i den norske virksomheten, mot 4,6 prosent i 2011. For den norske virksomheten var totalt sykefravær ved utgangen av 2012 på 5,1 prosent, mot 5,5 prosent i 2011.

Det totale fraværet har i løpet av 2012 hatt en nedgang på 11,2 prosent. Legemeldt fravær hadde i samme periode en nedgang på 14,5 prosent. I divisjon Privat i Norge har sykefraværsutviklingen hatt en svært positiv utvikling. I samarbeid med bedriftshelsetjenesten, har det vært igangsatt et prosjekt med oppfølging av sykefravær på individnivå som har gitt gode resultater. Dette arbeidet videreføres i 2013. Det har ikke vært skader eller ulykker som har gitt personskader eller materielle skader.

Det er videre igangsatt et prosjekt for å finne felles nordiske løsninger på HMS-området. I Norge har Gjensidige et tett samarbeid med bedriftshelsetjenesten og NAV på relevante områder. Det systematiske HMS-arbeidet omfatter blant annet årlig HMS runde, risikovurdering og interne HMS revisjoner.

I tillegg er arbeidsmiljøspørsmål integrert i den årlige personaltilfredshetsundersøkelsen (PTU). Resultatene fra 2012 var positive i forhold til rolleklarhet og utfordringer i arbeid og ledelse. Av forbedringsområder var opplevd jobbkrav knyttet til høyt arbeidspress og høye beslutningskrav det mest framtrædende. Totalanalysen av PTU viste likevel at summen av negative og positive faktorer i arbeidsmiljøet i Gjensidige indikerer en høy grad av mestring og arbeidsglede hos medarbeiderne. Dette forhindrer ikke at områder der resultatene er dårligere enn ønsket følges opp videre. Dette gjøres ved hjelp av HR-partnere/HMS, og om nødvendig ekstern bistand for å iverksette forebygging og tiltak.

Mangfold og diskriminering

Gjensidige i Norge videreførte i 2012 delmålene i IA-avtalen, og integrering og mangfold er godt forankret i organisasjonen.

Det arbeides for at alle ansatte skal ha like muligheter til personlig og faglig utvikling, og for at alle skal stilles likt, uansett kjønn, alder, etnisk opprinnelse og funksjonsevne. Ansettelses- og HMS-rutiner sikrer at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven følges.

Det utarbeides lønnsstatistikker for å synliggjøre eventuelle lønnsforskjeller for samme arbeid eller arbeid av lik verdi på grunnlag av kjønn, alder, etnisk opprinnelse eller redusert funksjonsevne. Eventuelle avvik skal følges opp gjennom tiltak.

I Norge samarbeider Gjensidige med NAV om arbeidstrening og lønnstilskudd for mennesker som har vært utenfor arbeidslivet, og har i 2012 hatt flere medarbeidere i arbeidstrening gjennom slike ordninger.

Seniorpolitikk

Gjensidige har en aktiv seniorpolitikk med mål om at flest mulig skal jobbe frem til de blir 67 år. Selskapets seniorpolitiske tiltak tilpasses løpende endringer som følger av pensjonsreformen. Tiltakene inkluderer blant annet individuell avtale om å arbeide 90 prosent stilling med full lønn fra fylte 59 år til 62 år for medarbeidere som har behov for lettelse i arbeidssituasjonen, en ekstra ferieuke fra fylte 60 år og hel eller delvis AFP/reduert arbeidstid fra fylte 62 år.

Fremtidsutsikter

Gjensidiges lønnsomhetsmål er uendret, og lønnsomhet prioriteres fremfor vekst. Årlig combined ratio skal over tid ligge i korridoren 90–93. Konsernets konkurransekraft vurderes som god, og det er høy oppmerksomhet rundt arbeidet med å gjennomføre tiltak og investeringer som skal tilpasse selskapet til kundens fremtidige behov og betjeningsønsker.

For å understøtte Gjensidiges langsiktige lønnsomhetsmål, er det i løpet av de senere årene iverksatt strategiske konsernprogrammer for korrekt prising av risiko, forenkling, automatisering og selvbetjening. Sammen med relanseringen av merkevaren i desember 2012, vil initiativene forsterke grunnlaget for fremtidig vekst og bidra til å posisjonere Gjensidige som det mest kundeorienterte skadeforsikringselskapet i Norden.

Konkurransen i det norske skadeforsikringsmarkedet var sterk også i 2012. De små forsikringsselskapene har gradvis økt sine markedsandeler gjennom å etablere seg i nisjer i markedet, dels gjennom aggressiv prissetting. Samtidig har flere av de etablerte finansaktørene nå etablert egne skadeforsikringsselskaper. Gjensidiges konkurransekraft i 2012 var god, og tiltak gjennomført de siste årene gjør at Gjensidige er godt posisjonert for å møte konkurransen også fremover. Organisk vekst ventes over tid å være på linje med BNP-vekst, og premieøkninger ligger for tiden på nivå med forventet underliggende skadeinflasjon.

Makrobildet for den norske skadevirksomheten vurderes fortsatt som godt, og det er tegn til bedring i det danske markedet. I Baltikum utvikler økonomiene seg positivt.

De etablerte satsingene innenfor pensjon, sparing og bank vil på sikt styrke konsernets posisjon og gi vekstgrunnlag i Norge.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til internasjonale konjunkturer og finansielle utfordringer i flere av de sentrale økonomiene. Dette skaper usikkerhet også for Gjensidige. Særlig anses et stadig lavt rentenivå å være en utfordring. Gjensidige har imidlertid en robust investeringsstrategi, samtidig som konsernet har en sterk finansiell soliditet og en betydelig andel av sin virksomhet i det norske skadeforsikringsmarkedet.

Det er videre usikkerhet knyttet til endrede rammebetingelser for finansbransjen internasjonalt og i Norge. Det forventes nå at Solvens II regelverket først vil implementeres i Norge i 2016. Ny norsk pensjonslovgivning skal etter planen tre i kraft fra 2014.

Gjensidige har betydelige kapitalbuffere, både i forhold til interne risikomodeller, legale kapitaldekningskrav samt målsatt rating. Styret vurderer konsernets kapitalsituasjon og soliditet som god.

Det er normalt en betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold, men styret er av den oppfatning at konsernet står godt rustet til å møte konkurransen i årene fremover.

Hendelser etter balansedagen

Det har etter periodens utløp ikke inntruffet vesentlige hendelser.

Disponering av resultat før andre inntekter og kostnader

Konsernets årsresultat etter skattekostnad utgjorde 4.280,1 millioner kroner. Styret har vedtatt en utbyttepolitikk som danner grunnlaget for de utbytteforslag som fremmes for generalforsamlingen. Gjensidige skal ha en konkurranse-dyktig utbyttepolitikk i forhold til sammenlignbare investeringer. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at mellom 50 og 80 prosent av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Styret foreslår at det for regnskapsåret 2012 utbetales 3.425 millioner kroner i ordinært utbytte, tilsvarende 80,0 prosent av resultat etter skatt og 6,85 kroner per aksje. Grunnet konsernets sterke kapitalsituasjon, foreslår styret en utdeling i øvre ende av det målsatte intervallet på 50–80 prosent av konsernets resultat etter skatt. Deler av økningen i nominelt utbytte fra 2011 skyldes et sterkt forsikringsresultat som følge av et gunstigere frekvensnivå, særlig innenfor motor og bygning, enn det som kan anses som normalnivå.

Morselskapets resultat før andre resultatkomponenter på 3.875,7 millioner kroner foreslås disponert som følger:

Millioner kroner

Utbytte	3.425,0
Overført fra bundne fond	183,5
Overføring til annen fri egenkapital	634,3
Disponert	3.875,7

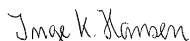
Andre resultatkomponenter, som fremgår av resultatoppstillingen, inngår ikke i resultatdisponeringen. Etter disponering av resultat etter andre resultatkomponenter utgjør morselskapets frie egenkapital 14.061,0 millioner kroner.

Styret har besluttet å gi en kollektiv bonus til ansatte i Gjensidige Forsikring ASA, tilsvarende 30.000 kroner inkludert feriepenges per fulltidsansatt. Bonusen er basert på oppnådd combined ratio, porteføljeutvikling og utvikling i kundetilfredshet i 2012.

Styret vil samtidig takke de ansatte for innsatsen og bidraget til Gjensidiges gode resultater for 2012.

Sollerud, 6. mars 2013

Styret i Gjensidige Forsikring ASA

Inge K. Hansen
Styreleder

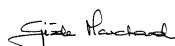

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

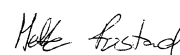

Per Arne Bjørge

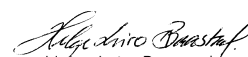

Kjetil Kristensen

Gisele Marchand

Gunnar Mjåtvedt

Mari T. Skjærstad

Mette Rostad

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

Årsregnskap og noter

Gjensidige Forsikring Konsern

	Side
Konsolidert resultatregnskap	70
Konsolidert oppstilling av totalresultatet	71
Konsolidert oppstilling av finansiell stilling	72
Konsolidert oppstilling av endringer i egenkapital	73
Konsolidert oppstilling av kontantstrømmer	74
Regnskapsprinsipper	75

Noter

1 Egenkapital	82
2 Bruk av estimater	83
3 Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko	84
4 Segmentinformasjon	104
5 Immaterielle eiendeler	105
6 Aksjer i tilknyttede selskaper	107
7 Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	108
8 Investerings eiendommer	109
9 Finansielle eiendeler og forpliktelser	110
10 Utlån og fordringer	113
11 Kontanter og kontantekvivalenter	114
12 Aksjer og andeler	115
13 Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	118
14 Pensjon	119
15 Avsetninger og andre forpliktelser	122
16 Skatt	122
17 Kostnader	124
18 Lønn og godtgjørelser	125
19 Netto inntekter fra investeringer	129
20 Betingede forpliktelser	130
21 Transaksjoner med nærstående parter	130
22 Hendelser etter balansedagen	133
23 Kapitaldekning	134
24 Solvensmargin	135
25 Bundne midler	135
26 Aksjeeiere	135
27 Aksjebasert betaling	136
28 Resultat per aksje	137

Gjensidige Forsikring ASA

	Side
Resultatregnskap	138
Balanse	140
Oppstilling av endringer i egenkapital	142
Kontantstrømoppstilling	143
Regnskapsprinsipper	144

Noter

1 Egenkapital	150
2 Bruk av estimater	151
3 Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko	151
4 Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring	152
5 Immaterielle eiendeler	154
6 Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	156
7 Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	157
8 Investerings eiendommer	159
9 Finansielle eiendeler og forpliktelser	160
10 Utlån og fordringer	163
11 Kontanter og kontantekvivalenter	163
12 Aksjer og andeler	164
13 Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	167
14 Pensjon	168
15 Avsetninger og andre forpliktelser	171
16 Skatt	172
17 Kostnader	173
18 Lønn og godtgjørelser	174
19 Netto inntekter fra investeringer	178
20 Betingede forpliktelser	179
21 Transaksjoner med nærstående parter	179
22 Hendelser etter balansedagen	182
23 Kapitaldekning	183
24 Solvensmargin	184
25 Bundne midler	184
26 Aksjeeiere	184
27 Aksjebasert betaling	185

Erklæring fra styret og daglig leder	187
Revisjonsberetning	188
Kontrollkomiteens uttalelse	190
Representantskapets uttalelse	192

Konsolidert resultatregnskap

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Driftsinntekter			
Premieinntekter fra skadeforsikring		17.797,3	17.548,1
Premieinntekter fra pensjon		680,7	532,7
Renteinntekter o.l. fra bankdrift		949,7	886,7
Andre inntekter inkludert eliminerings		90,0	414,1
Sum driftsinntekter	4	19.517,7	19.381,5
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper	6	441,5	431,6
Driftsinntekt fra eiendom		335,0	419,9
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.610,1	1.449,2
Netto urealiserte verdiendringer på investeringer (inkl. eiendom)		(301,2)	(112,2)
Netto realisert gevinst og tap på investeringer		1.150,0	379,7
Kostnader knyttet til investeringer	17	(179,5)	(192,6)
Sum netto inntekter fra investeringer	19	3.055,8	2.375,6
Sum driftsinntekter og netto inntekter fra investeringer		22.573,5	21.757,1
Erstatningskostnader, tap mv.			
Erstatningskostnader mv. fra skadeforsikring		(12.437,7)	(13.249,3)
Erstatningskostnader mv. fra pensjon		(574,9)	(438,0)
Rentekostnader o.l. og nedskrivninger og tap fra bankdrift		(575,1)	(550,0)
Sum erstatningskostnader, rentekostnader, tap mv.		(13.587,7)	(14.237,2)
Driftskostnader			
Driftskostnader fra skadeforsikring		(2.751,8)	(2.877,9)
Driftskostnader fra pensjon		(122,8)	(104,3)
Driftskostnader fra bankdrift		(306,4)	(308,9)
Andre driftskostnader		(44,3)	(399,9)
Merverdi av- og nedskrivninger - immaterielle eiendeler		(126,9)	(181,5)
Sum driftskostnader	17	(3.352,3)	(3.872,5)
Sum kostnader		(16.940,0)	(18.109,7)
Årets resultat før skattekostnad	4	5.633,5	3.647,4
Skattekostnad	16	(1 353,5)	(899,5)
Årets resultat		4.280,1	2.747,9
Resultat per aksje, kroner (basis og utvannet)	28	8,56	5,50

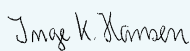
Konsolidert oppstilling av totalresultat

Millioner kroner	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Årets resultat	4.280,1	2.747,9
Andre inntekter og kostnader		
Valutakursdifferanser	(26,2)	(5,9)
Andel av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper	(6,7)	(48,2)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon	637,3	(339,8)
Skatt på andre inntekter og kostnader	(223,6)	89,8
Sum andre inntekter og kostnader	380,9	(304,2)
Årets totalresultat	4.660,9	2.443,7

Konsolidert oppstilling av finansiell stilling

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Eiendeler			
Goodwill	5	2.267,7	2.374,8
Andre immaterielle eiendeler	5	1.123,3	1.201,7
Eiendeler ved utsatt skatt	16	4,1	7,4
Aksjer i tilknyttede selskaper	6	5.036,1	4.478,2
Eierbenyttet eiendom	7	90,5	270,7
Anlegg og utstyr	7	163,0	238,4
Investerings eiendommer	8	4.626,7	5.248,1
Finansielle eiendeler			
Finansielle derivater	9	326,2	547,4
Aksjer og andeler	9, 12	4.321,2	4.021,7
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9	19.884,2	19.747,1
Obligasjoner som holdes til forfall	9	9.263,7	11.693,4
Utlån og fordringer	9	32.396,5	24.456,5
Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	10	7.189,7	5.542,1
Gjenforsikringsdepoter		0,6	0,8
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring	13	673,4	1.022,8
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	10	4.112,7	3.791,1
Andre fordringer	10	314,9	227,6
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10	81,2	108,9
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 25	2.331,5	3.513,3
Sum eiendeler		94.207,1	88.491,9
Egenkapital og forpliktelser			
Egenkapital			
Aksjekapital		999,9	999,9
Overkursfond		1.430,0	1.430,0
Annen egenkapital		23.187,8	20.798,7
Sum egenkapital	1	25.617,7	23.228,6
Avsetning for forpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	13	10.141,6	9.531,4
Brutto erstatningsavsetning	13	29.562,3	29.961,6
Andre forsikringstekniske avsetninger	13	136,6	126,9
Pensjonsforpliktelser	14	137,5	951,6
Andre avsetninger for forpliktelser	15	134,0	174,9
Finansielle forpliktelser			
Finansielle derivater	9	49,4	69,4
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder	9, 15	11.580,5	9.776,2
Rentebærende forpliktelser	9, 15	5.355,5	5.263,4
Andre forpliktelser	9, 15	978,0	1.172,6
Forpliktelser ved periodeskatt	16	1.367,5	950,3
Forpliktelser ved utsatt skatt	16	1.267,5	1.003,6
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	9, 15	406,0	477,1
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	15	7.189,7	5.542,1
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	9, 15	283,3	262,2
Sum forpliktelser		68.589,4	65.263,4
Sum egenkapital og forpliktelser		94.207,1	88.491,9

Sollerud, 6. mars 2013
Styret i Gjensidige Forsikring ASA

Inge K. Hansen
Styreleder

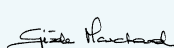

Gunnhild H. Andersen

Trond Vegard Andersen

Hans-Erik F. Andersson

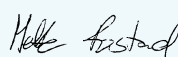

Per Arne Bjørge

Kjetil Kristensen

Gisle Marchand

Gunnar Mjåtvad

Mari T. Skjærstad

Mette Rostad

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

Konsolidert oppstilling av endringer i egenkapital

Millioner kroner	Aksje- kapital	Egne aksjer	Over- kurs- fond	Annen innskutt egenkap.	Valuta- kursdif- feranser	Aktuarielle gev./tap pensjon	Annen opptjent egenkap.	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2010	1.000,0	(0,1)	1.430,0	7,5	(134,8)	(2.124,0)	22.959,1	23.137,8
1.1.-31.12.2011								
Årets resultat							2.747,9	2.747,9
Andre inntekter og kostnader								
Valutakursdifferanser					(7,0)	1,0		(5,9)
Andel av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper							(48,2)	(48,2)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon						(339,8)		(339,8)
Skatt på andre inntekter og kostnader							89,8	89,8
Sum andre inntekter og kostnader					(7,0)	(338,8)	41,5	(304,2)
Årets totalresultat					(7,0)	(338,8)	2.789,4	2.443,7
Egne aksjer		(0,1)					(3,9)	(4,0)
Utbetalt utbytte							(2.349,9)	(2.349,9)
Aktuarielle gevinster og tap på solgte selskaper						(13,3)	13,3	
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital				1,0				1,0
Egenkapital per 31.12.2011	1.000,0	(0,1)	1.430,0	8,4	(141,7)	(2.476,1)	23.408,1	23.228,6
1.1.-31.12.2012								
Årets resultat							4.280,1	4.280,1
Andre inntekter og kostnader								
Valutakursdifferanser					(26,4)	0,2		(26,2)
Andel av andre inntekter og kostnader i tilknyttede selskaper							(6,7)	(6,7)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon						637,3		637,3
Skatt på andre inntekter og kostnader							(223,6)	(223,6)
Sum andre inntekter og kostnader					(26,4)	637,5	(230,3)	380,9
Årets totalresultat					(26,4)	637,5	4.049,8	4.660,9
Egne aksjer		(0,0)					(2,2)	(2,2)
Utbetalt utbytte							(2.274,7)	(2.274,7)
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital				5,2				5,2
Egenkapital per 31.12.2012	1.000,0	(0,1)	1.430,0	13,7	(168,1)	(1.838,6)	25.180,9	25.617,7

Konsolidert oppstilling av kontantstrømmer

Millioner kroner	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalte premier	20.523,3	20.380,9
Netto utbetalte erstatninger	(13.257,2)	(13.307,5)
Netto innbetaling/utbetaling av lån til kunder	(2.305,2)	(857,8)
Netto innbetaling av innskudd fra kunder	1.804,2	656,2
Innbetaling av renter fra kunder	896,0	848,3
Utbetaling av renter til kunder	(320,6)	(281,5)
Netto innbetaling/utbetaling ved flytting av premiereserver	(61,0)	(235,5)
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende verdipapirer	(2.714,8)	(2.095,0)
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende eiendomsdrift	1.084,1	1.131,3
Utbetaling til drift, inklusive provisjoner	(3.400,9)	(3.536,1)
Betalt skatt	(869,8)	(364,5)
Netto andre innbetalinger/utbetalinger	29,7	381,2
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1.407,7	2.720,1
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetaling/utbetalinger ved kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper	(165,0)	229,6
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	(101,3)	(56,9)
Innbetaling av utbytte fra investeringer i tilknyttede selskaper	31,1	177,4
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(235,2)	350,1
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetaling av utbytte	(2.274,7)	(2.349,9)
Netto innbetaling/utbetaling ved låneopptak i kredittinstitusjoner	92,9	61,4
Netto innbetaling/utbetaling ved annen kortsiktig gjeld	8,2	14,0
Netto innbetaling/utbetaling av renter på finansieringsaktiviteter	(163,2)	(169,6)
Netto innbetaling/utbetaling ved salg/kjøp av egne aksjer	(2,2)	(4,0)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(2.339,0)	(2.448,2)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	(15,2)	1,3
Netto kontantstrøm for perioden	(1.181,8)	623,3
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	3.513,3	2.889,9
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	2.331,5	3.513,3
Netto kontantstrøm for perioden	(1.181,8)	623,3
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Kontanter og fordringer på sentralbanker	484,8	3.151,4
Fordringer på/innskudd i kredittinstitusjoner	1.846,7	361,9
Sum beholdning av kontanter og kontantekvivalenter	2.331,5	3.513,3

Regnskapsprinsipper

Rapporteringsenhet

Gjensidige Forsikring ASA er et børsnotert allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Drammensveien 288, Oslo, Norge. Konsernregnskapet til Gjensidige Forsikring konsern (konsernet) per 31. desember 2012 og for året som helhet består av Gjensidige Forsikring ASA og datterselskaper og konsernets andeler i tilknyttede selskaper. Aktivitetene i konsernet er skadeforsikring, pensjon og sparing og bank. Konsernet driver virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Latvia, Litauen og Estland.

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er konsistente i hele konsernet, med unntak av en tillatt forskjell etter IFRS 4 om forsikringskontrakter. Se beskrivelse under punktet vedrørende Brutto erstatningsavsetning.

Grunnlag for utarbeidelse

Samsvarserklæring

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med EU-godkjente IFRS-er og tilhørende fortolkningsuttalelser som skal anvendes per 31. desember 2012, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper (FOR 1998-12-16 nr 1241) gitt med hjemmel i regnskapsloven.

Endringer i regnskapsprinsipper

Det er ingen endringer i regnskapsprinsipper i 2012.

Følgende IFRS-er og fortolkningsuttalelser er utgitt frem til 6. mars 2013, uten at de har trådt i kraft eller er tidlig-implementert

Standarder som kan påvirke regnskapsprinsipper

- IFRS 9 Finansielle instrumenter utgitt i november 2009 og oktober 2010 har forventet ikrafttredelse 1. januar 2015. Dette er første fase i IASB sitt trefase prosjekt med hensyn til å erstatte IAS 39 og omhandler innregning og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser. Finansielle eiendeler vil klassifiseres enten som til virkelig verdi eller til amortisert kost, basert på hvordan de styres og hvilke kontraktuelle kontantstrøm karakteristika de har. Fase to og tre omhandler henholdsvis nedskrivninger og sikringsbokføring. Standarden er ikke ferdigstilt og er fortsatt under arbeid. Vår foreløpige vurdering er at standarden vil kunne medføre omklassifisering av finansielle instrumenter i konsernregnskapet.
- IFRS 10 Konsernregnskap og IFRS 11 Felles kontrollert virksomhet med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.
- IFRS 13 Måling av virkelig verdi med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.
- Endret IAS 19 Ytelser til ansatte med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.

Standarder som endrer notekrav

- Det er flere endringer i IFRS 7 Noteopplysninger – finansielle instrumenter, med ulike ikrafttredelsesdatoer. Videre er det endringer i IFRS 12 Noteopplysninger om investeringer i andre enheter, med ikrafttredelse 1. januar 2013. Disse vil alle medføre økt omfang på våre noteopplysninger.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten foretaket har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.

Grunnlag for måling

Konsernregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende

- derivater måles til virkelig verdi
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles til virkelig verdi
- investeringseiendommer måles til virkelig verdi

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner. Gjensidige Forsikring har tre funksjonelle valutaer: norske, svenske og danske kroner. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og pro-sentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

Segmentrapportering

I henhold til IFRS 8 fastsettes virksomhetssegmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og den interne rapporteringsstrukturen til konsernets øverste beslutningstaker. I Gjensidige Forsikring konsern er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som konsernets øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8. Gjensidige rapporterer seks virksomhetssegmenter, som uavhengig følges opp av ledere som er ansvarlige for de respektive segmentene avhengig av hvilke produkter og tjenester som tilbys, distribusjons- og oppgjørskanaler, merkenavn og kundeprofiler. Identifikasjonen av segmentene baseres på at det finnes ledere per segment som rapporterer direkte til konsernledelsen/konsernsjef og som er ansvarlige for segmentresultatene under deres ledelse. Basert på dette presenterer Gjensidige følgende virksomhetssegmenter

- Skadeforsikring Privat Norge
- Skadeforsikring Næringsliv Norge
- Skadeforsikring Norden
- Skadeforsikring Baltikum
- Pensjon og sparing
- Bank

Prinsipper for innregning og måling i Gjensidiges segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i konsernregnskapet.

Prisfastsetting mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der Gjensidige Forsikring har bestemmende innflytelse, som vil være selskaper der Gjensidige Forsikring enten direkte eller indirekte via datterselskaper eier mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Datterselskapene inkluderes i konsernregnskapet fra den dagen kontroll oppnås og til den opphører. Datterselskapenes regnskapsprinsipper er endret ved behov, for å samsvare med konsernets valgte prinsipper.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over finansielle og driftsmessige prinsipper. Normalt vil dette foreligge når konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmerettene i et annet selskap. Tilknyttede selskaper regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden og førstegangsinnregnes til anskaffelseskost. Konsernets investering inkluderer goodwill ved overtakelse, redusert for akkumulert tap ved verdifall. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av inntekter, kostnader og egenkapitalbevegelser, etter omarbeiding til konsernets regnskapsprinsipper, fra det tidspunkt betydelig innflytelse ble etablert, og frem til innflytelsen opphører.

Transaksjoner eliminert ved konsolidering

Konserninterne mellomværende og transaksjoner, samt urealiserte inntekter og kostnader fra konserninterne transaksjoner, elimineres i konsernregnskapet. Urealiserte gevinster fra transaksjoner med selskaper som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden elimineres mot investeringen, i samsvar med konsernets eierandel. Urealiserte tap elimineres på samme måte, men kun i den grad det ikke er påviste verdifall.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost for virksomhetssammenslutningen måles til virkelig verdi, på dato for overtakelsen, av overtatte eiendeler, pådratte forpliktelser og egenkapitalinstrumenter utstedt av konsernet i bytte for kontroll av overtatte selskap, og eventuelle kostnader direkte henførbare til virksomhetssammenslutningen.

Hvis verdien, etter en revurdering av konsernets andel i netto virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser overstiger anskaffelseskostnaden ved virksomhetssammenslutningen, innregnes det overskytende umiddelbart i resultatregnskapet.

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Driftsinntekter og driftskostnader består av inntekter og kostnader i tilknytning til driften av de ulike forretningsområdene, jf. nedenfor.

Premieinntekter fra skadeforsikring

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Premieinntekter fra skadeforsikring omfatter forfalte brutto-premier og premier for gjenforsikring.

Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Premieinntekter fra pensjon

Premieinntekter fra pensjon omfatter opptjent risikopremie og administrasjonskostnader tilknyttet forsikringskontraktene.

Rente- og kredittprovisjonsinntekter fra bankdrift

Renteinntekter og rentekostnader beregnes og innregnes på grunnlag av effektiv rente-metoden. Beregningen hensyntar etableringsgebyrer og direkte marginale transaksjonskostnader som er en integrert del av den effektive renten. Inntektsføring av renter etter effektiv rente-metoden blir benyttet både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter på nedskrevne engasjement beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi.

Provisjonsinntekter fra ulike kundetjenester innregnes avhengig av hvilket formål som ligger til grunn. Gebyrer innregnes som inntekt når tjenestene er levert eller når en betydelig del er utført. Gebyrer som mottas for utførte tjenester innregnes som inntekt i den perioden tjenestene ble utført. Provisjoner som mottas som betaling for visse oppgaver innregnes som inntekt når oppgaven er utført. Provisjonskostnader er transaksjonsbasert og innregnes i perioden tjenestene ble mottatt.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i bruttoerstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Driftskostnader

Driftskostnader består av lønns-, administrasjons- og salgskostnader.

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån som ikke er en del av bankdriften, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, verdifall på finansielle eiendeler og tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Hvert selskap i konsernet fastsetter sin funksjonelle valuta, og transaksjoner i enhetenes regnskap er målt i datterselskapets funksjonelle valuta.

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta for de respektive konsernselskapene med valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Monetære valutaposter omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på rapporteringstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på det tidspunkt da virkelig verdi ble fastsatt.

Valutakursdifferanser knyttet til omregningen innregnes i resultatet, med unntak av differanser som oppstår ved omregning av finansielle instrumenter øremerket til sikring av nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring. Disse innregnes i andre inntekter og kostnader.

Utenlandsk virksomhet

Utenlandske virksomheter som har andre funksjonelle valutaer omregnes til norske kroner ved å omregne resultatregnskapet til gjennomsnittskurser for perioden, og ved å omregne balansen til valutakurs på rapporteringstidspunktet. Valutakursdifferanser innregnes som en separat del av egenkapitalen. Ved avhendelse av den utenlandske virksomheten innregnes den akkumulerte valutakursdifferansen som er innregnet i andre inntekter og kostnader relatert til den avhendede virksomheten, i resultatet, når gevinst eller tap ved salget innregnes.

Valutagevinst eller -tap på fordringer og gjeld mot en utenlandsk virksomhet, hvor oppgjør verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid, vurderes som en del av nettoinvesteringen i den utenlandske virksomheten, og innregnes i andre inntekter og kostnader.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av en utenlandsk virksomhet, og virkelig verdi justeringer på balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser som oppstår ved oppkjøp av den utenlandske virksomheten, behandles som eiendeler og forpliktelser i den utenlandske virksomheten.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdeler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommene brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendommer, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte konsernet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Gjensidige kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggeprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- eierbenyttet eiendom 10-50 år
- anlegg og utstyr 3-5 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. En eiendels balanseførte verdi nedskrives hvis gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investeringsseiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringsseiendommer avskrives ikke.

Investeringsseiendommer vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidige leieinntekter basert på dagens utleiemarked.

Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av ekstern og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor konsernets investeringseiendommer er lokalisert.

Ved bruksendring og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill som oppstår ved overtakelse av datterselskaper representerer anskaffelseskost ved overtakelsen fratrukket virkelig verdi av konsernets andel av det overtatte selskapets identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser på oppkjøpstidspunktet. Goodwill innregnes første gang til kostpris og vurderes i etterfølgende perioder til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte tap ved verdifall.

Goodwill som oppstår ved overtakelse av datterselskaper avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller oftere, dersom det er indikasjoner på verdifall.

For investeringer som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, er balanseført verdi av goodwill inkludert i investeringens balanseførte verdi.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler som omfatter kundeforhold, varemerker, internt utviklede IT-systemer samt andre immaterielle eiendeler som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler og konsernet har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

Avskrivning

Immaterielle eiendeler, med unntak av goodwill, avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk. Den estimerte utnyttbare levetiden for innværende og sammenlignbare perioder er som følger

- kundeforhold 10 år
- varemerker 10 år
- internt utviklede IT-systemer 5–8 år
- andre immaterielle eiendeler 5–10 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode revurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Indikatorer på verdifall knyttet til balanseført verdi av materielle og immaterielle eiendeler vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Dersom slike indikatorer eksisterer estimeres gjenvinnbart beløp for en eiendel eller en kontantstrømgenererende enhet. Indikatorer som vurderes som vesentlige for konsernet og som kan utløse testing for verdifall er som følger

- vesentlig resultatsvikt i forhold til historiske eller forventede fremtidige resultater
- vesentlige endringer i konsernets bruk av eiendelene eller overordnet strategi for virksomheten
- vesentlige negative trender for bransjen eller økonomien
- andre eksterne eller interne indikatorer

Goodwill testes for verdifall årlig. Den årlige testingen av goodwill utføres i tredje kvartal.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi med en markedsbasert diskonteringsrente før skatt, som reflekterer tidsverdien av penger og eiendelsspesifikk risiko. I vurderingen grupperes eiendeler i den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som i all vesentlighet er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler (kontantstrømgenererende enhet). Goodwill allokteres til den kontantstrømgenererende enheten som forventes å få fordeler av virksomhetssammenslutningen.

Tap ved verdifall innregnes i resultatet dersom balanseført verdi for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger beregnet gjenvinnbart beløp. Ved innregning av tap ved verdifall knyttet til kontantstrømgenererende enheter reduseres først balanseført verdi av goodwill og deretter foretas en forholdsmessig fordeling på balanseført verdi av hver enkelt eiendel i den kontantstrømgenererende enheten. Tidligere innregnede tap ved verdifall rever-

seres dersom forutsetningene for tap ved verdifall ikke lenger er til stede. Tap ved verdifall reverseres kun i den utstrekning gjenvinnbart beløp ikke overstiger det som ville vært balanseført verdi på reverseringstidspunktet dersom et tap ved verdifall ikke hadde vært innregnet.

Tap ved verdifall på goodwill reverseres ikke i etterfølgende perioder. Ved avhendelse av en kontantstrømgenererende enhet vil tilhørende goodwill inkluderes i beregningen av gevinst eller tap ved avhendelse.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

For forsikringer innen gruppeliv i næringslivsmarkedet består avsetningen for ikke opptjent bruttopremie i tillegg av avsetning for fullt betalt dødsfallsforsikring (etter utbetaling av uførekapital).

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsteningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Neddiskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke. For kontrakter i Danmark med annuitetsbetalinger over lang tidshorisont er neddiskontering foretatt. IFRS 4 tillater ulik prinsippanvendelse innen konsernet på dette området.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Avsetninger i livsforsikring

Forsikringstekniske avsetninger for livs- og pensjonsforsikring i Gjensidige Pensjonsforsikring er premiereserve, erstatningsavsetning og tilleggsavsetning.

De forsikringstekniske avsetningene knyttet til investeringsvalgporteføljen bestemmes av markedsverdien på de finansielle eiendelene. Investeringsvalgporteføljen er ikke utsatt for investeringsrisiko relatert til kundemidlene, da det ikke garanteres noen avkastning overfor kundene. I tillegg kommer en portefølje med fripoliser som har en gjennomsnittlig årlig avkastningsgaranti på 3,6 prosent på eiendelene.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelse i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når Gjensidige blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelser. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Gjensidige har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Bankvirksomheten har etablert en likviditetsportefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi. Banken har som mål å ha lav renterisiko og planlegger og styrer renterisikoen slik at man aggregerer fastrenteposisjoner både på innlån, utlån og plasseringer i en modell, for så å benytte rentebytteavtaler til å balansere

ut eventuell "restrisiko". Rentebytteavtalene regnskapsføres til virkelig verdi, og for å unngå inkonsistent måling regnskapsføres obligasjons- og sertifikatinnlån med fast rente som er gjenstand for rentesikring til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre inntekter og kostnader, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Konsernet har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

Som et skadeforebyggende tiltak er det gitt rentefrie lån til finansiering av brannvarslingsanlegg i landbruket. Lånene nedbetales gjennom å benytte den rabatt på forsikringen som innvilges ved installering av brannvarslingsanlegg.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån og fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Konsernet bruker finansielle derivater, blant annet til å sikre valutarisiko som oppstår gjennom eierskap av utenlandske datterselskaper med annen funksjonell valuta.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Sikringsbokføring benyttes på de største filialene og datterselskapene. Gevinster og tap på sikringsinstrumentet relatert til den effektive andelen av sikringen innregnes i andre inntekter og kostnader, mens eventuelle gevinster og tap relatert til den ineffektive andelen innregnes i resultatet. Dersom datterselskaper avhendes vil de akkumulerte verdiene av gevinster og tap innregnet i andre inntekter og kostnader overføres til resultatet. Der hvor sikringsbokføring ikke er implementert, medfører det en usymmetrisk behandling av sikringsobjekt og sikringsinstrument.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle derivater som sikringsbokføres.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, rentebærende forpliktelser, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring og påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter. Rentebærende forpliktelser omfatter hovedsakelig utstedt sertifisert- og obligasjonsgjeld, samt tilbakekjøp av egne utstedte obligasjoner.

Definisjon av virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikk grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal.

Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrullet tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre inntekter og kostnader.

Utbytte

Utbytte fra investeringer innregnes når konsernet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Foreslått utbytte innregnes som en forpliktelse fra det tidspunkt generalforsamlingen vedtar utbytte-utdelingen.

Avsetninger

Avsetninger innregnes når konsernet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Restrukturering

Avsetning for restrukturering innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og omstruktureringen er påbegynt eller er kunngjort. Avsetninger foretas ikke for fremtidige kostnader i tilknytning til driften.

Pensjoner

Gjensidige har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Gjensidige betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle actuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre inntekter og kostnader.

Aksjebasert betaling

Virkelig verdi på tildelingstidspunktet for aksjebaserte betalingsordninger tildelt de ansatte innregnes som personalkostnad, med en tilsvarende økning i egenkapital. Aksjebaserte betalingsordninger som innvinnes umiddelbart innregnes på tildelingstidspunktet. Innvinningsbetingelser tas i betraktning ved å justere antallet aksjer som blir inkludert i målingen av transaksjonsbeløpet, slik at det beløpet som til slutt innregnes skal være basert på antallet aksjer som til slutt innvinnes. Ikke-innvinningsbetingelser reflekteres ved måling av virkelig verdi og det foretas ingen justering av innregnet beløp ved faktisk manglende oppfyllelse av slike betingelser.

Aksjebaserte betalingstransaksjoner der selskapet mottar varer eller tjenester som vederlag for selskapets egne egenkapitalinstrument innregnes som aksjebaserte betalingstransaksjoner med oppgjør i egenkapital, uavhengig av hvordan selskapet har anskaffet egenkapitalinstrumentene. Aksjebaserte betalingsordninger som gjøres opp av en av aksjonærene i konsernspissen innregnes også som en aksjebasert betalingstransaksjon med oppgjør i egenkapital.

Se note 27 for ytterligere beskrivelse av konsernets aksjebaserte betalingsordninger.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for midlertidige forskjeller som følge av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, unntatt i de tilfeller hvor konsernet er i stand til å kontrollere reversering av midlertidige forskjeller, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reverseres i overskuelig fremtid. Eiendeler ved utsatt skatt som oppstår fra skattereduserende midlertidige forskjeller ved slike investeringer innregnes kun i den grad det er sannsynlig at det vil være tilstrekkelig skattepliktig inntekt til å utnytte fordelen av den midlertidige forskjellen, og de er forventet å reversere i overskuelig fremtid.

Periodeskatt og utsatt skatt

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre inntekter og kostnader, hvor skatten da innregnes i andre inntekter og kostnader, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutninger beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi. Goodwill innregnes netto uten avsetning for utsatt skatt.

Transaksjoner med nærstående parter

Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres ved utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet.

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostnadsbidragsordning som beskrevet i kapittel 8 i OECD retningslinjene og på basis av paragraf 13-1 i den norske skatteloven.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom identifiserbare, sammenlignbare priser eksisterer.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Brannkassene opererer som agenter på vegne av Gjensidige. For disse tjenestene betales det provisjoner. Brannkassene er også selvstendige forsikringsselskaper med brann- og naturskade på egen balanse. Gjensidige leverer støtte til denne forsikringsvirksomheten. For håndtering av dette, og for å reassurere brannkassenes forsikringsforpliktelser, mottar Gjensidige betaling basert på forretningsmessige vilkår. Det samme gjelder øvrig bistand overfor brannkassene

Noter

1. Egenkapital

Aksjekapital

Ved utgangen av året bestod aksjekapitalen i henhold til vedtektenes av 500 millioner ordinære aksjer, hver pålydende 2 kroner. Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt.

Eierne av ordinære aksjer har utbytte- og stemmerett. Det er ingen rettigheter knyttet til beholdningen av egne aksjer.

I tusen aksjer	2012	2011
Utstedte 1. januar	500.000	500.000
Utstedte 31. desember	500.000	500.000

Egne aksjer

I kolonnen for egne aksjer i oppstillingen av endringer i egenkapital presenteres pålydende av selskapets beholdning av egne aksjer. Beløp betalt som overskrider pålydende belastes annen egenkapital slik at kostpris for egne aksjer trekkes fra i konsernets egenkapital.

Ved utgangen av året utgjorde antall egne aksjer 65.799 (60.755).

Det er totalt i 2012 kjøpt 113.336 (257.175) egne aksjer til bruk i Gjensidiges aksjekjøpsordning, til en snittkurs på 75,59 kroner (64,13). Av disse er 91.041 (205.434) overført til ansatte, til samme kurs, men med rabatt i form av tilskudd, se note 27. I tillegg har det i 2012 blitt utdelt 17.251 (17.969) bonusaksjer til ansatte i Sverige og Danmark fra Gjensidiges egne aksjer. Økning i egne aksjer gjennom året utgjør etter dette 5.044 (33.772).

Overkursfond

Overkursfond består av innbetalte midler og kan benyttes til dekning av tap.

Annen innskutt egenkapital

Annen innskutt egenkapital består av lønnskostnad som er innregnet i resultatregnskapet som følge av aksjekjøpsprogram for ansatte.

Valutakursdifferanser

Valutakursdifferanser består av valutakursdifferanser som oppstår ved omregning av utenlandske datterselskaper samt fra omregning av forpliktelser som sikrer selskapets nettoinvestering i utenlandske datterselskaper.

Aktuarielle gevinster/tap pensjon

Aktuarielle gevinster/tap pensjon består av gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige bundne fond (naturskadefond, garantiordning).

Naturskadefondet

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot et eget naturskadefond. Avsetningen kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning skal gi sikkerhet for at forsikrings-takerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Utbytte

Foreslått og vedtatt utbytte

Millioner kroner	2012 ¹	2011
Per 31. desember		
6,85 kroner per ordinær aksje (4,55)	3.425,0	2.275,0

¹ Foreslått utbytte for 2012 er ikke innregnet på rapporteringstidspunktet, og det har heller ingen skattemessige konsekvenser.

2. Bruk av estimater

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Investerings eiendommer

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom. En nærmere beskrivelse av prisrisikoen knyttet til eiendommer og en sensitivitetsanalyse for investerings eiendommer er inntatt i note 8.

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. Nedskrivninger foretas dersom det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investerings eiendommer.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall. Testingen for verdifall innebærer å fastsette gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten. Normalt fastsettes gjenvinnbart beløp ved bruk av budsjetterte kontantstrømmer basert på forretningsplaner. Forretningsplanene bygger på tidligere erfaringer samt forventet markedsutvikling. Se note 5 og 7.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet. Se note 9.

Utlån og fordringer

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Se note 10.

Forsikringsforpliktelser

Bruk av estimater ved beregning av forsikringsforpliktelser gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper; bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse.

For langhalede bransjer er risikoen forbundet med det forhold at det endelige omfanget av inntrufne skader må estimeres på bakgrunn av erfaring og empiriske data. Innen enkelte personbransjer kan det ta ti til 15 år før alle skader som er inntruffet i et kalenderår er meldt selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelige opplysninger når skaden meldes til å foreta en korrekt avsetning. Dette kan skyldes uklartheter om årsakssammenheng og usikkerhet om skadelidtes fremtidige arbeidsevne o.l. Mange personskader prøves i rettssystemet og erstatningsnivået har over tid økt. Dette får også betydning for skader som er inntruffet i tidligere år, men som ennå ikke er avsluttet. Risikoen knyttet til avsetningene i personrelaterte bransjer er dermed påvirket av eksterne forhold. For å redusere denne risikoen foretar selskapet beregning av erstatningsansvaret etter ulike metoder og følger opp at de registrerte avsetningene knyttet til pågående erstatningssaker til enhver tid er basert på gjeldende beregningsregler. Se note 3 og 13.

Pensjon

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuelle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året. Se note 14.

Gjensidige har i 2012 endret metode for fastsettelse av diskonteringsrenten på pensjonsforpliktelsene. Tidligere var statsobligasjonsrenten utgangspunktet for beregningen, mens det nå er benyttet en OMF-rente (obligasjoner med fortrinnsrett). Overgangen til OMF-rente er gjort som følge av at det nå er ansett å foreligge et dypt marked for foretaksobligasjoner med lang løpetid. Konsekvensen av at OMF-renten nå legges til grunn for beregning av brutto pensjonsforpliktelse er at netto pensjonsforpliktelse faller betraktelig. Estimataviket som reduserer pensjonsforpliktelsene utgjør 637,3 millioner kroner, hvorav hoveddelen skyldes overgang til OMF-renten.

3. Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko

Oversikt

Risikostyring er en integrert del av den daglige virksomheten i Gjensidige. Identifisering, vurdering, styring og kontroll av risikoeksponering, samt analyser av mulige strategiske beslutningers effekt på risikonivå er en helt vesentlig del av virksomheten for å sikre at risikonivået er i tråd med vedtatt risikoappetitt og for å støtte verdiskapningen.

En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte i hele konsernet. Formålet med risikostyring i Gjensidige er todelt. For det første skal risikoeksponeringen ikke overstige risikoevnen. For det andre skal det bidra til verdiskaping for kunder og eiere.

Skadeforsikring er konsernets kjernevirksomhet og utgjør den største delen av virksomhet og risiko i konsernet, gjennom Gjensidige Forsikring i Norge og filialer og datterselskaper i Sverige, Danmark og Baltikum. Gjensidige tilbyr også pensjons-, investerings- og spareprodukter gjennom datterselskapene Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) og Gjensidige Investeringsrådgivning (GIR). Videre tilbyr Gjensidige banktjenester gjennom Gjensidige Bank.

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Gjensidige mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en betydelig del av den totale risikoeksponeringen for konsernet. Forsikringspremier

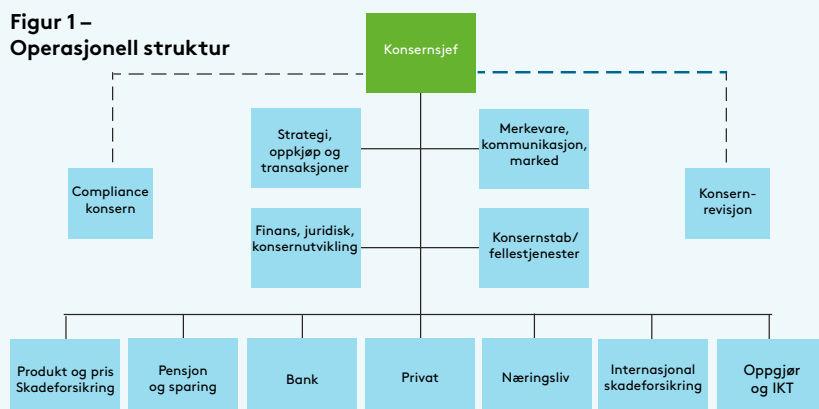
mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. De forsikringstekniske avsetningene, samt selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil konsernet være eksponert mot markeds- og kredittrisiko.

Innen områdene pensjon, sparing og investeringsrådgivning er den forsikringsmessige og finansielle risikoen til stede i datterselskapet Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF). Innen næringslivsmarkedet tilbyr GPF innskuddsbasert pensjon med tilhørende risikodekninger som uførehetsforsikring, uførepensjon og barne- og ektefellepensjon. I tillegg forvalter GPF midler relatert til fripolisporteføljer. Innen privatmarkedet tilbyr GPF liv- og pensjonsprodukter samt rene risikoprodukter som uførepensjon. Dødelighet og uførehetsrisiko er de to største forsikringsrisikoene for GPF, mens den største finansielle risikoen er relatert til avkastningsgarantien for fripolisene.

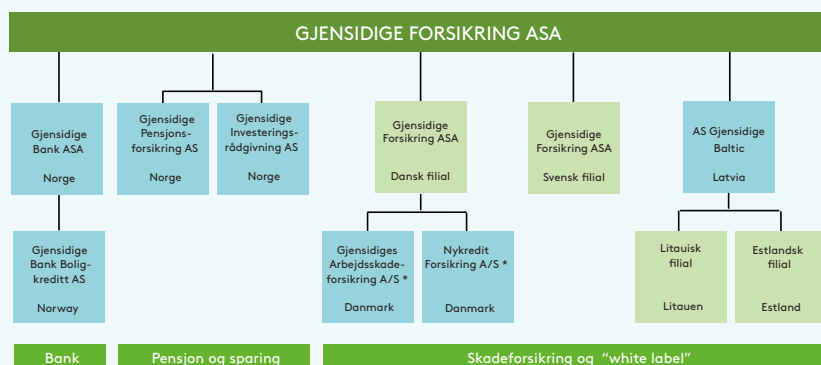
Datterselskapet Gjensidige Bank tilbyr bankprodukter primært til privatpersoner og organisasjoner i det norske markedet. Gjensidige Bank er hovedsakelig eksponert mot kreditt- og likviditetsrisiko.

Gitt den operative og rapporteringsmessige inndelingen av virksomheten har konsernet valgt å dele opp informasjonen også i denne noten etter forretningsområdene skadeforsikring, livsforsikring/sparing og bank, unntatt i enkelte sammenhenger der det har vært naturlig å aggregere på tvers av disse områdene. For beskrivelsen av styring av finansiell risiko innen skadeforsikringsvirksomheten er fokuset på konsernets totale skadeforsikringsvirksomhet og det er ikke satt opp egne tabeller for Gjensidige Forsikring ASA. Dette reflekterer hvordan den finansielle risikoen styres.

Figur 1 – Operasjonell struktur

Figur 2 – Virksomhetsstruktur

Figuren viser de mest vesentlige datterselskaper og filialer i Gjensidige

* Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S og Nykredit Forsikring A/S eies av Gjensidige Forsikring ASA, men drives av den danske filialen

— Eid via holdingselskap
 ■ Filial
 ■ Datterselskap

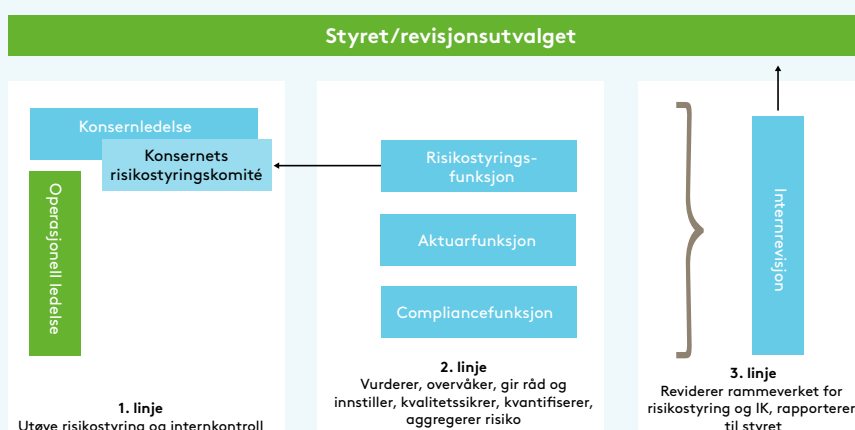
Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået i konsernet er tilfredsstillende i forhold til konsernets soliditet og risikovilje, og har vedtatt en overordnet risikoappetitt for viktige risikoområder. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige policies, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Konsernsjef er ansvarlig for den overordnede risikostyringen i konsernet. Konsernets risikostyringskomité, ledet av konsernsjef, har en overvåkende rolle i forhold til konsernets totale risikosituasjon

og en rådgivende rolle overfor konsernsjef innenfor risikostyring. Ansvaret for å legge til rette for risikostyringskomitéens arbeid og fasilitere konsernets internkontrollprosess tilligger Chief Risk Officer. Tilsvarende har leder for Compliance konsern, som rapporterer faglig til konsernsjef, ansvaret for konsernets prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko i forhold til lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner. Ansvaret for den løpende risikostyringen tilligger de ansvarlige linjeledere innenfor sine områder. Gjensidige har sentraliserte risikokontrollfunksjoner som risikostyring, compliance og aktuar. Dessuten har konsernet en uavhengig internrevisjonsfunksjon som overvåker at risikostyring og internkontroll fungerer og rapporterer direkte til styret.

Figur 3 – Styrings-systemet er organisert med tre forsvarslinjer

Innen organisasjonen til finansdirektør ligger ansvaret for gjennomføring av investeringer for forsikringsvirksomheten. Funksjonen for overvåking og rapportering av finansavkastning og etterlevelse av rammer i forvaltningen for forsikringsvirksomheten rapporterer i linje til konserndirektør Konsernstab/fellestjenester for å ivareta en uavhengig oppfølging. Chief Risk Officer har i tillegg en uavhengig rapporteringslinje til konsernets risikostyringskomité.

Ansvaret for all kapitalforvaltning ligger sentralt i konsernets investeringsavdeling. Ansvaret for beregning av forsikringsmessige avsetninger i forsikringsselskapene er tilsvarende sentralisert til konsernets aktuaravdeling. Alle interne retningslinjer og krav for risikotaking er basert på overordnede konsernpolicies og er gjensatt for styregodkjenning i hvert selskap der dette følger av lokal lovgivning. Det er etablert en konsernomfattende kredittkomité ledet av finansdirektør, for å sette kredittgrenser mot enkeltutstedere samt generelle retningslinjer for motpartsrisiko.

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og konsernet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må tilpasse risikoeksponeringen til kapitalbasen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Gjensidiges mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt å sørge for at konsernets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Gjensidiges minimum kapitalbehov fastsettes ut fra det strengeste av tre kriterier: regulatoriske krav, ratingbaserte krav og interne risikobaserte krav. I beregningene av overskuddskapital for Gjensidige Forsikring ASA og konsernet er det foreslått utbytte på 3.425,0 millioner kroner for regnskapsåret 2012, noe som reduserer overdekningen tilsvarende for alle tre perspektiver. Konsernet har en meget sterk kapitalisering, uansett hvilket av disse perspektivene man tar.

Forsikrings- og bankvirksomhet er underlagt myndighetsbestemte kapitalkrav. Kapitaldekning og solvenssituasjon rapporteres for konsernet og datterselskaper til finansielle tilsynsmyndigheter. I henhold til kapitaldekningsreglene (BIS-regler) per 31. desember 2012 var overskuddskapitalen på 8.333,8 millioner kroner, tilsvarende en kapitaldekningsgrad på 16,8 prosent. Som tilknyttede selskaper er eierandelene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank konsolidert inn ved beregning av kapitaldekning. Konsernets overdekning over solvensmarginkravet var per 31. desember 2012 på 11.264,2 millioner kroner. Eierandelen i Storebrand er konsolidert inn her.

For konsernet er ratingkravet det mest bindende. Gjensidige Forsikring har som målsetting å ha en kredittvurdering ('financial strength rating') 'A' fra Standard & Poor's eller tilsvarende fra et annet ratingselskap. Dette er oppfylt ved at selskapet har rating 'A' fra Standard & Poor's (uendret siden 1999, sist oppdatert 16. juli 2012). Vurderingen er gjenstand for årlig gjennomgang. Standard & Poor's ratingmodell benyttes som en tilnærming til kapitalkravet fra dette perspektivet, selv om en rekke andre faktorer også har betydning ved fastsettelse av ratingen for konsernet. Basert på data per 31. desember 2012 estimeres overdekningen i forhold til målsatt A-rating til 5.317,5 millioner kroner. Gjensidige Bank ASA har egen rating (BBB+, første gang ratet 21. september 2012) mens obligasjoner utstedt av Gjensidige Bank Boligkreditt er ratet AA+ (også første gang ratet 21. september 2012).

Tabell 1 – Overskuddskapital i henhold til legale krav per selskap

Millioner kroner	2012	2011	Krav
Gjensidige Forsikring	11.576,6	10.633,4	Kapitaldekning (8 %)
Gjensidiges Arbejds-skadeforsikring	200,6	174,9	Individuell solvens test
Nykredit Forsikring	90,5	117,8	Individuell solvens test
Gjensidige Baltic	159,3	175,1	Solvens I krav (100 %)
Gjensidige Bank Holding konsern	559,3	583,7	Kapitaldekning (8 %)
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding konsern	211,5	349,4	Kapitaldekning (8 %)

Solvensmarginen i Gjensidige Baltic inkluderer ikke årets resultat før regnskapet for 2012 er ferdig revidert. I Danmark er det innført en individuell solvensberegning som en tilpasning til det kommende Solvens II regelverket. Gjensidige Forsikring ASA og alle datterselskaper oppfylte alle regulatoriske kapitalkrav gjennom 2012.

Det risikobaserte kapitalkravet er fastsatt i konsernets kapitalstyringspolicy som er vedtatt av styret. Det er definert som den kapital som er nødvendig for å ha en sannsynlighet på 99,5 prosent målt over ett år for ikke å bruke opp all kapital, inklusive alle skadeforsikringskonsernets aktiva og passiva, og uten å telle med den forventede resultatutvikling over perioden som tilgjengelig kapital. På dette legges en buffer på 20 prosent. I denne sammenheng måles både resultater og tilgjengelig kapital etter økonomiske prinsipper selv om dette måtte avvike fra regnskapsprinsippene, i tråd med forslagene som foreligger til Solvens II regelverk. Dette betyr blant annet at forsikringstekniske avsetninger vurderes til diskontert verdi i stedet for balanseført (nominell) verdi. Kapitaliseringskriteriet er noe endret i forhold til fjoråret.

Gjensidige har utviklet en intern simuleringsmodell basert på avansert modelleringsteknologi over flere år. Modellen er individuelt tilpasset Gjensidiges risikoprofil og simulerer stokastisk både forsikrings- og investeringssiden. Modellen er et nøkkelverktøy for den aggregerte risikomålingen og kapitalstyringen siden den gir oversikt over den totale risikoen. De viktigste anvendelsesområdene for modellen er

- Totalrisiko og kapitalbehov, både på nåværende tidspunkt og i planperioden
- Kapitalallokering til segmenter og produkter
- Kapitalkonsekvenser av aktivaallokering
- Behov for og optimalisering av gjenforsikring (reassurans)

Ved bruk av den interne modellen, og gitt definisjonen av internt kapitalbehov som spesifisert ovenfor, var det interne kapitalkravet per utgangen av 2012 10.700 millioner kroner for forsikring konsern sammenlignet med 11.600 millioner kroner per utgangen av 2011. Kapitaloverskuddet etter det interne perspektivet er 11.300 millioner kroner.

Figur 4 – Kapitaloverskudd i konsernet fra ulike perspektiver

Den nødvendige kapitalen for forsikringsvirksomheten allokeres ut på produktene for å sette en mer korrekt kapitalkostnad for prissetting og lønnsomhetsvurderinger. Den overskytende kapitalen i forhold til det mest bindende av kapitalkravene betraktes som en buffer og er tilgjengelig for finansiering av konsernets vekstambisjoner.

Gjensidige Forsikring er godt i gang med arbeidet med å tilpasse seg de kommende Solvens II reglene som både vil erstatte dagens kapitalregelverk og sette krav til god risikostyring og rapportering. Et av elementene i det nye regelverket er at det, etter klart definerte kriterier, åpnes opp for å benytte konsernets egen modell for å sette det legale kapitalkravet. Gjensidige deltar i den formelle håndssknedprosessen for internmodeller med Finanstilsynet.

Gjensidiges eksisterende modell ansees å være et godt utgangspunkt og videreutvikles for dette formålet.

Forsikringsrisiko

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det anvendes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko som konsernet står overfor i forbindelse med sine forsikringskontrakter at de aktuelle erstatningsbeløpene, herunder pensjonsutbetalingene, overstiger de beløp som er avsatt for forsikringsforpliktelser. Dette vil kunne oppstå hvis en økning i skadefrekvensen og/eller erstatnings- og pensjonskostnadene medfører at de faktiske erstatningskostnadene er større enn de estimerte beløpene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall og erstatnings-/pensjonsbeløp vil variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av Gjensidiges styrende dokumenter for forsikringsrisiko er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere fluktuasjonen i det forventede resultatet.

Konsernet har overordnet underwritingpolicy vedtatt av styret i Gjensidige Forsikring ASA, med utfyllende tegningspolitikk innenfor hvert av de ulike produktsegmenter, understøttet av et klart definert fullmaktsreglement.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype og forsikringssum, geografisk plassering og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt, både på skade- og pensjonsutbetalinger. Gjensidige tegner skadeforsikring i Norge, Sverige, Danmark og Baltikum. Skadeforsikring i disse landene har flere likhetstrekk. Beskrivelsen av risiko i forbindelse med forsikringsvirksomhet er, med noen få unntak, felles for konsernet. I de tilfeller der det er ulikheter av betydning, blir disse kommentert spesielt.

Skadeforsikring

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. De ulike faktorene vil være avhengige av produktene, eller forsikringsbransjene man betrakter.

En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. I vintersesongen vil snø og kaldt vær føre til økning i skadefrekvens for motorvognforsikring. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens på grunn av frosne vannrør og økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. Når det gjelder for eksempel motorvognforsikring i Norge, vil en endring i skadefrekvensnivå på ett prosentpoeng øke skadeprocenten med omtrent fire prosentpoeng.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I noen forsikringsbransjer, med relativt få skader, kan storskader få stor

påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader viser betydelig variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon.

Faktorer som påvirker gjennomsnittsskaden, kan være utviklingen i konsumprisindeks, lønnsøkninger, sosial inflasjon og priser for deler og arbeid som kjøpes i forbindelse med erstatningsoppgjør. Når det gjelder forsikring av bygninger, vil endringer i gjennomsnittsskade påvirkes av generelle prisendringer og spesifikt av økning i byggekostnader. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen. For personforsikringer deles porteføljen i to hovedgrupper, en med fast forsikringssum og en annen del med inflasjonsregulering av erstatningsbeløpene (i Norge: G - Folketrygdens grunnbeløp). Dette gjelder for eksempel yrkesskadeersikring. Konsernet tegner yrkesskadeersikring i Norge og Danmark. Lovgivningen for denne forsikringsbransjen er ulik i de to landene. I Norge dekker yrkesskadeersikring både yrkesskade og yrkessykdom, mens i Danmark dekkes yrkessykdom gjennom en offentlig ordning. Erstatningsutbetaling i Norge gjøres kun ved engangserstatning, mens i Danmark kan erstatninger utbetales både som engangsbeløp og som annuitetsutbetalinger. Annuitetsbeløpene beregnes på grunnlag av antagelser om dødelighet, rente og pensjonsalder. For personskader påvirkes også erstatningsbeløpene størrelse av domstolsavgjørelser, som kan gi økning i erstatningsnivå som er større enn den generelle inflasjonen. Dette er også en betydningsfull faktor, siden disse skadene generelt har lang oppgjørstid.

Gjensidige håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen for hver forsikringsbransje, tegningspolitikk og aktiv skadebehandling. Den månedlige resultatoppfølgingen for hver forsikringsbransje består av en oversikt over både premier og erstatningsutvikling. Hvis lønnsomheten viser en negativ utvikling, vil nødvendige tiltak bli iverksatt. Dette innebærer blant annet nødvendig premieøkning for å sikre at lønnsomheten er innenfor det nivå som er satt som tilfredsstillende.

Lønnsomhetsanalysen kan følges ytterligere på mer detaljert nivå for ulike kundegrupper og delforteføljer. Tegningspolitikken tar sikte på å sikre god spredning av de risikoene som tegnes, når det gjelder risikotype og forsikret beløp, type næringsvirksomhet og geografisk plassering av risikoene. Det er klart definerte retningslinjer for hvilke forsikringsrisikoer og hvor store forsikringssummer som kan tegnes. Dette skal sikre at de rette kriterier benyttes ved risikoseleksjon og at risiko som selskapet påtar seg er innenfor grensene for de gjeldende reassuransekontraktene.

Ved fornyelse av forsikringsavtaler kan premier, egenandeler og enkeltelementer i vilkårene endres. Videre har Gjensidige rett til å nekte utbetaling ved skadekrav som er forsikringssvindel. Selskapet har rett til å si opp forsikringsavtalen ved forsikringssvindel, og i enkelte tilfeller gir lovgivning og forsikringsvilkår selskapet rett til å si opp forsikringsavtalen hvis det foreligger særlige grunner som gjør at oppsigelse er rimelig. Har selskapet erstattet et tap, kan det kreve utbetalingen erstattet fra en eventuell ansvarlig skadevolder (regress). Tegningspolicy og -retningslinjer i alle selskapene i konsernet er innenfor det vedtatte risikonivå.

Prosedyrer for behandling av skadeoppgjør inneholder også en klar strategi og rutiner for optimalisering av innkjøp av ting og tjenester. Den gjeldende saksgangen er at det skal benyttes innkjøpsavtaler for å sikre kvaliteten i erstatningene til våre kunder og redusere inflasjonsrisikoen.

Konsentrasjon av forsikringsrisiko

Gjensidige konsern sin forsikringsportefølje er fortsatt konsentrert i det norske skadeforsikringsmarkedet, med virksomhet i øvrige nordiske land og i Baltikum.

Tabell 2 – Forfalte bruttopremier per geografisk område

Millioner kroner	Forfalte bruttopremier 2012	Prosent av total	Forfalte bruttopremier 2011	Prosent av total
Privat Norge	8.318,8	40,1 %	8.216,9	40,9 %
Næringsliv Norge	5.709,8	27,5 %	5.658,1	28,2 %
Norden	3.881,2	18,7 %	3.807,3	19,0 %
Baltikum	473,0	2,3 %	429,5	2,1 %
Pensjon og sparing	2.194,5	10,6 %	1.963,0	9,8 %
Konsernsenter/reassuranse	176,5	0,9 %		
Sum	20.753,8	100,0 %	20.074,8	100,0 %
Sum Gjensidige Forsikring ASA	17.608,8	84,8 %	17.239,7	85,9 %

Tabell 3a – Forfalte bruttopremier per forsikringsprodukt, Gjensidige konsern

Millioner kroner	Forfalte bruttopremier 2012	Prosent av total	Forfalte bruttopremier 2011	Prosent av total
Personforsikring - Yrkesskadeersikring	1.068,3	5,1 %	1.052,6	5,2 %
Øvrig personforsikring	2.740,8	13,2 %	2.694,7	13,4 %
Motorvogn trafikksforsikring	2.717,3	13,1 %	2.450,3	12,2 %
Øvrig motorvognforsikring	3.659,6	17,6 %	3.708,0	18,5 %
Sjøforsikring, luftfart, transport	254,4	1,2 %	267,5	1,3 %
Brannforsikring og annen skade på eiendom	6.772,4	32,6 %	6.834,5	34,0 %
Ansvarsforsikring	495,9	2,4 %	461,9	2,3 %
Øvrig skadeforsikring	850,5	4,1 %	642,3	3,2 %
Pensjon og sparing	2.194,5	10,6 %	1.963,0	9,8 %
Sum	20.753,8	100,0 %	20.074,8	100,0 %

Tabell 3b – Forfalte bruttopremier per forsikringsprodukt, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Forfalte bruttopremier 2012	Prosent av total	Forfalte bruttopremier 2011	Prosent av total
Personforsikring - Yrkesskadeersikring	693,3	3,9 %	749,2	4,3 %
Øvrig personforsikring	2.538,3	14,4 %	2.501,8	14,5 %
Motorvogn trafikksforsikring	2.445,6	13,9 %	2.185,2	12,7 %
Øvrig motorvognforsikring	3.313,8	18,8 %	3.361,5	19,5 %
Sjøforsikring, luftfart, transport	251,9	1,4 %	264,9	1,5 %
Brannforsikring og annen skade på eiendom	6.245,0	35,5 %	6.288,4	36,5 %
Ansvarsforsikring	463,2	2,6 %	428,2	2,5 %
Øvrig skadeforsikring	1.657,7	9,4 %	1.460,5	8,5 %
Sum	17.608,8	100,0 %	17.239,7	100,0 %

Øvrig konsentrasjonsrisiko er hovedsakelig kumulerisiko innenfor brannforsikring og yrkesskadeersikring. Disse risikotypene vurderes ved å analysere historiske hendelser og studere den eksponerte forsikringsverdien. Eksponeringen beskyttes gjennom konsernets reassuranseprogram.

Reassuranseprogrammet for Gjensidige konsern, primært ikke-proporsjonal reassuranse, er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalisering. Styret fastsetter årlig rammene for konsernets reassuranseprogram. I Norge begrenses natur-skadeeksponeringen gjennom Gjensidiges obligatoriske medlem-

skap i Norsk Naturskadepool. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger konsernet har kjøpt.

Datterselskaper reassureres av Gjensidige Forsikring ASA og deres reassuranseeksponering er tatt med i konsernets avgitte reassuransesprogram.

Kilder til usikkerhet ved estimering av fremtidige erstatningsutbetalinger

Gjensidige er ansvarlig for erstatningsutbetaling ved forsikrede hendelser som oppstår i løpet av avtaleperioden, også hvis skaden først oppdages etter utløpet av avtaleperioden, og erstatning utbetales i henhold til forsikringsvilkårene på hendelsestidspunktet for skaden. Som resultat av dette vil erstatningsoppgjør kunne strekke seg over en lang tidsperiode, og det er et element i erstatningsavsetningen som ivaretar inntruffene, men ikke rapporterte skader (IBNR).

Flere faktorer påvirker størrelsen på og tidspunktene for kontantstrømmer fra forsikringskontrakter. Disse faktorene har hovedsakelig sammenheng med egenskaper ved de ulike risikotyper som dekkes og de tilsvarende prosedyrer for risikohåndtering. Erstatningsutbetalingene er i henhold til vilkår som er spesifisert i forsikringsavtalen. Erstatningsbeløp for personskader beregnes som nåverdien av inntektstap, rehabiliteringskostnader og andre kostnader som skadelidte vil pådra seg som følge av ulykken eller sykdommen. I de fleste tilfeller i Norge, og også i de øvrige land der Gjensidige har virksomhet, betales personskadeerstatninger i form av engangsutbetaling. Et unntak fra dette er yrkesskadeerstatningssaker i Danmark, der erstatning kan bli utbetalt som annuitetsbeløp. Beregningene i forbindelse med slike saker vil også ta hensyn til erstatningens størrelse, dødelighetsrater, antall år frem til pensjonsalder og antagelser om fremtidig sosial inflasjon. Dødelighetsrater hentes fra tabeller som er godkjent av tilsynsmyndighetene.

De beregnede erstatningskostnadene innbefatter også kostnader forbundet med erstatningsoppgjør, etter fradrag av forventede regressbeløp og andre kostnadsreduksjoner. Gjensidige gjør alle rimelige tiltak for å sikre at man har tilstrekkelig og relevant informasjon om skadeeksponeringen. På grunn av usikkerheten som er forbundet med fastsettelse av erstatningsavsetninger, er det imidlertid sannsynlig at det endelige resultatet for erstatningsbeløp-enes størrelse vil bli forskjellig fra de opprinnelig beregnede erstatningsforpliktelsene. Forpliktelsene i regnskapet i forbindelse med disse kontraktene inneholder en avsetning for IBNR, en avsetning for rapporterte, ennå ikke utbetalte skadesaker (RBNS) og en avsetning for fremtidig risiko for løpende forsikringskontrakter på balansedagen (premieavsetning). Beløpet for personskader er påvirket av erstatningsnivået ved rettsavgjørelser, og spesielt for rettsavgjørelser som skaper presedens for erstatningsnivået for tilsvarende saker.

Forsikringsavtaler innen ansvarsforsikring kan også være eksponert for nye, ukjente skadetyper, men det er ikke gjort avsetning for slike skadetyper ved denne regnskapsavslutningen.

Beregningen av IBNR er forbundet med mer usikkerhet enn beregning av erstatningskostnader for skadesaker som allerede er rapportert (RBNS), der man har informasjon om skaden. Det kan være slik at enkelte skader ikke blir kjent for sikrede før mange år etter hendelsen som gav opphav til erstatningskravet.

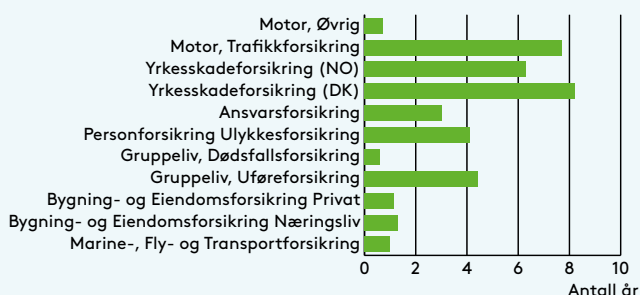
Ved beregning av avsetning for skadesaker som er rapportert til selskapet, men ennå ikke utbetalt, tar Gjensidige hensyn til informasjon fra skademelding, takstmenn, lege- og spesialistekklæringer og informasjon om oppgjørskostnader for lignende skadesaker i tidligere perioder. Oppgjørsmedarbeiderne beregner en avsetning per skadesak for alle skadesaker. Skadesaker der det erfaringsmessig er vanskelig å forutsi utviklingen, behandles separat,

og det gjøres en tilleggsavsetning (for eksempel personskadesaker innen motorvognforsikring). Der det er mulig, anvender Gjensidige flere ulike teknikker for beregning av tilstrekkelig avsetningsnivå. Dette gir bedre forståelse for underliggende trender i de erfarings-tall som fremskrives. Fremskrivningsberegningene fra de ulike metodene gir også et bilde av variasjonsbredden for mulige resultater. Den best egnede estimeringsteknikken velges ved at det tas hensyn til forsikringsproduktets egenart og hvor langt utviklingen er kommet for hvert skadeinntreffelsesår. Tabell 6a og b viser utviklingen i beregnet endelig erstatningskostnad for skader inntruffet i et gitt skadeår. Dette gir en indikasjon om hvor gode Gjensidiges estimeringsteknikker for erstatningsutbetalinger er.

Forsikringskontrakter klassifiseres ofte som korthalet og langhalet risiko. Korthalet risiko karakteriseres ved at tidsperioden mellom skadetidspunkt, skaderapportering og endelig erstatningsoppgjør er kort. Langhalet risiko er det motsatte, det kan gå lang tid fra skadetidspunktet til rapportering og endelig erstatningsoppgjør. For forsikring av eiendom og motorvogn (unntatt personskadesaker) blir skadene rapportert kort tid etter at de er inntruffet, mens skader innen personforsikringer kan bli rapportert flere år etter at de inntraff, og endelig erstatningsoppgjør kan finne sted flere år etter at skaden ble meldt. IBNR-avsetningene for korthalet risiko er relativt små, mens for langhalet risiko kan IBNR utgjøre en stor andel av de totale erstatningsavsetningene.

Avviklingstid (gjennomsnittlig tid mellom skadetidspunkt og endelig erstatningsoppgjør) varierer sterkt mellom de ulike typer forsikringsrisiko som betraktes. Lang avviklingstid vil gjøre at selskapet blir mer eksponert for inflasjon. Innen motorvognforsikring, materiell skade, er avviklingstiden mindre enn ett år, mens avviklingstiden for personskader innen motorvognforsikring er nesten åtte år. For forsikring av eiendom er gjennomsnittlig avviklingstid ett til to år, for yrkesskade i Norge er til sammenlikning avviklingstiden seks år. For gruppelevsforforsikring er avviklingstiden svært forskjellig for forsikringstypene dødsfall- og uføredækning. Yrkesskadeersikring i Danmark har spesielt lang avviklingstid på grunn av at en del av erstatningene utbetales som annuiteter. For øvrige forsikringsprodukter i Gjensidiges nordiske filialer og datterselskaper er avviklingstiden på samme nivå som for tilsvarende produkter i Norge. I Baltikum er avviklingstiden vesentlig kortere på grunn av få personskadesaker.

Figur 5 – Gjennomsnittlig avviklingstid per forsikringsprodukt

Fremgangsmåte som er brukt for å ta beslutninger om forutsetninger

Risiko i forbindelse med forsikringskontrakter er sammensatt og påvirkes av en rekke faktorer som gjør at kvantitativ sensitivitetsanalyse blir komplisert.

Gjensidige anvender standard aktuarmodeller basert på statistisk informasjon.

Avsetningene i forbindelse med rapporterte skadesaker (RBNS-avsetninger) beregnes og registreres for hver enkelt skadesak i forsikringsdatasystemet av oppgjørsmedarbeiderne. Utviklingen i erstatningsavsetningene for rapporterte skader følges opp i opp-

gjørsavdelingene. Ved negativ utvikling blir det satt inn nødvendige tiltak.

Beregning av erstatningsavsetningene er basert på bruk av erfaringsdata der en tar utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både RBNS-avsetningene og avsetninger for etteranmeldte skader (IBNR-avsetningene). For å beregne erstatningsavsetningen bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Modelltilpasningen måles ved å se på avviket mellom faktiske, historiske tall og de tilsvarende beløp som beregnes i modellen.

Hovedtyper av statistiske modeller som benyttes

- "Chain ladder"-metoder, der en benytter historiske data for å estimere hvor stor andel av de beregnede endelige erstatningskostnadene som er betalt, henholdsvis meldt, hittil på betraktningstidspunktet.
- "Forventet skadeprosent"-metoder (Bornhuetter-Ferguson), der en benytter Gjensidiges forventede skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet til å estimere gjenstående erstatningsutbetaling.
- Metoder der en benytter en kombinasjon av "Chain ladder" og "Forventet skadeprosent". En fordel med disse metodene er at man legger mer vekt på erfaringsdata når avviklingen av skadeåret er blitt sikrere.

Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. I den utstreking disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere de parametere som inngår i modellene.

Slike årsaker kan være

- Økonomiske trender, endringer i lovgivning, samfunnsmessig utvikling og sosial inflasjon (for eksempel endring i erstatningsnivå ved rettsavgjørelser)
- Endringer i porteføljesammensetningen for inngåtte forsikringsavtaler
- Storskaders påvirkning

IBNR-avsetninger og avsetninger for rapporterte skadesaker blir beregnet på bruttonivå, og det gjøres egne beregninger av beløp for gjenforsikringsandelen av erstatningskostnadene. Gjensidiges avgitte gjenforsikringsprogram består praktisk talt utelukkende av "excess of loss" (skadesum)-reassuranse med så høy skadegrense for egen regning at det bare blir beregnet gjenforsikringsandel av erstatningsbeløpene for relativt få, store skadesaker.

Gjensidige har en sentralisert aktuarfunksjon, og aktuarene i konsernet som arbeider med forsikringstekniske avsetninger møtes regelmessig, som en del av arbeidet med å opprettholde et høyt faglig nivå.

Gjensidige har de siste årene hatt prosesser der eksterne aktuarfirmaer beregner beste estimat for de forsikringstekniske avsetningene. Dette blir gjort for å få en objektiv beregning av avsetningsnivået fra utenforstående anerkjente firmaer. Avviket mellom Gjensidiges egne beregninger av erstatningsavsetningene og de beregningene som er gjort av de eksterne firmaene har vært innenfor et normalt avvik for denne type beregninger.

Sensitivitetsanalyse – tegningsrisiko

Tegningsrisiko er risikoen for at selskapet ikke krever tilstrekkelig premie for forsikringsavtalene. Prissettingsprosessen for de ulike forsikringsproduktene innbefatter anslag for fremtidig skadefrekvens og erstatningsbeløp, basert på forsikringskonsernets egen statistikk og statistikk fra eksterne kilder. Selv om man har kriterier

for tegning av forsikring som er velegnet for formålet, og premieberegningene gjøres ut fra godt statistikkgrunnlag, kan erstatningskostnadene avvike fra det forventede nivået, på grunn av storskader, naturkatastrofer etc.

Gjensidige Forsikring ASA og datterselskapene har detaljerte retningslinjer for tegning av forsikringer. For å sikre god kvalitet ved bedømmelse og beregninger i forbindelse med risiko som forsikres, defineres risikotyper og øvre grenser for forsikringssummer som kan tegnes. Dette gjøres for å sikre at en har kontroll med risikoeksponeringen i forsikringsporteføljen.

Tabell 4 nedenfor viser hvordan endringer i Combined Ratio (CR) har innvirkning på inntekter eller kostnader i årets økonomiske resultat og dermed på egenkapital ved årets utgang. Beregningene ser bort fra skatt. CR er det kriteriet som oftest benyttes for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. Beregningene viser effekten av ett prosentpoeng endring i CR for hvert område. En økning i CR kan være en følge av økt skadefrekvens og/eller økning i erstatningsnivå, gjennomsnittsskade. For noen forsikringsprodukter kan det være en sammenheng mellom skadefrekvens og erstatningsnivå, på en slik måte at en økning i den underliggende forsikringsrisikoen kan få innvirkning både på skadefrekvens og erstatningsnivå.

Tabell 4 – Sensitivitetsanalyse forsikring

Millioner kroner	2012	2011
Endring i CR (1 %-poeng)		
Privat Norge	81,3	80,8
Næringsliv Norge	54,1	54,1
Norden	36,3	36,4
Baltikum	4,4	4,0
Pensjon og sparing	6,8	5,3
Konsernsenter/reassuranse	1,9	
Sum	184,8	180,6
Sum Gjensidige Forsikring ASA	169,2	167,2
Endring i skadefrekvens (1 %-poeng)		
Privat Norge	604,8	631,3
Næringsliv Norge	1.097,3	976,6
Sum Gjensidige Forsikring ASA	1.702,1	1.608,0
Endring i gjennomsnittsskade (+10 %)		
Privat Norge	522,9	552,9
Næringsliv Norge	391,8	428,3
Sum Gjensidige Forsikring ASA	914,7	981,2

Endringer i porteføljens sammensetning fra et år til et annet vil påvirke utslagene av endringer i skadefrekvens og gjennomsnittsskade. Ved endringer i sammensetningen av porteføljen vil derfor effektene av endringer i skadefrekvens og gjennomsnittsskade være påvirket av hvor stor andel de ulike produkttypene utgjør av total portefølje.

Sensitivitetsanalyse – avsetningsrisiko

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Risiko med kort durasjon er mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden. Erstatningsbeløp for personskader er på den annen side svært følsomme for endringer i for eksempel inflasjon og erstatningsnivå ved rettsavgjørelser. Effekten av rettsavgjørelser tas inn i beregningene så snart de er kjent. I tilfeller der det ennå ikke foreligger rettskraftig dom, beregnes virkningen på erstatningsavsetningen ved et sannsynlighetsvektet estimat for de mulige utfall.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør. For langhalede forsikringsprodukter vil effekten av ett prosentpoeng inflasjonsøkning være betydelig og være proporsjonal med gjennomsnittlig avviklingstid (målt i antall år).

Renterisiko er en vesentlig risikofaktor knyttet til erstatningsavsetningen for yrkesskedeforsikring i Danmark. Den er et uttrykk for tap/gevinst som følge av endringer i markedsrenten. Det er både rente- og inflasjonsrisiko knyttet til forpliktelsene (forsikrings-tekniske avsetninger). Denne risikoen er avdekket ved bruk av rente- og inflasjonsbytteavtaler.

Sensitivitetsanalysen viser hvordan inflasjonsendring på ett prosentpoeng vil få effekt på erstatningsavsetningen. Effekt av inflasjons-swap er ikke tatt med i beregningene.

Tabell 5 – Sensitivitetsanalyse erstatningsavsetning

Endring i inflasjon (+/- 1 %-poeng)		
Millioner kroner	2012	2011
Privat Norge	340,6	330,7
Næringsliv Norge	423,5	423,3
Norden	428,3	477,8
Baltikum	1,7	1,7
Sum	1.194,1	1.233,5
Sum Gjensidige Forsikring ASA	863,4	857,1

Tabell 6a – Analyse av erstatningsutvikling, Gjensidige konsern

Millioner kroner	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Sum
Brutto												
Beregnete erstatningskostnader												
Per utgangen av skadeåret	9.476,3	10.266,3	10.523,1	11.627,6	11.700,2	12.216,8	12.362,5	11.901,1	13.928,7	14.951,9	12.885,5	
– Ett år senere	9.460,5	10.305,6	10.453,5	11.592,5	11.573,3	12.244,2	12.448,2	11.839,5	13.805,9	15.119,4		
– To år senere	9.500,4	10.317,6	10.505,2	11.578,3	11.508,5	12.146,8	12.362,6	11.698,6	13.824,1			
– Tre år senere	9.517,6	10.368,0	10.427,0	11.531,8	11.351,3	12.090,5	12.343,0	11.699,3				
– Fire år senere	9.564,8	10.327,3	10.369,9	11.387,7	11.340,3	12.109,4	12.301,9					
– Fem år senere	9.542,9	10.259,9	10.262,8	11.378,3	11.351,3	12.040,3						
– Seks år senere	9.518,5	10.214,0	10.275,3	11.380,9	11.310,3							
– Syv år senere	9.538,5	10.221,7	10.284,9	11.281,5								
– Åtte år senere	9.525,2	10.215,5	10.178,3									
– Ni år senere	9.533,1	10.234,4										
– Ti år senere	9.492,7											
Beregnet beløp per 31.12.2012	9.492,7	10.234,4	10.178,3	11.281,5	11.310,3	12.040,3	12.301,9	11.699,3	13.824,1	15.119,4	12.885,5	
Totalt utbetalt hittil	9.108,5	9.612,2	9.294,1	10.005,4	9.774,5	10.257,3	10.096,7	9.009,6	10.065,8	9.865,8	6.035,2	103.125,0
Erstatningsavsetning	384,2	622,2	884,2	1.276,1	1.535,8	1.783,0	2.205,2	2.689,8	3.758,4	5.253,6	6.850,2	27.242,6
Erstatningsavsetning for tidligere års skader												2.119,0
Gjensidige Baltic												200,7
Sum												29.562,3
For egen regning												
Beregnete erstatningskostnader												
Per utgangen av skadeåret	8.940,6	10.019,0	10.406,1	11.159,1	11.597,2	11.975,9	12.211,4	11.877,7	13.463,3	13.904,1	12.685,9	
– Ett år senere	8.879,8	10.039,4	10.328,6	11.122,5	11.467,0	12.004,5	12.307,9	11.816,3	13.361,6	13.943,9		
– To år senere	8.948,6	10.055,5	10.356,0	11.104,9	11.361,3	11.891,0	12.227,6	11.680,0	13.378,1			
– Tre år senere	8.952,1	10.112,8	10.282,0	11.065,3	11.198,5	11.838,7	12.204,0	11.680,7				
– Fire år senere	8.979,4	10.076,3	10.216,3	10.921,7	11.183,4	11.857,6	12.163,0					
– Fem år senere	8.975,0	10.012,6	10.108,8	10.911,5	11.194,3	11.791,1						
– Seks år senere	8.976,6	9.975,3	10.127,0	10.914,0	11.156,5							
– Syv år senere	9.065,3	9.975,9	10.136,6	10.815,6								
– Åtte år senere	8.982,9	9.969,6	10.036,2									
– Ni år senere	8.990,8	9.988,6										
– Ti år senere	8.950,9											
Beregnet beløp per 31.12.2012	8.950,9	9.988,6	10.036,2	10.815,6	11.156,5	11.791,1	12.163,0	11.680,7	13.378,1	13.943,9	12.685,9	
Totalt utbetalt hittil	8.574,0	9.368,0	9.156,2	9.546,3	9.626,5	10.020,8	9.980,9	8.994,7	9.637,8	9.024,2	6.034,7	99.964,1
Erstatningsavsetning	376,9	620,6	880,0	1.269,3	1.530,0	1.770,3	2.182,1	2.686,0	3.740,3	4.919,7	6.651,1	26.626,4
Erstatningsavsetning for tidligere års skader												2.098,0
Gjensidige Baltic												184,0
Sum												28.908,4

Tabell 6b – Analyse av erstatningsutvikling, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Sum
Brutto												
Beregnete erstatningskostnader												
Per utgangen av skadeåret	8.732,8	9.728,2	9.742,6	10.840,7	10.882,3	11.592,6	11.585,1	11.081,2	12.964,4	13.761,8	12.023,3	
– Ett år senere	8.715,4	9.772,7	9.674,5	10.794,5	10.751,2	11.589,2	11.700,0	10.991,9	12.854,3	13.911,2		
– To år senere	8.734,2	9.774,1	9.687,8	10.759,2	10.680,7	11.573,4	11.613,9	10.870,0	12.779,8			
– Tre år senere	8.747,6	9.811,6	9.635,4	10.725,6	10.614,0	11.520,3	11.616,9	10.833,3				
– Fire år senere	8.769,6	9.769,7	9.574,7	10.691,0	10.614,8	11.532,6	11.572,0					
– Fem år senere	8.745,9	9.703,8	9.516,4	10.687,2	10.615,1	11.490,8						
– Seks år senere	8.718,3	9.673,9	9.530,2	10.690,5	10.583,9							
– Syv år senere	8.704,0	9.676,6	9.533,8	10.646,7								
– Åtte år senere	8.685,0	9.662,3	9.517,9									
– Ni år senere	8.687,4	9.676,0										
– Ti år senere	8.653,7											
Beregnet beløp per 31.12.2012	8.653,7	9.676,0	9.517,9	10.646,7	10.583,9	11.490,8	11.572,0	10.833,3	12.779,8	13.911,2	12.023,3	
Totalt utbetalt hittil	8.361,0	9.145,7	8.770,2	9.534,6	9.262,9	9.846,5	9.579,5	8.435,6	9.387,6	9.006,6	5.769,2	97.099,2
Erstatningsavsetning	292,7	530,3	747,8	1.112,1	1.321,0	1.644,3	1.992,6	2.397,7	3.392,2	4.904,7	6.254,1	24.589,4
Erstatningsavsetning for tidligere års skader												616,3
Sum												25.205,8
For egen regning												
Beregnete erstatningskostnader												
Per utgangen av skadeåret	8.197,1	9.481,0	9.625,6	10.482,4	10.779,3	11.351,8	11.439,1	11.068,1	12.507,1	12.721,6	11.824,1	
– Ett år senere	8.134,7	9.506,7	9.549,7	10.434,7	10.644,9	11.349,6	11.564,9	10.979,1	12.418,1	12.743,3		
– To år senere	8.182,3	9.512,0	9.538,6	10.396,0	10.533,5	11.317,5	11.484,1	10.861,7	12.341,9			
– Tre år senere	8.182,1	9.556,6	9.490,5	10.369,3	10.461,2	11.268,5	11.483,1	10.825,2				
– Fire år senere	8.184,2	9.518,8	9.421,2	10.335,2	10.457,9	11.280,8	11.438,3					
– Fem år senere	8.178,0	9.456,6	9.362,5	10.330,6	10.458,1	11.241,6						
– Seks år senere	8.176,4	9.435,3	9.382,0	10.333,9	10.430,1							
– Syv år senere	8.230,7	9.430,8	9.385,6	10.291,0								
– Åtte år senere	8.142,6	9.416,5	9.375,8									
– Ni år senere	8.145,0	9.430,3										
– Ti år senere	8.111,9											
Beregnet beløp per 31.12.2012	8.111,9	9.430,3	9.375,8	10.291,0	10.430,1	11.241,6	11.438,3	10.825,2	12.341,9	12.743,3	11.824,1	
Totalt utbetalt hittil	7.826,5	8.901,5	8.632,3	9.185,7	9.114,9	9.609,9	9.466,7	8.427,7	8.965,4	8.172,4	5.768,7	94.071,6
Erstatningsavsetning	285,4	528,8	743,5	1.105,3	1.315,2	1.631,6	1.971,6	2.397,4	3.376,5	4.570,9	6.055,4	23.981,7
Erstatningsavsetning for tidligere års skader												611,5
Sum												24.593,2

Livsforsikring

Forsikringsrisiko

Formålet med forsikring er at kunden (forsikringstakeren) ønsker å sikre seg mot et uventet, tilfeldig tap som stammer fra en uforutsett begivenhet. For de produkter som Gjensidige Pensjonsforsikring AS tilbyr, er disse begivenhetene primært arbeidsuførhet og dødsfall med bortfall av inntekt for forsikringstaker eller de etterlatte, alternativt langt liv med tilhørende fare for at oppspart pensjon ikke er tilstrekkelig livet ut.

Risikoen i den enkelte kontrakt er dermed sannsynligheten for at den omtalte hendelsen skal inntreffe og usikkerheten knyttet til hvilket forsikringsbeløp den aktuelle personen var dekket for. I noen kontrakter står den forsikrede fritt til å velge forsikringssum. I andre kontrakter er forsikringssummen forhåndsbestemt, men dette kan enten være en helt fast sum eller være en faktor relatert til en annen variabel størrelse. Denne variable størrelsen vil i tjenestepensjonskontrakter typisk være lønn og gjestående tje-

nestetid, og dermed skapes igjen en tilfeldig variasjon i porteføljens risiko.

For fripoliseporteføljen er det også en renterisiko ved at den årlige grunnlagsrenten må oppfylles hvert år. Gjennomsnittlig grunnlagsrente er 3,6 prosent. I tillegg benytter man en kalkulasjonsrente for premiereserven for de meldte uføretillfellene. Kalkulasjonsrenten er lik maksimal grunnlagsrente på uføretidspunktet. Renterisikoen omtales mer utførlig under avsnittet Styring av finansiell risiko.

I de aktuelle porteføljer benyttes anerkjente metoder for å beregne hvilken forsikringspremie som er nødvendig for å kunne oppfylle de fremtidige forpliktelser. Videre vil det for en stor portefølje også benyttes forsikringstekniske avsetningsmetoder for å sikre et godt estimat for de fremtidige forpliktelsene. For mindre porteføljer vil det i en oppstartsperiode være tilstrekkelig, og nødvendig på grunn av lite datagrunnlag, å benytte forenklete avsetningsmetoder.

Utfordringen vil for denne type forretning være å kreve inn tilstrekkelig risikopremie fra kundene for å bygge opp tilstrekkelige avsetninger for de fremtidige forpliktelser. Ved et inntråd erstatningstilfelle er det ingen automatikk i at tilstrekkelig erstatningsavsetning kan dekkes inn ved ekstra forsikringspremie fra den friske bestanden. For fripolisebestanden vil utfordringen være at den avsatte premiereserve ikke er tilstrekkelig til å dekke de avtalte pensjonsforpliktelsene.

Den største forsikringsrisikoen som Gjensidige Pensjonsforsikring AS står ovenfor vil være at de faktiske pensjonsutbetalinger overstiger de beløp som er satt av til å dekke de inngåtte forsikringsforpliktelsene. Dette vil inntreffe hvis arbeidsuførheten blant de forsikrede blir høyere enn forutsatt, at dødeligheten stiger blant de forsikrede som har forsørgerdekninger eller at alderspensjonistene lever lengre enn forventet. Dette vil også inntreffe hvis et flertall av de skadelidte har avtalte pensjonsbeløp som er høyere enn gjennomsnittlige pensjonsbeløp i forsikringsporteføljen.

For at forsikringsvirksomheten skal kunne drives med en tilstrekkelig grad av sikkerhet bør porteføljen både være av en viss størrelse samt være tilstrekkelig homogen i forhold til risikospredning mellom beste og dårligste risiko og mellom minste og største risiko. Desto større porteføljen er og desto mer homogen den aktuelle risiko er, desto større sannsynlighet er det for å kunne innfri de fremtidige forpliktelsene. I tillegg til de omtalte faktorene som uføresannsynlighet, dødelighet og langt liv vil derfor en konsentrasjon rundt gitte yrkesgrupper eller få, men store, risikoer kunne ha en negativ innvirkning på forsikringsresultatet.

Tabellene nedenfor viser antall medlemmer og kontrakter fordelt på obligatorisk tjenstepensjon og øvrig innskuddspensjon.

Tabell 7a – Antall medlemmer og kontrakter 2012

	Antall medlemmer	Antall kontrakter
Obligatorisk tjenstepensjon	68.965	16.444
Øvrig innskuddspensjon	49.218	8.976
Sum	118.183	25.420
Obligatorisk tjenstepensjon	58 %	65 %
Øvrig innskuddspensjon	42 %	35 %

Tabell 7b – Antall medlemmer og kontrakter 2011

	Antall medlemmer	Antall kontrakter
Obligatorisk tjenstepensjon	62.063	15.535
Øvrig innskuddspensjon	40.145	7.474
Sum	102.208	23.009
Obligatorisk tjenstepensjon	61 %	68 %
Øvrig innskuddspensjon	39 %	32 %

Siden de fleste kontrakter er basert på regelverket for innskuddspensjon hvor det så langt er mest vanlig med å konto utbetalinger i en ti års periode etter oppnådd pensjonsalder, har selskapet liten eksponering i "langt liv risiko" under ordinær tjenstepensjon. De fleste fripoliser som er tilflyttet selskapet har livsvarig utbetaling for alderspensjonisten og har således en langt liv risiko. Risikotariffen for denne dekningen er hittil beregnet ut i fra bransjens felles beregningsgrunnlag (K2005), inkludert sikkerhetsmarginer i henhold til pålegg fra Finanstilsynet. Finanstilsynet har varslet at de vil komme med pålegg om at det skal innføres ny tariff. Denne tariffen vil være basert på et fellesarbeid mellom Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) og Finanstilsynet. Det vil ved overgang til ny tariff bli gitt en overgangsperiode for å tilpasse avsetningene til nytt beregningsgrunnlag.

Uførerisikoen er relatert til innskuddsfritak for avtalt årlig innskudd fra det enkelte medlem samt uførepensjon. Siden innskuddsfritak er en obligatorisk dekning under obligatorisk tjenstepensjon, vil

den største delen av denne dekningen antallsmessig være tilknyttet pensjonsinnskudd basert på to prosent av lønn. Pensjonsavtaler utover lovens minimumskrav har tilsvarende større dekninger. Uførepensjon er tilknyttet innskuddsordninger samt fripoliseforsikringene. Risikopremien for uførerisikoen er basert på en intern risikotariff utarbeidet i samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA og er basert på både nasjonale (folketrygden) og egne erstatningstall, primært i Gjensidige Forsikring.

Dødsrisikoen i produktene er hovedsakelig relatert til etterlatte dekninger tilknyttet innskuddspensjon, og da som ektefelle-, samboer- eller barnpensjon. Etterlatte dekningene er i all hovedsak tilknyttet innskuddsdekninger som har innskuddsplan utover den lovpålagte grensen på to prosent i obligatorisk tjenstepensjon. Det er også en eksponering mot etterlatte dekninger i fripolisebestanden, men av et klart mindre omfang i forsikret sum for hver forsikret. Etterlatte dekninger under innskuddspensjon har i all hovedsak en begrenset utbetalingsperiode, mens de aller fleste etterlatte dekninger under fripoliser har utbetaling så lenge pensjonsmottaker lever (livsvarig).

For fripoliser er det i tillegg tilknyttet en årlig garantert minimums-avkastning som i gjennomsnitt utgjør 3,6 prosent ved utgangen av 2012. Gjennomsnittlig grunnlagsrente har vært på samme nivå de siste årene.

Uførerisikoen utgjør den største forsikringsmessige eksponeringen i selskapet, deretter følger eksponering for "langt liv", mens dødsrisiko utgjør den minste eksponeringen.

Forsikringsrisikoen ansees per 31. desember 2012 tilfredsstillende, og usikkerheten rundt ikke meldte saker er søkt ivarettatt gjennom erstatningsavsetningene. Selskapet har en reassuranseavtale med Gjensidige Forsikring ASA som gir en tilfredsstillende dekning ved større fluktuasjoner. Gjensidige Forsikring ASA har en betydelig portefølje innen både individuell og kollektiv personrisiko med uførerisiko, og gjennom et tett samarbeid med fagmiljøene i dette selskapet vil man på et tidlig tidspunkt kunne oppdage markante trendsifter i uføreutviklingen både i samfunnet og i forsikringsbestanden.

Antall erstatningstilfeller har økt de siste årene og gir nå samlet et såpass stort erfaringsmateriale at det har vært mulig å utarbeide en ny modell for beregning av erstatningsavsetninger. I tillegg er modellen supplert med skadedata fra "sammenlignbare produkter" fra Gjensidige Forsikring ASA. Resultatene fra den nye modellen viser at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige for noen av de tidligste risikoårgangene og erstatningsavsetningene er derfor styrket med 58,8 millioner kroner per 31. desember 2012.

Forsikringsrisikoen ved "langt liv" er som nevnt under vurdering gjennom et nytt beregningsgrunnlag, benevnt K2013. Overgangen til nytt beregningsgrunnlag vil kreve en styrking av premiereserven og dette vil bli finansiert gjennom tilbakeholdelse av overskudd innen finans og forsikringsrisiko. Dette er gjort for forsikringsårene 2011 og 2012 etter godkjenning fra Finanstilsynet og vil sannsynligvis også bli gjennomført i 2013.

De faktiske utbetalte erstatninger ved dødsfall og uførhet i 2012 utgjorde 39 millioner kroner. Erstatningsavsetningene (IBNR) er ved utgangen av 2012 302 millioner kroner og utgjør 53 prosent av de samlede avsetninger for risikodekningene. Meldte og avgjorte erstatningssaker er avsatt med forventet kontantverdi av kommende forpliktelser (premiereserven) og utgjør 263 millioner kroner, eller 47 prosent av de samlede avsetninger.

Både utbetalte erstatninger, premieavsetninger og erstatningsavsetninger har økt de siste årene og vil øke de kommende år. Dette skyldes at det fortsatt er en klar vekst i bestanden samt at antall risikoår øker prosentvis mye siden det fortsatt er relativt få år siden oppstarten av selskapet. Antall alderspensjonister forventes fort-

satt å være lavt med små ytelser. Utbetalingene vil enten komme fra oppspart konto på innskuddspensjon eller overført premiereserve fra fripoliser og individuelle fondspensjoner fra andre selskap.

Gjensidige Pensjonsforsikring AS sin virksomhet er konsentrert rundt innskuddspensjon innen næringslivssegmentet, forvaltning av premiereserver for fripoliser og individuelle fondspensjoner. Størstedelen av de individuelle fondspensjonene er tilflyttede midler, der det ikke betales inn ytterligere premie inn på kontoen. I tillegg er det tilknyttet risikodekninger til de bedriftsrelaterte innskuddspensjonene samt en mindre andel rene risikoforsikringer med uføredkninger.

Sensitivitetsanalyse pensjonsforsikring

Gjensidige Pensjonsforsikring AS har drevet sin virksomhet i syv år, som er en forholdsvis kort periode sammenlignet med de øvrige aktørene innen pensjonsforsikring. Selv om porteføljen er klart voksende, er antall forsikringstilfeller fortsatt få. Antall meldte uføretilfeller har økt gjennom 2012, noe som er forventet. Erfaringene så langt har vist et høyere nivå på uførerisikoen enn opprinnelig antatt ved etableringen av selskapet og ved første gangs lansering av risikoproduktene. Det er derfor gjennomført premieøkninger de siste par årene. Premieøkningen er størst for risiko tilknyttet innbetaling av innskudd ("innskuddsfritak"), og det er størst økning for de yngre forsikrede. I tillegg kommer økningen som skyldes at høyeste beregningsrente nå er redusert fra 2,75 til 2,5 prosent. I tillegg er som nevnt erstatningsavsetningene styrket for de fleste risikoårgangene basert på data fra den nye erstatningsavsetningsmodellen.

Dødsrisiko

Dødsrisikodekningene gjelder i all hovedsak medlemmer av en tjenstepensjonsordning, og disse gir grunnlag for en eventuell ektefelle-, samboer- eller barnpensjon. Risikoperioden er begrenset til medlemmets tjenestetid og høyst til øverste aldersgrense som er 67 år. Det innhentes ikke spesifikk informasjon om medlemmets familiesituasjon på tegningstidspunktet. Premien beregnes derfor med forutsetninger om dødelighet, sivilstand, antall barn samt kunnskap om alder og kjønn. For Gjensidige Pensjonsforsikring AS er disse beregningene basert på bransjenes felles beregningsgrunnlag (K2005) som er utviklet i fellesskap gjennom Finansnærings Fellesorganisasjon.

Avtaleverket med bedriftene er videre av ettårig karakter slik at risikopremien kan endres ved hvert hovedforfall. Samlet gir dette et godt fundament med begrenset sannsynlighet for at oppsamlet premie og avsatte erstatningsavsetninger ikke skal være tilstrekkelig for å dekke fremtidige forpliktelser. Siden porteføljen fortsatt er av begrenset størrelse settes hoveddelen av den årlige risikopremie av til erstatningsavsetning. Hver risikoårgang blir etter noe tid vurdert i forhold til innmeldte forsikringstilfeller og antatt meldemønster. Siden dette er bedriftsrelaterte pensjonsordninger legges det til grunn at tiden fra et forsikringstilfelle inntreffer, i dette tilfelle et dødsfall, til saken blir meldt selskapet vil være begrenset i tid.

Sensitiviteten for denne delen av forsikringsbestanden vil derfor være proporsjonal med hvilken faktor man velger å benytte som erstatningsavsetning målt opp i mot årets risikopremie.

I tillegg er det en mindre dødsrisikoeksponering innenfor fripolisebestanden.

Overlevelsesrisiko

Langt liv problematikken, som kun vil omfatte selskapets fripolisebestand av de kommende pensjonister, primært alderspensjonister, har en omvendt avhengighet til dødeligheten i forsikringsbestanden i forhold til de omtalte etterlatte dekningene. Selskapets risiko er her at pensjonistene som har avtalt livsvarige pensjoner

lever lengre enn forutsatt. Også her benyttes dødelighetsgrunnlaget K2005, men da med utgangspunkt i overlevelsessannsynlighet og sikkerhetsmarginer "den andre veien". I tillegg har Finanstilsynet satt krav om ekstra sikkerhetsmarginer på denne risikoen. Tilstrekkeligheten av disse marginene blir løpende vurdert gjennom felles dødelighetsundersøkelser i bransjen.

Erfaringstall fra Statistisk Sentralbyrå for Norges befolkning og bransjens egne erfaringstall for den forsikrede bestanden viser at gjennomsnittlig forventet levealder fortsetter å øke. Denne utviklingen medfører at de sikkerhetsmarginer som opprinnelig var forutsatt i beregningsgrunnlaget er brukt opp. Gjennom Finansnærings Fellesorganisasjon har forsikringsbransjen utarbeidet et nytt beregningsgrunnlag basert på de tre alternative scenarier for fremtidig levealderjustering som Statistisk Sentralbyrå har utarbeidet. Beregningsgrunnlaget er tenkt brukt både i Solvens II-beregninger av "best estimate" samt i ny kundetariff. Basert på oversendt rapport har Finanstilsynet utarbeidet retningslinjer for minste tariff. Tariffen er basert på en metode med "dynamisk dødelighet" som inneholder forutsetninger om fortsatt redusert dødelighet i hele den avtalte forsikringsperioden og bør således være et solid grunnlag for fremtidige beregninger av premiereserve. Gjensidige Pensjonsforsikring AS har i 2012 hatt en bokført avkastning for fripolisebestanden på 4,76 prosent, som har gitt et finansoverskudd på 33 millioner kroner. Selskapet har etter søknad til Finanstilsynet fått tillatelse til å sette av dette overskuddet til den kommende oppresteringen av fripolisebestanden som et nytt beregningsgrunnlag vil kreve. Denne transaksjonen medfører at man ikke kan benytte seg av muligheten i regelverket for modifisert overskuddsdeling til å holde tilbake inntil 20 prosent av finansoverskuddet til eier, og medfører et redusert resultat til eier på opp til 6 millioner kroner. I tillegg har man avsatt årets risikooverskudd, som sammen med tidligere avsetninger innebærer en samlet avsetning på 77 millioner kroner for å finansiere "langt liv" utfordringen innen fripoliseporteføljen.

Gjennom forarbeidet med innføringen av Solvens II deltok Gjensidige Pensjonsforsikring AS høsten 2010 for første gang i myndighetenes forhandsstudier, også kalt QIS. Selskapet deltok i QIS5 undersøkelsen. Ved vurdering av de forskjellige "stresssituasjoner" er det primært redusert dødelighet og dermed langt liv problematikken som vil gi utslag av betydning for forsikringsrisikoen. I tillegg leveres det hvert kvartal inn stressrapporter til Finanstilsynet, såkalt "risikobasert tilsyn". En reduksjon i dødeligheten på ti prosent, som er stressfaktoren i undersøkelsen for tredje kvartal 2012, gir en økning i nødvendig premiereserve i størrelsesorden 60 millioner kroner.

Antall fripolisekunder som mottar alderspensjon i dag er for øvrig fortsatt lavt og vil være det de neste årene.

Uførerisiko

Risikoen for uførhet gjelder uførepensjon og/eller fritak for innbetaling av avtalt årlig beløp i henhold til pensjonsavtalen. Utbetalingene opphører senest ved oppnådd årlig pensjonsalder, som vanligvis er 67 år. Eventuelle erstatningskrav kommer først etter en 12 måneders uavbrutt sykemeldingsperiode. Risikoeksponeringen blir da avhengig av de avtalte pensjonsbeløp og total utbetalingstid frem til senest pensjonsalder. Gjensidige Pensjonsforsikring AS bruker her noen av forutsetninger fra beregningsgrunnlaget K2005, men primært egenutviklede uføretabeller basert på grunnlag av nylig oppdatert norsk uførestatistikk. Tabellene er utviklet i nært samarbeid med Gjensidige Forsikring ASA, som har en betydelig portefølje med uførerisiko, og tar videre hensyn til forskjeller mellom befolkningsuførheten i forhold til uførheten i en forsikringsbestand. Forsikringsbestanden er som regel underlagt en eller annen form for risikovurdering eller vilkårsbegrensning ved overtakelse av en uførerisiko. For tjenstepensjonsordningene benyttes det også en inndeling av bedriftene i ulike

risikogrupper etter virksomhetens art samt annen relevant skadehistorikk som bedriften måtte ha. De kunder som tegner individuell uførepensjon er underlagt ordinære regler om individuell risikovurdering basert på den forsikredes egenerklæring om helse.

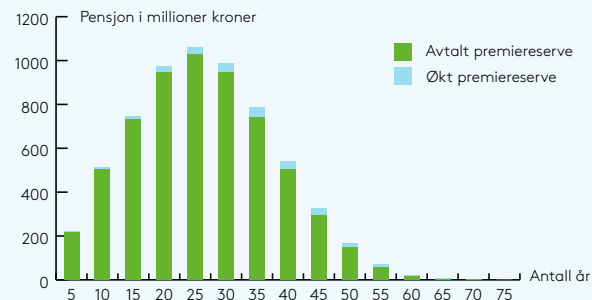
Det er som nevnt i 2012 utarbeidet en ny modell for beregningen av forventet risikoresultat for hver årgang. Hver risikoårgang blir vurdert i forhold til innmeldte forsikringstilfeller og antatt melde-mønster. Siden mesteparten av den aktuelle uførerisiko er relatert til bedriftsrelaterte pensjonsordninger legges det til grunn at tiden fra et forsikringstilfelle inntreffer, i dette tilfelle en arbeidsuførhet som har vart mer enn 12 måneder, til saken blir meldt selskapet vil være begrenset i tid.

For forsikringer hvor den forsikrede har meldt inn krav grunnet i arbeidsuførhet og fått godkjent uførepensjon og/eller innskuddsfritak, blir det satt av en premiereserve som skal dekke kontant-verdien av de kommende forpliktelser frem til avtalt opphørsalder (pensjonsalder) eller til den forsikrede blir frisk igjen. Det siste gjøres gjennom et "reaktiveringsfradrag" i premiereserven. Sensiviteten i uføreerstatningsavsetningene vil primært være relatert til denne forutsetningen. Dødelighetsforutsetningene spiller i denne sammenheng mindre betydning. Beregninger viser at erstatningsavsetningene må økes med om lag 42 millioner kroner ved økt uførentensitet på 25 prosent det første året, deretter 15 prosent de neste år.

Betalingsstrømmer

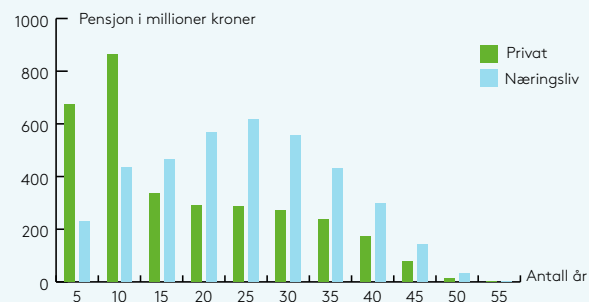
Figur 6 viser den samlede betalingsstrøm for de forsikringsmessige forpliktelsene selskapet har. I tillegg viser den økningen av forpliktelserne som skyldes de omtalte stressfaktorer, altså ti prosent redusert dødelighet (økt levealder) og økt uførerisiko (25 prosent første år, deretter 15 prosent de resterende år).

Figur 6 – Betalingsstrøm før og etter "stress-scenario"

Figur 7 viser hvordan de oppsparte verdier for de fondsbaserte avtalene vil bli utbetalt de kommende år basert på en antakelse om pensjonsalder 62 år og en ti års utbetalingsperiode.

Figur 7 – Betalingsstrøm fondsbaserte pensjoner

Reassuranse

Gjensidige kjøper reassuranse for å beskytte konsernets egenkapital, og reassuranse er således primært et kapitalstyringsverktøy. Konsernets etablerte modeller og metodikk for den risikobaserte beregningen av de interne kapitalbehov benyttes også ved analyse og kjøp av reassuranseprogrammer. Maksimalt egenregningsnivå vedtas av styret, og reassuranseavdelingen har så det videre ansvaret for innkjøp og oppfølgingen av reassuranseaktivitetene.

Gjensidiges reassuranseprogram består primært av ikke-proporsjonal reassuranse. Maksimalt egenregningsnivå per hendelse for konsernet i 2012 var 320 millioner kroner, økt fra 250 millioner kroner i 2011. På generell basis kjøpes reassuranse slik at belastningen i individuelle bransjer ved en enkelt skade eller hendelse blir begrenset til 100 millioner kroner, mens det i enkelte bransjer kjøpes reassuransedekninger som ytterligere reduserer egenregningen. Fastsettelsen av reassuranseprogrammet er basert på analyse av eksponering, skadehistorikk, modellsimulering og Gjensidiges kapitalisering.

Gjensidige Forsikring ASA ivaretar en konsernfunksjon med hensyn til reassuranse. Gjensidige Forsikring fungerer som reassurandør for datterselskapene, og deres eksponering er inkludert i det avgitte reassuranseprogrammet for konsernet. Reassuranseprogrammet for forsikring av tingskade inkluderer også de samarbeidende brannkassene. Datterselskapenes reassuranseprogram har generelt lavere egenregning enn Gjensidige Forsikring ASA, da deres egenregning er tilpasset det enkelte selskaps størrelse og kapitalisering. Forskjellen mellom disse egenregningsnivåene og konsernets holdes for egenregning av Gjensidige Forsikring ASA.

I Norge er naturskadeeksponeringen ivarettatt gjennom det obligatoriske medlemskapet i Norsk Naturskadepool. Gjennom denne ordningen blir Gjensidige eksponert for sin markedsandel av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. I 2012 er Gjensidige reassurandør for cirka 25 prosent av Naturskadepoolens program. Denne eksponeringen er inkludert i det avgitte reassuranseprogrammet, noe som gir synergieffekter med hensyn til størrelse og risikospredning i Gjensidiges avgitte reassuranseprogram. I de øvrige land der Gjensidige har virksomhet er eksponering for naturkatastrofer inkludert i de ordinære reassuransedekningene for tingskade. En skadehendelse som rammer flere av landene der Gjensidige har virksomhet, vil bli regnet som én skadehendelse i reassuransedekningene.

Styring av finansiell risiko – Skadeforsikringsvirksomheten

Finansiell risiko er et samlebegrep for flere typer risiko i forbindelse med finansielle eiendeler og gjeld. De ulike finansielle risikotypene beskrives nærmere under. Den operasjonelle risikoen i forvaltningen overvåkes og styres også, og krav til operasjonell risikostyring er beskrevet i styrevedtatt policy for investeringsvirksomheten.

Aksjekursrisiko defineres som verdifall som følge av reduserte aksjepriser. Dette gjelder tilsvarende for risiko i forbindelse med eiendomspriser. Se beløp nedenfor i stresstest og sensitivitetsanalyse. Renterisiko defineres som verdifall som følge av endring i rentenivå, og det betraktes både separat fra et rent aktivaperspektiv og i forhold til rentefølsomhet på passivasiden. Styret fastsetter grense for renterisiko for renteporteføljen (med unntak av obligasjoner til amortisert kost og swappene i Gjensidiges Arbejds-skadeforsikring) og denne øvre grensen var 500 millioner kroner i 2012 (gitt en forskyvning på 100 basispunkter i rentekurven) for skadeforsikringsvirksomheten. Videre var grensen for netto renterisiko, hensyntatt forsikringstekniske avsetninger, på 345 millioner kroner tilsvarende et durasjonsavvik på ett år.

Valutarisiko defineres som tapet som følge av endringer i valutakurser. Valutarisiko er hovedsakelig sikret 100 prosent, med en ramme på +/- ti prosent per valuta, unntatt for mindre mandater hvor aktiv valutaforvaltning er en del av plasseringen.

Kredittrisiko defineres som tap som oppstår hvis en utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser eller på grunn av økte risikopremier for obligasjoner med kredittrisiko. Kredittrisiko håndteres både ved øvre kredittgrenser for navngitte motparter, ved begrensninger basert på offisiell rating fra ratingbyråer og krav om diversifisering ved plassering i selskapsobligasjoner. Videre er det definert en øvre grense for kredittspreadrisiko gitt en spreadutgang på 100 basispunkter og denne grensen var på 1.250 millioner kroner i 2012. Kredittrisiko i forbindelse med reassuransse håndteres ved krav om minimum rating for Gjensidiges reassurandører og tett oppfølging av fordringene.

Likviditetsrisiko defineres ved manglende evne til å møte betalinger ved forfall, eller ved at en må realisere investeringer til en høy kostnad for å kunne utføre betalinger. Styret har fastsatt minimumsgrenser for beløp som skal kunne realiseres uten for store transaksjonskostnader innenfor ulike tidsrammer. Den likvide bufferen etter disse kriteriene skal minimum være på 4.000 millioner kroner.

Forsikringsvirksomheten er eksponert for disse risikotypene gjennom konsernets investeringsaktiviteter, og de styres på aggregert nivå og ivaretas gjennom retningslinjer for kapitalforvaltning og investeringsstrategier som er utarbeidet for Gjensidige konsern og datterselskaper og vedtak i konsernets kredittkomité.

Det har i 2012 ikke skjedd vesentlige endringer i Gjensidiges risiko-håndtering på dette området i forhold til tidligere perioder. Investeringsstrategi og andre policyer for risikohåndtering vedtas av styret i hvert enkelt selskap, men er tett koordinert med morselskapets overordnede policyer. Hovedregelen er at aktivaallokeringen i datterselskapene innen skadeforsikring kun benyttes til å sikre forpliktelsene mot rente- og valutarisiko med overskytende midler plassert i rentepapirer med lav risiko. Eksponeringer mot markedsrisiko tas i balansen til Gjensidige Forsikring ASA. Dette gjøres for å effektivisere kapitalforvaltning og kapitalisering i konsernet.

Tabellen nedenfor viser aktivaallokeringen for forsikringsvirksomheten ved utgangen av 2012 og 2011. Aktivaallokeringen er delt i sikringsportefølje hvis hensikt er å matche de forsikringsmessige forpliktelsene, samt en fri portefølje som kan sees på som den investerte egenkapitalen. Posten for tilknyttede selskap er eierskapet i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank. Den faktiske aktivaallokeringen vil variere gjennom året og følge bevegelser i markedet, faktisk allokering og risikosituasjonen.

Når det gjelder konsentrasjonsrisiko representerer investeringene i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank samt eksponeringen i kontoreiendommer i Oslo-området de viktigste risikoområdene. Ytterligere analyse av konsentrasjonsrisiko finnes under de ulike typene markedsrisiko.

Tabell 8 – Aktivaallokering skadeforsikring

	31.12.2012		31.12.2011	
	Mill. kr.	Prosent	Mill. kr.	Prosent
<i>Sikringsportefølje</i>				
Pengemarked	4.528,3	8,0 %	3.637,5	6,7 %
Obligasjoner til amortisert kost	21.346,3	37,9 %	18.407,8	33,8 %
Omløpsobligasjoner ¹	7.648,9	13,6 %	7.458,1	13,7 %
Sikringsportefølje totalt	33.523,6	59,5 %	29.503,4	54,1 %
Tilknyttede selskaper	5.036,1	8,9 %	4.478,2	8,2 %
<i>Fri portefølje</i>				
Pengemarked	5.141,4	9,1 %	7.248,5	13,3 %
Øvrige obligasjoner ²	3.068,0	5,4 %	3.365,4	6,2 %
Konvertible obligasjoner ³	851,9	1,5 %	674,7	1,2 %
Omløpsaksjer	1.483,5	2,6 %	776,5	1,4 %
PE-fond	1.432,0	2,5 %	1.293,4	2,4 %
Eiendom	4.914,7	8,7 %	5.753,9	10,6 %
Annet ⁴	844,9	1,5 %	1.392,8	2,6 %
Fri portefølje totalt	17.736,4	31,5 %	20.505,1	37,6 %
Investeringsportefølje totalt	56.296,0	100,0 %	54.486,7	100,0 %

¹ Posten inkluderer diskonteringseffekter av forikringsforpliktelsene i Danmark og mismatch mellom rentjusteringer og passivasiden i Danmark versus rentehedgen.

² Posten består av sum investment grade-, high yield- og omløpsobligasjoner. Investment grade og high yield er investeringer i internasjonalt diversifiserte fond forvaltet eksternt.

³ Investeringer i internasjonalt diversifiserte fond forvaltet eksternt.

⁴ Posten inkluderer valutasikring av Gjensidige Sverige, Gjensidige Baltic og Gjensidige Danmark, samt utlån, innskutt egenkapital i Gjensidige Pensjonskasse og hedgefond.

Utviklingen i resultatet måles kontinuerlig i forhold til de mål og risikorammer styret har satt. I den likvide delen av den frie porteføljen måles risikorammene daglig i forhold til mål satt ved Tail Value at Risk (TVaR), se tabell nedenfor. Per 31. desember 2012 ble omtrent 25 prosent av risikokapasiteten målt ved TVaR benyttet. TVaR er et statistisk mål på maksimum tap målt i millioner kroner per dag gitt 95 prosent konfidensnivå. Risikoutnyttelsen har fluktuert mellom om lag 30 og 50 millioner kroner gjennom året. Ved en betydelig negativ utvikling i resultatet vil rammen for plassering i risikable aktiva reduseres. Resultatutvikling og allokering opp mot risikorammene rapporteres regelmessig til ledelsen og styret.

Tabell 9 – TVaR utnyttelse av risikorammer i den likvide delen av den frie porteføljen

Millioner kroner	31.12.2012		31.12.2011	
	Risiko	Ramme	Risiko	Ramme
TVaR	28,7	120,0	46,6	100,0

Stresstesting

Stresstesting gjøres av verdien av de investerte eiendelene mot markeds-, kreditt-, rente- og valutarisiko samt negative scenarioer på forsikringssiden målt i forhold til bufferkapitalen (som defineres som overskytende kapital over myndighetenes minstekrav), med regelmessig rapportering til styret.

Denne stresstesten basert på tall ved utgangen av året vises nedenfor (tall for konsernet). Bufferkapitalen relateres her til kapitaldekningskravet for Gjensidige-konsernet, som beregnes etter norske regnskapsregler. Renterisiko og kredittspreadrisiko i stresstest beregnes eksklusivt obligasjoner regnskapsført til amortisert kost. For kapitaldekningsformål konsolideres Gjensidiges eierandeler i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank inn, slik at et eventuelt fall i kursen for disse ikke vil ha effekt på bufferkapitalen med mindre eierandelene nedskrives. Det er en slik nedskrivingsrisiko som er hensyntatt her. Endringer i Storebrand og SpareBank1 SR-Bank, samt endringer i erstatningsavsetninger modelleres ved hjelp av Gjensidiges internmodell. Katastroferisiko inkluderer tap på reassuransfordringer samt eksponering mot naturkatastrofer og mulig kredittrisiko mot reassurandørene ved naturkatastrofe. Til sist inkluderes risikoen i datterselskaper utenom skadeforsikring (Gjensidige Pensjon og sparing,

Gjensidige Bank) gjennom å anta en svekkelse av egenkapital-avkastning for disse med ti prosentpoeng, og å inkludere det negative resultat dette eventuelt måtte medføre.

Stressparametere mot markedsrisiko er tilnærmet likt det Finanstilsynet benytter i sitt "risikobasert tilsyn", med tilhørende korrelasjonsmatriser for å synliggjøre diversifiseringseffekter både mellom aktivaklasser og mellom markeds- og forsikringsrisiko. Eneste avvik fra dette er hedgefond og private equity (PE) som stresses 25 prosent med korrelasjon 0,75 mot aksjer.

Den store overdekningen av kapital er representativ for situasjonen gjennom hele året, selv om beløpene viser variasjon som følge av endringer i aktivallokeringen og inntekter gjennom året. Det er vedtatt en handlingsregel der totalt verdifall i stresstest/bufferkapital over fastsatte grenser medfører eskalering enten til konsernsjef eller styret.

Tabell 10a – Stresstest finansielle aktiva 2012

Millioner kroner	Scenario	Verdifall
Aktivaklasse/risiko		
Aksjer	20 % fall	(281,0)
Renterisiko	150 bp endring	(382,4)
Eiendom	12 % fall	(589,8)
Hedgefond og private equity	25 % fall	(416,6)
Valuta	12 % endring mot NOK	(29,7)
Kredittspread	Spreadutgang	(362,2)
Total udiversifisert markedsrisiko		(2.061,6)
Diversifiseringseffekt		567,8
Total markedsrisiko		(1.493,9)
Erstatningsavsetninger		(536,7)
Katastrofe		(320,0)
Storebrand og SpareBank1 SR-Bank	Internmodell	(2.393,1)
Resultat døtre (GPS og Bank)	10 % fall i ROE	(73,7)
Sum forsikringsrisiko		(3.323,5)
Diversifiseringseffekt marked/forsikringsrisiko		1.151,0
Sum verdifall i stresstest		(3.666,3)
Bufferkapital		8.333,8
Kapital/overskudd i stress scenario		4.667,5

Tabell 10b – Stresstest finansielle aktiva 2011

Millioner kroner	Scenario	Verdifall
Aktivaklasse/risiko		
Aksjer	20 % fall	(155,3)
Renterisiko	150 bp endring	(362,3)
Eiendom	12 % fall	(690,5)
Hedgefond og private equity	25 % fall	(454,7)
Valuta	12 % endring mot NOK	23,1
Kredittspread	Spreadutgang	(400,6)
Total udiversifisert markedsrisiko		(2.040,2)
Diversifiseringseffekt		333,1
Total markedsrisiko		(1.707,1)
Erstatningsavsetninger		(552,5)
Katastrofe		(185,0)
Storebrand og SpareBank1 SR-Bank	Internmodell	(2.059,0)
Resultat døtre (GPS og Bank)	10 % fall i ROE	(116,8)
Sum forsikringsrisiko		(2.913,3)
Diversifiseringseffekt marked/forsikringsrisiko		1.062,4
Sum verdifall i stresstest		(3.558,0)
Bufferkapital		7.332,6
Kapital/overskudd i stress scenario		3.774,6

Aksjekursrisiko

Aksjeporteføljen i Gjensidige er i 2012 noe økt fra året før. De største eksponeringene er mot Storebrand og SpareBank1 SR-Bank. Konsentrasjonsrisikoen er vist i tabellen under. Størstedelen av den geografiske eksponeringen er mot norske aksjer.

Tabell 11a – Største aksjeeksponeringer 2012

Millioner kroner	31.12.2012
Storebrand ASA	3.750,6
SpareBank1 SR-Bank	1.250,6
Spotify	101,4
Statoil ASA	44,8
SOS International A/S	41,5
Sum fem største	5.188,8
Sum aksjer	7.951,5

Tabell 11b – Største aksjeeksponeringer 2011

Millioner kroner	31.12.2011
Storebrand ASA	3.454,2
SpareBank1 SR-Bank	992,5
Spring Energy Norway AS	48,4
Via Travel Group	47,2
Spotify	42,3
Sum fem største	4.584,6
Sum aksjer	6.548,2

For å vise aksjeporteføljens sensitivitet for et fall i aksjekurser, viser tabellen nedenfor effekten av et mulig scenario. Tallene viser effekt på egenkapital, men tar ikke hensyn til skatteeffekter. Det er tatt hensyn til at Storebrand og SpareBank1 SR-Bank per 31. desember 2012 regnskapsføres som tilknyttede selskaper og at et fall på ti prosent i aksjekursen derfor ikke fører til en nedskrivning av verdien i balansen, og postene er derfor utelatt i sensitivitetsberegningen. Som tabellen viser er sensitiviteten økt fra 2011. Dette skyldes som tidligere nevnt økt aksjebeholdning.

Tabell 12 – Sensitivitetsanalyse aksjeportefølje

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
10 prosent fall i aksjekurser	(140,5)	(77,7)

Eksklusive eierandel i Storebrand ASA og SpareBank1 SR-Bank.

Gjensidige Forsikring investerer i flere private equity fond så vel som fond-av-fond. Fokus er den nordiske regionen og Gjensidige vil søke å ta en aktiv rolle gjennom plass i styret eller rådgivende komiteer i de ulike fondene. Porteføljen består av både venture- og oppkjøpsfond.

Tabell 13a – Største private equity-fond 2012

Millioner kroner	31.12.2012
HitecVision Private Equity V LP	137,0
HitecVision Private Equity IV LP	132,1
Northzone V KS	124,8
Altor Fund II LP	76,9
Norvestor V LP	71,5
Sum fem største	542,3
Sum private equity	1.432,0

Tabell 13b – Største private equity-fond 2011

Millioner kroner	31.12.2011
HitecVision Private Equity V LP	173,2
FSN Capital II LP	132,5
HitecVision Private Equity IV LP	116,7
Altor Fund II LP	78,5
Northzone V KS	68,8
Sum fem største	569,6
Sum private equity	1.293,4

I tillegg til de investerte beløpene har Gjensidige per 31. desember 2012 kommitterte, ikke-investerte beløp på 1.120,3 millioner kroner.

Renterisiko

I konsernets forsikringsselskaper vil eksponering mot renterisiko reduseres ved å tilpasse en portefølje av renteinstrumenter til den totale durasjonen og utbetalingsprofilen for de forsikringstekniske avsetningene. Siden de forsikringstekniske avsetningene generelt ikke er diskonterte i balansen, vil disse fra et regnskapsmessig perspektiv følgelig være eksponert mot inflasjonsendringer (men ikke direkte til renter). Et økonomisk perspektiv derimot vil tale for en sikring av renterisiko ut i fra at nåverdien av avsetningene vil være eksponert mot endringer i realrenter. Regnskapsmessig er risikoen ved å velge en slik sikringsstrategi redusert da en stor del av obligasjonsporteføljen regnskapsføres til amortisert kost. Videre, fra et økonomisk perspektiv, er inflasjonsrisikoen også delvis redusert ved at en andel av disse obligasjonene har en kupong knyttet opp mot utviklingen i konsumprisindeksen.

I en del av den danske virksomheten, Gjensidiges Arbejdsskade-forsikring, er den langhalede yrkesskadeporteføljen sikret mot endringer i realrenten gjennom swapavtaler. Realrenterisikoen relaterer seg til premie- og erstatningsavsetninger tilsvarende omtrent 3.900 millioner kroner (diskontert verdi), hvor en stor andel av skadene betales ut som annuiteter hvor utbetalingene er knyttet opp mot dansk arbeidsskadeindeks (myndighetsfastsatt, en funksjon av lønnsutvikling). Risikoen i nåverdien av disse annuitetene er sikret gjennom en serie av swapavtaler som strekker seg over 40 år frem i tid, og dekker inflasjons- og renterisiko separat slik at realrenterisiko er fjernet. Swapavtalene nullstilles en gang i året samt at det stilles sikkerhet for utestående markedsverdi partene imellom, noe som reduserer motpartsrisikoen, og medfører en begrenset bokført verdi. Renteporteføljen i Gjensidiges Arbejdsskade-forsikring er investert med en lav durasjon.

Tabellen nedenfor viser forfallsprofilen av konsernets renteportefølje. Ovennevnte swapavtaler, som har en begrenset balanseført verdi, er ikke inkludert. I stedet er den faktiske renteporteføljen som ligger i Gjensidiges Arbejdsskade-forsikring inkludert.

Tabell 14 – Forfallsprofil (antall år) renteportefølje

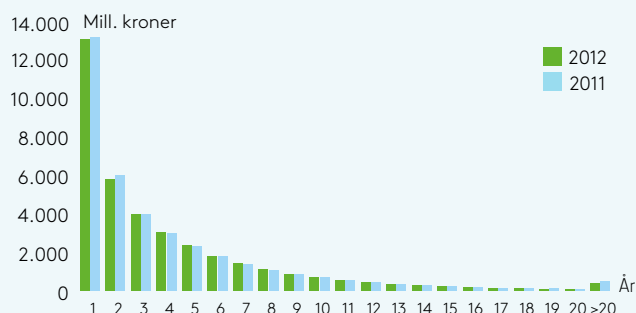
Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Forfall		
0-1	16.111,7	17.444,2
1-2	5.481,1	6.196,1
2-3	2.599,3	4.226,3
3-4	3.052,5	2.412,4
4-5	2.740,1	2.343,5
5-6	3.508,2	1.634,7
6-7	1.798,7	2.701,2
7-8	986,9	907,9
8-9	954,8	499,1
9-10	1.794,6	1.431,2
>10	3.405,4	995,4
Sum	42.433,3	40.791,9

Videre vises rentesensitiviteten i renteporteføljen i tabellen under. Denne tabellen inkluderer ikke obligasjoner til amortisert kost, og effekt av swapavtalene i Gjensidiges Arbejdsskade-forsikring er heller ikke inkludert fordi disse har en motsvarende effekt i passiva. Effekten på resultat og egenkapital er den samme, og det er sett bort fra skatteeffekter.

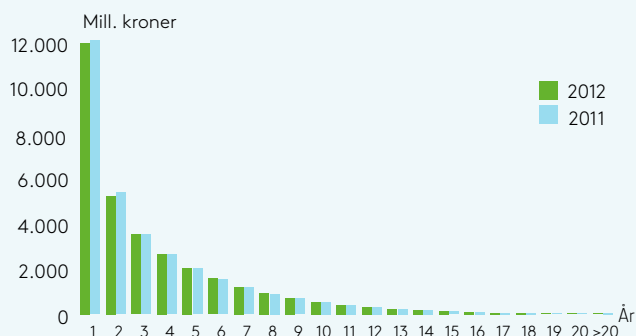
Tabell 15 – Sensitivitet renteportefølje

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
100 bp parallelt skift opp	(254,9)	(241,6)

Det følgende diagrammet viser den forventede utbetalingsprofilen for konsernets premie- og erstatningsavsetninger, henholdsvis per utgangen av 2012 og 2011. Omtrent en tredjedel av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år.

Figur 8a – Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger, Gjensidige konsern

Den neste figuren viser tilsvarende utbetalingsmønster for Gjensidige Forsikring ASA. Gjennomsnittlig utbetalingstid for Gjensidige Forsikring ASA er noe kortere enn for konsernet.

Figur 8b – Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger, Gjensidige Forsikring ASA

Sikringsporteføljen vil matche disse kontantstrømmene, der ramme for maksimalt durasjonsavvik er ett år og en ramme for netto rentesensitivitet på 345 millioner kroner. Nedenfor vises durasjon på diskonterte forpliktelser opp mot sikringsportefølje. Durasjonsavvik er beregnet per 30. november 2012.

Tabell 16a – ALM risiko 2012

	Forplikt., mill. kroner	Durasjon forplikt., år	Sikring, mill. kroner	Durasjon sikring, år	Durasjon avvik, år
Durasjonsavvik ALM mot ramme 1 år	30.658,1	3,8	34.343,6	3,5	0,2
Durasjonsavvik ALM mot ramme 345,0 millioner kroner					54,5

Tabell 16b – ALM risiko 2011

	Forplikt., mill. kroner	Durasjon forplikt., år	Sikring, mill. kroner	Durasjon sikring, år	Durasjon avvik, år
Durasjonsavvik ALM mot ramme 1 år	30.607,6	3,6	29.951,2	3,3	(0,4)
Durasjonsavvik ALM mot ramme 295,0 millioner kroner					(124,0)

Eiendomsrisiko

Eiendom utgjør en betydelig del av Gjensidige Forsikrings investeringsportefølje. Motivasjonen for dette er primært å øke risikojustert avkastning, ved at forventet avkastning ligger mellom rentepapirer og aksjer, og videre at det er en beskjeden korrelasjon med de to andre aktivaklassene.

Konsernet eier i hovedsak sine eiendommer direkte, dog er en mindre andel av porteføljen investert i eiendomsfond utenfor Norge. Utenom de investerte beløpene via fond er det kommittert ytterligere 38,0 millioner kroner som ikke er innkalt. Forvaltningen av direkte eid eiendom utføres av det heleide datterselskapet Oslo Areal. Porteføljen består av både eiendom til eget bruk og investerings eiendom. Eiendomsporteføljen er konsentrert til kontoreiendommer i Oslo-området, men inneholder også eiendommer i andre større byer i Norge og en eiendom i Danmark. Eksponering mot eiendom er redusert gjennom året som følge av salg av eiendom som ledd i Oslo Areals porteføljetilpasning.

Tabell 17 – Største eiendomsinvesteringer

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Sum ti største enkelte eiendommer	3.412,4	3.810,0
Sum eiendom	4.914,7	5.753,9

Hedgefond

Hedgefond er en samlebetegnelse på fond som investerer i de fleste typer aktivaklasser med få begrensninger i bruk av derivater, shortsalg eller belåning for å oppnå en avkastning som er delvis uavhengig fra (har lav samvariasjon med) tradisjonelle markedsindekser. Gjensidige anvender hedgefond for å ta ut aktiv risiko i de enkelte aktivaklasser og for å ta allokeringssisiko mellom de enkelte aktivaklasser/risikopremier. Det benyttes både fond-av-fond og enkeltfond. Fond-av-fond forvalteren utfører utvelgelsen og oppfølgingen av de underliggende hedgefondene, noe som reduserer den operasjonelle risikoen.

Tabell 18a – Største hedgefond 2012

Millioner kroner	31.12.2012
Sector EuroPower Fund Class A EUR	88,5
Sector Healthcare - A USD	83,2
Winton Futures Fund- Lead Series	14,1
Sector Speculare IV Fund Class A USD (alle x Ferd)	13,6
Sector Maritime Investment Class A	13,6
Sum fem største	212,9
Sum hedgefond	234,5

Tabell 18b – Største hedgefond 2011

Millioner kroner	31.12.2011
Winton Futures Fund- Lead Series	191,4
The Winton Evolution Fund	181,2
Sector EuroPower Fund Class A EUR	78,4
Sector Speculare IV Fund Class A USD (alle x Ferd)	19,8
Sector Maritime Investment Class A	15,5
Sum fem største	470,8
Sum hedgefond	525,2

Valutarisiko

Valutarisiko er definert som økonomiske tap som følge av endringer i valutakurser. Generelt er valutarisiko i investeringsporteføljen sikret opp mot 100 prosent, med tillatt ramme +/- ti prosent per valuta, med unntak av mindre mandater hvor aktiv valutaforvaltning er inkludert.

Morselskapet sikrer investeringene, men ikke fremtidige inntekter, i datterselskapene mot valutarisiko. For Gjensidige Baltic er sikringen gjort i EUR, mens et tilsvarende beløp i Gjensidige Baltic er plassert i EUR-noterte rentepapirer. Resultatet av sikringen innregnes i resultatet mens verdiendringen i sikringsobjektet innregnes i andre inntekter og kostnader. I den danske filialen og de danske datterselskapene Nykredit Forsikring og Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring benyttes sikringsbokføring, der kun den ineffektive delen av sikringen innregnes i resultatet. Dette gir en mer konsistent regnskapsføring av sikring og sikret objekt. Sikringen gjennomføres med valutaswapper der beløpet justeres kvartalsvis.

Konsernet tegner forsikring i Skandinavia og de baltiske landene, og har følgelig forsikringstekniske forpliktelser i disse valutaene. Valutarisikoen, både på konsern- og selskapsnivå, er generelt sikret ved at investeringene gjøres i samme valuta som de forsikringstekniske avsetningene. I Gjensidige Baltic er det som nevnt over investeringer i EUR-denominerte rentepapirer som ikke motsvares av forpliktelser i EUR.

Tabellen nedenfor viser valutaeksponeringen per valuta. Brutto valutaposisjon viser eksponering hensyntatt valutaforordelingen av forsikringstekniske forpliktelser og inkluderer videre investeringene i datterselskapene som er balanseført i morselskapet. I nettoposisjonen er sikringene av datterselskapene inkludert.

En styrking av NOK på ti prosent mot alle andre valutaer vil redusere egenkapitalen med 24,7 millioner kroner (øke med 19,3). Siden omregningseffekten relatert til datterselskaper innregnes i andre inntekter og kostnader, mens valutasikringene for Gjensidige Baltic innregnes over resultatet, blir resultateffekten positiv med 33,8 millioner kroner (86,1).

I motsatt tilfelle, ved en ti prosent svekkelse av NOK mot alle andre valutaer, vil effektene over være omtrent de samme beløpsmessig, men med motsatt fortegn.

Valutatransaksjoner utføres innenfor strengt definerte grenser og anvendes både i den ordinære forvaltningen og for å sikre finansielle instrumenter. Tabellen under viser både brutto- og nettoposisjon. Valutasikring (utenom sikring av investeringer i datterselskaper) gjøres ved bruk av valutaterminer eller swapper, og valuta-posisjon måles kontinuerlig mot eksponeringsgrenser per valuta.

Tabell 19 – Valutaeksponering

Millioner kroner	Brutto- posisjon i valuta	Brutto- posisjon i NOK	Valuta- kontrakter	Netto- posisjon i valuta	Netto- posisjon i NOK
DKK	3.133,6	3.081,7	(3.087,1)	46,5	45,8
EUR	285,5	2.096,7	(279,7)	5,8	44,8
HKD	163,0	117,0	(157,6)	5,4	3,9
USD	636,3	3.541,8	(609,4)	26,9	150,2

Kredittrisiko

Gjensidige er eksponert mot kredittrisiko, det vil si risiko for at en motpart ikke har evne eller vilje til å gjøre opp sin forpliktelse ved forfall eller risiko for at kredittmarginene øker (kredittrisiko-premie). Konsernet er primært eksponert mot kredittrisiko på investerings-siden i forsikringsselskapene, og gjennom fordringer mot forsikringskundene og reassurandørene. Kredittrisiko i Gjensidige Bank omtales i eget avsnitt.

På investeringssiden settes risikobegrensninger for kreditt risiko på flere måter. Som et utgangspunkt finnes det en kredittbegrensning på navngitte motparter. For utstedere med en offisiell kreditt rating av et anerkjent ratingbyrå anvendes generelt dette som kriterium. Listen med kredittbegrensninger godkjennes av finansdirektør, og anvendes for alle separate mandater og for derivatmotparter. Videre setter den styrevedtatte aktivaallokeringen begrensninger på globale obligasjoner, både obligasjoner med høy kredittvurdering ('investment grade') og øvrige obligasjoner ('high yield'). I tillegg er det en maksramme for kreditt dursjon målt i kroner ved en endring på en prosent i kredittmarginen som inkluderer alle rentebærende papirer i balansen. For 2012 var denne rammen satt til 1.250 millioner kroner. Konsernets totale renteportefølje per 31. desember 2012 (inkludert både obligasjoner til amortisert kost, øvrige obligasjoner, sertifikater og innskudd) på 42.433,3 millioner kroner, besto av 5.686,4 millioner kroner utstedt av offentlig sektor og 36.746,9 millioner kroner ikke-offentlig sektor. Den største delen av sistnevnte kategori var finansielle institusjoner. Fordelingen er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 20a – Kredittspreadrisiko 2012

Millioner kroner	Kreditt-durasjon, år	Risiko	Ramme
Risiko ved 100 bp skift i kredittspread	2,9	(1.213,3)	(1.250,0)

Tabell 20b – Kredittspreadrisiko 2011

Millioner kroner	Kreditt-durasjon, år	Risiko	Ramme
Risiko ved 100 bp skift i kredittspread	2,4	(967,3)	(1.100,0)

Tabell 21 – Fordeling rentepapirer per sektor

	31.12.2012	31.12.2011
Offentlig	13,4 %	17,7 %
Bank og finansinstitusjoner	60,0 %	60,5 %
Industri	26,6 %	21,8 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Følgende tabeller viser fordeling per ratingkategori for renteporteføljen per utgangen av 2012 og 2011.

Tabell 22a – Renteportefølje per ratingkategori

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
AAA	10.775,7	9.035,4
AA	4.800,2	8.040,8
A	12.441,8	9.401,6
BBB	1.471,8	1.264,5
BB	575,2	684,0
B	578,1	636,4
CCC eller lavere	189,1	215,2
Ingen rating	11.601,4	11.514,1
Sum	42.433,3	40.791,9

Tabell 22b – Renteportefølje per ratingkategori, internrating inkludert

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
AAA	10.775,7	9.035,4
AA	6.596,8	9.723,1
A	15.488,4	11.453,4
BBB	5.196,0	5.534,3
BB	575,2	775,7
B	578,1	636,4
CCC eller lavere	189,1	215,2
Ingen rating	3.034,0	3.418,5
Sum	42.433,3	40.791,9

En betydelig andel av den norske renteporteføljen består av utstedere uten offisiell rating fra et ratingselskap. Mange forvaltere og meglere gjør derimot sin vurdering av kredittverdigheten, og angir ratingkategorier på samme måte som ratingselskapene. For å gi et helhetsbilde, inkluderer den andre tabellen den interne ratingen satt av Gjensidiges hovedforvalter, Storebrand Kapitalforvaltning. Følgende tabeller viser de største enkeltutstederne, henholdsvis per 31. desember 2012 og 31. desember 2011.

Tabell 23a – Ti største utstedere 2012

Millioner kroner	31.12.2012
Nordea Bank AB	2.900,0
DnB ASA	2.442,2
Danske Bank A/S	2.074,0
Nykredit Realkredit A/S	2.028,9
Kongeriket Norge	1.640,9
Statkraft AS	1.369,6
Lloyds Bank Covered	1.060,9
Realkredit Danmark A/S	840,6
Svenska Handelsbanken AB	803,2
Citigroup	795,1
Sum ti største	15.955,3
Sum renteportefølje	42.433,3

Oversikten over største enkeltutstedere inkluderer også rentebærende verdipapirer i GPF og Gjensidige Bank. Dette fordi enkeltmotpartsrisikoen overvåkes på konsernnivå. Sum renteportefølje er kun for skadeforsikring.

Tabell 23b – Ti største utstedere 2011

Millioner kroner	31.12.2011
Nykredit Realkredit A/S	1.980,3
DnB NOR ASA	1.591,5
Kongeriket Norge	1.547,0
Svenska Handelsbanken AB	1.429,7
Skandinaviske Enskilda Banken	1.379,5
Danske Bank A/S	1.372,5
Citigroup	742,7
Barclays Bank London	709,6
J.P. Morgan Chase & Co.	644,3
Sparebanken Nord-Norge	630,1
Sum ti største	12.027,4
Sum renteportefølje	40.791,9

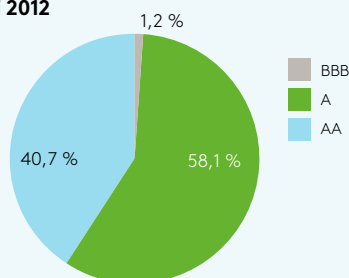
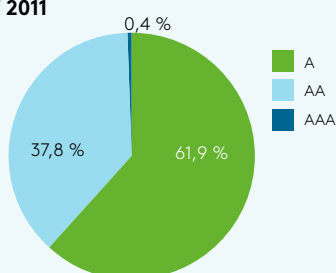
Kreditrisiko i forsikringsfordringene

Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen for fordringer i direkte forsikring og mot reassurandører.

Tabell 24 – Aldersfordeling fordringer forsikring

Millioner kroner	Direkte forsikring	Gjenforsikring
31.12.2012		
Ikke forfalt	3.449,1	43,2
<35 dager	374,6	
35-90 dager	138,7	
> 90 dager	101,9	5,1
Sum	4.064,4	48,3
31.12.2011		
Ikke forfalt	3.148,6	0,5
<35 dager	284,7	96,4
35-90 dager	96,5	4,4
> 90 dager	96,4	63,6
Sum	3.626,2	164,9

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste Gjensidige noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom en reassurandør ikke betaler en skade, uavhengig av årsak, vil Gjensidige fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kreditverdigheten hos reassurandører tas derfor i betraktning ved plassering av reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er en kredittrating på "A-" eller bedre fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra andre ratingbyråer) ved inngåelse av kontrakt med Gjensidige. Figuren under viser fordelingen av den kjøpte reassuransekapasiteten for 2012 og 2011, det vil si ratingen til de reassurandørene som ville blitt trukket på om skadene hadde truffet.

Figur 9a – Potensiell kreditteksponering reassuranse per ratingkategori 2012**Figur 9b – Potensiell kreditteksponering reassuranse per ratingkategori 2011**

Følgende tabell viser en oversikt over fordelingen av fordringer i forbindelse med reassurandører og reassurandørenes andel av erstatningsavsetningen. Eksponeringen mot motparter uten rating relaterer seg hovedsakelig til run-off forretning og er fordelt mot flere motparter. I mange tilfeller er selskapene satt i avvikling (run-off), og har ikke lenger en offisiell rating.

Tabell 25 – Fordringer på reassurandører og reassurandørenes andel av erstatningsavsetninger

Rating	2012		2011	
	Mill. kroner	Prosent	Mill. kroner	Prosent
AAA			0,8	0,1 %
AA	257,9	36,7 %	545,1	46,5 %
A	408,3	58,2 %	586,6	50,0 %
BBB	0,7	0,1 %		
BB	1,0	0,1 %		
B	0,2	0,0 %		
Ingen rating	34,0	4,8 %	39,9	3,4 %
Sum	702,1	100,0 %	1.172,4	100,0 %

Likviditetsrisiko

For de fleste skadeforsikringsselskaper er likviditetsrisiko relativt begrenset. Premien betales på forhånd, og skader betales ut på et senere tidspunkt. Fremtidige skadeutbetalinger er ikke basert på kontraktsfestede betalingsdatoer, men utbetales avhengig av skadetidspunkt og varighet av skadehåndtering. Det vises til tidligere presentert figur av forventet utbetalingsmønster. Likviditetsrisiko for Gjensidige Bank omtales i eget avsnitt.

For et igangværende selskap vil dette medføre en positiv kontantstrøm under normale forhold. Store netto utbetalinger vil generelt oppstå i forbindelse med oppkjøp eller oppkapitalisering av datterselskaper. Ved større individuelle skader eller katastrofehendelser vil utbetalinger skje noe tid etter selve hendelsen, og reassurandør vil i de fleste tilfeller dekke en stor andel kort tid etter at skadeutbetaling til skadelidte har blitt foretatt. I et ekstremtilfelle, kan det tenkes at reassurandører ikke møter sine forpliktelser i forbindelse med en katastrofehendelse.

Styret har for 2012, basert på et slikt scenario, satt et likviditetskrav på minimum 4.000 millioner kroner i mest likvide midler, definert som bankinnskudd, obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), obligasjoner og sertifikater utstedt av OECD-stater eller garantert av slike, samt pengemarkedspapirer med rating 'A' eller bedre og med forfall innen seks måneder. Nåværende allokering tilfredsstiller disse kravene. Tabellen nedenfor viser den anvendte klassifiseringen og beløp per 31. desember 2012 og 2011 for Gjensidige Forsikring ASA.

Tabell 26a – Likviditet investeringsaktiva 2012, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Totalt	Ramme	Over-dekning
Bankinnskudd	1.075,8		
Pengemarkedsinstrumenter	3.908,8		
Obligasjonskuponger med forfall innen 6 mnd.	338,4		
OECD-statspapirer med forfall innen 5 år	1.359,7		
Obligasjoner med fortrinnsrett	739,8		
Sum	7.422,5	4.000,0	3.422,5

Tabell 26b – Likviditet investeringsaktiva 2011, Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Totalt	Ramme	Over-dekning
Bankinnskudd	1.385,2		
Pengemarkedsinstrumenter	4.772,4		
Obligasjonskuponger med forfall innen 6 mnd.	306,7		
OECD-statspapirer med forfall innen 5 år	1.279,8		
Obligasjoner med fortrinnsrett	535,0		
Sum	8.279,0	4.000,0	4.279,0

Styring av finansiell risiko

– Gjensidige Pensjonsforsikring

Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) har egne styrevedtatte retningslinjer for kapitalforvaltning og investeringsstrategi, som beskriver mål og rammer for samt organisering av kapitalforvaltningsaktiviteten. Et eget investeringsutvalg med representanter både fra GPF, Gjensidige Investeringsrådgivning (GIR) og konsernets investerings- og kapitalstyringsavdelinger gir råd til administrerende direktør i forvaltnings- og risikostyrings spørsmål. Forvaltningen av porteføljen er utkontraktert til GIR. Valg av eksterne forvaltere og allokering skjer på basis av råd fra konsernets investeringsavdeling.

Gjensidige Pensjonsforsikring (GPF) har egne strategier for midlene i hver portefølje: investeringsvalgs-, fripolise-, øvrig kollektiv- og selskapsporteføljene. GPF har ikke investeringsrisiko for investeringsvalgporteføljen. Her går både positiv og negativ avkastning uavkortet til kundene. De øvrige porteføljene eksponerer selskapets egenkapital for risiko. For selskaps- og den øvrige kollektivporteføljen tas det lav risiko. Midlene er plassert i bankinnskudd og rentepapirer med høy kredittverdighet. Selskapsporteføljen er finansiert av selskapets egenkapital, og inkluderer i tillegg til bankinnskudd, en handelsportefølje av verdipapirer for å understøtte inn-/utflyt av midler i kundeporteføljene. Den øvrige kollektivporteføljen er finansiert av premiereserve og erstatningsavsetninger for ikke meldte og uoppgjorte skader. Fripolisene skal gi en minimum garantert avkastning til kundene, samtidig som kundene får en andel av eventuell meravkastning utover dette. For fripoliseporteføljen er målsettingen derfor over tid å tilby kundene en konkurransedyktig avkastning samtidig som risikoen i forhold til å belaste egenkapitalen holdes på et målsatt lavt nivå.

Porteføljene stresstestes i henhold til Finanstilsynets stresstest for å måle hvorvidt selskapet tåler et gitt verdifall. Fripoliseporteføljen per 31. desember 2012 utgjorde 2.590,8 millioner kroner med en gjennomsnittlig garantert rente på 3,6 prosent. Den øvrige kollektivporteføljen utgjorde 575,3 millioner kroner mens selskapsporteføljen hadde 427,0 millioner kroner i finansaktiva.

Tabell 27 – Aktivaallokering ekskl. investeringsvalgporteføljen, Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Pengemarked	96,3	59,4
Bankinnskudd	632,1	355,1
Obligasjoner som holdes til forfall	397,4	513,5
Lån og fordringer	2.448,8	2.007,7
Omløpsobligasjoner	7,8	13,3
Aksjer	9,4	12,3
Øvrige	1,4	
Sum	3.593,2	2.961,3

Aktivaallokeringen til GPF, eksklusive investeringsvalgporteføljen utgjorde 3.593,2 millioner kroner per 31. desember 2012. Dette er hovedsakelig plassert i rentepapirer og bankinnskudd, men har også et mindre innslag av aksjer som stammer fra handelslageret i selskapsporteføljen til GPF.

Tabell 28 – Sensitivitet renteportefølje og aksjeportefølje, Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
100 bp parallelt skift opp	(0,2)	(0,1)
10 % fall i aksjekurser	(0,9)	(1,0)

Den regnskapsmessige renterisikoen i GPFs aktiva er svært begrenset gjennom at rentepapirene er plassert i obligasjoner som holdes til forfall og lån og fordringer, samt at øvrige rentepapirer har kort durasjon. GPF er også eksponert for aksjepriserisiko gjennom en mindre plassering i aksjer i selskapsporteføljen.

Tabellen over viser effekten av et ti prosent fall i aksjemarkedet og en ett prosentpoengs økning i rentenivået på egenkapitalen i GPF. Beregningene hensyntar ikke skatteeffekter eller at en andel av avkastningen normalt går til kundene.

Tabell 29 – Renteportefølje fordelt på rating, Gjensidige Pensjonsforsikring

Millioner kroner	2012	2011
AAA	915,9	764,7
AA	336,5	171,7
A	1.220,2	1.112,5
BBB	153,4	26,0
BB	0,2	
B		3,8
CCC eller lavere		
Ingen rating	956,3	870,4
Sum	3.582,4	2.949,0

En stor del av renteporteføljen i GPF er uten offisiell rating. Disse papirene er i hovedsak plassert i norske banker og finansinstitusjoner.

De største enkelteksponeringer per motpart er tatt med i konsernets tabell foran.

Styring av kredittrisiko og finansiell risiko – Gjensidige Bank

Bankvirksomheten er eksponert for kredittrisiko i utlånsporteføljen og dessuten likviditets- og renterisiko ved eventuell manglende matching av forfall- og reprisingstidspunkt mellom eiendeler og forpliktelser. Banken er også eksponert for kredittrisiko ved plassering i verdipapirer. Banken investerer ikke i egenkapitalinstrumenter eller har valutaposisjoner. Styret i Gjensidige Bank vedtar selskapets kredittpolitikk samt bevilgningsreglement. Årlig godkjennes også kredittstrategi, samt rammer for markeds- og likviditetsrisiko.

Bankens risikoområder blir vurdert løpende. Kapitalbehovet blir dels beregnet ved hjelp av statistiske modeller og dels standardkrav fra kapitaldekningsdirektivet. Kapitalbehovet blir beregnet for risikoområdene for hele strategiperioden i gjeldende strategiplan, vist i bankens ICAAP-dokument, og kapitaldekning rapporteres til styret kvartalsvis.

Kredittrisiko

Kredittrisiko banken står overfor er risiko for at låntakere ikke tilbakebetaler sine lån eller ikke innfrir sine kontraktsforpliktelser overfor banken. Bankens kredittrisiko stammer fra lån og kreditter i det norske personkundemarkedet.

Styret fastsetter det overordnede rammeverket for bankens appetitt for kredittrisiko gjennom bankens kredittpolitikk og strategi.

Gjensidige Bank ASA tilbyr et bredt spekter av kredittprodukter inkludert sikrede og usikrede lån og kreditter for å møte etterspørselen etter kreditt i det norske personkundemarkedet.

Sikrede utlån inkluderer i hovedsak lån og kreditter sikret i eien-
dom. For sikrede utlån er majoriteten av porteføljen sikret innenfor
80 prosent av pantets markedsverdi.

Usikret finansiering er et av de ledende produktene i banken.
Denne porteføljen har en høyere avkastning proporsjonalt med
kredittrisikonivået i porteføljen. Bankens anvender risikobaserte
priseringsmodeller basert på kredittscoring.

Kredittrisiko knyttet til bankens likviditetsportefølje er vurdert som lav.

Modeller for beregning av kredittrisiko

Modeller for søknadsscore benyttes ved beslutning om kreditt og
er basert på interne og eksterne datakilder. I tillegg benytter ban-
ken modeller for adferdsscore som estimerer sannsynligheten for

mislighold i hovedsak basert på kundens kreditthistorikk i banken.
Adferdsscore-modellene benyttes ved beslutning om ny kreditt for
eksisterende kredittkunder, misligholdsoppfølging, gruppened-
skrivninger og andre porteføljebeslutninger.

Med grunnlag i nevnte scoring-modeller grupperes bankens låne-
porteføljer i risikokategorier fra lavest risiko til høyest risiko basert
på sannsynlighet for mislighold. Denne risikokategoriseringen be-
nyttes i hovedsak ved ulike kredittbeslutninger. Kategoriene kan
aggregeres i tre hovedklasser: lav risiko, middels risiko og høy risiko
som benyttes i bankens månedlige porteføljeovervåking, rappor-
tering og kundeoppfølging.

Tabellene under viser portefølje og nedskrivninger henholdsvis per
31. desember 2012 og 31. desember 2011 segmentert etter risiko-
klasser.

Tabell 30a – Risikoklassifisering bankvirksomhet 2012

Millioner kroner	Brutto utlån	Garantier	Totale forpliktelser utenfor balansen	Individuell nedskrivning	Andre eksponeringer	Maksimal kreditteksponering
Lav	13.292,2		3.021,2			16.313,3
Middels	2.797,3		804,9			3.602,3
Høy	569,4		69,5			638,9
Ikke klassifisert	29,0	5,0	7,1			41,1
Forfalt og nedskrevet	702,6			2,7		705,3
Sum	17.390,5	5,0	3.902,7	2,7		21.300,9
Gruppenedskrivning	297,2					297,2
Sum netto	17.093,3	5,0	3.902,7	2,7		21.003,7

Tabell 30b – Risikoklassifisering bankvirksomhet 2011

Millioner kroner	Brutto utlån	Garantier	Totale forpliktelser utenfor balansen	Individuell nedskrivning	Andre eksponeringer	Maksimal kreditteksponering
Lav	11.279,7		2.778,2			14.057,9
Middels	2.464,8		412,6			2.877,3
Høy	658,5		49,4			707,8
Ikke klassifisert	95,3	5,0	25,2			125,5
Forfalt og nedskrevet	587,1			0,2		587,3
Sum	15.085,3	5,0	3.265,3	0,2		18.355,8
Gruppenedskrivning	253,9					253,9
Sum netto	14.831,4	5,0	3.265,3	0,2		18.101,9

Tabell 31 – Forfalte, ikke betalte restanser

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
0-30 dager	349,9	176,2
30-90 dager	86,4	82,0
Over 90 dager	263,7	243,7
Sum	700,0	501,9

Misligholdte utlån over 30 dager utgjorde 350,2 millioner kroner ved
utgangen av året mot 325,7 millioner kroner i 2011. Totale balanse-
førte nedskrivninger på lån i 2012 var 299,9 millioner kroner mot
254,0 millioner kroner i 2011. Økningen skyldes hovedsakelig den
usikrede porteføljen og overgangen til IFRS regnskapsprinsipper etter
oppkjøpet av porteføljen fra Citibank i 2009. Misligholdte utlån over
30 dager utgjorde 2,02 prosent av brutto utlån ved utgangen av
året sammenlignet med 2,17 prosent i 2011.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap knyttet til ugunstige endringer i
markedspriser, i denne sammenheng knyttet til posisjoner og
aktiviteter i rente-, valuta- og aksjemarkedet.

Styret har vedtatt rammer for bankens renterisiko. Rammen for
renterisiko under ett år er begrenset til en negativ eksponering med
inntil 500 milliår. I tillegg er det gitt ramme for renterisiko for alle
tidsintervall pluss/minus 300 milliår. Bankens maksimale eksponer-
ing for renterisiko er 500 milliår. Renterisiko under tre måneder blir
kun rapportert, men inngår ikke i risikorammene. Det betyr at ved
full utnyttelse av rammen, vil maksimalt tap for banken ved ett
prosentpoengs parallellskift i rentekurven være 5 millioner kroner.
Utnyttelse av denne rammen blir rapportert månedlig til bankens
styre.

Rentebindingstider på bankens eiendeler og gjeld, gjennom fast-
renteprodukter på bankens utlånsside og innskuddsside, utgjør
også markedsrisiko, og er inkludert i rammene som er definert over.

Per 31. desember 2012 har banken en negativ renterisikoeksponering
i intervallet tre måneder til ett år med 26 milliår. Netto akkumulert
renterisikoeksponering over tre måneder er positiv med 423 milliår
per 31. desember 2012.

Banken måler markedsrisikoen ved hjelp av Value at Risk-analyse i
bankens totalrisikomodell. Per. 31. desember 2012 var kapitalav-
setning til renterisiko på 9,5 millioner kroner.

Gjensidige Bank ASA har ikke valuta- eller aksjerisiko. Gjensidige Bank ASA har ikke markedsrisiko under pilar 1 fordi banken ikke har handelsportefølje.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er faren for tap som skyldes at banken har store deler av den utlånte kapitalen knyttet opp mot enkeltaktører eller mot avgrensede geografiske eller næringsmessige områder. Konsentrasjonsrisiko blir styrt gjennom bankens risikorammer, og blir målt og vurdert gjennom årlige stresstester/scenarioanalyser på kredittområdet.

Per 31. desember 2012 er porteføljen geografisk veldiversifisert, med størst engasjement i de mest folkerike delene av landet. Det største engasjementet utgjør cirka 9,8 millioner kroner. Eksponeringen relatert til de ti største engasjementene (ramme) utgjør cirka 87,4 millioner kroner. Bankens likviditetsreserve er i hovedsak plassert i verdipapirer mot den norske stat og i obligasjoner med fortrinnsrett.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle forpliktelsene sine og/eller finansiere en økning i eiendeler, uten at det oppstår betydelige ekstrakostnader i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Banken har etablert retningslinjer og rammer for likviditetsrisiko og risikotoleranse, retningslinjer for beholdning av likvide eiendeler, retningslinjer for stabil langsiktig finansiering samt beredskapsplaner. Gjennom stresstester knyttet til sannsynlighet og konsekvens for sviktende finansiering blir risikorammer knyttet til likviditetsrisiko fastsatt.

Det skilles mellom to typer likviditetsrisiko

- Hendelse som medfører risiko for at banken ikke klarer å oppfylle rammer for likviditetsrisiko uten en vesentlig svekkelse av bankens inntjening som følge av blant annet nedgradert kreditt-rating.
- Hendelse som medfører risiko for at banken ikke klarer å innfri sine betalingsforpliktelser som følge av manglende tilgang til ekstern finansiering.

Avsetningen til den første typen likviditetstap blir estimert i totalrisikomodellen. Likviditetsrisiko som følge av tap som resulterer i nedklassifisering i ratingklasse blir definert som en belastning på egenkapitalen som kommer fra økte finansieringskostnader.

Likviditetsrisiko som følge av sviktende tilgang på likviditet handler om å ha tilstrekkelig med likvide midler til å dekke inn de forpliktelsene som kommer til forfall. Banken skal ha tilgjengelig en likviditetsreserve (bufferkapital) i kortsiktige innskudd, likvide verdipapirer og/eller kommitterte trekkrettigheter som i en akutt likviditetstørke i markedet gir rimelig omstillingstid til å gjennomføre nødvendige tiltak.

Per 31. desember 2012 var krav til likviditetsreserve 1.889,7 millioner kroner og faktisk likviditetsreserve var 2.213,9 millioner kroner, fordelt på 86,6 millioner kroner i bankinnskudd og 2.127,3 millioner kroner plassert i obligasjoner og sertifikater. Av dette var 944,0 millioner kroner plasseringer i obligasjoner med fortrinnsrett fra Gjensidige Bank Boligkreditt AS (eliminert i konsernregnskapet) som ikke er benyttet i bytteordningen med Norges Bank. Likviditetsreserven er i all hovedsak realiserbar på noen dager og likviditetsbeholdningen er tilstrekkelig til å dekke forfall på gjeld i 20 måneder. Det er også gjennomført stresstester som viser banken sitt behov for likviditetsreserve med utgangspunkt i framtids-scenarier knyttet til en generell finansmarkeds Krise og/eller en bankspesifikk Krise.

Tabell 32a – Likviditetsprofil bankvirksomhet 2012

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
Forpliktelser til kredittinstitusjoner		3,0	221,2				224,2
Innskudd fra og forpliktelser til kunder	10.422,1	756,1	420,5				11.598,8
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9,3	431,6	692,7	3.600,9	872,2		5.606,8
Lånetilsagn og unyttede trekkrettigheter	3.945,7						3.945,7
Derivater - brutto utstrømmer ¹	0,2	0,4	12,4	17,6			30,6
Sum forpliktelser	14.377,3	1.191,2	1.346,8	3.618,5	872,2		21.406,1
¹ Derivat - brutto innstrømmer	0,2	0,4	16,8	20,0			37,4
Finansielle derivat - nettooppgjør (negative tall gir netto innbetaling)			(4,4)	(2,4)			(6,8)

Tabell 32b – Likviditetsprofil bankvirksomhet 2011

Millioner kroner	< 1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
Forpliktelser til kredittinstitusjoner		4,1	15,1	526,9			546,1
Innskudd fra og forpliktelser til kunder	9.598,0	6,8	178,3				9.783,2
Forpliktelser stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2,7	348,4	1.291,8	3.593,5			5.236,4
Lånetilsagn og unyttede trekkrettigheter	3.265,3						3.265,3
Derivater - brutto utstrømmer ¹	0,4	0,3	16,3	37,4			54,4
Sum forpliktelser	12.866,4	359,7	1.501,6	4.157,7			18.885,4
¹ Derivat - brutto innstrømmer	0,8	0,3	17,8	41,1			60,0
Finansielle derivat - nettooppgjør (negative tall gir netto innbetaling)	(0,4)		(1,5)	(3,7)			(5,6)

4. Segmentinformasjon

Konsernet har seks rapporteringspliktige segmenter, som beskrevet nedenfor, som tilbyr ulike produkter og tjenester innenfor ulike geografiske områder. Konsernsjef avholder jevnlig resultatsikringsmøter med sine tilrappporterende ledere, hvor det fokuseres på fremtidige tiltak som sikrer resultat og leveranser.

Skadeforsikring er konsernets kjernevirksomhet. Skadeforsikring er inndelt i fire segmenter hovedsakelig basert på kundens geografiske plassering. Øvrige virksomhetssegmenter leverer produkter og tjenester hovedsakelig til kunder i Norge.

Beskrivelse av segmentene

Skadeforsikring Privat Norge

Gjensidige tilbyr et bredt spekter av skadeforsikringsprodukter til privatkunder i Norge. Selskapet er markedsleder innen motorvognforsikringer og personforsikringer, og har i tillegg en solid posisjon innen øvrige privatforsikringer.

Skadeforsikring Næringsliv Norge

Gjensidige er en komplett leverandør av de fleste skade- og personforsikringsprodukter til norsk næringsliv. Selskapet har en sterk posisjon blant små og mellomstore bedrifter, og er en klar markedsleder innen personforsikring.

Skadeforsikring Norden

Gjensidige tilbyr forsikringsprodukter i privat- og næringslivsmarkedet i Sverige og Danmark. I begge landene drives virksomheten under merkenavnet Gjensidige.

Organisasjonen i Danmark utgjør konsernets kompetansesenter for forsikringer til kommuner og kommunal virksomhet i Norge, Sverige og Danmark, under merkenavnet KommuneForsikring.

Skadeforsikring Baltikum

Gjensidiges baltiske virksomhet leverer forsikringsprodukter til privat- og næringslivsmarkedet i Latvia, Litauen og Estland. Motorvognforsikringer utgjør det største forsikringsproduktet i disse markedene.

Pensjon og sparing

Gjensidige tilbyr et bredt spekter av pensjons-, investerings- og spareprodukter, både til privat- og til næringslivsmarkedet i Norge. Produktene som tilbys omfatter blant annet tjenstepensjonsforsikring, individuell pensjonssparing, forvaltning av fripoliser og fondssparing.

Bank

Gjensidige Bank er en landsdekkende nettbank rettet mot privat- og organisasjonsmarkedet, og landbruksmarkedet i Norge. Banken tilbyr tradisjonelle bankprodukter tilpasset elektronisk distribusjon.

Beskrivelse av segmentenes inntekter og kostnader

Segmentinntekter defineres som premieinntekter for skadeforsikring, premieinntekter, forvaltningsinntekter og andre inntekter for Pensjon og sparing og rente- og kredittprovisjonsinntekter for Bank.

Segmentkostnader defineres som erstatningskostnader for skadeforsikring og for Pensjon og sparing, rentekostnader mm. for Bank, driftskostnader for samtlige segmenter, samt netto inntekter fra investeringer for Pensjon og sparing samt Bank.

Millioner kroner	Skadeforsikring															
	Privat Norge		Næringsliv Norge		Norden		Baltikum		Pensjon og sparing		Bank		Elimineringer mv. ¹		Sum	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Segmentinntekter																
Segmentinntekter - eksterne	8.131,1	8.082,8	5.411,4	5.411,9	3.630,4	3.635,0	436,9	395,8	745,7	586,0	961,6	900,1	200,5	369,9	19.517,7	19.381,5
Segmentinntekter - konsern ²																
Sum segmentinntekter	8.131,1	8.082,8	5.411,4	5.411,9	3.630,4	3.635,0	436,9	395,8	745,7	586,0	961,6	900,1	200,5	369,9	19.517,7	19.381,5
- Erstatningskostnader, rentekostn., tap mv.	(5.409,6)	(5.670,9)	(3.918,1)	(4.283,4)	(2.550,7)	(2.933,3)	(292,6)	(270,7)	(574,9)	(438,0)	(575,1)	(550,0)	(266,8)	(91,0)	(13.587,7)	(14.237,2)
- Driftskostnader	(1.082,5)	(1.226,2)	(662,6)	(734,1)	(590,6)	(626,1)	(125,4)	(122,2)	(170,4)	(151,6)	(306,4)	(308,9)	(414,4)	(703,5)	(3.352,3)	(3.872,5)
+ Netto inntekter fra investeringer									18,0	18,7	32,8	25,5	3.005,1	2.331,3	3.055,8	2.375,6
Segmentresultat/resultat før skattekostnad	1.639,0	1.185,7	830,7	394,4	489,2	75,6	18,9	3,0	18,3	15,1	113,0	66,8	2.524,4	1.906,8	5.633,5	3.647,4

¹ Elimineringer mv. består av konserninterne elimineringer samt øvrige inntekter og kostnader som ikke er direkte henførbare til det enkelte segment samt storskader på 118,8 millioner kroner (89,1). I tillegg inngår inntekter og kostnader fra datterselskapet Hjelp24 som ble solgt i 2011.

² Det er ingen betydelige inntekter mellom segmentene på dette nivået i 2012 og 2011.

5. Immaterielle eiendeler

Millioner kroner	Goodwill	Kunde- forhold	Varemerke	Internt utviklede IT- systemer	Andre immater. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2011	2.867,6	855,7	146,0	789,7	266,3	4.925,3
Tilganger	1,7		0,8	26,9	36,0	65,4
Tilganger ved intern utvikling				145,5		145,5
Avhendinger	(214,2)	(40,4)	(10,8)	(131,4)	(8,6)	(405,4)
Valutakursdifferanser	(4,4)	(2,2)	(0,3)	(0,1)	(1,1)	(8,0)
Per 31. desember 2011	2.650,8	813,0	135,7	830,6	292,6	4.722,7
Prosjekter i arbeid				93,2		93,2
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	2.650,8	813,0	135,7	923,8	292,6	4.815,9
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2011	(286,9)	(221,1)	(78,0)	(450,1)	(35,4)	(1.071,4)
Avskrivning i perioden		(78,9)	(10,6)	(184,9)	(36,2)	(310,6)
Avhendinger	31,0	17,6	3,7	100,7	8,9	161,8
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	(19,2)					(19,2)
Valutakursdifferanser	(0,8)	0,5	0,1	(0,0)	0,2	(0,1)
Per 31. desember 2011	(276,0)	(281,9)	(84,8)	(534,2)	(62,6)	(1.239,5)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2011	2.580,7	634,6	68,1	416,0	230,9	3.930,2
Per 31. desember 2011	2.374,8	531,1	50,9	389,6	230,0	3.576,4
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2012	2.650,8	813,0	135,7	830,6	292,6	4.722,7
Tilganger				37,3		37,3
Tilganger ved virksomhetssammenslutning	61,7	29,1	0,7		6,9	98,4
Tilganger ved intern utvikling				109,1		109,1
Avhendinger	(122,3)			(63,4)		(185,7)
Valutakursdifferanser	(103,1)	(40,6)	(6,6)	(11,8)	(16,7)	(178,8)
Per 31. desember 2012	2.487,2	801,5	129,8	901,7	282,8	4.603,0
Prosjekter i arbeid				131,3		131,3
Per 31. desember 2012, inklusiv prosjekter i arbeid	2.487,2	801,5	129,8	1.033,0	282,8	4.734,2
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2012	(276,0)	(281,9)	(84,8)	(534,2)	(62,6)	(1.239,5)
Avskrivning i perioden		(76,7)	(10,0)	(132,6)	(34,1)	(253,3)
Avhendinger	51,3			62,3		113,6
Valutakursdifferanser	5,2	14,4	4,2	7,8	4,3	36,0
Per 31. desember 2012	(219,4)	(344,2)	(90,6)	(596,7)	(92,3)	(1.343,2)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2012	2.374,8	531,1	50,9	389,6	230,0	3.576,4
Per 31. desember 2012	2.267,7	457,3	39,2	436,2	190,5	3.391,0
Avskrivningsmetode	I/A	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	I/A	10	10	5-8	5-10	

Konsernets immaterielle eiendeler er enten ervervet eller internt utviklet. Goodwill, kundeforhold, varemerke og deler av andre immaterielle eiendeler er alle ervervet gjennom virksomhetssammenslutninger, og er et resultat av allokering av kostpris ved overtakelsen. Internt utviklede IT-systemer er utviklet for bruk i forsikringsvirksomheten. Ekstern og intern bistand til utviklingsarbeid i forbindelse med innføring eller vesentlig oppgradering av EDB-programvare, herunder tilpasning av standardsystemer

aktivteres som immaterielle eiendeler. Avskrivning er inkludert i regnskapslinjen Driftskostnader.

Konsernet har hatt noen mindre tilganger gjennom virksomhetssammenslutninger i 2012. Ingen av de immaterielle eiendelene har ubestemt utnyttbar levetid. Det er i 2011 foretatt en teknisk nedskrivning av goodwill i Oslo Areal.

Verdivurdering av goodwill

Balanseført goodwill i konsernet utgjør per 31. desember 2012 2.267,7 millioner kroner. Denne er knyttet til kjøp/fusjon av ulike datterselskaper/porteføljer i perioden 2006 til 2012, jf. tabell.

Millioner kroner	2012	2011
Datterselskaper/porteføljer		
Oslo Areal	191,3	203,1
Gjensidige Forsikring, dansk filial	960,7	1 018,3
Gjensidige Forsikring, white label	128,7	128,7
Gjensidige Arbejdsskadeforsikring	92,5	98,0
Nykredit Forsikring	721,7	751,5
Gjensidige Baltic	62,6	65,9
Gjensidige Forsikring, svensk filial	83,8	85,2
Gjensidige Bank	1,5	1,5
Glitne Invest ¹		22,5
Lokal Forsikring ¹	22,5	
Byggeriets Forsikringsservice	2,6	
Sum	2.267,7	2.374,8

¹ Glitne Invest ble avviklet i 2012 og Lokal Forsikring kom inn som datterselskap gjennom avviklingsutbytte fra Glitne Invest.

Hver av enhetene ansees for å være egne kontantstrømgenererende enheter. I Oslo Areal er hver underliggende eiendom definert som en kontantstrømgenererende enhet, og goodwill relatert til Oslo Areal oppstår som en følge av avsetning til utsatt skatt på midlertidige forskjeller (tax amortisation benefit). Goodwill i Gjensidige Bank er etablert ved oppkjøpet av Citibanks norske portefølje av forbrukslån.

Årlig vurdering av tap ved verdifall ble gjennomført i tredje kvartal 2012. Det er også foretatt indikasjonsvurderinger i de øvrige kvartal for å vurdere om det er nye forhold som tilsier at det må foretas en ny vurdering av verdifall.

Det er ikke foretatt en nedskrivning av goodwill eller immaterielle eiendeler i 2012.

Gjenvinnbart beløp for de kontantstrømgenererende enhetene fastsettes ut fra en vurdering av bruksverdi. Bruksverdien baseres på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer, med en relevant diskonteringsrente som tar hensyn til løpetid og risiko.

Budsjetter/prognoser og perioden kontantstrømmene er fremskrevet

Fremskrivningen av kontantstrømmene er basert på budsjetter for de neste fire årene gjennomgått av ledelsen og godkjent av styret. I perioden etter 2016 er det i hovedsak lagt til grunn en årlig vekst på tre prosent fram til 2021. Terminalverdien er beregnet i år 2021. Veksten begrunnes med at selskapene i utgangspunktet er mindre selskaper, med et solid morselskap som gir gode mulighetene til å øke markedsandelene. Kontantstrømmene er estimert til et normalnivå før det er beregnet en terminalverdi. Gjensidige bruker

som utgangspunkt en tiårs horisont på sine modeller, siden selskapet er i en vekstperiode og en kortere periode vil gi et mindre korrekt bilde av forventede kontantstrømmer.

Ledelsens metode

Så langt det er mulig har ledelsen søkt å dokumentere de forutsetningene som modellene er basert på ved hjelp av ekstern informasjon. Ekstern informasjon er først og fremst benyttet i vurderingen av diskonteringsrente og valutakurser. Når det gjelder fremtidige kontantstrømmer har ledelsen også vurdert i hvilken grad man historisk har oppnådd sine budsjetter. Dersom man ikke har oppnådd forventet budsjettert resultat, har ledelsen gjennomført en avviksanalyse. Disse avviksanalysene er gjennomgått av styret i de respektive datterselskapene, samt ledelsen i Gjensidige Forsikring.

Nivå på combined ratio (CR)

Det forventede CR-nivået i både vekstperioden og ved beregning av terminalverdien er vurdert til å være fra 85,4 til 96,9

Kontantstrømgenererende enheter	CR-nivå i vekstperiode	CR-nivå ved beregning av terminalverdi
Gjensidige Forsikring, dansk filial	92,6-96,0 %	95,6 %
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring	87,2-92,7 %	92,7 %
Nykredit Forsikring	85,4-91,5 %	91,5 %
Gjensidige Forsikring, svensk filial	91,9-96,9 %	96,9 %
Gjensidige Baltic	92,3-95,0 %	92,7 %

Vekstraten

Vekstraten er fastsatt til 3,0 prosent. Dette er basert på følgende forutsetninger

Langsiktig reell BNP-vekst	2-3 %
Langsiktig forventet inflasjon	2-3 %
Sum nominell vekstforventning	4-6 %

Basert på en overordnet vurdering har ledelsen likevel valgt å legge seg på 3,0 prosent, da dette anses å være mer i tråd med markedets forventninger.

Diskonteringsrente

Diskonteringsrenten er før skatt, og er sammensatt av en risikofri rente, et risikopåslag og en markedsbeta. Den risikofrie renten tilsvarende en ti års rente på statsobligasjoner i de respektive landene som filialene opererer i. I tillegg er det tillagt et risikopåslag på 6,0 prosentpoeng for Danmark og Sverige, mens risikopåslaget er på 6,5 prosentpoeng for Baltikum.

Følsomhetsanalyse for nøkkelforutsetninger

Merverdiene knyttet til oppkjøpet er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning, jf. tabell.

Sensitivitetstabell	Diskonteringsrente øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % ift. forventet neste 3 år	CR øker med 2 % neste 3 år	Alle forhold intreffer samtidig
Gjensidige Forsikring, dansk filial	Nedskrivningsbehov med ca. 160 mill	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 234 mill.
Gjensidige Arbejdsskadeforsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 7 mill	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 7 mill.
Nykredit Forsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 178 mill	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 236 mill.
Gjensidige Forsikring, svensk filial	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov
Gjensidige Baltic	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov

6. Aksjer i tilknyttede selskaper

Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2012	Balanseført verdi 31.12.2012	Kostpris 31.12.2011	Balanseført verdi 31.12.2011
Storebrand ASA	Oslo	24,3 %	4.604,4	3.750,6	4.604,4	3.454,2
SpareBank1 SR-Bank	Stavanger	10,4 %	1.022,2	1.250,6	866,4	992,5
Bilskadeinstituttet AS	Oslo	29,5 %	0,4	1,5	0,4	1,4
Vervet AS inkludert ansvarlig lån ¹	Tromsø	25,0 %	32,3	2,2	32,3	2,2
FDC A/S	Ballerup, Danmark	33,3 %	5,2	31,2	5,2	28,0
Sum aksjer i tilknyttede selskaper			5.664,5	5.036,1	5.508,7	4.478,2

¹ Ansvarlig lån på 24,0 millioner kroner er inkludert i kostpris.

Tilleggsinformasjon	Eiendeler	Egen- kapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inn- tektsført ²	Andel av børsverdi
Millioner kroner							
For hele selskapet 2012							
Storebrand ASA	420.182,0	19.936,0	400.246,0	52.479,0	1.012,0	295,4	2.935,7
SpareBank1 SR-Bank	141.543,0	12.637,0	128.906,0	3.786,0	1.361,0	141,1	985,2
Bilskadeinstituttet AS	5,2	5,0	0,2	1,5	0,2	0,1	I/A
Vervet AS	114,9	18,8	96,1	0,5			I/A
FDC A/S	126,7	63,7	62,9	441,6	17,1	4,9	I/A
Sum aksjer i tilknyttede selskaper	561.971,8	32.660,5	529.311,2	56.708,6	2.390,3	441,5	

Tilleggsinformasjon	Eiendeler	Egen- kapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Resultat inn- tektsført ²	Andel av børsverdi
Millioner kroner							
For hele selskapet 2011							
Storebrand ASA	401.442,0	18.777,0	382.665,0	38.225,0	681,0	307,2	3.404,2
SpareBank1 SR-bank	131.142,0	9.757,0	121.385,0	3.267,0	1.081,0	118,4	843,0
Bilskadeinstituttet AS	5,0	4,7	0,3	1,3	0,1	(0,1)	I/A
Vervet AS	115,6	18,0	96,1	0,1		0,1	I/A
Botrygt Prinsegården AS (avviklet 2011)	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A
FDC A/S	108,9	53,9	55,0	315,8	14,6	5,9	I/A
Sum aksjer i tilknyttede selskaper	532.813,5	28.610,6	504.201,4	41.809,2	1.776,7	431,6	

² Resultatandel er korrigert for Gjensidiges mer-/mindre verdier, samt regnskapsprinsipper.

Investeringen i SpareBank1 SR-Bank er klassifisert som tilknyttet selskap og regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden. Gjensidige Forsikring ASA eier 10,4 prosent av egenkapitalen i banken og har ikke, basert på eierandelen alene, betydelig innflytelse. Selskapet er imidlertid representert både i styret til SpareBank1 SR-Bank og i valgkomiteen. Dette gjør at Gjensidige Forsikring ASA har

betydelig innflytelse og dermed mulighet til å delta i de finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelsene til banken.

Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank, balanseført til 420,9 millioner kroner.

For samtlige investeringer tilsvarer stemmeandel eierandel.

7. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2011	360,6	841,7	1.202,2
Tilganger		66,6	66,6
Avhendinger	(28,5)	(151,7)	(180,2)
Valutakursdifferanser		0,1	0,1
Per 31. desember 2011	332,1	756,6	1.088,7
Prosjekter i arbeid		32,6	32,6
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	332,1	789,2	1.121,3
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2011	(42,1)	(550,1)	(592,2)
Årets avskrivning	(4,9)	(87,6)	(92,5)
Avhendinger	15,6	87,0	102,6
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden ²	(28,8)		(28,8)
Valutakursdifferanser	(1,3)	(0,1)	(1,5)
Per 31. desember 2011	(61,4)	(550,9)	(612,3)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2011	318,5	345,1	663,6
Per 31. desember 2011	270,7	238,4	509,1
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2012	332,1	756,6	1.088,7
Overført til investeringseiendom	(208,3)		(208,3)
Tilganger		27,4	27,4
Avhendinger	(0,6)	(260,8)	(261,4)
Valutakursdifferanser	(0,2)	(3,9)	(4,1)
Per 31. desember 2012	123,0	519,3	642,4
Prosjekter i arbeid	0,1	35,2	35,4
Per 31. desember 2012, inklusiv prosjekter i arbeid	123,1	554,6	677,7
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2012	(61,4)	(550,9)	(612,3)
Årets avskrivning	(4,3)	(63,4)	(67,7)
Avhendinger	40,9	220,0	261,0
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden ³	(8,0)		(8,0)
Valutakursdifferanser	0,1	2,6	2,7
Per 31. desember 2012	(32,7)	(391,6)	(424,3)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2012	270,7	238,4	509,1
Per 31. desember 2012	90,5	163,0	253,4
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	10-50	3-5	

¹ Anlegg og utstyr består hovedsakelig av maskiner, biler, inventar og møbler.

² I 2011 ble en eierbenyttet eiendom nedskrevet med 28,8 millioner. Ny verdi på eiendommen ble fastsatt ved hjelp av konsernets interne verdsettelsesmodell, jf. note 8 om investeringseiendommer. Verdssettelsen var ikke basert på observerbare markedspriser eller nylige transaksjoner. Balanseført verdi av eiendommen før nedskrivningen var 198,0 millioner.

³ I 2012 ble tre eierbenyttede eiendommer nedskrevet med til sammen 8,0 millioner kroner. Nye verdier på eiendommene ble fastsatt ved hjelp av konsernets interne verdsettelsesmodell, jf. note 8 om investeringseiendommer. Verdssettelsene var ikke basert på observerbare markedspriser eller nylige transaksjoner. Balanseført verdi av eiendommene før nedskrivningene var på til sammen 199,2 millioner kroner.

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Estimert utnyttbar levetid for inneværende periode og sammenligningsperioder er mellom ti og 50 år for eierbenyttet eiendom, hvorav tekniske installasjoner innehar høyeste avskrivnings-sats, og mellom tre og fem år for anlegg og utstyr.

Det foreligger ingen restriksjoner på eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr er heller ikke stilt som sikkerhet for forpliktelser.

Markedsverdien av tomter og eierbenyttede eiendommer overskrider balanseført verdi som vist nedenfor. For anlegg og utstyr er det ikke noe vesentlig avvik mellom balanseført verdi og markedsverdi. Enkelte driftsmidler, som for eksempel møbler, er fullt avskrevet, men fortsatt i bruk.

Millioner kroner	2012	2011
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	99,6	282,6
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	90,5	270,7
Merverdier utover balanseført verdi	9,2	11,9

8. Investerings eiendommer

Millioner kroner	2012	2011
Balansen		
Per 1. januar	5.248,1	5.900,3
Tilganger	71,9	140,9
Tilganger som resultat av etterfølgende utgifter		4,0
Tilganger som resultat av virksomhetssammenslutninger	651,0	12,0
Avhendinger	(1.303,3)	(892,7)
Netto gevinster/(tap) ved justering av virkelig verdi	(197,8)	83,5
Overført fra eierbenyttet eiendom	167,5	
Valutakursdifferanser	(10,7)	
Per 31. desember	4.626,7	5.248,1

Resultateffekt fra investerings eiendommer er vist i note 19.

Gjensidige Forsikring konsern anvender virkelig verdi for sine investerings eiendommer. Investerings eiendommer består av nærings eiendommer som leies ut til aktører utenfor Gjensidige Forsikring konsern og som er anskaffet i tråd med konsernets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av konsernets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf note 7. I eiendommer som både leies ut til aktører utenfor konsernet og benyttes av konsernets egen virksomhet, er utleiedelene som kan seksjoneres klassifisert som investerings eiendom.

Investerings eiendommene er hovedsakelig lokalisert i Oslo og omegn, samt Drammen, Fredrikstad og Stavanger. I tillegg eier konsernet en investerings eiendom i Danmark. Gjennomsnittlig leieperiode er 4,8 år og eiendomsporteføljen omfatter i hovedsak kontoreiendom.

Konsernets egen verdsettelsesmodell legges til grunn både i kvartalsregnskapene og ved årsslutt. Ved årsslutt er det i tillegg innhentet uavhengige verddivurderinger fra to ulike eksterne rådgivere for mer enn 90 prosent av porteføljens verdi. Ved halvåret innhentes det verddivurderinger fra eksterne rådgivere fra utvalgte deler av porteføljens. Fra og med 2011 la konsernet en ny verdsettelsesmodell til grunn. Endringen medførte ikke regnskapsmessige effekter.

Konsernets verdsettelsesmodell verdsetter hver eiendom for seg selv. Verddivurderingsmodellen er en halvårlig etterskuddsvis kontantstrømsmodell. De viktigste faktorer i verddivurderingsmodellen er avkastningskrav, leieinntekter (kontraktsleie og markedsleie), eierkostnader, leietakertilpasninger og prosjektinvesteringer. Metoden kartlegger alle inntekter og utgifter i en gitt investeringshorisont slik at netto kontantstrøm fremkommer for eiendommen pr år. Deretter beregnes nåverdien av denne kontantstrømmen basert på et realavkastningskrav pluss forventet inflasjon. Nåverdien av denne kontantstrømmen samt nåverdien av restverdien utgjør kontantstrømsverdien av eiendommen, og dette anses å være eiendommens markedsverdi.

Avkastningskravet fastsettes med utgangspunkt i et normalavkastningskrav som justeres for eiendommens beliggenhet, type, kontrakt og standard. Normalavkastningskravet fastsettes ut fra det avkastningskravet som kan avledes gjennom transaksjoner i markedet, samt forventninger om rentenivå og risikopåslag. Markedsleien fastsettes ut fra eksisterende kontrakter på eiendommen og sammenlignbare eiendommer, observasjoner fra kontraktsforhandlinger, tilbudsforespørsler, markedsrapporter fra næringsmeglere og Eiendomsverdis database.

For 2012 er følgende parametere lagt til grunn for porteføljens som gir følgende gjennomsnittlige verdi per kvadratmeter.

Kroner	Avkastningskrav	Gjennomsnittlig markedsleie	Gjennomsnittlig kontraktsfestet leie	Gjennomsnittlig verdi per kvm.
Kontor	6,5 %	1.526,0	1.371,0	24.314,0

Fastsettelsen av de ovennevnte parametere innebærer betydelig grad av skjønn. Det etterstrebes at dette skjønn er konsistent med det som observeres i markedet og at skjønn anvendes konsekvent fra periode til periode. Det foreligger kontraktsmessige

forpliktelser til utvikling av investerings eiendommer på cirka 312,0 (39,0) millioner.

I tabellen under fremgår det hvordan sensitiviteten på avkastningskravet og markedsleien påvirker verdien av porteføljens, slik den foreligger per 31. desember 2012:

Millioner kroner	Markedsleie reduseres med 10 %	Markedsleie per 31.12.2012	Markedsleie øker med 10 %
Avkastningskrav øker med 0,25 prosentpoeng	4.035,0	4.437,4	4.845,9
Avkastningskrav 6,50 prosent	4.204,8	4.624,4	5.050,4
Avkastningskrav reduseres med 0,25 prosentpoeng	4.394,5	4.833,6	5.279,6

Det foreligger ingen restriksjoner med hensyn til salg eller på bruk av inntekter og kontantstrømmer fra investerings eiendommer.

Det er ingen lån med sikkerhet i investerings eiendommer i 2011 eller 2012.

Konsernet har ingen investerings eiendommer for leasing eller som er klassifisert som tilgjengelig for salg.

9. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Millioner kroner	Noter	Balanseført verdi per 31.12.2012	Virkelig verdi per 31.12.2012	Balanseført verdi per 31.12.2011	Virkelig verdi per 31.12.2011
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		287,7	287,7	511,0	511,0
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		38,5	38,5	36,4	36,4
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Aksjer og andeler	12	4.321,2	4.321,2	4.021,7	4.021,7
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		19.884,2	19.884,2	19.747,1	19.747,1
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall		9.263,7	9.419,3	11.693,4	12.017,2
<i>Lån og fordringer</i>					
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	10	14.928,8	15.403,6	9.235,9	9.106,2
Utlån	10	17.467,7	17.478,0	15.220,6	15.220,6
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	10	4.112,7	4.111,7	3.791,1	3.791,1
Andre fordringer	10	314,9	311,8	227,6	227,6
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10	81,2	67,1	108,9	108,9
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 25	2.331,5	2.331,5	3.513,3	3.513,3
Sum finansielle eiendeler		73.032,1	73.654,7	68.107,1	68.301,1
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		49,4	49,4	69,4	69,4
<i>Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet	15			308,2	308,2
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder, bank	15	11.580,5	11.580,5	9.776,2	9.776,2
Rentebærende forpliktelser	15	5.355,5	5.380,1	4.955,2	4.930,2
Andre forpliktelser	15	978,2	978,2	1.172,6	1.172,6
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	15	406,0	406,0	477,1	477,1
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	15	283,3	283,3	262,2	262,2
Sum finansielle forpliktelser		18.652,9	18.677,5	17.021,0	16.996,0
Ikke resultatført gevinst/(tap)			598,0		218,9

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes av-

stand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisindekser etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av konstantstrømsanalyser, pris-multipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Gjensidiges innskutte egenkapital i Gjensidige Pensjonskasse. Innskutt egenkapital er verdsatt til pålydende.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Verdsettelseshierarki 2012

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observer- bare markeds- data	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	151,6	136,1		287,7
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		38,5		38,5
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	209,7	2.252,2	1.859,3	4.321,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9.951,3	9.906,1	26,8	19.884,2
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		49,4		49,4

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2012

Millioner kroner	Per 1.1. 2012	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisa- sjoner	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2012	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2012
Aksjer og andeler ¹	1.952,8	169,0	335,5	(173,3)	(150,4)	(274,2)	1.859,3	12,1
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	24,0	2,3	0,6				26,8	2,3
Sum	1.976,7	171,3	336,1	(173,3)	(150,4)	(274,2)	1.886,1	14,4

¹ I løpet av 2012 har vi mottatt hyppigere prisingsinformasjon av et aksjefond som gjør at det er reklassifisert fra nivå 3 til nivå 2.

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2012

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	185,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	2,7
Sum		188,6

Verdsettelseshierarki 2011

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observer- bare markeds- data	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet	419,1	91,9		511,0
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		36,4		36,4
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	712,6	1.356,4	1.952,8	4.021,7
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9.615,3	10.107,9	24,0	19.747,1
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		69,4		69,4
<i>Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Rentebærende forpliktelser målt til virkelig verdi over resultatet		308,2		308,2

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2011

Millioner kroner	Per 1.1. 2011	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisa- sjoner	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2011	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2011
Aksjer og andeler	1.772,8	215,0	260,4	(63,7)	(231,8)		1.952,8	205,0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,5	15,3					24,0	
Sum	1.781,4	230,3	260,4	(63,7)	(231,8)		1.976,7	205,0

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2011

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	195,3
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	2,4
Sum		197,7

Sikringsbokføring

Gjensidige Forsikring gjennomfører sikringsbokføring av valuta-kursdifferanser på nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet. Nettoinvesteringene valutasikres ved å inngå øremerkede valuta-

relaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringene. På den måten vil sikringseffektiviteten måles per sikringsobjekt. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy.

Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.12		Inneffektivitet innregnet i resultatet
		Eiendel	Forpliktelse	
Gjensidige Forsikring, dansk filial				
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrumenter	961,5	1,1		(0,7)
Sikringsobjekt	1.011,3			
Gjensidige Arbejdsskadeforsikring A/S				
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrumenter	686,7		(3,1)	(0,5)
Sikringsobjekt	687,2			
Nykredit Forsikring A/S				
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrumenter	1.138,8		(1,1)	0,1
Sikrinasobjekt	1.140,5			

10. Utlån og fordringer

Millioner kroner	2012	2011
Pantelån	14.488,9	12.459,6
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	14.928,8	9.235,9
Andre utlån	378,9	401,2
Nedskrivning til virkelig verdi	(8,0)	(16,3)
Ansvarlig lån	9,1	8,5
Tapsavsetninger	(304,4)	(193,7)
Forbrukslån	2.903,3	2.561,4
Sum utlån og andre fordringer	32.396,5	24.456,5

Pantelån består i hovedsak av utlån fra Gjensidige Bank konsernet. I det alt vesentlige er dette lån med flytende rente gitt til kunder i privatmarkedet.

Obligasjoner er verdipapirer som er klassifisert som lån og fordringer iht. IAS 39.

Av andre utlån utgjør 197,7 millioner kroner rentefrie lån til landbrukskunder. Lånene har i sin helhet gått til installasjon av brannvarslingsanlegg hos disse kundene. Det er ikke knyttet pant til

lånene og løpetiden varierer fra to år til over 20 år. Gjensidige Forsikring har ikke tilbudt denne lånetypen til sine kunder siden 2008. Misligholdsraten er på 1,31 prosent ved årsslutt (1,69). Neddiskontering er gjort for å hensynta rentefriheten. Som diskonteringssats er benyttet 4,66 prosent. Andre utlån utgjør forøvrig 180,5 millioner kroner i lån gitt i forbindelse med avhendelse av datterselskap.

Millioner kroner	2012	2011
Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	7.189,7	5.542,1
Sum eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	7.189,7	5.542,1

Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg består av aksjefond, pengemarkedsfond, obligasjonsfond og kombinasjonsfond. Disse eiendelene tilhører kundene og kundene bærer alene all risiko knyt-

tet til investeringene. Tilsvarende beløp er derfor balanseført som gjeld under posten Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg.

Millioner kroner	2012	2011
Fordringer overfor forsikringstakere	4.064,4	3.626,2
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	48,3	164,9
Sum fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikring	4.112,7	3.791,1

Gjensidige anser kreditt- og likviditetsrisikoen i tilknytning til fordringer overfor forsikringstakere som liten, da det i hovedsak dreier seg om relativt små enkeltbeløp per kunde. Det er gjort avsetninger for eventuelle tap på krav.

Fordringer i forbindelse med gjenforsikring oppstår når Gjensidige fremmer krav overfor reassurandørene i samsvar med inngåtte gjenforsikringsavtaler. Det er gjort avsetninger for eventuelle tap på krav.

Note 3 tabell 24 viser aldersfordeling for disse fordringene.

Millioner kroner	2012	2011
Fordringer i forbindelse med eiendom	2,2	6,0
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	116,4	74,8
Andre fordringer og eiendeler	196,3	146,8
Sum andre fordringer	314,9	227,6

En vesentlig del av fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning per 31. desember 2012 er kortsiktige fordringer vedrørende salg av verdipapirer.

Millioner kroner	2012	2011
Opptjente, ikke mottatte renteinntekter	65,8	44,8
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	15,5	64,1
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	81,2	108,9

11. Kontanter og kontantekvivalenter

Millioner kroner	2012	2011
Innskudd hos kredittinstitusjoner	484,8	408,6
Kontanter og bankinnskudd	1.846,7	3.104,7
Sum kontanter og kontantekvivalenter	2.331,5	3.513,3

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av valutainnskudd og andre kortsiktige innskudd.

Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige plasseringer er cirka 2,6 prosent (2,4).

12. Aksjer og andeler

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2012
Gjensidige Forsikring ASA		
Norske finansaksjer		
DnB ASA		23,6
SpareBank 1 Ringerike Hadeland		22,6
DnB OBX		6,6
Indre Sogn Sparebank		0,2
Sum norske finansaksjer		52,9
Andre norske aksjer		
Statoil ASA		44,8
Norsk Hydro ASA		24,1
Norwegian Property		19,8
Yara International ASA		17,9
Orkla ASA		12,2
Petroleum Geo-Services ASA		11,0
Aker Solutions ASA		9,5
Solstad Offshore ASA		8,8
Bonheur ASA		8,2
Telenor ASA		7,0
Atea AS		6,9
Marine Harvest ASA		6,8
Kongsberg Gruppen ASA		6,1
EVRY ASA		5,7
Sum andre norske aksjer		188,9
Andre utenlandske aksjer		
IShares FTSE A50 China Index ETF		106,4
Csetf On S&P 500		101,7
Pacific Drilling SA		10,7
Investor AB		9,6
A.P Moeller - Maersk A/S		8,1
Stolt Nielsen Ltd.		7,9
Volvo AB		7,7
Alm. Brand A/S		6,9
Securitas AB		6,3
Royal Caribbean Cruises Ltd.		4,7
Øvrige utenlandske aksjer		0,1
Sum andre utenlandske aksjer		270,1
Aksjefond		
Storebrand Global Indeks I		697,6
Capital Intl Emerging Mkt-I \$		274,2
DnB NOR Globalspar II		0,2
Sum aksjefond		972,0
Private equity-investeringer		
HitecVision Private Equity V LP		137,0
HitecVision Private Equity IV LP		132,1
Northzone V KS		124,8
Altor Fund II LP		76,9
Norvestor V LP		71,5
Argentum Secondary II		56,9
Energy Ventures III LP		52,4
Argentum Secondary III		52,0
Partners Group European Buyout 2005 (A) LP		48,7
HitecVision Asset Solution KS		46,5
Energy Ventures II B IS		42,1
SOS International A/S		41,3

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2012
Private equity-investeringer (forts.)		
Northzone IV KS		39,5
FSN Capital II LP		36,2
Verdane Capital VI KS		34,3
Viking Venture III DIS		32,1
Energy Ventures II KS		31,7
BaltCap PEF LP		29,9
LGT Crown European Private Equity PLC		27,5
CapMan BO IX LP		23,8
Norvestor IV LP		22,7
Partners Group Direct Investments 2006 LP		21,6
Verdane Capital VII KS		19,7
Norvestor VI LP		18,8
Viking Venture II AS		18,6
Nordic PEP 1 IS (Altor fund III)		17,4
Northzone VI L.P.		15,6
NeoMed Innovation IV LP		12,7
Verdane Capital V B KS		12,0
Convexa Capital VIII AS - klasse B		11,4
HitecVision VI LP		9,2
Viking Venture II B IS		8,1
Teknoinvest VIII B DIS		8,0
Teknoinvest VIII KS (inkl. Teknoinv. VIII (GP) KS)		7,8
Sector Asset Management AS		6,9
Energy Ventures IV LP		6,4
Scalepoint Technologies Ltd.		6,1
Axcel IV		5,9
Nordic Additional Funding Programme IS		5,8
Viking Venture AS		4,4
Fjord Invest AS		4,2
Helgeland Invest		4,0
Convexa Capital IV - -B-aksjer		3,7
Tun Media (Landbrukets Medieselskap AS)		3,7
Procuritas Capital Investor V		3,6
BTV Investeringsfond AS		3,0
Teknoinvest VIII C IS		2,7
Norchip AS		2,5
Rogaland Kunnskapsinvest		2,5
Norinnova		2,1
Midvest I A		2,1
Berger Eiendom		1,7
Såkkorninvest Sør		1,5
Convexa Capital IV - -C-aksjer		1,5
Nord II IS		1,4
Midvest II A		1,3
Norinnova Invest AS		1,3
Øvrige private equity-investeringer		5,3
Sum private equity-investeringer		1.424,3

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2012
Hedgefond		
Sector EuroPower Fund Class A EUR		88,5
Sector Healthcare - A USD		83,2
Winton Futures Fund- Lead Series		14,1
Sector Speculare IV Fund Class A USD		13,6
Sector Maritime Investment Class A		13,6
Sector Maritime Investment Class A1		6,3
Horizon Tactical Trad Usd-B		5,9
Sector Speculare II Fund Class A USD		4,6
Sector Exspec Fund Class A USD		2,0
Sector Consolidare Fund USD		1,3
Sector Spesit I Fund Class A USD		1,1
Øvrige hedgefond		0,3
Sum hedgefond		234,5
Eiendomsfond		
CEREP III		123,9
CEREP II		37,9
La Salle		35,5
Sum eiendomsfond		197,2
Kombinasjonsfond		
FORTIS L FUND-BD CONV WRLD-I		851,9
Sum kombinasjonsfond		851,9
Øvrige investeringer		
Gjensidige Pensjonskasse	94,7 %	111,0
Sum øvrige investeringer		111,0
Aksjer og andeler eid av filialer		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring ASA, dansk filial		2,0
Sum aksjer og andeler eid av filialer		2,0
Sum aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring ASA		4.304,7
Aksjer og andeler eid av øvrige konsernselskaper		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Pensjonsforsikring AS		8,8
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Bank ASA		2,1
Aksjer og andeler eid av Nykredit Forsikring A/S		5,3
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Baltic AAS		0,3
Sum aksjer og andeler eid av øvrige konsernselskaper		16,5
Sum aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring konsern		4.321,2

13. Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel

Millioner kroner	2012	2011
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	10.141,6	9.531,4
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.949,6	13.457,4
Inntrufne, ikke meldte skader	16.612,7	16.504,1
Sum brutto erstatningsavsetning	29.562,3	29.961,6
Andre forsikringstekniske avsetninger	136,6	126,9
Sum forsikringsforpliktelser brutto	39.840,5	39.619,9
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	19,5	15,2
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	576,7	841,4
Inntrufne, ikke meldte skader	77,2	166,1
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	653,9	1.007,5
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	673,4	1.022,8
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	10.122,1	9.516,2
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.372,9	12.616,0
Inntrufne, ikke meldte skader	16.535,5	16.338,0
Sum erstatningsavsetning for egen regning	28.908,4	28.954,0
Andre forsikringstekniske avsetninger	136,6	126,9
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	39.167,1	38.597,1

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2012			2011		
	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹
Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	13.457,4	(841,4)	12.616,0	13.765,0	(362,4)	13.402,6
Inntrufne, ikke meldte skader	16.504,1	(166,1)	16.338,0	14.574,4	(97,0)	14.477,3
Sum per 1. januar	29.961,6	(1.007,5)	28.954,0	28.339,3	(459,4)	27.879,9
Tilgang ved oppkjøp	161,5	(18,2)	143,3			
Betalte skader, tidligere årganger	(7.059,3)	914,0	(6.145,3)	(7.005,8)	445,6	(6.560,2)
Økning i forpliktelser						
Fra årets skader	13.331,1	(743,0)	12.588,0	14.928,4	(1.681,7)	13.246,7
- herav betalt	(6.128,9)	381,8	(5.747,1)	(6.204,1)	688,3	(5.515,8)
Fra tidligere år (avvikling)	(129,4)	(196,8)	(326,2)	(364,9)	(1,4)	(366,3)
Andre endringer inkludert diskonteringseffekter	(182,8)		(182,8)	288,9		288,9
Valutakursdifferanser	(391,4)	15,9	(375,5)	(20,2)	1,0	(19,2)
Sum per 31. desember	29.562,3	(653,9)	28.908,4	29.961,6	(1.007,6)	28.954,0
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.949,6	(576,7)	12.372,9	13.457,4	(841,4)	12.616,0
Inntrufne, ikke meldte skader	16.612,7	(77,2)	16.535,5	16.504,1	(166,1)	16.338,0
Sum per 31. desember	29.562,3	(653,9)	28.908,4	29.961,6	(1.007,5)	28.954,0
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie, kortsiktige forsikringer						
Per 1. januar	9.531,4	(15,2)	9.516,2	9.078,3	(27,6)	9.050,7
Økning i perioden	19.025,4	(499,5)	18.525,9	18.602,9	(916,6)	17.686,3
Opptjent i perioden	(18.346,3)	495,1	(17.851,3)	(18.148,6)	928,2	(17.220,4)
Valutakursdifferanser	(68,9)	0,1	(68,7)	(1,2)	0,8	(0,4)
Sum per 31. desember	10.141,6	(19,5)	10.122,1	9.531,4	(15,2)	9.516,2

¹ For egen regning.

Millioner kroner	2012	2011
Neddiskontert brutto erstatningsavsetning - Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	3.781,0	3.960,9
Udiskontert brutto erstatningsavsetning - Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	4.517,0	5.011,9

Erstatningsavsetningene skal dekke framtidige erstatningsutbetalinger. Erstatningsavsetningene for Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S er omregnet til nåverdi (diskontert), mens øvrige avsetninger er udiskontert.

Årsaken til at erstatningsavsetningene for Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S er diskontert, er at denne porteføljen utelukkende består av dansk yrkesskadeforsikring med meget lange betalingsstrømmer, og hvor den framtidige renteinntekt er betydelig.

Erstatningene for yrkesskade i Danmark betales ut enten som annuiteter eller som engangserstatninger (som i all hovedsak blir beregnet som diskonterte annuiteter). Det er derfor mest hensiktsmessig å betrakte hele porteføljen som annuiteter.

Diskonteringsrenten som er benyttet er gitt av Finanstilsynet i Danmark i henhold til danske regnskapsregler (dansk GAAP).

14. Pensjon

Gjensidige Forsikring er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en lukket ordning. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 67 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

I Gjensidige Forsikring gis de ansatte tilskudd i henhold til grensen for skattefritt tilskudd, for tiden fem prosent av lønn fra 1 til 6 G og åtte prosent fra 6 til 12 G.

Filialene og enkelte av datterselskapene til Gjensidige Forsikring har tilsvarende innskuddsbasert pensjonsordning som Gjensidige Forsikring.

Tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget betales.

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen er 104,2 millioner kroner (96,2). Beløpene inkluderer premie til Fellesordningen for LO/NHO, se nedenfor.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Alderspensjonen sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør cirka 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 67 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Gjensidige Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med

utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse på rapporteringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til markedsverdi (flyttverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi på rapporteringstidspunktet. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsen og verdien av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader.

I beregningen for 2011 ga den reduserte diskonteringsrenten en negativ effekt på egenkapitalen med over 300 millioner kroner. I 2012 var det hovedsakelig den økte diskonteringsrenten som følge av overgang til bruk av rente for obligasjoner med fortrinnsrett som ga en positiv effekt på egenkapitalen med over 600 millioner kroner.

Konsernet forventer å bidra med 142,3 millioner kroner til den ytelsesbaserte pensjonsordningen i 2013 (128,4).

Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper har endret kontrakten om ytelsesbasert pensjonsordning med Gjensidige Pensjonskasse til ytelsesbasert pensjonsordning med investeringsvalg. Etter denne ordningen skal avkastning som ikke er tilstrekkelig til å dekke pensjonsordningens grunnlagsrente, dekkes fra premiefond eller gjennom tilskudd fra Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper.

Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes på bakgrunn av hvordan midlene er investert. Forventet avkastning fastsettes for hver eiendelskategori og er satt opp i samsvar med eksterne rådgivere. Nåværende og fremtidige markedsforventninger der disse er tilgjengelige, samt historisk avkastning hensyntas. Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene utgjorde i 2012 9,3 prosent (3,3).

Diskonteringsrenten er i 2012 basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka 10 år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet

en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon. Diskonteringsrenten for en pensjonsutbetaling i år 5 er 3,06 prosent, år 10 er 3,73 prosent, år 15 er 4,20 prosent, år 30 er 4,88 prosent og år 50 er 5,16 prosent. Tidligere var diskonteringsrenten basert på den tiårige statsobligasjonsrenten, justert for løpetiden på pensjonsforpliktelsene.

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Fordi gjennomsnittsalderen på ansatte som inngår i ytelsespensjonsordningen er over 50 år inneholder ikke lønnsreguleringen noe karrieret tillegg, og fastsatt lønnsregulering kan dermed være lavere enn normalt i markedet ellers. Den avtagende lønnskurven som er benyttet for Gjensidige Forsikring for 2012 viser en gjennomsnittlig lønnsregulering på 2,6 prosent (2,7).

Det benyttes en dynamisk dødelighetsmodell som tar hensyn til forventet utvikling i levealder. Modellens forutsetninger testes med jevne mellomrom, senest høsten 2012. Denne modellen gir en høyere forventet levetid enn K2005 som benyttes av mange andre aktører.

Avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Forpliktelsen til å betale egenandel etter den gamle ordningen regnskapsføres som en foretaksspesifikk ytelsesordning. Det må fortsatt betales egenandel knyttet til foretakets egne tidligpensjonister som velger den gamle AFP-ordningen inntil pensjonsløftet er fullt innfridd. Pensjonsløftet til tidligere ansatte som har valgt å gå

av med pensjon før 1. januar 2011 innfris således som opprinnelig avtalt frem til alle har fylt 67 år. Det vil følgelig ikke skje avkorting eller oppgjør for denne gruppen ansatte.

Alle ansatte som ble 62 år etter 1. januar 2011 kunne ta ut pensjon i ny AFP-ordning fra 1. januar 2011. Dette innebærer at forpliktelsen knyttet til opptjente rettigheter i gammel AFP-ordning har bortfalt fullt ut.

Ny AFP-ordning er ikke en førtidspensjonsordning, men en livsvarig ytelse. Ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Det er konsernets oppfatning at det foreløpig ikke har tilstrekkelig informasjon om fordeling av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelser og -midler i ordningen som muliggjør pålitelig måling innenfor en balansert kost-nytte vurdering. Konsernet behandler derfor ordningen regnskapsmessig som en innskuddsplan hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende. Det gjøres ingen avsetning for forpliktelsene i regnskapet. Innbetalt premie i 2012 inngår i kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen og utgjør 15,0 millioner kroner. Slik Fellesordningen har lagt opp finansieringsstrukturen tilknyttet ny AFP forventes fakturert premie å øke i årene fremover. Når eller hvis tilstrekkelige data tilgjengeliggjøres slik at beregninger kan foretas, kan det ikke utelukkes at forpliktelsen som må innarbeides vil være betydelig.

Overgangen til ny AFP-ordning er regnskapsmessig behandlet som en negativ kostnad ved tidligere perioders opptjening på 96,6 millioner kroner og er innregnet som inntekt i 2010.

Millioner kroner	2012	2011
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen		
Per 1. januar	3.041,0	2.783,4
Korreksjon av åpningsbalansen		80,1
Årets pensjonsopptjening	56,2	62,8
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	7,9	8,2
Rentekostnad	82,0	96,8
Aktuarielle gevinster og tap	(543,7)	295,7
Utbetalte ytelser	(141,7)	(144,5)
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	(28,0)	(17,7)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening		(1,0)
Virksomhetssammenslutninger		(122,8)
Kursendringer i utenlandsk valuta	(2,3)	(0,2)
Per 31. desember	2.471,5	3.041,0
Beløp innregnet i balansen		
Nåverdi av ikke-fondbasert ordning	435,6	505,6
Nåverdi av fondbasert ordning	2.036,0	2.535,4
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.471,5	3.041,0
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.334,0)	(2.089,4)
Netto pensjonsforpliktelse	137,5	951,6
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	137,5	951,6
Virkelig verdi av pensjonsmidlene		
Per 1. januar	2.089,4	2.160,2
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	93,6	98,8
Aktuarielle gevinster og tap	94,5	(52,2)
Bidrag fra arbeidsgiver	167,2	82,6
Utbetalte ytelser	(82,6)	(82,4)
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	(28,0)	(17,7)
Virksomhetssammenslutninger		(99,9)
Per 31. desember	2.334,0	2.089,4

Millioner kroner	2012	2011
Pensjonskostnad innregnet i resultatet		
Årets pensjonsopptjening	56,2	62,8
Rentekostnad	82,0	96,8
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(93,6)	(98,8)
Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening		(1,0)
Arbeidsgiveravgift	7,9	8,5
Pensjonskostnad	52,5	68,3
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet		
Sum driftskostnader	52,5	68,3
Aktuarielle gevinster og tap innregnet i andre inntekter og kostnader		
Akkumulert beløp per 1. januar	(2.476,1)	(2.124,0)
Innregnet i perioden	637,3	(339,8)
Solgte selskaper		(13,3)
Valutakursdifferanser	0,2	1,0
Akkumulert beløp per 31. desember	(1.838,6)	(2.476,1)
Pensjonsmidlene består av		
Aksjer	2,2 %	0,0 %
Obligasjoner	87,1 %	81,1 %
Pengemarkedsfond	7,0 %	13,3 %
Andre	3,7 %	5,7 %
Totale pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Sertifikater	1,5 %	2,7 %
Aksjer	7,5 %	8,0 %
Obligasjoner	4,0 %	5,5 %
Pengemarkedsfond	2,0 %	2,7 %
Eiendom	5,5 %	6,0 %
Andre	3,0 %	7,0 %
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	4,20 %	2,80 %
Forventet avkastning	4,20 %	4,50 %
Lønnsregulering	2,60 %	2,70 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	4,00 %	3,50 %
Pensjonsregulering	2,50 %	2,25 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Turnover før/etter fylte 40 år	Avtagende	Avtagende
Uttakssannsynlighet AFP	I/A	I/A

Sensitivitet	10 % økt dødelighet	10 % redusert dødelighet	+ 1 %-poeng diskonterings- rente	- 1 %-poeng diskonterings- rente	+ 1 %-poeng lønns- justering	- 1 %-poeng lønns- justering
2012						
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(3,8 %)	2,8 %	(14,5 %)	18,3 %	15,6 %	(13,0 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(3,9 %)	3,0 %	(10,6 %)	12,9 %	4,5 %	(3,8 %)
2011						
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året			(17,3 %)	22,6 %	18,8 %	(15,0 %)
Endring i pensjonsforpliktelse			(12,6 %)	15,8 %	5,7 %	(4,7 %)

Millioner kroner	2012	2011	2010	2011	2012
Historisk informasjon					
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.471,5	3.041,0	2.783,4	2.765,6	3.100,7
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2.334,0)	(2.089,4)	(2.160,2)	(2.080,7)	(1.858,1)
Underskudd i ordningen	137,5	951,6	623,3	684,9	1.242,6

15. Avsetninger og andre forpliktelser

Millioner kroner	2012	2011
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹	57,2	70,0
Andre avsetninger	76,8	104,9
Sum andre avsetninger for forpliktelser	134,0	174,9
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder uten avtalt løpetid, bank	11.065,7	9.391,6
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder med avtalt løpetid, bank	514,8	384,6
Innskudd fra og forpliktelser overfor kunder	11.580,5	9.776,2
Gjeld til kredittinstitusjoner, bank		513,1
Obligasjonsgjeld, bank	5.355,5	4.750,3
Sum rentebærende forpliktelser	5.355,5	5.263,4
Mellomværende med brannkasser	18,6	165,0
Leverandørgjeld	133,1	125,3
Forpliktelser i forbindelse med eiendomsdriften	64,2	54,0
Forpliktelser i forbindelse med kapitalforvaltningen		8,8
Forpliktelser overfor offentlige myndigheter	361,2	364,0
Annen gjeld	400,9	455,4
Sum andre forpliktelser	978,0	1 172,6
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	353,4	253,7
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	52,6	223,4
Sum forpliktelser i forbindelse med forsikring	406,0	477,1
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	7.189,7	5.542,1
Sum avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	7.189,7	5.542,1
Skyldige offentlige avgifter	20,2	22,5
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	263,2	239,8
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	283,3	262,2
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹		
Avsetning per 1. januar	70,0	54,7
Nye avsetninger	25,8	50,0
Tilbakeført avsetninger	(7,0)	
Avsetninger benyttet i løpet av året	(31,6)	(34,7)
Avsetning per 31. desember	57,2	70,0

¹ Prosessen med restrukturering og ny distribusjonsstrategi for privatmarkedet ble ferdigstilt i 2012, og 7,0 millioner kroner av den tidligere avsetningen ble tilbakeført. I tilknytning til omstillingsprosessen i segment Næringsliv som startet i 2010, er det avsatt nye 10,0 millioner kroner. I tilknytning til omstrukturering i avdeling Oppgjør Ting er det i 2012 besluttet å avsette 9,0 millioner kroner. Prosessene er kommunisert ut til alle enheter som blir berørt av endringene.

16. Skatt

Millioner kroner	2012	2011
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	(1.253,9)	(845,3)
Korreksjon tidligere år	27,0	(35,4)
Endring i utsatt skatt	(126,5)	(18,8)
Sum skattekostnad	(1.353,5)	(899,5)

Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt

Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til å motregne slike eiendeler/forpliktelser, og når forpliktelser ved utsatt skatt/eiendeler ved utsatt skatt tilhører det samme skatteregimet. Motregnede beløp er som følger

Skatteøkende midlertidige forskjeller

Eiendommer	1.542,7	1.794,7
Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	143,1	189,2
Gevinst- og tapskonto	555,6	378,5
Sikkerhetsavsetninger etc.	3.095,7	3.048,5
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	5.337,1	5.410,9

Millioner kroner	2012	2011
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Driftsmidler og immaterielle eiendeler	(542,7)	(600,3)
Utlån og fordringer	(66,5)	(82,7)
Avsetninger for forpliktelser	(74,3)	(139,3)
Pensjonsforpliktelser	(134,4)	(963,6)
Erstatningsavsetning	(3,1)	(7,5)
Andre skattereduserende forskjeller	28,4	(34,2)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(792,7)	(1.827,6)
Fremførbart underskudd	(8,0)	(4,5)
Netto midlertidige forskjeller	4.544,4	3.578,8
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	1.263,4	996,2
Herav ikke utlignet eiendeler ved utsatt skatt	4,1	7,4
Forpliktelser ved utsatt skatt	1.267,5	1.003,6
Avstemming av skattekostnad		
Resultat før skattekostnad	5.633,5	3.647,4
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (28 %)	(1.577,4)	(1.021,3)
<i>Skatteeffekten av</i>		
Skattesats forskjeller fra 28% og endring i skattesats	8,1	5,5
Nedvurdering og reversering av fremførbart underskudd i datterselskaper		3,1
Mottatt utbytte	44,4	344,1
Skattefrie inntekter og kostnader	10,2	(319,3)
Tilknyttede selskaper	123,6	120,5
Nedskrevet goodwill og inntektsføring av negativ goodwill		(5,4)
Ikke fradragsberettigede kostnader	(3,9)	(7,8)
Effekt av skattelempevedtoket	14,4	16,5
Korreksjon tidligere år	27,0	(35,4)
Sum skattekostnad	(1.353,5)	(899,5)
Effektiv skattesats	24,0 %	24,7 %
Fremførbart underskudd og fremførbart godtgjørelse		
2013		
2014		
2015		
2016		
2017		
Senere eller ingen utløpstid	8,0	4,5
Sum fremførbart underskudd og fremførbart godtgjørelse	8,0	4,5
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar	996,2	1 075,1
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	126,5	18,8
<i>Endring utsatt skatt innregnet direkte i balansen</i>		
Pensjoner	178,5	(95,2)
Sikringsbokføring	(1,4)	6,8
Kjøpte og solgte selskap	(34,6)	(1,9)
Valutakursdifferanse	(5,1)	2,0
Andre endringer	3,3	(9,4)
Forpliktelser ved utsatt skatt per 31. desember	1.263,4	996,2

Millioner kroner	2012	2011
Skatt innregnet i andre inntekter og kostnader		
Utsatt skatt pensjoner	(178,5)	95,2
Utsatt skatt sikringsbokføring	1,4	(6,8)
Betalbar skatt sikringsbokføring	(46,5)	1,4
Sum skatt innregnet i andre inntekter og kostnader	(223,6)	89,8

Skattekostnad

I forbindelse med omdanning av Gjensidige Forsikring BA til ASA har Finansdepartementet samtykket i at Gjensidige Forsikring på nærmere vilkår fritas for den skattemessige gevinstbeskatningen ved overføring av virksomheten til det nystiftede allmennaksjeselskapet. Konsekvensene av skattelempevedtaket er innarbeidet i

skattekostnaden og skatteforpliktelsene fra fjerde kvartal 2010. Skattelempevedtaket innebærer økt kompleksitet og til dels skjønnsmessige vurderinger, noe som medfører en økt usikkerhet for skattekostnaden og skatteforpliktelsene frem til alle effekter er sluttvurdert av skattemyndighetene.

17. Kostnader

Driftskostnader

Millioner kroner	2012	2011
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7) ekskl. avskrivning på eiendommer	317,5	417,7
Lønns- og personalkostnader (note 18)	1.821,4	1.933,0
Honorarer tillitsvalgte	5,8	4,5
IKT-kostnader	380,5	365,0
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	10,7	13,2
Diverse honorarer andre	121,1	132,6
Provisjonskostnader	546,6	636,2
Andre kostnader	148,6	370,2
Sum driftskostnader	3.352,3	3.872,5

Kostnader knyttet til investeringer

Millioner kroner	2012	2011
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7)	8,1	33,4
Lønns- og personalkostnader (note 18)	14,2	13,5
IKT-kostnader	0,5	0,4
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	0,8	1,0
Diverse honorarer andre	2,6	2,5
Andre kostnader	153,3	141,9
Sum kostnader knyttet til investeringer	179,5	192,6

Øvrige spesifikasjoner

Millioner kroner	2012	2011
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)		
Lovpålagt revisjon	6,0	6,1
Rådgivning - annen rådgivning	4,7	7,4
Rådgivning - skatt	0,9	0,7
Sum godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	11,5	14,2
Lønns- og personalkostnader		
Lønn	1.381,2	1.482,1
Arbeidsgiveravgift	289,1	299,0
Pensjonskostnader - innskuddsbasert pensjonsordning (note 14 inkl. arbeidsgiveravgift)	104,2	96,2
Pensjonskostnader - ytelsesbasert pensjonsordning (note 14 inkl. arbeidsgiveravgift)	52,5	68,3
Aksjekjøpsprogram for ansatte	8,5	0,9
Sum lønns- og personalkostnader	1.835,6	1.946,5

18. Lønn og godtgjørelser

	2012	2011
Gjennomsnittlig antall ansatte	3.127	3.479

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse

Gjensidiges godtgjørelsespolitikk

Konsernet har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Ordningen skal sikre at Gjensidige tiltrekker seg og beholder medarbeidere som presterer, utvikler seg, lærer og deler. Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva konsernet tilbyr av godtgjørelse og goder. Konsernets godtgjørelsesordninger skal være åpne og prestasjonsbaserte, slik at de i så stor grad som mulig oppleves som rettferdige og forutsigbare. Det skal være samsvar mellom avtalt prestasjon og den godtgjørelsen som gis.

Retningslinjer for godtgjørelse og karriereutvikling skal knyttes til oppnåelse av konsernets uttrykte strategiske og økonomiske mål og verdigrunnlag, hvor både kvantitative og kvalitative målsettinger tas med i vurderingen. Målekriteriene skal fremme ønsket bedriftskultur og langsiktig verdiskapning, og så langt det er mulig ta hensyn til faktiske kapitalkostnader. Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god risikostyring, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Fast grunnlønn skal være hovedelement i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, forsikringsordninger og naturaltelseter. Variabel lønn skal benyttes for å belønne prestasjoner utover forventet, hvor både resultater og atferd i form av etterlevelse av verdigrunnlag, merkevare og ledelsesprinsipper skal vurderes.

Variabel avlønning skal være resultatavhengig uten å være risikodrivende, og skal reflektere både selskapets, divisjonens, avdelingens og individets resultater og bidrag. Øvrige kompensasjonselementer som tilbys skal ansees attraktive av både nye og eksisterende ansatte.

Beslutningsprosess

Styret har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre medlemmer: styrets leder og to styremedlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for å

- Utarbeide forslag til og følge opp praktiseringen av konsernets retningslinjer og rammer for godtgjørelse
- Årlig vurdere og foreslå godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig vurdere og foreslå målkort for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til konsernledelsen
- Vurdere administrasjonens forslag til "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" jf. allmennaksjeloven § 6-16a.
- Vurdere andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret

Godtgjørelse til konsernsjef

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor det tas hensyn til

Gjensidiges godtgjørelsesordning og markedslønn for tilsvarende type stilling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan utgjøre inntil 50 prosent av den faste årslønnen inklusive feriepenger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Ved vurderingen tas det hensyn til foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio, samt en vurdering av konsernsjefens personlige bidrag til konsernets utvikling og resultater, etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper.

Variabel godtgjørelse knyttet til Gjensidiges resultater fastsettes ut fra resultater siste to år. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel frigis hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte bonus, men kan i tillegg gis naturaltelseter som firmabil og dekning av utgifter til elektronisk kommunikasjon. Tildeling av naturaltelseter skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet, og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Konsernsjefen har pensjonsalder på 62 år. Det gis åpning for å fratre ved fylte 60 år dersom styret eller konsernsjefen selv ønsker det. Konsernsjefen har pensjonsrettigheter i henhold til Gjensidiges lukkede ytelsespensjonsordning. I henhold til hans ansettelsesavtale har han rett til en pensjon på 100 prosent av årslønnen ved avgang ved fylte 62 år, og deretter nedtrappende til 70 prosent av lønn fra fylte 67 år. Ved fratreden ved 60 år er det tilsvarende avtalefestet nedtrapping fra 100 prosent ved fratreden til 70 prosent ved fylte 67 år. Fra fylte 67 år beregnes pensjonen ut fra selskapets ordinære opptjeningsstid på 30 år, og utgjør 70 prosent av fast lønn med full opptjeningsstid. Bilordning og øvrige goder opprettholdes frem til fylte 67 år.

Konsernsjefen har en oppsigelsestid på seks måneder, og ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før.

Godtgjørelse til ledende ansatte og ansatte som kan påvirke konsernets risiko vesentlig

Godtgjørelse til konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen, etter rammer drøftet med godtgjørelsesutvalget og basert på retningslinjer fastsatt av styret. Konsernets veiledende retningslinjer legges tilsvarende til grunn for øvrige ledende ansatte og ansatte som kan påvirke risikoen vesentlig.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere med ønsket kompetanse og erfaring som fremmer konsernets verdigrunnlag og utvikling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av konsernets strategier og mål. Ved vurderingen tas det hensyn til en kombinasjon av foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio år, vedkommende forretningsenhet, samt en vurdering av personlige bidrag, herunder en helhetsvurdering knyttet til etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte

om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel frigis hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Individuell variabel lønn kan utgjøre inntil 30 prosent av årslønnen inklusive feriepenger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Konsernsjefen kan etter samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser. Tildeling av naturalytelser til ledende ansatte skal ha sammenheng med deres funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Medlemmer av konsernledelsen har som hovedregel en pensjonsalder på 62 år, men ett medlem har i tråd med nasjonal lovgivning 70 år som fratreddesalder. Av nåværende medlemmer av konsernledelsen, er 4 medlemmer av den lukkede norske ytelsespensjonsordningen. Disse har ved full opptjening rett til en pensjon på 70 prosent. 5 medlemmer er deltakere i selskapets innskuddsbaserte pensjonsordning. Selskapet opprettholder individuell pensjonsavtale for ett medlem av konsernledelsen.

Medlemmer i konsernledelsen har en oppsigelsestid på seks måneder. Et av medlemmene har en avtale om inntil 12 måneders lønn dersom vedkommende sies opp og oppsigelsen ikke skyldes vesentlig mislighold. Øvrige medlemmer av konsernledelsen har ingen avtaler om sluttvederlag eller etterlønn.

Med unntak av ytterligere en ansatt, eksisterer det ingen etterlønsordninger for ledere som fratrer sin stilling i Gjensidige.

Godtgjørelse til ledende ansatte med kontrolloppgaver

Godtgjørelse til ledende ansatte med kontrolloppgaver skal være uavhengig av resultatet i virksomheten de kontrollerer.

Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte med kontrolloppgaver baseres på diskresjonær vurdering av bidrag fra vedkommende enhet fastsatt i målkort, samt personlige bidrag for øvrig. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel frigis hvert av de kommende tre år. Det settes et øvre tak på utbetaling av bonus på 30 prosent av årslønnen inklusive feriepenger. Konsernsjefen kan etter

samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser.

Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Tildeling av pensjon og naturalytelser følger konsernets generelle ordning.

Godtgjørelse til tillitsvalgte samt øvrige ansatte med tilsvarende godtgjørelse som ledende ansatte

Godtgjørelse vil tilsvarende følge ovennevnte retningslinjer. Det er per i dag ingen slike ansatte.

Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter m.v. for det kommende regnskapsåret

Av variabel lønn opptjent i 2013 for konsernsjef og andre ansatte som er omfattet av forskrift om godtgjørelse i finansinstitusjoner, vil 50 prosent av brutto opptjent variabel lønn gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA. Aksjene tildeles med en tredjedel hvert av de kommende tre år.

Styret har vedtatt å videreføre konsernets aksjespareprogram for ansatte i 2013. Konsernsjef og ledende ansatte har på lik linje med øvrige ansatte i Gjensidige adgang til å delta i programmet. Etter gjeldende program kan den ansatte spare gjennom lønnstrekk for kjøp av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA for inntil 75.000 kroner per år. Kjøp skjer kvartalsvis etter offentliggjøring av resultatene. Det gis et tilskudd på 20 prosent av kjøpesummen, begrenset oppad til 1.500 kroner. For de som beholder aksjene og fortsatt er ansatt i konsernet, tildeles en bonusaksje for hver fjerde aksje man har eid i mer enn to år.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

I samsvar med retningslinjene, har to medarbeidere i finansavdelingen fått mulighet for inntil 50 prosent variabel lønn. Styret bekrefter for øvrig at retningslinjene om lederlønn for 2012 gitt i fjorårets erklæring, har blitt fulgt.

Lønn og andre goder til konsernledelse og styrende organer 2012

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. fordelene i annen kon- tante	Opptjente rettigheter i regnskaps- året for pensjons- ordning ⁷	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- utest. Rente- beløp	Gjeldende avdrags- vilkår og frihgitte plan	Antall tildelte, ikke utestå- aksjer	Antall aksjer utestå- ende ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen											
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.429,5	725,2	267,9	1.468,0	1.053,3			12.974	13.266	20.143	²
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.306,4	245,5	204,6	654,7	360,5			4.248	4.540	9.951	²
Martin Danielsen, konserndirektør	2.232,1	255,5	173,9	480,3	375,0	4.478,3	3,50% 31.01.2021	4.431	4.723	10.683	³
Bjørn Asp, konserndirektør ⁸	2.121,9	294,2	212,1		413,2	1.497,8	3,55% 20.02.2025	5.166	5.204	4.827	³
Kim Rud-Petersen, konserndirektør	2.129,5	217,1	144,4	452,4	227,6			2.867	2.867	2.983	
Hege Yli Melhus, konserndirektør	2.132,3	261,6	149,9	172,1	369,4			4.536	4.652	2.836	³
Catharina Hellerud, konserndirektør	2.522,1	273,6	159,2	176,6	401,1			4.760	5.052	4.350	³
Cecilie Ditlev-Simonsen, konserndirektør	1.968,7	47,1	154,0	177,6	68,7			573	865	1.688	³
Sigurd Austin, konserndirektør	2.256,8	233,4	176,2	392,9	304,6			3.836	3.836	1.952	³
Kaare Østgaard, konserndirektør	2.280,4	233,4	173,8	516,3	319,8			4.028	4.028	2.721	³
Mats C. Gottschalk, konserndirektør	2.399,2	5,6	156,0	182,0	15,2			192	192	2.769	³
Styret ⁵											
Inge K. Hansen, leder	454,5		1,5							12.253	
Randi B. Sætershagen, (1.1.12 - 29.5.12)	254,8										
Trond V. Andersen	236,0		1,5			54,7	5,35% 20.08.2014			1.778	

**Lønn og andre goder til
konsernledelse og styrende organer
2012**

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁷	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- utest. Rente- beløp	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall tildelte, ikke frigitte aksjer	Antall aksjer utest- ende ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Hans-Erik Andersson	329,2									1.778	
Mari T. Skjærstad	236,0		1,5								
Gisele Marchand	334,2		1,5							1.481	
Gunnhild H. Andersen, ansattrepresentant ⁶	230,0									785	
Kjetil Kristensen, ansattrepresentant ⁶	276,5									526	
Gunnar Mjåtvedt, ansattrepresentant ⁶	322,5									2.486	
Per Arne Bjørge	251,3		1,5							10.542	
Mette Rostad (29.5.12 - 31.12.12)	80,0		1,5							2.794	

Styret, vararepresentanter ⁵

Tore Vågsmyr, ansattrepresentant										655	
Inger-Lise Bratsberg, ansattrepresentant (23.11.12 - 31.12.12)										1.952	

Kontrollkomité ⁵

Sven Iver Steen, leder	160,0									1.778	
Hallvard Strømme	100,0										
Lieslotte Aune Lee	100,0										
Vigdis Myhre Næsseth, varamedlem	90,0										

Representantskap ⁴

Bjørn Iversen, ordfører	143,5		1,5							890	
Kirsten Indgjerd Værdal, varaordfører (1.1.12 - 19.4.12)	35,5										
Hilde Myrberg, varaordfører (19.4.12 - 31.12.12)	15,8										

I tillegg

19 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte.

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ Årshonorar ti tusen kroner.

⁵ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁶ For ansattrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁷ Alle, med unntak av en person i konsernledelsen har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.

⁸ Bjørn Asp har gått av med pensjon og er per 1.1.2013 ikke en del av konsernledelsen. Han har derfor ikke lenger opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjonsordning.

⁹ Inkluderer bonusaksjer i aksjespareordningen. Se nærmere beskrivelse av ordningen og betingelser i note 27.

**Lønn og andre goder til
konsernledelse og styrende organer
2011**

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- utest. Rente- beløp	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall tildelt/ikke innlöst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen										
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.277,8	1.465,4	259,1	1.881,1	20,2			292	18.878	²
Tor Magne Lønnum (1.1.11-31.5.11), visekonsernsjef	2.483,4	1.884,5	152,7	257,0						³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.232,4	471,8	202,2	822,1	20,2			292	8.743	²
Trond Delbakk (1.1.11-30.9.11), konserndirektør	2.136,7	543,6	157,2	300,2						³
Martin Danielsen, konserndirektør	2.096,8	295,7	39,1	555,8	20,2	4.480,8	3,7 % 31.01.2021	292	7.418	³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.085,2	438,3	203,2	504,4	2,6	5.913,9	3,82-3,89 % 20.07.2033	38	3.918	³
Kim Rud-Petersen, konserndirektør	2.260,6	246,5	137,6	189,1					2.543	
Lise Westly (1.1.11-15.8.11), konserndirektør	1.113,6		118,2	68,3						³
Hege Yli Melhus, konserndirektør	1.874,5	10,0	19,4	181,0	8,0			116	2.067	³
Catharina Hellerud (16.5.11-31.12.11) ¹ , konserndirektør	1.226,3	200,0	15,8	150,1	20,2			292	3.442	³
Cecilie Ditlev-Simonsen (1.05.11-31.12.11), konserndirektør	1.057,8	219,5	16,5	157,7	20,2			292	1.169	³
Sigurd Austin (20.6.11-31.12.11) ¹ , konserndirektør	915,8	131,2	21,1	297,6					1.727	³
Kaare Østgaard (20.6.11-31.12.11) ¹ , konserndirektør	1.059,7	136,0	21,4	384,8					1.727	³
Mats C. Gottschalk (19.12.11-31.12.11), konserndirektør				7,3						³

**Lønn og andre goder til
konsernledelse og styrende organer
2011**

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- stillelser, utest. beløp	Rente- sats ⁶	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall aksjer tildelt/ikke innløst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Styret ⁵											
Inge K. Hansen, leder	375,8		1,5							11.982	
Randi B. Sætershagen	230,0		1,5							8.982	
Trond V. Andersen	221,0		1,5			85,2	6,8 %	20.08.2014		1.630	
Hans-Erik Andersson	230,0		1,3							1.630	
Mari T. Skjærstad	166,0		1,5								
Gisele Marchand	180,0		1,5							1.358	
Gunnhild H. Andersen, ansattrepresentant ⁷	200,0									695	
Kjetil Kristensen, ansattrepresentant ⁷	195,0									466	
Gunnar Mjåtvædt, ansattrepresentant ⁷	238,0									1.509	
Tor Øwre (1.1.11-31.05.11)	100,0										
Per Arne Bjørge (1.6.11-31.12.11)	110,0		1,5							10.271	
Styret, vararepresentanter ⁵											
Per Andersen (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Per Engebretsen Askildrud (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Laila S. Dahlen (1.01.11-31.5.11)	9,0										
Knud Peder Daugaard (1.1.11-31.5.11)	14,0										
Ingun M. Leikvoll (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Sissel Johanne Monsvold (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Wenche Teigland (1.1.11-31.5.11)	21,8										
Per Gunnar Skorge (1.1.11-31.5.11)											
Marianne Bø Engebretsen (1.1.11-31.5.11), ansattrepresentant ⁷	9,0										
Marianne Brinch van Meenen (1.1.11-31.11.11), ansattrepresentant ⁷	9,0										
Tore Vågsmyr (1.6.11-31.12.11), ansattrepresentant ⁷										580	
Kontrollkomité ⁵											
Sven Iver Steen, leder	343,5		0,5							1.630	
Hallvard Strømme	172,5										
Lieslotte Aune Lee	176,3										
Vigdis Myhre Næsseth, varamedlem	111,5										
Representantskap ⁴											
Bjørn Iversen, ordfører	195,0		1,5							816	
Kirsten Indgjerd Værdal, varaordfører	55,5									464	

I tillegg

27 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte (inkludert åtte varamedlemmer).

Honorarer utbetalt i 2011 inkluderer honorar for tre av fire kvartaler, da det på slutten av året ble gjort en omlegging fra forskuddsvis til etterskuddsvis betaling.

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ Årshonorar ti tusen kroner. Det er avholdt tre ordinære møter i 2011.

⁵ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁶ Rentesatsen er i gjennomsnitt 3,98 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁷ For ansattrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁸ Alle har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.

⁹ Bonusaksjer i aksjespareordningen. Se nærmere beskrivelse av ordningen og betingelser i note 27.

19. Netto inntekter fra investeringer

Millioner kroner	2012	2011
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		
Netto inntekter fra tilknyttede selskaper	441,5	431,6
Netto gevinster ved realisasjon av datterselskaper		115,4
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	441,5	547,0
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom		
<i>Investerings eiendommer</i>		
Leieinntekter fra investeringseiendommer, eksklusive urealiserte gevinster/(tap)	321,1	398,7
Netto verdiregulering investeringseiendom	26,0	83,5
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av investeringseiendommer	24,4	11,7
Administrasjonskostnader knyttet til investeringseiendommer	(86,6)	(90,7)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringseiendommer	284,9	403,2
<i>Eierbenyttede eiendommer</i>		
Leieinntekter fra eierbenyttede eiendommer	13,8	21,1
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av eierbenyttede eiendommer	2,1	(1,7)
Administrasjonskostnader knyttet til eierbenyttede eiendommer	(9,9)	(14,2)
Nedskrivning av eierbenyttede eiendommer	(3,4)	(28,8)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eierbenyttede eiendommer	2,7	(23,5)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom	287,5	379,7
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
<i>Aksjer og andeler</i>		
Utbytteinntekter	180,2	24,7
Urealiserte gevinster/(tap) fra aksjer og andeler	56,1	(72,1)
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av aksjer og andeler	191,5	(69,9)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra aksjer og andeler	427,8	(117,4)
<i>Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</i>		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	403,0	425,7
Urealiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	(113,7)	257,5
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	277,4	79,3
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	566,7	762,5
<i>Derivater</i>		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra derivater	40,0	51,2
Urealiserte gevinster/(tap) fra derivater	(179,3)	71,4
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av derivater	684,8	419,0
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra derivater	545,5	541,6
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	1.540,1	1.186,7
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	513,1	684,3
Urealiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	(3,4)	5,1
Realiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		(23,0)
Nedskrivning obligasjoner som holdes til forfall		(40,0)
Netto gevinster/(tap) fra valutaomregning av obligasjoner som holdes til forfall	(6,6)	0,1
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	503,1	626,4
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra utlån og fordringer	569,5	370,6
Netto gevinster/(tap) fra utlån og andre fordringer	(2,0)	(0,4)
Netto gevinster/(tap) fra valutaomregning av utlån og andre fordringer	(2,0)	(61,4)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og andre fordringer	565,6	308,8
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost		
Netto gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	0,6	
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	0,6	
Netto andre finansinntekter/(-kostnader) ¹	(130,5)	(105,3)
Diskontering av erstatningsavsetning klassifisert som rentekostnad	(67,8)	(114,7)
Endring i diskonteringsgrad erstatningsavsetning	(84,3)	(453,0)
Sum netto inntekter fra investeringer	3.055,8	2.375,6

Millioner kroner	2012	2011
<i>Spesifikasjoner</i>		
Renteinntekt og -kostnad for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Renteinntekt for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	1.134,0	1.044,3
Rentekostnad for finansielle forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	(223,6)	(87,8)
Andre finansrelaterte inntekter og kostnader ikke innregnet i netto inntekter fra investeringer		
Provisjon som følge av forvaltningsaktiviteter livsforsikring	28,3	31,3
¹ Netto andre finansinntekter/(-kostnader) inkluderer finansinntekter og -kostnader som ikke er henførbare til enkeltklasser av finansielle eiendeler eller forpliktelser, samt finansielle administrasjonskostnader.		

20. Betingede forpliktelser

Millioner kroner	2012	2011
Garantier og kommittert kapital		
Brutto garantier	0,1	0,1
Kommittert kapital, ikke innbetalt	1.158,3	746,0

Selskapet har som ledd i den løpende finansforvaltningen forpliktet seg til å investere inntil 1.158,3 millioner kroner (746,0) i ulike private equity- og eiendomsfondsinvesteringer, utover de beløp som er innregnet i balansen. Investeringer i private equity og eiendomsfond utgjør 1.629,2 millioner kroner (1.514,9) ved utløpet av året.

Tidspunktet for utbetaling av kapital er avhengig av når det enkelte fond foretar kapitalinnkallinger fra sine investorer. Gjennomsnittlig gjenværende levetid for fondene, basert på markedsverdi,

er i overkant av fem år (ti) og i gjennomsnitt syv år (tolv) inkludert forlengelsesopsjon.

Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til utvikling av investeringseiendommer på 312,0 millioner kroner (39,0). Forpliktelsen forfaller i perioden 2013 til desember 2014.

Gjensidige Forsikring er utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassenes brannforsikringsvirksomhet.

21. Transaksjoner med nærstående parter

Oversikt over nærstående parter

Gjensidige Forsikring ASA er konsernets morselskap. Per 31. desember 2012 er følgende parter å anse som nærstående parter.

	Forretningskontor	Eierandel
Konsernspiss		
Gjensidigestiftelsen eier 62,24 prosent av Gjensidige Forsikring ASA	Oslo, Norge	
Datterselskaper		
Byggeriet Forsikringsservice A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidige Baltic AAS	Riga, Latvia	100,0 %
Gjensidige Bank Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Norge AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	Oslo, Norge	100,0 %
Lokal Forsikring AS	Oslo, Norge	100,0 %
Nykredit Forsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Oslo Areal AS	Oslo, Norge	100,0 %
Samtrygd Eigedom AS	Førde, Norge	100,0 %
Strandtorget Eiendom AS	Oslo, Norge	100,0 %
Tenant Holding AB	Stockholm, Sverige	100,0 %
Tilknyttede selskaper		
Bilskadeinstituttet AS	Oslo, Norge	29,5 %
SpareBank1 SR-Bank ASA ¹	Stavanger, Norge	16,3 %
Storebrand ASA	Oslo, Norge	24,3 %
Vervet AS	Tromsø, Norge	25,0 %
Andre nærstående parter		
Brannkassene	Hele landet, Norge	
Gjensidige Pensjonskasse	Oslo, Norge	94,7 %

¹ Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank ASA for 420,9 millioner kroner.

Stemmeandel er lik eierandel.

Transaksjoner med nærstående parter

Resultatregnskapet

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet.

Millioner kroner	2012		2011	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Forfalte bruttopremier				
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	23,9		14,3	
Gjensidige Baltic AAS	10,5		8,2	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,2		0,1	
Nykredit Forsikring A/S	794,6		808,3	
Betalte bruttoerstatninger				
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		43,1		
Gjensidige Baltic AAS		5,0		8,2
Nykredit Forsikring A/S		538,0		606,4
Endring i brutto erstatningsavsetning				
Gjensidige Baltic AAS		9,5		10,1
Nykredit Forsikring A/S		18,1		62,8
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	27,8		27,6	
Gjensidige Investeringsrådgivning AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	6,7		7,5	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	9,6		10,0	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	36,6		35,1	
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,3		0,5	
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	0,2		0,5	
Hjelp24 AS (tidligere eid av Glitne Invest AS, solgt i 2011)				5,2
Nykredit Forsikring A/S		75,7		109,4
Oslo Areal AS	0,2	2,0	0,2	
Tennant Assurans AS (eid av Lokal Forsikring AS)	17,7			21,4
Tennant Holding AB				8,3
Renteinntekter og -kostnader				
Fair Forsikring A/S (avviklet i løpet av 2011)				9,0
Tennant Holding AB				14,9
Gjensidige Bank Boligkreditt AS (eid av Gjensidige Bank ASA)	0,1			
Oslo Areal AS	64,4			
Sum	992,6	691,3	912,2	855,6

Lån til nærstående

Per 31. desember 2012 har ansatte lån i Gjensidige Bank ASA på 941,7 millioner kroner (1.082,6). Lånene er gitt på normale markeds-messige vilkår.

Inntekter og tap fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av konsernbidrag/utbytte til/fra datterselskaper samt andre gevinster og tap.

Millioner kroner	2012		2011	
	Mottatt	Avgitt	Mottatt	Avgitt
Konsernbidrag				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)			74,1	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	0,4			
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	22,4			111,5
Gjensidige Investeringsrådgivning AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	3,4			
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		4,8		0,4
Glitne Invest AS (mottatt konsernbidrag i 2012 gjelder endring i mottatt konsernbidrag for 2011)	4,5		36,2	
Oslo Areal AS (avgitt konsernbidrag i 2012 gjelder endring i mottatt konsernbidrag for 2011)	60,0	1,9	273,4	
Strandtorget Eiendom AS				0,1
Tennant Assurans AS (eid av Lokal Forsikring AS)			6,0	
Utbytte				
Gjensidige Baltic AAS			22,9	
Gjensidige Norge AS	1,0			
Nykredit Forsikring A/S	126,8		55,5	
Oslo Areal AS	30,0			
SpareBank1 SR-Bank ASA	31,1		57,0	
Storebrand ASA			120,4	
Tennant Holding AB			27,3	
Sum konsernbidrag og utbytte	279,6	6,7	672,7	112,0
Millioner kroner	2012		2011	
	Gevinst	Tap	Gevinst	Tap
Gevinster og tap i forbindelse med avvikling av datterselskaper og tilknyttede selskaper				
Fair Forsikring A/S (avviklet i 2011)				227,8
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	237,8			
Tap i forbindelse med nedskrivning av datterselskaper og tilknyttede selskaper				
Nykredit Forsikring A/S		139,5		
Sum gevinster og tap i forbindelse med avvikling av datterselskaper og tilknyttede selskaper	237,8	139,5		227,8
Sum inntekter og tap fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	517,4	146,2	672,7	339,8

Mellomværende

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til datterselskaper, tilknyttede selskaper og nærstående parter.

Millioner kroner	2012		2011	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet				
Byggeriet Forsikringsservice A/S	22,2			
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	18,5			1,0
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	1,1			2,5
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		4,8	0,1	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	1,1		0,6	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	26,9			107,3
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	4,2		0,7	
Gjensidigestiftelsen	0,9		0,4	
Glitne Invest AS (avviklet i løpet av 2012)			36,2	
Nykredit Forsikring A/S	38,8		63,4	19,3
Oslo Areal AS	107,8		273,3	
Tennant Assurance AS (eid av Lokal Forsikring AS)	2,7	4,1		2,8
Tennant Assurance AB (eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)			6,0	
Samtrygd Eigedom AS				1,7
Sum ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet	224,1	8,8	380,6	134,6
Rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet				
Oslo Areal AS	2.323,6			
Gjensidige Bank Boligkreditt AS (eid av Gjensidige Bank AS)	75,0			
Sum rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet	2.398,5			
Erstatningsavsetning innen konsernet				
Gjensidige Baltic AAS		2,2		10,1
Sum erstatningsavsetning innen konsernet		2,2		10,1
Sum mellomværende innen konsernet	2.622,6	11,0	380,6	144,7
Samarbeidende selskaper ¹ og øvrige nærstående parter				
Brannkassene	18,6		165,0	
Sum mellomværende	2.622,6	29,6	380,6	309,7

¹ Samarbeidende selskaper er definert som selskaper hvor Gjensidige Forsikring har inngått en langsiktig strategisk samarbeidsavtale.

Garantier

Gjensidige Forsikring ASA er utad ansvarlig for forsikringskrav som følge av forsikringsvirksomheten til brannkassene, jf. note 20.

22. Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet noen vesentlige hendelser etter periodens utløp.

23. Kapitaldekning

Millioner kroner	2012	2011
Egenkapital	25.617,7	23.228,6
Sikkerhetsavsetning	(2.446,1)	(2.445,9)
Utbytte	(3.425,0)	(2.274,7)
Skatteeffekter	850,9	842,5
Egenkapital NGAAP	20.597,6	19.350,4
Fondsobligasjoner i tilknyttede selskaper, andel	432,8	432,8
Effekt av garantiavsetning og naturskadeavsetning	(3.011,4)	(3.040,4)
Goodwill	(2.267,7)	(2.374,8)
Eiendeler ved utsatt skatt	(4,1)	(7,4)
Andre immaterielle eiendeler	(1.123,3)	(1.201,7)
Investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	(92,0)	(158,4)
Reassuranseavsetning, minstekrav	(11,5)	(4,5)
Kjernekapital	14.520,4	12.996,2
Ansvarlige lån i tilknyttede selskaper, andel	1.448,7	1.502,1
45 % av investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel	41,4	71,3
Tilleggskapital	1.490,1	1.573,3
Ansvarlig kapital	16.010,4	14.569,5
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,5)
Netto ansvarlig kapital (A)	15.901,9	14.461,0
Eiendeler med risikovekt 0 %	3.929,6	6.097,6
Eiendeler med risikovekt 10 %	2.554,7	1.859,8
Eiendeler med risikovekt 20 %	36.182,0	34.159,9
Eiendeler med risikovekt 35 %	13.555,5	11.714,5
Eiendeler med risikovekt 50 %	2.040,9	1.148,9
Eiendeler med risikovekt 100 %	30.354,6	28.942,5
Eiendeler med risikovekt 150 %	1.868,3	437,5
Andre ikke vektete eiendeler		
Goodwill	2.267,7	2.374,8
Eiendeler ved utsatt skatt	4,1	7,4
Andre immaterielle eiendeler	1.123,3	1.201,7
Derivater	326,2	547,4
Sum eiendeler	94.207,1	88.491,9
Eiendeler med risikovekt 0 %	0,0	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	255,5	186,0
Eiendeler med risikovekt 20 %	7.236,4	6.832,0
Eiendeler med risikovekt 35 %	4.744,4	4.100,1
Eiendeler med risikovekt 50 %	1.020,4	574,4
Eiendeler med risikovekt 100 %	30.354,6	28.942,5
Eiendeler med risikovekt 150 %	2.802,5	656,3
Netto beregningsgrunnlag for institusjoner som rapporterer etter Basel II og som ikke er fordelt etter risikovekt	48.434,0	48.085,4
Sum risikovektede eiendeler	94.847,9	89.376,6
Vektet reinvesteringskostnad derivater	93,2	24,5
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,5)
Tapsavsetninger	(231,0)	(187,6)
Risikovektet beregningsgrunnlag (B)	94.601,6	89.105,0
Kapitaldekning (A/B)	16,8 %	16,2 %
Finanstilsynets minstekrav	8,0 %	8,0 %
Finanstilsynets minstekrav (C)	7.568,1	7.128,4
Overskudd av ansvarlig kapital (A - C)	8.333,8	7.332,6

24. Solvensmargin

Millioner kroner	2012	2011
Netto ansvarlig kapital	15.901,9	14.461,0
Andel av sikkerhetsavsetning	1.100,7	1.100,6
Andel av naturskadefond (inntil 25 % av naturskadefondet medregnes)	599,8	615,7
Solvensmarginkapital	17.602,5	16.177,3
Solvensmargin minstekrav	6.338,3	6.084,4
Overdekning	11.264,2	10.092,9
Solvensmarginkapital i prosent av minstekrav	277,7 %	265,9 %

25. Bundne midler

Millioner kroner	2012	2011
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkskonti	74,2	69,7
Verdipapirer deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	0,6	13,8
Innskudd deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	0,1	8,3
Sum bundne bankinnskudd	74,8	91,8

26. Aksjeeiere

De 20 største aksjeeiere per 31. desember 2012.

Investor		Antall aksjer	Eierandel i %
Gjensidigestiftelsen		311.202.267	62,24%
Folketrygdfondet		20.354.213	4,07%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	10.490.815	2,10%
Clearstream Banking S.A.	Forvalterkonto	7.578.554	1,52%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	7.171.114	1,43%
Skagen Global		5.212.341	1,04%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	4.708.492	0,94%
Goldman Sachs & Co - Equity	Forvalterkonto	4.417.501	0,88%
State Street Bank & Trust Co.	Forvalterkonto	2.911.032	0,58%
State Street Bank And Trust Co	Forvalterkonto	2.748.199	0,55%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	2.548.327	0,51%
The Northern Trust Co.	Forvalterkonto	2.341.554	0,47%
The Bank Of New York Mellon	Forvalterkonto	2.150.112	0,43%
Odin Norge		2.008.905	0,40%
Skagen Global li		1.996.324	0,40%
Skandinaviska Enskilda Banken	Forvalterkonto	1.744.331	0,35%
Jpmorgan Chase Bank	Forvalterkonto	1.725.073	0,35%
Klp Aksje Norge Indeks Vpf		1.519.108	0,30%
The Bank Of New York Mellon	Forvalterkonto	1.397.761	0,28%
Jpmorgan Chase Bank	Forvalterkonto	1.316.033	0,26%
Antall aksjer hos de 20 største eiere		395.542.046	79,11%
Totalt antall aksjer		500.000.000	100,00%

27. Aksjebasert betaling

Beskrivelse av de aksjebaserte betalingsordningene

Per 31. desember 2012 har Gjensidige følgende aksjebaserte betalingsordninger:

Aksjebasert godtgjørelse for ledende ansatte med oppgjør i aksjer og kontanter (godtgjørelsesordningen)

Med virkning fra 2011 etablerte Gjensidige aksjebasert betaling med oppgjør i aksjer for konsernledelse og nærmere definerte ledende ansatte.

Som omtalt i styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i note 18 skal halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel kan disponeres hvert av de kommende tre år. Av dette deles i overkant av 50 prosent ut som aksjer og i underkant av 50 prosent gjøres opp i kontanter for å dekke skatteforpliktelser (netto-oppgjør).

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Beløpet innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet. Det er ikke knyttet spesifikke selskapsrelaterte eller markedsrelaterte opptjeningskriterier til aksjene, men selskapet kan foreta en revurdering basert på større negative hendelser og/eller utvikling. Forventet utdeling settes til 100 prosent. Verdien av den kontantbaserte andelen justeres på hvert rapporteringstidspunkt basert på aksjekursen på dette tidspunktet. Antall aksjer justeres for utdelt utbytte.

Det ble ikke tildelt bonus i form av aksjer til ledende ansatte i 2011.

Forutsetninger benyttet i beregning av virkelig verdi på tildelingstidspunktet var som følger

Millioner kroner	Godtgjørelsesordningen		Aksjespareprogrammet	
	2012	2011	2012	2011
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs (NOK)	68,25		75,62	64,13
Forventet avgang	0 %		10 %	10 %
Forventet salg	I/A		5 %	5 %
Bindingstid (år)	3		2	2
Forventet utbytte (NOK per aksje)	6,98		6,98	4,63

Forventet utbytte er beregnet basert på konsernets faktiske resultat etter skattekostnad per tredje kvartal, grosset opp til et fullt år, gitt maksimal utbytteutdeling tilsvarende 80 prosent av resultat

Aksjespareprogram for ansatte med oppgjør i aksjer

Styret i Gjensidige Forsikring ASA vedtok i 2011 et aksjekjøpsprogram for ansatte i konsernet med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic. Alle ansatte i hele konsernet fikk anledning til å kjøpe aksjer for inntil 75.000 kroner. I 2012 ble ordningen omgjort til et aksjespareprogram, der alle fast ansatte i hele konsernet fikk anledning til å spare et årlig beløp på inntil 75.000 kroner. Sparingen ble gjennomført gjennom faste lønnstrekk, som fire ganger i året konverteres til aksjer. De ansatte får en rabatt i form av tilskudd på 20 prosent, begrenset oppad til 1.500 kroner per år, hvilket tilsvarende maksimal skattefri rabatt. For hver fjerde aksje som eies etter to år vil den ansatte motta én bonusaksje, forutsatt at vedkommende fortsatt er ansatt eller er blitt pensjonist.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Rabatten innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet. Verdien av bonusaksjene innregnes som en lønnskostnad over opptjeningsperioden som er to år.

Måling av virkelig verdi

Virkelig verdi for aksjene som tildeles gjennom den aksjebaserte betalingsordningen for ledende ansatte beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet. Beløpet innregnes umiddelbart. Andelen som gjøres opp i kontanter justeres løpende basert på aksjekursen på rapporteringstidspunktet.

Virkelig verdi for bonusaksjene som tildeles gjennom aksjespareprogrammet beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet, hensyntatt sannsynlighet for at den ansatte fortsatt er ansatt etter to år og at den ansatte ikke har solgt aksjene sine i den samme toårsperioden. Beløpet periodiseres over opptjeningsperioden som er to år.

Personalkostnader

Millioner kroner	2012	2011
Aksjebasert godtgjørelse for ledende ansatte i 2012	6,6	
Aksjespareprogram for ansatte i 2012	2,0	
Aksjekjøpsprogram for ansatte i 2011		0,9
Sum kostnader (note 17)	8,5	0,9

Avstemming av utestående bonusaksjer/aksjer

Antall av og vektet gjennomsnittlige utøvelseskurser for bonusaksjer i aksjespareprogrammet er

	Antall bonus- aksjer 2012	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonus- aksjene i 2012	Antall bonus- aksjer 2011	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonus- aksjene i 2011
Aksjespareprogrammet				
Utestående 1. januar	50.747			
Tildelt i løpet av perioden	22.546		51.184	
Overført i løpet av perioden				
Annullert i løpet av perioden	(2.375)		(437)	
Utøvd i løpet av perioden				
Utløpt i løpet av perioden				
Utestående 31. desember	70.918		50.747	
Kan utøves 31. desember	0		0	

Vektet gjennomsnittlig utøvelseskurs vil alltid være 0 siden ordningen omfatter bonusaksjer og ikke opsjoner.

Det er ikke utøvd bonusaksjer verken i 2012 eller i 2011.

Utestående bonusaksjer per 31. desember 2012 har en gjennomsnittlig gjenværende levetid på 1,09 år (1,88).

Tildelte bonusaksjer i løpet av regnskapsåret 2012 hadde en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelingstidspunktet på 59,10 kroner (52,27).

Virkelig verdi er fastsatt med utgangspunkt i markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

Antall av og vektet gjennomsnittlige utøvelseskurser for aksjer i godtgjørelsesprogrammet er

	Antall aksjer 2012	Antall kontant- oppgjorte aksjer i 2012	Antall aksjer 2011	Antall kontant- oppgjorte aksjer i 2011
Godtgjørelsesprogrammet				
Utestående 1. januar				
Tildelt i løpet av perioden	47.555	44.366		
Overført i løpet av perioden				
Annullert i løpet av perioden				
Utøvd i løpet av perioden				
Utløpt i løpet av perioden				
Utestående 31. desember	47.555	44.366		
Kan utøves 31. desember	0	0		

Vektet gjennomsnittlig utøvelseskurs vil alltid være 0 siden ordningen omfatter aksjer og ikke opsjoner.

Det er ikke utøvd aksjer verken i 2012 eller i 2011.

Utestående aksjer per 31. desember 2012 har en gjennomsnittlig gjenværende levetid på 1,11 år.

Tildelte aksjer i løpet av regnskapsåret 2012 hadde en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelingstidspunktet på 68,25 kroner. Virkelig verdi er fastsatt med utgangspunkt i markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

Verdien av tildelte aksjer som skal gjøres opp i kontanter fastsettes basert på markedsverdien på rapporteringstidspunktet. Denne var 79,40 kroner per 31. desember 2012.

28. Resultat per aksje

Millioner kroner	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Resultat for regnskapsåret	4.280,1	2.747,9
Veid gjennomsnittlig antall aksjer ¹	499.930.606	499.966.392
Gjennomsnittlig antall utvannede aksjer aksjespareprogram	78.519	1.531
Veid gjennomsnittlig antall aksjer utvannet ¹	500.009.125	499.967.923
Resultat per aksje (kroner)	8,56	5,50
Resultat per aksje (kroner) utvannet	8,56	5,50

¹ Beholdning av egne aksjer er trukket ut ved beregning av antall aksjer.

Resultatregnskap

Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Premieinntekter mv			
Forfalte bruttopremier	4	17.608,8	17.239,7
Avgitte gjenforsikringspremier		(478,2)	(512,4)
Forfalte bruttopremier for egen regning		17.130,6	16.727,3
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie		(220,6)	0,8
Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie		5,5	(10,3)
Sum premieinntekter for egen regning		16.915,5	16.717,7
Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap		491,8	720,6
Erstatningskostnader i skadeforsikring			
Betalte bruttoerstatninger	4	(12.416,0)	(12.536,4)
Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger		704,1	483,3
Endring i brutto erstatningsavsetning	4	288,4	(1.232,6)
Endring i gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetninger		(334,2)	535,6
Sum erstatningskostnader for egen regning		(11.757,7)	(12.750,1)
Premierabatter og andre gevinstavtaler		(181,8)	(150,8)
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	4, 17	(2.563,9)	(2.647,1)
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler		3,6	6,2
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		(2.560,3)	(2.640,9)
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring		2.907,5	1.896,5

Millioner kroner	Noter	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Endringer i sikkerhetsavsetninger mv. i skadeforsikring			
Endring i sikkerhetsavsetning			(47,5)
Sum endringer i sikkerhetsavsetninger mv. i skadeforsikring			(47,5)
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring		2.907,5	1.849,0
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		515,5	444,9
Nedskrivning av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		(139,5)	
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1.553,7	1.300,3
Netto driftsinntekt fra eiendom		19,3	64,7
Verdiendringer på investeringer		(29,3)	(88,0)
Realisert gevinst og tap på investeringer		961,0	245,5
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		(147,4)	(126,3)
Sum netto inntekter fra investeringer	19	2.733,2	1.841,1
Allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap		(491,8)	(720,6)
Andre inntekter		4,0	7,1
Andre kostnader	17	(3,8)	(11,1)
Resultat av ikke-teknisk regnskap		2.241,6	1.116,5
Resultat før skattekostnad		5.149,1	2.965,5
Skattekostnad	16	(1.273,4)	(871,2)
Resultat før andre resultatkomponenter		3.875,7	2.094,4
Andre resultatkomponenter			
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		623,8	(337,1)
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet		(2,9)	0,4
Skatt på andre resultatkomponenter		(189,6)	93,6
Totalresultat		4.307,0	1.851,3

Balanse

Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Noter	31.12.2012	31.12.2011
Eiendeler			
Goodwill		1.110,0	1.162,0
Immaterielle eiendeler		684,0	689,1
Sum immaterielle eiendeler	5	1.794,0	1.851,1
Investeringer			
<i>Bygninger og andre faste eiendommer</i>			
Investeringseiendommer	8	182,2	896,6
Eierbenyttet eiendom	7	84,6	94,5
<i>Datterselskaper og tilknyttede selskaper</i>			
Aksjer i datterselskaper	6	6.736,9	10.374,4
Aksjer i tilknyttede selskaper	6	3.592,5	3.436,7
Rentebærende fordringer på datterselskap	21	2.398,5	
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>			
Obligasjoner som holdes til forfall	9	8.521,2	10.807,0
Utlån og fordringer	9, 10	12.849,3	7.451,8
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	9, 12	4.304,7	3.466,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	9	13.096,3	13.292,2
Finansielle derivater	9	161,5	115,7
Gjenforsikringsdepoter		400,6	406,0
Sum investeringer		52.328,3	50.341,2
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring			
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	13	19,1	13,1
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	13	612,6	960,4
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring		631,7	973,5
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	9	3.818,6	3.467,6
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	9	45,7	164,4
Fordringer innen konsernet	21	224,1	380,6
Andre fordringer	10	185,5	137,5
Sum fordringer		4.273,9	4.150,1
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	7	158,8	229,6
Kontanter og kontantekvivalenter	9, 11, 25	1.202,6	1.453,7
Eiendeler ved utsatt skatt	16		75,6
Sum andre eiendeler		1.361,4	1.758,9
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		5,6	47,1
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		5,6	47,1
Sum eiendeler		60.394,9	59.121,8

Millioner kroner	Noter	31.12.2012	31.12.2011
Egenkapital og forpliktelser			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital		1.000,0	1.000,0
Egne aksjer		(0,1)	(0,1)
Overkursfond		1.430,0	1.430,0
Annen innskutt egenkapital		11,3	7,6
Sum innskutt egenkapital		2.441,1	2.437,5
Opptjent egenkapital			
<i>Fond mv.</i>			
Fond for urealiserte gevinster			158,4
Avsetning til naturskadefondet		2.399,2	2.462,8
Avsetning til garantiordningen		612,2	577,5
Annen opptjent egenkapital		14.061,0	12.993,9
Sum opptjent egenkapital		17.072,4	16.192,6
Sum egenkapital	1	19.513,6	18.630,1
Forsikringsforpliktelser brutto skadeforsikring			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4, 13	6.681,0	6.497,8
Brutto erstatningsavsetning	4, 13, 21	25.205,8	25.481,1
Avsetning for premierabatter og andre gevinstavtaler		72,6	81,6
Sikkerhetsavsetning	4	2.446,1	2.445,9
Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring		34.405,4	34.506,4
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	14	113,9	916,0
Forpliktelser ved periodeskatt	16	1.332,1	922,5
Forpliktelser ved utsatt skatt	16	199,6	
Andre avsetninger for forpliktelser	15	59,1	97,4
Sum avsetninger for forpliktelser		1.704,8	1.935,9
Forpliktelser			
Forpliktelser i forbindelse med forsikring	9	237,1	215,8
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	9	52,1	220,8
Finansielle derivater	9	45,3	67,9
Avsatt, ikke utbetalt utbytte		3.425,0	2.274,7
Andre forpliktelser	9, 15	809,1	957,2
Forpliktelser til datterselskaper og tilknyttede selskaper	9, 21	11,0	134,6
Sum forpliktelser		4.579,7	3.871,0
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	9, 15	191,5	178,5
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		191,5	178,5
Sum egenkapital og forpliktelser		60.394,9	59.121,8

Oppstilling over endringer i egenkapital

Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	Aksje- kapital	Egne aksjer	Over- kurs- fond	Annen innskutt egenkap.	Valuta- kursdif- feranser	Aktuarielle gev./tap pensjon	Annen opptjent egenkap.	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2010 omarbeidet	1.000,0	(0,1)	1.430,0	6,7	4,9	(2.108,9)	18.722,4	19.055,0
1.1.-31.12.2011								
Resultat før andre resultatkomponenter							2.094,4	2.094,4
Andre resultatkomponenter								
Valutakursdifferanser					0,1	0,3		0,4
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon						(337,1)		(337,1)
Skatt på andre resultatkomponenter							93,6	93,6
Sum andre resultatkomponenter					0,1	(336,8)	93,6	(243,1)
Totalresultat					0,1	(336,8)	2.188,0	1.851,3
Egne aksjer		(0,1)					(3,9)	(4,0)
Avsatt utbytte							(2.274,6)	(2.274,6)
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital				0,9				0,9
Effekt av fusjon						(2,8)	4,2	1,4
Egenkapital per 31.12.2011	1.000,0	(0,1)	1.430,0	7,6	5,0	(2.448,5)	18.636,1	18.630,1
1.1.-31.12.2012								
Resultat før andre resultatkomponenter							3.875,7	3.875,7
Andre resultatkomponenter								
Valutakursdifferanser					(2,5)	(0,4)		(2,9)
Aktuarielle gevinster og tap på pensjon						623,8		623,8
Skatt på andre inntekter og kostnader							(189,6)	(189,6)
Sum andre resultatkomponenter					(2,5)	623,4	(189,6)	431,3
Totalresultat					(2,5)	623,4	3.686,1	4.307,0
Egne aksjer		(0,0)					(2,2)	(2,3)
Avsatt utbytte							(3.425,0)	(3.425,0)
Aksjebaserte betalingstransaksjoner som gjøres opp i egenkapital				3,7				3,7
Egenkapital per 31.12.2012	1.000,0	(0,1)	1.430,0	11,3	2,6	(1.825,1)	18.894,9	19.513,6

Kontantstrømoppstilling

Gjensidige Forsikring ASA

Millioner kroner	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalte premier	16.637,6	16.795,6
Netto utbetalte erstatninger	(11.797,1)	(11.909,0)
Netto innbetaling/utbetaling av lån til kunder		41,8
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende verdipapirer	(55,0)	(1.065,8)
Netto innbetaling/utbetaling vedrørende eiendomsdrift	807,8	310,2
Utbetaling til drift, inklusive provisjoner	(2.717,5)	(2.563,3)
Betalt skatt	(771,0)	(296,9)
Netto andre innbetalinger/utbetalinger	(2,5)	19,7
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2.102,3	1.332,2
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper	(150,3)	235,1
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp og salg av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr	(73,3)	21,0
Innbetaling av utbytte fra datterselskaper	126,8	810,1
Innbetaling av utbytte fra investeringer i tilknyttede selskaper	31,1	177,4
Innbetaling av konsernbidrag		181,1
Utbetaling av konsernbidrag	(113,6)	(41,4)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(179,4)	1.383,3
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Utbetaling av utbytte	(2.274,7)	(2.349,9)
Netto innbetaling/utbetaling ved annen kortsiktig gjeld		0,8
Utbetalinger relatert til konserninterne egenkapitaltransaksjoner	106,0	311,4
Netto innbetaling/utbetaling ved kjøp/salg av egne aksjer	(2,2)	
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(2.171,0)	(2.037,7)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	(3,0)	0,4
Netto kontantstrøm for perioden	(251,1)	678,1
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	1.453,7	775,5
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	1.202,6	1.453,7
Netto kontantstrøm for perioden	(251,1)	678,1

Regnskapsprinsipper

Rapporteringsenhet

Gjensidige Forsikring ASA er et børsnotert allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Drammensveien 288, Oslo, Norge. Aktivitetene i selskapet er skadeforsikring. Selskapet driver virksomhet i Norge, Sverige og Danmark.

Regnskapsprinsippene som benyttes i selskapsregnskapet er beskrevet nedenfor.

Grunnlag for utarbeidelse

Samsvarserklæring

Selskapsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper (FOR 1998-12-16 nr. 1241). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjente IFRS-er og tilhørende fortolkningsuttalelser.

Endringer i regnskapsprinsipper

Det er ingen endringer i regnskapsprinsipper i 2012.

Følgende IFRS-er og fortolkningsuttalelser er utgitt frem til 6. mars 2012, uten at de har trådt i kraft eller er tidlig-implementert.

Standarder som kan påvirke regnskapsprinsipper

- IFRS 9 Finansielle instrumenter utgitt i november 2009 og oktober 2010 har forventet ikrafttredelse 1. januar 2015. Dette er første fase i IASB sitt trefase prosjekt med hensyn til å erstatte IAS 39 og omhandler innregning og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser. Finansielle eiendeler vil klassifiseres enten som til virkelig verdi eller til amortisert kost, basert på hvordan de styres og hvilke kontraktuelle kontantstrøm karakteristika de har. Fase to og tre omhandler henholdsvis nedskrivninger og sikringsbøker. Standarden er ikke ferdigstilt og er fortsatt under arbeid. Vår foreløpige vurdering er at standarden vil kunne medføre omklassifisering av finansielle instrumenter i konsernregnskapet.
- IFRS 10 Konsernregnskap og IFRS 11 Felles kontrollert virksomhet med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.
- IFRS 13 Måling av virkelig verdi med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.
- Endret IAS 19 Ytelser til ansatte med ikrafttredelse 1. januar 2013 vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten Gjensidige har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.

Standarder som endrer notekrav

- Det er flere endringer i IFRS 7 Noteopplysninger – finansielle instrumenter med ulike ikrafttredelsesdatoer. Videre er det endringer i IFRS 12 Noteopplysninger om investeringer i andre enheter, med ikrafttredelse 1. januar 2013. Disse vil alle medføre økt omfang på våre noteopplysninger.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil, basert på våre foreløpige vurderinger med utgangspunkt i den virksomheten foretaket har per i dag, ikke ha vesentlig effekt.

Grunnlag for måling

Selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende

- derivater måles til virkelig verdi
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg måles til virkelig verdi
- investeringseiendommer måles til virkelig verdi

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Selskapsregnskapet presenteres i norske kroner. Gjensidige Forsikring har tre funksjonelle valutaer: norske, svenske og danske kroner. All finansiell informasjon er presentert i norske kroner, med mindre annet er angitt.

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsetser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

Segmentrapportering

I henhold til IFRS 8 fastsettes virksomhetssegmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og den interne rapporteringsstrukturen til konsernets øverste beslutningstaker. I Gjensidige Forsikring konsern er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som konsernets øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8. Gjensidige rapporterer to virksomhetssegmenter, Skadeforsikring Privat Norge og Skadeforsikring Næringsliv Norge, som uavhengig følges opp av ledere som er ansvarlige for de respektive segmentene avhengig av hvilke produkter og tjenester som tilbys, distribusjons- og oppgjørskanaler, merkenavn og kunde profiler. Identifikasjonen av segmentene baseres på at det finnes ledere per segment som rapporterer direkte til konsernledelsen/konsernsjef og som er ansvarlige for segmentresultatene under deres ledelse. I tillegg inngår i selskapet en svensk og en dansk filial som rapporteres som en del av segmentet Norden i konsernregnskapet.

Prinsipper for innregning og måling i Gjensidiges segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i konsernregnskapet.

Prisfastsetting mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Datterselskaper og tilknyttede selskaper regnskapsføres ved bruk av kostmetoden.

Kontantstrømoppstillingen

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Forfalte bruttopremier omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres under Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie i resultatregnskapet.

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Allokert investeringsavkastning

Allokert investeringsavkastning beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av de forsikringstekniske avsetningene gjennom året. Ved beregningen benyttes gjennomsnittlig rente på statsobligasjoner.

sjoner med gjenstående løpetid lik tre år. Gjennomsnittlig forsikringsteknisk rente for 2012 og 2011 er av Finanstilsynet beregnet til henholdsvis 1,4 prosent og 2,3 prosent. Allokert investeringsavkastning overføres fra det ikke-tekniske til det tekniske regnskapet.

Erstatningskostnader i skadeforsikring

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rentemetoden.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater. Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rentemetoden.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Monetære valutaposter omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på rapporteringstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til historisk kost omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til funksjonell valuta med valutakurs på det tidspunkt da virkelig verdi ble fastsatt.

Valutakursdifferanser knyttet til omregningen innregnes i resultatet.

Utenlandsk filial

Utenlandske filialer som har andre funksjonelle valutaer omregnes til norske kroner ved å omregne resultatregnskapet til gjennomsnittskurser for perioden, og ved å omregne balansen til valutakurs på rapporteringstidspunktet. Valutakursdifferanser innregnes som en separat del av egenkapitalen. Ved avhendelse av den utenlandske filialen innregnes den akkumulerte valutakursdifferansen som er innregnet i andre resultatkomponenter relatert til den avhendede virksomheten, i resultatet, når gevinst eller tap ved salget innregnes.

Valutagevinst eller -tap på fordringer og gjeld mot en utenlandsk filial, hvor oppgjør verken er planlagt eller sannsynlig i overskuelig fremtid, vurderes som en del av nettoinvesteringen i den utenlandske filialen, og innregnes i andre resultatkomponenter.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av en utenlandsk portefølje, og virkelig verdi justeringer på balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser som oppstår ved oppkjøp av den utenlandske filialen, behandles som eiendeler og forpliktelser i den utenlandske filialen.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdeeler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige i utøvelsen av sin virksomhet. Hvis eiendommene brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendommer, klassifiseres eiendommene basert på faktisk bruk av eiendommene.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte konsernet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Gjensidige kan komme til å delta i renovering, vesentlige oppgraderinger og nye byggeprosjekter. Kostnaden på disse innregnes etter samme prinsipper som for en kjøpt eiendel.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger

- eierbenyttet eiendom 10-50 år
- anlegg og utstyr 3-5 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi fastsettes årlig. En eiendels balanseførte verdi nedskrives hvis gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investeringseiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investeringseiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinnregning vurderes investeringseiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Investeringseiendommer avskrives ikke.

Investeringseiendommer vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontant-

strøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidige leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjonen og byggets beliggenhet og standard. Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av eksterne og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor konsernets investeringseiendommer er lokalisert.

Ved bruksendring og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av porteføljer representerer anskaffelseskost ved oppkjøpet fratrasket virkelig verdi av selskapets andel av den overtatte porteføljens identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser på oppkjøpstidspunktet. Goodwill innregnes første gang til kostpris og vurderes i etterfølgende perioder til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte tap ved verdifall.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp av porteføljer avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller oftere, dersom det er indikasjoner på verdifall.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler som omfatter kundeforhold, varemerker, internt utviklede IT-systemer samt andre immaterielle eiendeler som er anskaffet separat eller som en gruppe, vurderes til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Nye immaterielle eiendeler balanseføres kun i den grad fremtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen er sannsynlig og kostnad knyttet til eiendelen kan måles pålitelig.

Utviklingskostnader (både internt og eksternt generert) aktiveres bare dersom utviklingskostnaden kan måles pålitelig, produktet eller prosessen er teknisk og økonomisk mulig, det vil generere fremtidige økonomiske fordeler og konsernet har intensjon om og tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen og til å bruke eller selge eiendelen.

Avskrivning

Immaterielle eiendeler, med unntak av goodwill, avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid, fra det tidspunkt de er tilgjengelige for bruk. Den estimerte utnyttbare levetiden for innværende og sammenlignbare perioder er som følger

• kundeforhold	10 år
• varemerker	10 år
• internt utviklede IT-systemer	5–8 år
• andre immaterielle eiendeler	5–10 år

Avskrivningsperiode og avskrivningsmetode revurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Indikatorer på verdifall knyttet til balanseført verdi av materielle og immaterielle eiendeler vurderes på hvert rapporteringstidspunkt. Dersom slike indikatorer eksisterer estimeres gjenvinnbart beløp for en eiendel eller en kontantstrømgenererende enhet.

Indikatorer som vurderes som vesentlige for konsernet og som kan utløse testing for verdifall er som følger

- vesentlig resultatsvikt i forhold til historiske eller forventede fremtidige resultater
- vesentlige endringer i konsernets bruk av eiendelene eller overordnet strategi for virksomheten
- vesentlige negative trender for bransjen eller økonomien
- andre eksterne eller interne indikatorer

Goodwill testes for verdifall årlig. Den årlige testingen av goodwill utføres i tredje kvartal.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrasket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi med en markedsbasert diskonteringsrente før skatt, som reflekterer tidsverdien av penger og eiendelsspesifikk risiko. I vurderingen grupperes eiendeler i den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som i all vesentlighet er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler (kontantstrømgenererende enhet). Goodwill allokteres til den kontantstrømgenererende enheten som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

Tap ved verdifall innregnes i resultatet dersom balanseført verdi for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger beregnet gjenvinnbart beløp. Ved innregning av tap ved verdifall knyttet til kontantstrømgenererende enheter reduseres først balanseført verdi av goodwill og deretter foretas en forholdsmessig fordeling på balanseført verdi av hver enkelt eiendel i den kontantstrømgenererende enheten. Tidligere innregnede tap ved verdifall reverseres dersom forutsetningene for tap ved verdifall ikke lenger er til stede. Tap ved verdifall reverseres kun i den utstrekning gjenvinnbart beløp ikke overstiger det som ville vært balanseført verdi på reverseringstidspunktet dersom et tap ved verdifall ikke hadde vært innregnet.

Tap ved verdifall på goodwill reverseres ikke i etterfølgende perioder. Ved avhendelse av en kontantstrømgenererende enhet vil tilhørende goodwill inkluderes i beregningen av gevinst eller tap ved avhendelse.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

For forsikringer innen gruppeliv i næringslivsmarkedet består avsetningen for ikke opptjent bruttopremie i tillegg av avsetning for fullt betalt dødsfallsforsikring (etter utbetaling av uførekapital).

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS – reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR – incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere

etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når Gjensidige blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Gjensidige har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Selskapet har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

Som et skadeforebyggende tiltak er det gitt rentefrie lån til finansiering av brannvarslingsanlegg i landbruket. Lånene nedbetales gjennom å benytte den rabatt på forsikringen som innvilges ved installering av brannvarslingsanlegg.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter, obligasjoner klassifisert som lån og fordringer og fordringer innen konsernet.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Selskapet bruker finansielle derivater, blant annet til å sikre valuta-risiko som oppstår gjennom eierskap av utenlandske filialer med annen funksjonell valuta.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring, påløpte kostnader, mottatte ikke opptjente inntekter og forpliktelser innen konsernet.

Definisjon av virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finan-

siell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisiko-karakteristikk grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med den opprinnelige effektive renten.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal.

Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrasket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Foreslått utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, i henhold til forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandards (FOR 2008-01-21 nr. 57). Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Avsetninger

Avsetninger innregnes når selskapet har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Restrukturering

Avsetning for restrukturering innregnes når selskapet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og omstruktureringen er påbegynt eller er kunngjort. Avsetninger foretas ikke for fremtidige kostnader i tilknytning til driften.

Pensjoner

Gjensidige har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte.

Den innskuddsbaserte pensjonsordningen er en ordning hvor Gjensidige betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Pliktige innskudd innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelser beregnes basert på en lineær opptjening og benytter forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, samt aktuarielle forutsetninger for dødelighet, frivillig avgang med mer.

Pensjonsmidler måles til virkelig verdi, og er fratrullet i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Alle aktuarielle gevinster og tap relatert til den ytelsesbaserte pensjonsordningen innregnes i andre resultatkomponenter.

Aksjebasert betaling

Virkelig verdi på tildelingstidspunktet for aksjebaserte betalingsordninger tildelt de ansatte innregnes som personalkostnad, med en tilsvarende økning i egenkapital. Aksjebaserte betalingsordninger som innvinnes umiddelbart innregnes på tildelingstidspunktet. Innvinningsbetingelser tas i betraktning ved å justere antallet aksjer som blir inkludert i målingen av transaksjonsbeløpet, slik at det beløpet som til slutt innregnes skal være basert på antallet aksjer som til slutt innvinnes. Ikke-innvinningsbetingelser reflekteres ved måling av virkelig verdi og det foretas ingen justering av innregnet beløp ved faktisk manglende oppfyllelse av slike betingelser.

Aksjebaserte betalingstransaksjoner der selskapet mottar varer eller tjenester som vederlag for selskapets egne egenkapitalinstrument innregnes som aksjebaserte betalingstransaksjoner med oppgjør i egenkapital, uavhengig av hvordan selskapet har anskaffet egenkapitalinstrumentene. Aksjebaserte betalingsordninger som gjøres opp av en av aksjonærene i konsernspissen innregnes også som en aksjebasert betalingstransaksjon med oppgjør i egenkapital.

Se note 27 for ytterligere beskrivelse av konsernets aksjebaserte betalingstransaksjoner.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser

på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for midlertidige forskjeller som følge av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, unntatt i de tilfeller hvor konsernet er i stand til å kontrollere reversering av midlertidige forskjeller, og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reverseres i overskuelig fremtid. Eiendeler ved utsatt skatt som oppstår fra skattereduserende midlertidige forskjeller ved slike investeringer innregnes kun i den grad det er sannsynlig at det vil være tilstrekkelig skattepliktig inntekt til å utnytte fordelen av den midlertidige forskjellen, og de er forventet å reversere i overskuelig fremtid.

Periodeskatt og utsatt skatt

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutninger beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi. Goodwill innregnes netto uten avsetning for utsatt skatt.

Transaksjoner med nærstående parter

Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres ved utarbeidelse av det konsoliderte regnskapet.

Leverandør av konserninterne tjenester, som ikke er forutsatt å være kjerneaktiviteter, vil som hovedregel allokere alle sine kostnader basert på en kostnadsbidragsordning som beskrevet i kapittel 8 i OECD retningslinjene og på basis av paragraf 13-1 i den norske skatteloven.

Identifiserte funksjoner som kategoriseres som kjerneaktiviteter prises med et fortjenestepåslag eller alternativt markedspris dersom identifiserbare sammenlignbare priser eksisterer.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Brannkassene opererer som agenter på vegne av Gjensidige. For disse tjenestene betales det provisjoner. Brannkassene er også selvstendige forsikringsselskaper med brann- og naturskade på egen balanse. Gjensidige leverer støtte til denne forsikringsvirksomheten. For håndtering av dette, og for å reassurere brannkassenes forsikringsforpliktelser, mottar Gjensidige betaling basert på forretningsmessige vilkår. Det samme gjelder øvrig bistand overfor brannkassene.

Noter

1. Egenkapital

Aksjekapital

Ved utgangen av året bestod aksjekapitalen i henhold til vedtektenes av 500 millioner ordinære aksjer, hver pålydende 2 kroner. Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt.

Eierne av ordinære aksjer har utbytte- og stemmerett. Det er ingen rettigheter knyttet til beholdningen av egne aksjer.

I tusen aksjer	2012	2011
Utstedte 1. januar	500.000	500.000
Utstedte 31. desember	500.000	500.000

Egne aksjer

I kolonnen for egne aksjer i oppstillingen av endringer i egenkapital presenteres pålydende av selskapets beholdning av egne aksjer. Beløp betalt som overskrider pålydende belastes annen egenkapital slik at kostpris for egne aksjer trekkes fra i konsernets egenkapital.

Ved utgangen av året utgjorde antall egne aksjer 65.799 (60.755).

Det er totalt i 2012 kjøpt 113.336 (257.175) egne aksjer til bruk i Gjensidiges aksjekjøpsordning, til en snittkurs på 75,59 kroner (64,13). Av disse er 91.041 (205.434) overført til ansatte, til samme kurs, men med rabatt i form av tilskudd. I tillegg har det i 2012 blitt utdelt 17.251 (17.969) bonusaksjer til ansatte i Sverige og Danmark fra Gjensidiges egne aksjer. Økning i egne aksjer gjennom året-utgjør etter dette 5.044 (33.772).

Overkursfond

Overkursfond består av innbetalte midler og kan benyttes til dekning av tap.

Annen innskutt egenkapital

Annen innskutt egenkapital består av lønnskostnad som er innregnet i resultatregnskapet som følge av aksjekjøpsprogram for ansatte.

Valutakursdifferanser

Valutakursdifferanser består av valutakursdifferanser som oppstår ved omregning av utenlandske datterselskaper samt fra omregning av forpliktelser som sikrer selskapets nettoinvestering i utenlandske datterselskaper.

Aktuarielle gevinster/tap pensjon

Aktuarielle gevinster/tap pensjon består av gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige bundne fond (naturskadefond, garantiordning).

Naturskadefondet

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot et eget naturskadefond. Avsetningen kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning skal gi sikkerhet for at forsikrings-takerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Utbytte

Foreslått og vedtatt utbytte

Millioner kroner	2012	2011
Per 31. desember		
6,85 kroner per ordinær aksje (4,55)	3.425,0	2.275,0

Avsatt utbytte i oppstillingen av endringer i egenkapital er fratrasket utbytte på egne aksjer.

2. Bruk av estimater

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Investeringsseiemdommer

Virkelig verdi baseres på markedspriser og på allment aksepterte verdsettelsesmodeller hvor markedspriser ikke foreligger. Et sentralt parameter i verddivurderingen er det langsiktige avkastningskrav for den enkelte eiendom. En nærmere beskrivelse av prisrisikoen knyttet til eiendommer og en sensitivitetsanalyse for investeringsseiemdommer er inntatt i note 8.

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler

Anlegg og utstyr, eierbenyttet eiendom og immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsmetoden og avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Tilsvarende gjelder for utrangeringer. Nedskrivninger foretas dersom det foreligger verdifall. Det foretas en løpende vurdering av disse eiendommene på lik linje med investeringsseiemdommer.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall. Testingen for verdifall innebærer å fastsette gjenvinnbart beløp for den kontantstrømgenererende enheten. Normalt fastsettes gjenvinnbart beløp ved bruk av budsjetterte kontantstrømmer basert på forretningsplaner. Forretningsplanene bygger på tidligere erfaringer samt forventet markedsutvikling. Se note 5 og 7.

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel uoterte aksjer) fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på rapporteringstidspunktet. Se note 9.

Utlån og fordringer

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive

indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Se note 10.

Forsikringsforpliktelser

Bruk av estimater ved beregning av forsikringsforpliktelser gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper; bransjer med kort eller med lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse.

For langhalede bransjer er risikoen forbundet med det forhold at det endelige omfanget av inntrufne skader må estimeres på bakgrunn av erfaring og empiriske data. Innen enkelte personbransjer kan det ta ti til 15 år før alle skader som er inntruffet i et kalenderår er meldt selskapet. I tillegg vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelige opplysninger når skaden meldes til å foreta en korrekt avsetning. Dette kan skyldes uklarheter om årsakssammenheng og usikkerhet om skadelidtes fremtidige arbeidsevne o.l. Mange personskader prøves i rettssystemet og erstatningsnivået har over tid økt. Dette får også betydning for skader som er inntruffet i tidligere år, men som ennå ikke er avsluttet. Risikoen knyttet til avsetningene i personrelaterte bransjer er dermed påvirket av eksterne forhold. For å redusere denne risikoen foretar selskapet beregning av erstatningsansvaret etter ulike metoder og følger opp at de registrerte avsetningene knyttet til pågående erstatningssaker til enhver tid er basert på gjeldende beregningsregler. Se note 3 og 13.

Pensjon

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året. Se note 14.

Gjensidige har i 2012 endret metode for fastsettelse av diskonteringsrenten på pensjonsforpliktelsene. Tidligere var statsobligasjonsrenten utgangspunktet for beregningen, mens det nå er benyttet en OMF-rente (obligasjoner med fortrinnsrett). Overgangen til OMF-rente er gjort som følge av at det nå er ansett å foreligge et dypt marked for foretaksobligasjoner med lang løpetid. Konsekvensen av at OMF-renten nå legges til grunn for beregning av brutto pensjonsforpliktelse er at netto pensjonsforpliktelse faller betraktelig. Estimataviket som reduserer pensjonsforpliktelsene utgjør 623,8 millioner kroner, hvorav hoveddelen skyldes overgang til OMF-renten.

3. Styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko

For informasjon om styring av forsikringsrisiko og finansiell risiko henvises det til note 3 i konsernregnskapet, som er dekkende både for Gjensidige Forsikring ASA og Gjensidige Forsikring konsern.

4. Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring

For informasjon om segmenter i henhold til IFRS 8 henvises det til note 4 i konsernregnskapet. Informasjonen nedenfor er utarbeidet i henhold til kravene i årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper.

Landbaserte forsikringer – privat

Millioner kroner	Kombi- nerte	Motor- vogn	Herav trafikk	Herav øvrige	Fritids- båt	Ulykke	Reise	Øvrige land- baserte	Sum privat
Forsikringsteknisk resultat									
Forfalte bruttopremier	2.247,6	4.347,8	1.946,3	2.401,5	211,7	456,8	478,0	183,4	7.925,3
Opptjente bruttopremier	2.204,3	4.288,3	1.916,4	2.371,9	213,1	452,0	464,2	181,4	7.803,3
Påløpne bruttoerstatningskostnader	(1.556,8)	(2.917,0)	(1.310,9)	(1.606,1)	(129,6)	(294,4)	(280,1)	(118,9)	(5.296,8)
Brutto driftskostnader	(338,9)	(667,4)	(300,0)	(367,4)	(43,9)	(67,3)	(90,2)	(35,6)	(1.243,2)
Forsikringsteknisk resultat	308,7	703,9	305,5	398,4	39,6	90,3	93,9	27,0	1.263,2
Påløpne brutto erstatningskostnader									
Inntruffet i år	(1.555,5)	(2.973,7)	(1.339,4)	(1.634,3)	(117,1)	(320,7)	(306,2)	(125,8)	(5.398,9)
Inntruffet tidligere år	(1,3)	56,7	28,5	28,2	(12,6)	26,3	26,0	6,9	102,1
Påløpne brutto erstatningskostnader	(1.556,8)	(2.917,0)	(1.310,9)	(1.606,1)	(129,6)	(294,4)	(280,1)	(118,9)	(5.296,8)
Forsikringstekniske avsetninger									
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	1.142,9	2.200,7	985,1	1.215,6	89,0	268,6	220,1	81,6	4.002,9
Brutto erstatningsavsetning	1.183,1	5.616,4	4.880,6	735,8	85,0	2.396,1	145,7	27,6	9.453,9
Brutto erstatningsansvar	1.070,7	3.948,8	3.431,5	517,3	80,5	2.104,1	138,2	23,0	7.365,3
Sikkerhetsavsetning									1.197,1
Finanstilsynets minstekrav									1.197,1

Millioner kroner	Avsetning for ikke opptjent premie		Erstatningsavsetning	
	Brutto	For egen regning	Brutto	For egen regning
Pool-ordninger				
Norsk Naturskadepool		99,7	221,7	112,1
Yrkesskadeforsikringsforeningen			39,0	39,0
Trafikkadeforsikringsforeningen			33,6	33,6
Legemiddelpoolen			2,6	2,6
Sum pool-ordninger		99,7	296,9	187,3

Landbaserte forsikringer – næringsliv

Millioner kroner	Indu- stri	Kombi- nerte	Motor- vogn	Herav trafikk	Herav øvrige	An- svar	Yrkes- skade	Trygg- het	Hus- dyr	Fiske opp- drett	Tran- sport	Øvrige land- bas.	Ett- årige risiko- forsikr.	Sum nær- ingsliv
Forsikringsteknisk resultat														
Forfalte bruttopremier	1.379,6	1.926,5	1.411,6	499,3	912,3	463,2	693,3	311,3	94,0	54,2	57,8	78,2	1.770,2	8.239,8
Opptjente bruttopremier	1.333,3	1.913,8	1.370,6	475,3	895,4	451,3	707,8	304,5	89,0	50,7	54,9	77,0	1.779,9	8.132,7
Påløpne bruttoerstatningskostnader	(1.082,0)	(1.387,9)	(824,6)	(330,5)	(494,1)	(236,0)	(576,4)	(204,7)	(76,2)	(36,1)	(7,2)	(35,6)	(1.151,6)	(5.618,2)
Brutto driftskostnader	(160,4)	(339,4)	(188,3)	(75,3)	(113,0)	(55,3)	(75,5)	(32,5)	(12,4)	(9,9)	(10,8)	(9,9)	(300,6)	(1.194,9)
Forsikringsteknisk resultat	90,9	186,5	357,7	69,4	288,3	159,9	55,9	67,4	0,4	4,6	37,0	31,6	327,6	1.319,6
Påløpne brutto erstatningskostnader														
Inntruffet i år	(1.079,2)	(1.326,7)	(825,1)	(307,1)	(518,0)	(259,0)	(596,9)	(251,7)	(64,1)	(33,2)	(17,8)	(36,4)	(1.163,1)	(5.653,1)
Inntruffet tidligere år	(2,8)	(61,2)	0,5	(23,5)	23,9	23,0	20,6	47,0	(12,1)	(2,9)	10,6	0,9	11,4	35,0
Påløpne brutto erstatningskostnader	(1.082,0)	(1.387,9)	(824,6)	(330,5)	(494,1)	(236,0)	(576,4)	(204,7)	(76,2)	(36,1)	(7,2)	(35,6)	(1.151,6)	(5.618,2)
Forsikringstekniske avsetninger														
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	538,9	635,1	407,7	144,2	263,5	165,3	187,5	55,8	42,8	13,5	18,7	1,5	496,3	2.563,1
Brutto erstatningsavsetning	1.256,5	1.116,1	1.214,3	1.045,5	168,8	828,2	5.800,2	2.004,8	73,1	24,2	15,7	50,5	2.242,7	14.626,3
Brutto erstatningsansvar	2.024,6	1.744,6	763,0	656,9	106,1	753,9	4.304,8	1.314,4	72,6	15,7	13,1	50,5	2.242,7	13.299,9
Sikkerhetsavsetning														1.132,7
Finanstilsynets minstekrav														1.132,7

Millioner kroner	Sjøforsikringer og energiforsikringer				Mottatte gjenforsikringer			Øvrige	
	Stor- kasko	Kyst- kasko	Energi	Sum sjø- og energi- forsikr.	Propor- sjonale	Ikke- propor- sjonale	Sum mottatte gjeforsik- ringer	Pool- ordninger	Sum Gjensidige Forsikring
Forsikringsteknisk resultat									
Forfalte bruttopremier		194,1		194,1	797,6	211,3	1.008,9	240,7	17.608,8
Opptjente bruttopremier		194,7		194,7	797,6	211,3	1.008,9	248,6	17.388,2
Påløpne bruttoerstatningskostnader	7,6	(150,2)	3,0	(139,6)	(555,1)	(151,8)	(706,9)	(366,2)	(12.127,7)
Brutto driftskostnader		(38,2)	(0,3)	(38,5)	(77,5)	(9,7)	(87,2)		(2.563,9)
Forsikringsteknisk resultat	7,6	6,3	2,7	16,6	165,0	49,8	214,8	(117,6)	2.696,6
Påløpne brutto erstatningskostnader									
Inntruffet i år		(153,2)		(153,2)	(556,8)	(53,9)	(610,7)	(145,1)	(11.350,3)
Inntruffet tidligere år	7,6	2,9	3,0	13,6	1,7	(97,9)	(96,2)	(221,1)	(777,4)
Påløpne brutto erstatningskostnader	7,6	(150,2)	3,0	(139,6)	(555,1)	(151,8)	(706,9)	(366,2)	(12.127,7)
Forsikringstekniske avsetninger									
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie		16,2		16,2				98,8	6.681,0
Brutto erstatningsavsetning	8,8	225,0	32,3	266,1	552,6		552,6	306,9	25.205,8
Brutto erstatningsansvar	8,8	209,0	32,3	250,1	552,6		552,6	341,2	21.809,1
Sikkerhetsavsetning									2.446,1
Finanstilsynets minstekrav									2.446,1

5. Immaterielle eiendeler

Millioner kroner	Goodwill	Kunde- forhold	Varemerke	Internt utviklede IT- systemer	Andre immater. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2011	1.035,6	342,4	51,8	406,7	934,4	2.770,9
Tilganger	228,7	85,3	10,0	1,2		325,1
Tilganger ved intern utvikling				137,4		137,4
Avhendinger				(126,0)	(881,2)	(1.007,2)
Valutakursdifferanser	(2,2)	(1,1)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(4,0)
Per 31. desember 2011	1.262,0	426,5	61,6	419,1	53,0	2.222,2
Prosjekter i arbeid				92,9		92,9
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	1.262,0	426,5	61,6	511,9	53,0	2.315,1
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2011		(35,6)	(7,4)	(219,8)	(889,1)	(1.151,9)
Tilgang ved fusjon	(100,0)	(29,1)	(3,4)	(0,2)		(132,7)
Avskrivning i perioden		(37,2)	(8,4)	(105,8)	(6,1)	(157,5)
Avhendinger				96,7	881,3	978,0
Valutakursdifferanser		0,1		0,1		0,3
Per 31. desember 2011	(100,0)	(101,8)	(19,1)	(229,0)	(13,9)	(463,9)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2011	1.035,6	306,8	44,4	262,6	45,3	1.694,7
Per 31. desember 2011	1.162,0	324,7	42,4	282,9	39,1	1.851,1
Anskaffelseskost						
Per 1. januar 2012	1.262,0	426,5	61,6	419,1	53,0	2.222,2
Tilganger				23,9		23,9
Tilganger ved intern utvikling				109,1		109,1
Avhendinger				(57,0)		(57,0)
Valutakursdifferanser	(52,0)	(18,7)	(2,9)	(6,0)	(3,0)	(82,7)
Per 31. desember 2012	1.210,0	407,8	58,7	489,0	50,0	2.215,5
Prosjekter i arbeid				116,5		116,5
Per 31. desember 2012, inklusiv prosjekter i arbeid	1.210,0	407,8	58,7	605,5	50,0	2.332,0
Avskrivning og tap ved verdifall						
Per 1. januar 2012	(100,0)	(101,8)	(19,1)	(229,0)	(13,9)	(463,9)
Avskrivning i perioden		(36,1)	(8,1)	(94,3)	(5,6)	(144,2)
Avhendinger				62,3		62,3
Valutakursdifferanser		3,9	1,0	2,1	0,9	7,8
Per 31. desember 2012	(100,0)	(134,1)	(26,3)	(259,0)	(18,6)	(537,9)
Balanseført verdi						
Per 1. januar 2012	1.162,0	324,7	42,4	282,9	39,1	1.851,1
Per 31. desember 2012	1.110,0	273,8	32,4	346,5	31,4	1.794,0
Avskrivningsmetode	I/A	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	I/A	10	10	5-8	5-10	

Selskapets immaterielle eiendeler er enten ervervet eller internt utviklet. Goodwill og kundeforhold er ervervet gjennom oppkjøp av porteføljer, og er et resultat av allokering av kostpris ved oppkjøpet. Internt utviklede IT-systemer er utviklet for bruk i forsikringsvirksomheten. Ekstern og intern bistand til utviklingsarbeid i forbindelse med innføring eller vesentlig oppgradering av EDB-programvare, herunder tilpasning av standardssystemer aktiveres som immaterielle eiendeler. Avskrivning er inkludert i forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for motatt gjenforsikring og salgskostnader.

Verdivurdering av goodwill

Balanseført goodwill i selskapet utgjør per 31. desember 2012 1.110,0 millioner kroner. Av dette er 160,7 millioner kroner knyttet til Gjensidige Forsikring, svensk filial, sitt kjøp av forsikringsportefølje fra datterselskapet Tennant Försäkringsaktiebolag 1. oktober 2009 og 820,6 millioner kroner knyttet til Gjensidige Forsikring, dansk filial, sitt kjøp av forsikringsportefølje fra Fair Forsikring A/S og KommuneForsikring A/S 1. januar 2010 og Nykredit Forsikring A/S 1. oktober 2010. 128,7 millioner kroner knytter seg til fusjonen mellom Gjensidige Forsikring ASA og Tennant Försäkringsaktiebolag som fusjonerte med virkning fra 1. januar 2011. Filialene er egne konstantstrømgenererende enheter.

Årlig vurdering av tap ved verdifall ble gjennomført i tredje kvartal 2012. Det er også foretatt indikationsvurderinger i øvrige kvartal for å vurdere om det er nye forhold som tilsier at det må foretas en ny vurdering av verdifall.

Gjenvinnbart beløp for de kontantstrømgenererende enhetene fastsettes ut fra en vurdering av bruksverdi. Bruksverdien baseres på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer, med en relevant diskonteringsrente som tar hensyn til løpetid og risiko.

Budsjetter/prognoser og perioden kontantstrømmene er fremskrevet

Fremskrivningen av kontantstrømmene er basert på budsjetter for de neste fire årene gjennomgått av ledelsen og godkjent av styret. I perioden etter 2016 er det i hovedsak lagt til grunn en årlig vekst på tre prosent fram til 2021. Terminalverdien er beregnet i år 2021. Veksten begrunnes med at selskapene i utgangspunktet er mindre selskaper, med et solid morselskap som gir gode mulighetene til å øke markedsandelene. Kontantstrømmene er estimert til et normalnivå før det er beregnet en terminalverdi. Gjensidige bruker som utgangspunkt en ti års horisont på sine modeller, siden selskapet er i en vekstperiode og en kortere periode vil gi et mindre korrekt bilde av forventede kontantstrømmer.

Ledelsens metode

Så langt det er mulig har ledelsen søkt å dokumentere de forutsetningene som modellene er basert på ved hjelp av ekstern informasjon. Ekstern informasjon er først og fremst benyttet i vurderingen av diskonteringsrente og valutakurser. Når det gjelder fremtidige kontantstrømmer har ledelsen også vurdert i hvilken grad man historisk har oppnådd sine budsjetter. Dersom man ikke har oppnådd

forventet budsjettert resultat, har ledelsen gjennomført en avviksanalyse. Disse avviksanalysene er gjennomgått av styret i de respektive datterselskapene, samt av ledelsen i Gjensidige Forsikring.

Nivå på combined ratio (CR)

Det forventede CR-nivået i både vekstperioden og ved beregning av terminalverdien er vurdert til å være fra 85,4 til 96,9.

Vekstrate

Vekstraten er fastsatt til 3,0 prosent. Dette er basert på følgende forutsetninger

Langsiktig reell BNP-vekst	2-3 %
Langsiktig forventet inflasjon	2-3 %
Sum nominell vekstforventning	4-6 %

Basert på en overordnet vurdering har ledelsen likevel valgt å legge seg på 3,0 prosent, da dette anses å være mer i tråd med markedets forventninger.

Diskonteringsrente

Diskonteringsrenten er før skatt, og er sammensatt av en risikofri rente, et risikopåslag og en markedsbeta. Den risikofrie renten tilsvaret en ti års rente på statsobligasjoner i de respektive landene som filialene opererer i. I tillegg er det tillagt et risikopåslag på 6,0 prosentpoeng for Danmark og Sverige.

Følsomhetsanalyse for nøkkelforutsetninger

Merverdiene knyttet til oppkjøpet er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning, jf. tabell.

Sensitivitetstabell	Diskonteringsrente øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % ift. forventet neste 3 år	CR øker med 2 % neste 3 år	Alle forhold intrefør samtidig
Gjensidige Forsikring, dansk filial	Nedskrivningsbehov med ca. 78 mill.	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 152 mill.
Gjensidige Forsikring, svensk filial	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov

I Gjensidige Forsikring ASA regnskapsføres datterselskaper til kostpris. Kostpris er basert på ulike nøkkelforutsetninger. Dersom disse forutsetningene utvikler seg vesentlig forskjellig fra det som er forutsatt i

modellene for vurdering av tap ved verdifall, kan dette medføre behov for nedskrivning. I tillegg kan valutakursendringer medføre verdiendringer som gir verdifall på selskapsnivå. Se tabeller.

Sensitivitetstabell	Diskonteringsrente øker med 1 %	Vekst reduseres med 2 % ift. forventet neste 3 år	CR øker med 2 % neste 3 år	Alle 3 forhold intrefør samtidig	Valuta reduseres med 10 %
Gjensidige Arbejds-skadeforsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 104 mill.	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Nedskrivningsbehov med ca. 104 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 41 mill.
Nykredit Forsikring	Nedskrivningsbehov med ca. 324 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 39 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 34 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 383 mill.	Nedskrivningsbehov med ca. 149 mill.
Gjensidige Baltic	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov	Ingen nedskrivningsbehov

6. Aksjer i datterselskap og tilknyttede selskaper

Millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2012	Balanseført verdi 31.12.2012	Kostpris 31.12.2011	Balanseført verdi 31.12.2011
Datterselskaper						
Gjensidige Bank Holding AS	Oslo	100%	1.590,4	1.491,7	1.590,4	1.491,7
Gjensidige Norge AS	Oslo	100%	195,7	1,1	195,7	1,1
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo	100%	739,8	739,8	842,4	842,4
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	Oslo	100%			340,1	340,1
Oslo Areal AS	Oslo	100%	1.828,8	1.828,8	4.938,1	4.938,1
Gjensidige Baltic AAS	Riga	100%	351,5	347,8	351,5	347,8
Samtrygd Eigedom AS	Førde	100%	6,9	6,9	6,9	6,9
Strandtorget Drift AS (avviklet i 2012)	Oslo	100%			0,4	0,4
Strandtorget Eiendom AS	Oslo	100%	0,2	0,2	0,2	0,2
Tennant Holding AB	Stockholm	100%	103,9	10,2	103,9	10,2
Lokal Forsikring AS	Oslo	100%	31,4	31,4		
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	København	100%	770,2	770,2	770,2	770,2
Nykredit Forsikring A/S	København	100%	1.625,1	1.485,6	1.625,1	1.625,1
Byggeriets Forsikringsservice AS	København	100%	23,0	23,0		
Sum aksjer i datterselskaper			7.267,0	6.736,9	10.765,0	10.374,4
Tilknyttede selskaper						
Storebrand ASA	Oslo	24,3 %	4.604,4	2.567,4	4.604,4	2.567,4
SpareBank1 SR-Bank	Stavanger	10,3 %	1.022,2	1.022,2	866,4	866,4
Bilskadeinstituttet AS	Oslo	29,5 %	0,4	0,4	0,4	0,4
Vervet AS inkludert ansvarlig lån ¹	Tromsø	25%	32,3	2,5	32,3	2,5
Sum aksjer i tilknyttede selskaper			5.659,3	3.592,5	5.503,5	3.436,7

¹ Ansvarlig lån på 24,0 millioner kroner er inkludert i kostpris.

	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	Andel av børsverdi
Datterselskaper - tilleggsinformasjon						
For hele selskapet 2012						
Gjensidige Bank Holding (konsern)	18.518,4	1.377,9	17.140,5	419,8	81,4	I/A
Gjensidige Norge AS	0,1	0,1				I/A
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding (konsern)	11.008,1	483,7	10.524,4	680,7	12,2	I/A
Glitne Invest (konsern - avviklet i 2012)				74,2	60,6	I/A
Oslo Areal AS	4.749,5	1.894,8	2.854,7	198,2	145,5	I/A
Gjensidige Baltic AAS	775,5	337,5	437,9	436,9	42,5	I/A
Samtrygd Eigedom AS	6,2	6,2		0,2		I/A
Strandtorget Drift AS				(0,1)	(0,1)	I/A
Strandtorget Eiendom AS	0,1	0,1				I/A
Tennant Holding AB	10,1	8,7	1,4	0,4	0,3	I/A
Lokal Forsikring (konsern)	42,2	41,6	0,6	0,2	4,3	I/A
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	4.551,1	568,0	3.983,0	304,6	47,2	I/A
Nykredit Forsikring A/S	1.300,4	756,9	543,5		(2,9)	I/A
Byggeriets Forsikringsservice AS	37,9	1,6	36,3		(3,0)	I/A
Sum datterselskaper	40.999,5	5.477,3	35.522,3	2.115,3	388,0	
For hele selskapet 2011						
Gjensidige Bank Holding (konsern)	16.514,9	1.292,9	15.222,0	376,3	48,7	I/A
Gjensidige Norge AS	1,1	1,1				I/A
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding (konsern)	8.876,0	587,3	8.288,7	532,7	44,5	I/A
Glitne Invest (konsern)	572,4	518,1	54,3	323,7	133,5	I/A
Oslo Areal AS	5.629,6	4.858,4	771,3		265,0	I/A
Gjensidige Baltic AAS	736,7	311,4	425,3	395,8	19,1	I/A
Samtrygd Eigedom AS	1,4	1,4				I/A
Strandtorget Drift AS	6,2	6,2				I/A
Strandtorget Eiendom AS	2,5	0,5				I/A
Tennant Holding AB	10,1	8,5	1,6	199,1	220,5	I/A
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	4.663,9	553,1	4.110,7	277,8	43,2	I/A
Nykredit Forsikring A/S	1.481,2	437,3	1.043,9	155,6	93,6	I/A
Sum datterselskaper	38.496,0	8.576,3	29.917,8	2.261,1	868,2	

Tilknyttede selskaper - tilleggsinformasjon Millioner kroner	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter ²	Resultat	Andel av børsverdi
For hele selskapet 2012						
Storebrand ASA	420.182,0	19.936,0	400.246,0	52.479,0	1.021,0	3.404,2
SpareBank 1 SR-Bank	141.543,0	12.637,0	128.906,0	3.786,0	1.361,0	843,0
Bilskadeinstituttet AS	5,0	4,7	0,3	1,3	0,1	I/A
Vervet AS	115,6	18,0	96,1	0,1		I/A
Sum tilknyttede selskaper	561.845,6	32.595,7	529.248,4	56.266,4	2.382,1	
For hele selskapet 2011						
Storebrand ASA	401.442,0	18.777,0	382.665,0	38.225,0	681,0	3.404,2
SpareBank 1 SR-Bank	131.142,0	9.757,0	121.385,0	3.267,0	1.081,0	843,0
Bilskadeinstituttet AS	5,0	4,7	0,3	1,3	0,1	I/A
Vervet AS	115,6	18,0	96,1	0,1		I/A
Sum tilknyttede selskaper	532.704,6	28.556,7	504.146,4	41.493,4	1.762,1	

² For selskaper hvor finansinntekter er driftsinntekter er dette inkludert i inntekter. For annen virksomhet er finansinntekter ikke inkludert.

Investeringen i SpareBank1 SR-Bank er klassifisert som tilknyttet selskap og regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden. Gjensidige Forsikring ASA eier 10,4 prosent av egenkapitalen i banken og har ikke, basert på eierandelen alene, betydelig innflytelse. Selskapet er imidlertid representert både i styret til SpareBank1 SR-Bank og i valgkomiteen. Dette gjør at Gjensidige Forsikring ASA har

betydelig innflytelse og dermed mulighet til å delta i de finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelsene til banken.

Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank, balanseført til 420,9 millioner kroner.

For samtlige investeringer tilsvarer stemmeandel eierandel.

7. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2011	144,8	678,8	823,5
Tilganger ved fusjon		5,4	5,4
Tilganger		55,8	55,8
Avhendinger	(28,5)	(28,0)	(56,5)
Valutakursdifferanser		(0,1)	(0,1)
Per 31. desember 2011	116,3	711,8	828,0
Prosjekter i arbeid		32,6	32,6
Per 31. desember 2011, inklusiv prosjekter i arbeid	116,3	744,4	860,7
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2011	(32,8)	(442,5)	(475,3)
Tilganger ved fusjon		(3,4)	(3,4)
Årets avskrivning	(4,5)	(74,6)	(79,1)
Avhendinger	15,6	5,7	21,3
Per 31. desember 2011	(21,7)	(514,8)	(536,5)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2011	112,0	289,8	401,8
Per 31. desember 2011	94,5	229,6	324,2
Anskaffelseskost			
Per 1. januar 2012	116,3	711,8	828,0
Overført til investeringseiendom	(2,2)		(2,2)
Overtatt i virksomhetssammenslutning		(5,2)	(5,2)
Tilganger		31,9	31,9
Avhendinger	(0,6)	(257,5)	(258,0)
Valutakursdifferanser		(2,5)	(2,5)
Per 31. desember 2012	113,5	478,5	592,0
Prosjekter i arbeid	0,1	35,2	35,4
Per 31. desember 2012, inklusiv prosjekter i arbeid	113,6	513,7	627,3

Millioner kroner	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr ¹	Sum
Avskrivning og tap ved verdifall			
Per 1. januar 2012	(21,7)	(514,8)	(536,5)
Årets avskrivning	(3,9)	(60,8)	(64,7)
Avhendinger		219,2	219,2
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden	(3,4)		(3,4)
Valutakursdifferanser		1,4	1,4
Per 31. desember 2012	(29,0)	(355,0)	(384,0)
Balanseført verdi			
Per 1. januar 2012	94,5	229,6	324,2
Per 31. desember 2012	84,6	158,8	243,3
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	
Utnyttbar levetid (år)	10-50	3-5	

¹ Anlegg og utstyr består hovedsakelig av maskiner, biler, inventar og møbler.

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter avskrives ikke. Estimert utnyttbar levetid for inneværende periode og sammenligningsperioder er mellom ti og 50 år for eierbenyttet eiendom, hvorav tekniske installasjoner innehar høyeste avskrivningssats, og mellom tre og fem år for anlegg og utstyr.

Det foreligger ingen restriksjoner på eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr. Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr er heller ikke stilt som sikkerhet for forpliktelser.

Markedsverdien av tomter og eierbenyttede eiendommer overskrider balanseført verdi som vist nedenfor. For anlegg og utstyr er det ikke noe vesentlig avvik mellom balanseført verdi og markedsverdi. Enkelte driftsmidler, som for eksempel møbler, er fullt avskrevet men fortsatt i bruk.

Millioner kroner	2012	2011
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	99,6	106,4
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	84,6	94,5
Merverdier utover balanseført verdi	15,1	11,9

8. Investerings eiendommer

Millioner kroner	2012	2011
Balansen		
Per 1. januar	896,6	1.102,5
Tilganger som resultat av etterfølgende utgifter	12,4	4,0
Avhendinger	(508,3)	(266,9)
Netto gevinster/(tap) ved justering av virkelig verdi	(220,8)	57,0
Overført fra eierbenyttet eiendom	2,3	
Per 31. desember	182,2	896,6

Resultateffekt fra investerings eiendommer er vist i note 19.

Gjensidige Forsikring anvender virkelig verdi for sine investerings eiendommer. Investerings eiendommer består av nærings eiendommer som leies ut til aktører utenfor Gjensidige Forsikring konsern og som er anskaffet i tråd med konsernets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av konsernets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf. note 7. I eiendommer som både leies ut til aktører utenfor konsernet og benyttes av konsernets egen virksomhet er utleiedelene som kan seksjoneres klassifisert som investerings eiendom.

Gjensidige Forsikring eier ingen investerings eiendommer utenfor Norge. Gjennomsnittlig leieperiode er 6,2 år og eiendomsporteføljen omfatter kontoreiendom.

Gjensidige Forsikrings egen verdsettelsesmodell legges til grunn både i kvartalsregnskapene og ved årsslutt. Ved årsslutt og ved halvåret er det i tillegg innhentet uavhengige verddivurderinger fra to ulike eksterne rådgivere for utvalgte deler av porteføljen. Fra og med 2011 la konsernet en ny verdsettelsesmodell til grunn. Endringen medførte ikke regnskapsmessige effekter.

Gjensidige Forsikrings verdsettelsesmodell verdsetter hver eiendom for seg selv. Verddivurderingsmodellen er en halvårlig etterskuddsvis kontantstrømsmodell. De viktigste faktorer i verddivurderingsmodellen er avkastningskrav, leieinntekter (kontraktsleie og markedsleie), eierkostnader, leietakertilpasninger og prosjektinvesteringer. Metoden kartlegger alle inntekter og utgifter i en gitt investeringshorisont slik at netto kontantstrøm fremkommer for eiendommen pr år. Deretter beregnes nåverdien av denne kontantstrømmen basert på et realavkastningskrav pluss forventet inflasjon. Nåverdien av denne kontantstrømmen samt nåverdien av restverdien utgjør kontantstrømsverdien av eiendommen, og dette anses å være eiendommens markedsverdi.

Avkastningskravet fastsettes med utgangspunkt i et normalavkastningskrav som justeres for eiendommens beliggenhet, type, kontrakt og standard. Normalavkastningskravet fastsettes ut fra det avkastningskravet som kan avledes gjennom transaksjoner i markedet, samt forventninger om rentenivå og risikopåslag. Markedsleien fastsettes ut fra eksisterende kontrakter på eiendommen og sammenlignbare eiendommer, observasjoner fra kontraktsforhandlinger, tilbudsforespørsler, markedsrapporter fra næringsmeglere og Eiendomsverdis database.

For 2012 er følgende parametere lagt til grunn for porteføljen som gir følgende gjennomsnittlige verdi pr kvm.

Kroner	Avkastningskrav	Gjennomsnittlig markedsleie	Gjennomsnittlig kontraktsfestet leie	Gjennomsnittlig verdi per kvm.
Kontor	6,9 %	1.297,0	1.356,0	18.568,0

Fastsettelsen av de ovennevnte parametere innebærer betydelig grad av skjønn. Det etterstrebes at dette skjønn er konsistent med det som observeres i markedet, og at skjønn anvendes konsekvent fra periode til periode. Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til utvikling av investerings eiendommer på cirka 6,0 (1,0) millioner.

I tabellen under fremgår det hvordan sensitiviteten på avkastningskravet og markedsleien påvirker verdien av porteføljen, slik den foreligger per 31. desember 2012.

Millioner kroner	Markedsleie reduseres med 10 %	Markedsleie per 31.12.2012	Markedsleie øker med 10 %
Avkastningskrav øker med 0,25 prosentpoeng	154,7	173,4	192,4
Avkastningskrav 6,90 prosent	162,9	182,2	201,8
Avkastningskrav reduseres med 0,25 prosentpoeng	171,9	192,0	212,4

Det foreligger ingen restriksjoner med hensyn til salg eller på bruk av inntekter og kontantstrømmer fra investerings eiendommer.

Det er ingen lån med sikkerhet i investerings eiendommer i 2011 eller 2012.

Gjensidige Forsikring har ingen investerings eiendommer for leasing eller som er klassifisert som tilgjengelig for salg.

9. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Millioner kroner	Noter	Balanseført verdi per 31.12.2012	Virkelig verdi per 31.12.2012	Balanseført verdi per 31.12.2011	Virkelig verdi per 31.12.2011
Finansielle eiendeler					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		123,0	123,0	104,8	104,8
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		38,5	38,5	10,9	10,9
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>					
Aksjer og andeler	12	4.304,7	4.304,7	3.466,2	3.466,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		13.096,3	13.096,3	13.292,2	13.292,2
<i>Finansielle eiendeler som holdes til forfall</i>					
Obligasjoner som holdes til forfall		8.521,2	8.656,8	10.807,0	11.139,5
<i>Utlån og fordringer</i>					
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	10	12.480,0	12.870,3	7.227,8	7.117,3
Utlån	10	369,2	369,2	224,0	224,0
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikringer	10	3.864,3	3.862,3	3.632,0	3.632,0
Fordringer innen konsernet	21	2.622,6	2.622,6	380,6	380,6
Andre fordringer	10	185,5	184,5	137,5	137,5
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10	5,6	5,6	47,1	47,1
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 25	1.202,6	1.202,6	1.453,7	1.453,7
Sum finansielle eiendeler		46.813,7	47.336,5	40.783,8	41.005,8
Finansielle forpliktelser					
<i>Finansielle derivater</i>					
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		45,3	45,3	67,9	67,9
<i>Finansielle forpliktelser til amortisert kost</i>					
Andre forpliktelser	15	809,1	809,1	957,2	957,2
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring		289,2	289,2	436,6	436,6
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	15	191,5	191,5	178,5	178,5
Forpliktelser innen konsernet	21	11,0	11,0	134,6	134,6
Sum finansielle forpliktelser		1.346,1	1.346,1	1.774,8	1.774,8
Ikke resultatført gevinst/(tap)			522,8		222,0

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regel-

messig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisindekser etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet

- Unoterte private equity-investeringer (PE). PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av konstantstrømsanalyser, pris-multipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Gjensidiges innskutte egenkapital i Gjensidige Pensjonskasse. Innskutt egenkapital er verdsatt til pålydende.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Verdsettelseshierarki 2012

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner

Finansielle eiendeler

Finansielle derivater

	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observer- bare markeds- data	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		123,0		123,0
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		38,5		38,5

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket

Aksjer og andeler	195,4	2.250,1	1.859,1	4.304,7
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3.751,8	9.317,7	26,8	13.096,3

Finansielle forpliktelser

Finansielle derivater

Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		45,3		45,3
---	--	------	--	------

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2012

Millioner kroner	Per 1.1. 2012	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisa- sjoner	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2012	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2012
Aksjer og andeler ¹	1.914,5	169,0	335,5	(135,2)	(150,4)	(274,2)	1.859,1	12,1
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	6,5	19,7	0,6				26,8	19,7
Sum	1.921,0	188,7	336,1	(135,2)	(150,4)	(274,2)	1.885,9	31,8

¹ I løpet av 2012 har vi mottatt hyppigere prisingsinformasjon av et aksjefond som gjør at det er reklassifisert fra nivå 3 til nivå 2.

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2012

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	185,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	2,7
Sum		188,6

Verdsettelseshierarki 2011

Tabellen viser en fordeling av finansielle eiendeler/forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet, i tre nivåer basert på verdsettelsesmetode.

Millioner kroner	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsettelses- teknikk basert på observer- bare markeds- data	Nivå 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke- observerbare markedsdata	Sum
Finansielle eiendeler				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		104,8		104,8
Finansielle derivater benyttet til sikringsbokføring		10,9		10,9
<i>Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket</i>				
Aksjer og andeler	201,0	1.350,8	1.914,5	3.466,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3.316,9	9.968,8	6,5	13.292,2
Finansielle forpliktelser				
<i>Finansielle derivater</i>				
Finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet		67,9		67,9

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2011

Millioner kroner	Per 1.1. 2011	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Realisa- sjoner	Over- føring til/fra nivå 3	Per 31.12. 2011	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå eies per 31.12.2011
Aksjer og andeler	1.690,9	208,5	260,4	(13,5)	(231,8)		1.914,5	186,3
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,5	(2,2)					6,5	(2,2)
Sum	1.699,4	206,3	260,4	(13,5)	(231,8)		1.921,0	184,1

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2011

Millioner kroner		Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10 %	191,4
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10 %	0,6
Sum		192,1

Sikringsbokføring

Gjensidige Forsikring gjennomfører sikringsbokføring av valuta-kursdifferanser på nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet. Nettoinvesteringene valutasikres ved å inngå øremerkede valuta-

relaterte kontrakter som fornyes hvert kvartal på et beløp tilsvarende verdien av investeringene. På den måten vil sikringseffektiviteten måles per sikringsobjekt. Kredittrisikoen forbundet med sikringsinstrumentene er innenfor Gjensidiges kredittpolicy.

Millioner kroner	Kontrakt/ nominell verdi	Markedsverdi 31.12.12 Eiendel	Inneffektivitet innregnet i resultatet
Gjensidige Forsikring, dansk filial			
Valutarelaterte kontrakter - sikringsinstrumenter	961,5	1,1	(0,7)
Sikringsobjekt	1.011,3		

10. Utlån og fordringer

Millioner kroner	2012	2011
Pantelån	1,7	1,9
Obligasjoner klassifisert som lån og fordringer	12.480,0	7.227,8
Andre utlån	378,7	243,5
Nedskrivning til virkelig verdi	(8,0)	(16,3)
Ansvarlig lån	1,4	0,8
Tapsavsetning med objektive bevis	(4,5)	(5,9)
Sum utlån og fordring	12.849,3	7.451,8

Obligasjoner er verdipapirer som er klassifisert som lån og fordringer iht. IAS 39.

Av andre utlån utgjør 197,7 millioner kroner rentefrie lån til land-bruuskunder. Lånene har i sin helhet gått til installasjon av brannvarslingsanlegg hos disse kundene. Det er ikke knyttet pant til lånene og løpetiden varierer fra to til over 20 år. Gjensidige Forsikring

har ikke tilbudt denne lånetypen til sine kunder siden 2008.

Misligholdsraten er på 1,31 prosent ved årsslutt, mot 1,69 prosent i 2011. Neddiskontering er gjort for å hensynta rentefriheten. Som diskonteringsrate er benyttet 4,66 prosent. Andre utlån utgjør for øvrig 180,5 millioner kroner i lån gitt i forbindelse med avhendelse av datterselskap.

Millioner kroner	Pålydende verdi		Kostpris		Markedsverdi	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Ansvarlige lån						
Convexa VIII AS	0,6		0,6		0,6	
Norinnova Invest	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8
Vervet AS 1	24,0	24,0	24,0	24,0		
Sum ansvarlige lån	25,2	24,6	25,2	24,6	1,4	0,8

¹ Vervet AS er eid med 25 prosent av Gjensidige Forsikring og er i balansen klassifisert som fordring på tilknyttede selskaper. Det ansvarlige lånet ble innregnet som tap ved verdifall i resultatet fra tilknyttede selskaper i 2008. Det påløper rente kun på Convexa VIII AS.

Millioner kroner	2012	2011
Tapsavsetning med objektive bevis		
Tapsavsetning med objektive bevis per 1. januar	5,9	6,2
Periodens endring i tapsavsetninger basert på objektive bevis	(1,4)	(0,3)
Tapsavsetning med objektive bevis per 31. desember	4,5	5,9

Innregning av tap ved verdifall gjøres ved objektive bevis på de enkelte lån, og det gjøres derfor ikke vurderinger på grupper av utlån.

Utover det ansvar som følger av inngåtte forsikringskontrakter, har ikke selskapet gitt noen garantier som det er gjort avsetninger for.

Millioner kroner	2012	2011
Andre fordringer		
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning	99,2	61,4
Mellomværende SOS International	28,2	24,6
Andre fordringer	58,1	51,5
Sum andre fordringer	185,5	137,5

11. Kontanter og kontantekvivalenter

Millioner kroner	2012	2011
Innskudd hos kredittinstitusjoner	365,0	324,0
Kontanter og bankinnskudd	837,6	1.129,7
Sum kontanter og kontantekvivalenter	1.202,6	1.453,7

Kontanter og bankinnskudd er kassebeholdninger og bankinnskudd benyttet i den løpende driften. Innskudd hos kredittinstitusjoner består av valutainnskudd og andre kortsiktige innskudd.

Beregnet gjennomsnittrente opptjent på kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige plasseringer er cirka 2,6 prosent (2,4).

12. Aksjer og andeler

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2012
Gjensidige Forsikring ASA		
Norske finansaksjer		
DnB ASA		23,6
SpareBank1 Ringerike Hadeland		22,6
DnB OBX		6,6
Indre Sogn Sparebank		0,2
Sum norske finansaksjer		52,9
Andre norske aksjer		
Statoil ASA		44,8
Norsk Hydro ASA		24,1
Norwegian Property		19,8
Yara International ASA		17,9
Orkla ASA		12,2
Petroleum Geo-Services ASA		11,0
Aker Solutions ASA		9,5
Solstad Offshore ASA		8,8
Bonheur ASA		8,2
Telenor ASA		7,0
Atea AS		6,9
Marine Harvest ASA		6,8
Kongsberg Gruppen ASA		6,1
EVRY ASA		5,7
Sum andre norske aksjer		188,9
Andre utenlandske aksjer		
IShares FTSE A50 China Index ETF		106,4
Csetf On S&P 500		101,7
Pacific Drilling SA		10,7
Investor AB		9,6
A.P Moeller - Maersk A/S		8,1
Stolt Nielsen Ltd.		7,9
Volvo AB		7,7
Alm. Brand A/S		6,9
Securitas AB		6,3
Royal Caribbean Cruises Ltd.		4,7
Øvrige utenlandske aksjer		0,1
Sum andre utenlandske aksjer		270,1
Aksjefond		
Storebrand Global Indeks I		697,6
Capital Intl Emerging Mkt-I \$		274,2
DnB NOR Globalspar II		0,2
Sum aksjefond		972,0
Private equity-investeringer		
HitecVision Private Equity V LP		137,0
HitecVision Private Equity IV LP		132,1
Northzone V KS		124,8
Altor Fund II LP		76,9
Norvestor V LP		71,5
Argentum Secondary II		56,9
Energy Ventures III LP		52,4
Argentum Secondary III		52,0
Partners Group European Buyout 2005 (A) LP		48,7
HitecVision Asset Solution KS		46,5
Energy Ventures II B IS		42,1
SOS International A/S		41,3

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2012
Private equity-investeringer (forts.)		
Northzone IV KS		39,5
FSN Capital II LP		36,2
Verdane Capital VI KS		34,3
Viking Venture III DIS		32,1
Energy Ventures II KS		31,7
BaltCap PEF LP		29,9
LGT Crown European Private Equity PLC		27,5
CapMan BO IX LP		23,8
Norvestor IV LP		22,7
Partners Group Direct Investments 2006 LP		21,6
Verdane Capital VII KS		19,7
Norvestor VI LP		18,8
Viking Venture II AS		18,6
Nordic PEP 1 IS (Altor fund III)		17,4
Northzone VI L.P.		15,6
NeoMed Innovation IV LP		12,7
Verdane Capital V B KS		12,0
Convexa Capital VIII AS - klasse B		11,4
HitecVision VI LP		9,2
Viking Venture II B IS		8,1
Teknoinvest VIII B DIS		8,0
Teknoinvest VIII KS (inkl. Teknoinv. VIII (GP) KS)		7,8
Sector Asset Management AS		6,9
Energy Ventures IV LP		6,4
Scalepoint Technologies Ltd.		6,1
Axcel IV		5,9
Nordic Additional Funding Programme IS		5,8
Viking Venture AS		4,4
Fjord Invest AS		4,2
Helgeland Invest		4,0
Convexa Capital IV - -B-aksjer		3,7
Tun Media (Landbrukets Medieselskap AS)		3,7
Procuritas Capital Investor V		3,6
BTV Investeringsfond AS		3,0
Teknoinvest VIII C IS		2,7
Norchip AS		2,5
Rogaland Kunnskapsinvest		2,5
Norinnova		2,1
Midvest I A		2,1
Berger Eiendom		1,7
Såkorinvest Sør		1,5
Convexa Capital IV - -C-aksjer		1,5
Nord II IS		1,4
Midvest II A		1,3
Norinnova Invest AS		1,3
Øvrige private equity-investeringer		5,3
Sum private equity-investeringer		1.424,3

Millioner kroner	Eierandel over 10 %	31.12.2012
Hedgefond		
Sector EuroPower Fund Class A EUR		88,5
Sector Healthcare - A USD		83,2
Winton Futures Fund- Lead Series		14,1
Sector Speculare IV Fund Class A USD		13,6
Sector Maritime Investment Class A		13,6
Sector Maritime Investment Class A1		6,3
Horizon Tactical Trad Usd-B		5,9
Sector Speculare II Fund Class A USD		4,6
Sector Exspec Fund Class A USD		2,0
Sector Consolidare Fund USD		1,3
Sector Spesit I Fund Class A USD		1,1
Øvrige hedgefond		0,3
Sum hedgefond		234,5
Eiendomsfond		
CEREP III		123,9
CEREP II		37,9
La Salle		35,5
Sum eiendomsfond		197,2
Kombinasjonsfond		
FORTIS L FUND-BD CONV WRLD-I		851,9
Sum kombinasjonsfond		851,9
Øvrige investeringer		
Gjensidige Pensjonskasse	94,7%	111,0
Sum øvrige investeringer		111,0
Aksjer og andeler eid av filialer		
Aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring ASA, dansk filial		2,0
Sum aksjer og andeler eid av filialer		2,0
Sum aksjer og andeler eid av Gjensidige Forsikring ASA		4.304,7

13. Forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel

Millioner kroner	2012	2011
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	6.681,0	6.497,8
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	11.395,7	12.104,8
Inntrufne, ikke meldte skader	13.810,1	13.376,3
Sum brutto erstatningsavsetning	25.205,8	25.481,1
Andre forsikringstekniske avsetninger	2.518,7	2.527,5
Sum forsikringsforpliktelser brutto	34.405,4	34.506,4
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	19,1	13,1
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	550,0	817,1
Inntrufne, ikke meldte skader	62,7	143,3
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	612,6	960,4
Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	631,7	973,5
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	6.661,8	6.484,7
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	10.845,8	11.287,7
Inntrufne, ikke meldte skader	13.747,4	13.233,0
Sum erstatningsavsetning for egen regning	24.593,1	24.520,7
Andre forsikringstekniske avsetninger	2.518,7	2.527,5
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	33.773,6	33.532,9

Endringer i forsikringsforpliktelser og gjenforsikringsandel	2012			2011		
	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹	Brutto	Gjenforsikr.	F.e.r. ¹
Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	12.104,8	(817,1)	11.287,7	12.254,5	(386,1)	11.868,3
Inntrufne, ikke meldte skader	13.376,3	(143,3)	13.233,0	11.803,0	(26,7)	11.776,3
Sum per 1. januar	25.481,1	(960,4)	24.520,7	24.057,5	(412,8)	23.644,7
Tilgang ved oppkjøp	161,5	(18,2)	143,3	197,4	(10,7)	186,7
Betalte skader, tidligere årganger	(6.430,4)	692,8	(5.737,6)	(6.355,7)	272,2	(6.083,5)
Økning i forpliktelser						
Fra årets skader	12.164,6	(199,2)	11.965,5	13.882,8	(1.046,0)	12.836,8
- herav betalt	(5.985,6)	10,4	(5.975,2)	(6.035,3)	245,7	(5.789,7)
Fra tidligere år (avvikling)	(37,0)	(169,0)	(206,0)	(260,1)	(9,8)	(270,0)
Valutakursdifferanser	(148,4)	30,9	(117,5)	(5,4)	1,0	(4,4)
Sum per 31. desember	25.205,8	(612,6)	24.593,1	25.481,1	(960,4)	24.520,7
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	11.395,7	(550,0)	10.845,8	12.104,8	(817,1)	11.287,7
Inntrufne, ikke meldte skader	13.810,1	(62,7)	13.747,4	13.376,3	(143,3)	13.233,0
Sum per 31. desember	25.205,8	(612,6)	24.593,1	25.481,1	(960,4)	24.520,7
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie, kortsiktige forsikringer						
Per 1. januar	6.497,8	(13,1)	6.484,7	6.406,7	(22,2)	6.384,5
Tilgang ved oppkjøp				92,1		92,1
Økning i perioden	17.294,4	(477,0)	16.817,4	16.906,9	(512,4)	16.394,4
Opptjent i perioden	(17.078,4)	471,5	(16.606,9)	(16.907,1)	521,6	(16.385,5)
Valutakursdifferanser	(32,8)	(0,6)	(33,4)	(0,8)		(0,8)
Sum per 31. desember	6.681,0	(19,1)	6.661,8	6.497,8	(13,1)	6.484,7

¹ For egen regning.

14. Pensjon

Gjensidige Forsikring er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er en lukket ordning. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 67 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

I Gjensidige Forsikring gis de ansatte tilskudd i henhold til grensen for skattefritt tilskudd, for tiden fem prosent av lønn fra 1 til 6 G og åtte prosent fra 6 til 12 G.

Filialene og enkelte av datterselskapene til Gjensidige Forsikring har tilsvarende innskuddsbasert pensjonsordning som Gjensidige Forsikring.

Tilskudd til den innskuddsbaserte ordningen innregnes som en kostnad i det året bidraget betales.

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen er 99,6 millioner kroner (85,0). Beløpene inkluderer premie til Fellesordningen for LO/NHO, se nedenfor.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Alderspensjonen sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør cirka 70 prosent av lønn ved fratreddesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 67 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler. I tillegg har Gjensidige Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringsstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse på rapporteringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til markedsverdi (flyttverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi på rapporteringstidspunktet. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelser og verdien av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader.

I beregningen for 2011 ga den reduserte diskonteringsrenten en negativ effekt på egenkapitalen med over 300 millioner kroner. I 2012 var det hovedsakelig den økte diskonteringsrenten som følge av overgang til bruk av rente for obligasjoner med fortrinnsrett som ga en positiv effekt på egenkapitalen med over 600 millioner kroner.

Selskapet forventer å bidra med 141,0 millioner kroner til den ytelsesbaserte pensjonsordningen i 2013 (127,8).

Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper har endret kontrakten om ytelsesbasert pensjonsordning med Gjensidige Pensjonskasse til ytelsesbasert pensjonsordning med investeringsvalg. Etter denne ordningen skal avkastning som ikke er tilstrekkelig til å dekke pensjonsordningens grunnlagsrente, dekkes fra premiefond eller gjennom tilskudd fra Gjensidige Forsikring ASA med datterselskaper.

Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes på bakgrunn av hvordan midlene er investert. Forventet avkastning fastsettes for hver eiendelskategori og er satt opp i samsvar med eksterne rådgivere. Nåværende og fremtidige markedsforventninger der disse er tilgjengelige, samt historisk avkastning hensyntas. Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene utgjorde i 2012 9,3 prosent (3,3).

Diskonteringsrenten er i 2012 basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka 10 år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon. Diskonteringsrenten for en pensjonsutbetaling i år 5 er 3,06 prosent, år 10 er 3,73 prosent, år 15 er 4,20 prosent, år 30 er 4,88 prosent og år 50 er 5,16 prosent. Tidligere var diskonteringsrenten basert på den tiårige statsobligasjonsrenten, justert for løpetiden på pensjonsforpliktelsene.

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelser. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Fordi gjennomsnittsalderen på ansatte som inngår i ytelsespensjonsordningen er over 50 år inneholder ikke lønnsreguleringen noe karrieretillegg, og fastsatt lønnsregulering kan dermed være lavere enn normalt i markedet ellers. Den avtatte lønnskurven som er benyttet for Gjensidige Forsikring for 2012 viser en gjennomsnittlig lønnsregulering på 2,6 prosent (2,7).

Det benyttes en dynamisk dødelighetsmodell som tar hensyn til forventet utvikling i levealder. Modellens forutsetninger testes med jevne mellomrom, senest høsten 2012. Denne modellen gir en høyere forventet levetid enn K2005 som benyttes av mange andre aktører.

Avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Forpliktelser til å betale egenandel etter den gamle ordningen regnskapsføres som en foretaksspesifikk ytelsesordning. Det må fortsatt betales egenandel knyttet til foretakets egne tidligpensjonister som velger den gamle AFP-ordningen inntil pensjonsløftet er fullt innfridd. Pensjonsløftet til tidligere ansatte som har valgt å gå av med pensjon før 1. januar 2011 innfris således som opprinnelig avtalt frem til alle har fylt 67 år. Det vil følgelig ikke skje avkorting eller oppgjør for denne gruppen ansatte.

Alle ansatte som ble 62 år etter 1. januar 2011 kunne ta ut pensjon i ny AFP-ordning fra 1. januar 2011. Dette innebærer at forpliktelser knyttet til opptjente rettigheter i gammel AFP-ordning har bortfalt fullt ut.

Ny AFP-ordning er ikke en førtidspensjonsordning, men en livsvarig ytelse. Ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Det er selskapets oppfatning at det foreløpig ikke har tilstrekkelig informasjon om fordeling av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelser og -midler i ordningen som muliggjør pålitelig måling innenfor en balansert kost-nytte vurdering. Selskapet behandler derfor ordningen

regnskapsmessig som en innskuddsplan hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende. Det gjøres ingen avsetning for forpliktelsene i regnskapet. Innbetalt premie i 2012 inngår i kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen og utgjør 13,9 millioner kroner. Slik Fellesordningen har lagt opp finansieringsstrukturen tilknyttet ny AFP forventes fakturert premie å øke i årene fremover. Når eller hvis tilstrekkelige data tilgjengelig gjøres

slik at beregninger kan foretas, kan det ikke utelukkes at forpliktelsen som må innarbeides vil være betydelig.

Overgangen til ny AFP-ordning er regnskapsmessig behandlet som en negativ kostnad ved tidligere perioders opptjening på 87,7 millioner kroner og er innregnet som inntekt i 2010.

Millioner kroner	2012	2011
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen		
Per 1. januar	2 991,9	2 626,4
Korreksjon av åpningsbalansen		76,9
Årets pensjonsopptjening	53,9	55,3
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	7,6	7,5
Rentekostnad	80,6	93,4
Aktuarielle gevinster og tap	(531,0)	281,2
Utbetalte ytelser	(141,7)	(142,8)
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	(27,7)	(17,6)
Kursendringer i utenlandsk valuta	(2,3)	(0,2)
Per 31. desember	2.471,5	3.041,0
Beløp innregnet i balansen		
Nåverdi av ikke-fondbasert ordning	410,6	477,3
Nåverdi av fondbasert ordning	2 020,8	2 514,6
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2 431,3	2 991,9
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	(2 317,4)	(2 075,9)
Netto pensjonsforpliktelse	113,9	916,0
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	113,9	916,0
Virkelig verdi av pensjonsmidlene		
Per 1. januar	2 075,9	2 040,8
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	93,0	95,8
Aktuarielle gevinster og tap	93,7	(52,7)
Bidrag fra arbeidsgiver	165,1	81,9
Utbetalte ytelser	(82,6)	(82,4)
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	(27,7)	(17,6)
Virksomhetssammenslutninger		10,1
Per 31. desember	2 317,4	2 075,9
Pensjonskostnad innregnet i resultatet		
Årets pensjonsopptjening	53,9	55,3
Rentekostnad	80,6	93,4
Forventet avkastning på pensjonsmidler	(93,0)	(95,8)
Arbeidsgiveravgift	7,6	7,5
Pensjonskostnad	49,0	60,3
Kostnaden er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet		
Sum driftskostnader	49,0	60,3
Aktuarielle gevinster og tap innregnet i andre inntekter og kostnader		
Akkumulert beløp per 1. januar	(2 448,5)	(2 108,9)
Virksomhetssammenslutninger		(2,8)
Innregnet i perioden	623,8	(337,1)
Valutakursdifferanser	(0,4)	0,3
Akkumulert beløp per 31. desember	(1 825,1)	(2 448,5)
Pensjonsmidlene består av		
Aksjer	2,2 %	0,0 %
Obligasjoner	87,1 %	81,1 %
Pengemarkedsfond	7,0 %	13,3 %
Andre	3,7 %	5,7 %
Totale pensjonsmidler	100,0 %	100,0 %

Millioner kroner	2012	2011
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Sertifikater	1,5 %	2,7 %
Aksjer	7,5 %	8,0 %
Obligasjoner	4,0 %	5,5 %
Pengemarkedsfond	2,0 %	2,7 %
Eiendom	5,5 %	6,0 %
Andre	3,0 %	7,0 %
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	4,20 %	2,80 %
Forventet avkastning	4,20 %	4,50 %
Lønnsregulering	2,0 %	2,70 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	4,00 %	3,50 %
Pensjonsregulering	2,50 %	2,25 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Turnover før/etter fylte 40 år	Avtagende	Avtagende
Uttakssannsynlighet AFP	I/A	I/A

Sensitivitet	10 % økt dødelighet	10 % redusert dødelighet	+ 1 %-poeng diskonterings- rente	- 1 %-poeng diskonterings- rente	+ 1 %-poeng lønns- justering	- 1 %-poeng lønns- justering
2012						
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	(3,8 %)	2,8 %	(14,5 %)	18,3 %	15,7 %	(13,1 %)
Endring i pensjonsforpliktelse	(3,9 %)	2,9 %	(10,6 %)	12,9 %	4,5 %	(3,8 %)
2011						
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året			(17,3 %)	22,7 %	19,0 %	(15,2 %)
Endring i pensjonsforpliktelse			(12,6 %)	15,8 %	5,7 %	(4,6 %)

Millioner kroner	2012	2011	2010	2011	2012
Historisk informasjon					
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	2.431,3	2.991,9	2.626,4	2.528,4	2.894,7
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	2.317,4	2.075,9	2.040,8	1.953,3	1.754,2
Underskudd i ordningen	113,9	916,0	585,6	575,2	1.140,5

15. Avsetninger og andre forpliktelser

Millioner kroner	2012	2011
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹	57,2	70,0
Andre avsetninger	1,9	27,4
Sum andre avsetninger for forpliktelser	59,1	97,4
Mellomværende med brannkasser	18,6	165,0
Leverandørgjeld	124,8	115,5
Forpliktelser i forbindelse med eiendomsdriften	10,0	4,9
Forpliktelser i forbindelse med kapitalforvaltningen		8,9
Forpliktelser overfor offentlige myndigheter	351,2	333,3
Annen gjeld	304,8	329,5
Sum andre forpliktelser	809,5	957,2
Skyldige offentlige avgifter	15,6	15,7
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	175,8	162,9
Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	191,5	178,5
Restrukturerings-/omstillingskostnader ¹		
Avsetning per 1. januar	70,0	54,7
Nye avsetninger	25,8	50,0
Tilbakeført avsetninger	(7,0)	
Avsetninger benyttet i løpet av året	(31,6)	(34,7)
Avsetning per 31. desember	57,2	70,0

¹ Prosessen med restrukturering og ny distribusjonsstrategi for privatmarkedet ble ferdigstilt i 2012 og 7,0 millioner kroner av den tidligere avsetningen ble tilbakeført. I tilknytning til omstillingsprosessen i segment Næringsliv Norge som startet i 2010, er det avsatt nye 10,0 millioner kroner. I tilknytning til omstrukturering i avdeling Oppgjør Ting er det i 2012 besluttet å avsette 9,0 millioner kroner. Prosessene er kommunisert ut til alle enheter som blir berørt av endringene.

16. Skatt

Millioner kroner	2012	2011
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	(1.201,6)	(828,4)
Korreksjon tidligere år	28,5	(20,8)
Endring i utsatt skatt	(100,3)	(22,0)
Sum skattekostnad	(1.273,4)	(871,2)
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt nettoføres når det foreligger en juridisk rett til å motregne slike eiendeler/forpliktelser, og når forpliktelser ved utsatt skatt/eiendeler ved utsatt skatt tilhører det samme skatteregimet. Motregnede beløp er som følger:		
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Eiendommer, driftsmidler og immaterielle eiendeler	182,4	293,1
Aksjer, obligasjoner og øvrige verdipapirer	143,9	173,8
Gevinst- og tapskonto	554,1	374,6
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	880,5	841,4
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Utlån og fordringer	(65,9)	(80,6)
Avsetninger for forpliktelser	(59,1)	(97,4)
Pensjonsforpliktelser	(42,4)	(933,4)
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	(167,5)	(1.111,4)
Netto midlertidige forskjeller	713,0	(269,9)
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt)	199,6	(75,6)
Avstemming av skattekostnad		
Resultat før skattekostnad	5.149,1	2.965,5
Beregnet skatt av resultat før skattekostnad (28 %)	(1.441,7)	(830,3)
Skatteeffekten av		
Mottatt utbytte	123,4	407,8
Skattefrie inntekter og kostnader	3,7	(441,3)
Ikke fradragsberettigede kostnader	(1,6)	(3,1)
Effekt av skattelempevedtaket	14,4	16,5
Korreksjon tidligere år	28,5	(20,8)
Sum skattekostnad	(1.273,4)	(871,2)
Effektiv skattesats	24,7 %	29,4 %
Endring i utsatt skatt		
Forpliktelser ved utsatt skatt per 1. januar	(75,6)	(18,4)
Innfusjonerte selskap		13,2
Endring utsatt skatt innregnet i resultatet	100,3	22,0
Endring utsatt skatt innregnet direkte i balansen		
Pensjoner	174,7	(94,4)
Sikringsbokføring	0,3	2,0
Valutakursdifferanse	(0,1)	(2,0)
Andre endringer		1,9
Forpliktelser ved utsatt skatt/(eiendeler ved utsatt skatt) per 31. desember	199,6	(75,6)
Skatt innregnet i andre inntekter og kostnader		
Utsatt skatt pensjoner	(174,7)	94,4
Utsatt skatt sikringsbokføring	(0,3)	(2,0)
Betalbar skatt sikringsbokføring	(14,7)	1,3
Sum skatt innregnet i andre inntekter og kostnader	(189,6)	93,6

Skattekostnad

I forbindelse med omdanning av Gjensidige Forsikring BA til ASA har Finansdepartementet samtykket i at Gjensidige Forsikring på nærmere vilkår fritas for den skattemessige gevinstbeskatningen ved overføring av virksomheten til det nystiftede allmennaksjeselskapet. Konsekvensene av skattelempevedtaket er innarbeidet i

skattekostnaden og skatteforpliktelsene fra fjerde kvartal 2010. Skattelempevedtaket innebærer økt kompleksitet og til dels skjønnsmessige vurderinger, noe som medfører en økt usikkerhet for skattekostnaden og skatteforpliktelsene frem til alle effekter er sluttvurdert av skattemyndighetene.

17. Kostnader

Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader

Millioner kroner	2012	2011
Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7) ekskl. avskrivning på eiendommer	204,9	232,0
Lønns- og personalkostnader (note 18)	1.649,9	1.572,5
Honorarer tillitsvalgte	4,7	3,8
IKT-kostnader	326,9	316,7
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	6,1	6,7
Diverse honorarer andre	106,6	101,3
Provisjonskostnader	376,0	448,5
Andre kostnader	(111,3)	372,0
Allottering av indirekte skadebehandlingskostnader fra driftskostnader til erstatningskostnader		(406,3)
Sum forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	2.563,9	2.647,1
Herav salgskostnader		
Lønns- og personalkostnader	643,9	674,6
Provisjon	290,3	324,7
Øvrige salgskostnader	404,5	451,7
Sum salgskostnader	1.338,7	1.451,0

Andre kostnader

Millioner kroner	2012	2011
Varekostnad og andre kostnader	3,8	11,1
Sum andre kostnader	3,8	11,1

Øvrige spesifikasjoner

Administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler, ekskl. rentekostnader, inkl. administrasjonskostnader eiendom

Avskrivning og verdiendringer (note 5 og note 7)	3,9	4,6
Andre kostnader	115,7	93,8
Sum administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler, ekskl. rentekostnader, inkl. administrasjonskostnader eiendom	119,7	98,4

Lønns- og personalkostnader

Lønn	1.234,0	1.178,5
Arbeidsgiveravgift	261,4	247,9
Pensjonskostnader - innskuddsbasert (note 14 inkl. arb.avg.)	99,6	85,0
Pensjonskostnader - ytelsesbasert (note 14 inkl. arb.avg.)	49,0	60,3
Aksjekjøpsprogram for ansatte	5,9	0,9
Sum lønns- og personalkostnader	1.649,9	1.572,5

Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)

Revisjon	2,1	2,0
Rådgivning - annen rådgivning	3,3	4,3
Rådgivning - skatt	0,7	0,5
Sum godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	6,1	6,7

18. Lønn og godtgjørelser

	2012	2011
Gjennomsnittlig antall ansatte	2.517	2.510

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse

Gjensidiges godtgjørelsespolitikk

Konsernet har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Ordningen skal sikre at Gjensidige tiltrekker seg og beholder medarbeidere som presterer, utvikler seg, lærer og deler. Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Det forventes at de ansatte har et helhetlig syn på hva konsernet tilbyr av godtgjørelse og goder. Konsernets godtgjørelsesordninger skal være åpne og prestasjonsbaserte, slik at de i så stor grad som mulig oppleves som rettferdige og forutsigbare. Det skal være samsvar mellom avtalt prestasjon og den godtgjørelsen som gis.

Retningslinjer for godtgjørelse og karriereutvikling skal knyttes til oppnåelse av konsernets uttrykte strategiske og økonomiske mål og verdigrunnlag, hvor både kvantitative og kvalitative målsettinger tas med i vurderingen. Målekriteriene skal fremme ønsket bedriftskultur og langsiktig verdiskapning, og så langt det er mulig ta hensyn til faktiske kapitalkostnader. Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god risikostyring, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Fast grunnlønn skal være hovedelement i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, forsikringsordninger og naturallytelser. Variabel lønn skal benyttes for å belønne prestasjoner utover forventet, hvor både resultater og atferd i form av etterlevelse av verdigrunnlag, merkevare og ledelsesprinsipper skal vurderes.

Variabel avlønning skal være resultatavhengig uten å være risiko-drivende, og skal reflektere både selskapets, divisjonens, avdelingens og individets resultater og bidrag. Øvrige kompensasjonselementer som tilbys skal ansees attraktive av både nye og eksisterende ansatte.

Beslutningsprosess

Styret har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre medlemmer: styrets leder og to styremedlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret, og har i hovedsak ansvar for å

- Utarbeide forslag til og følge opp praktiseringen av konsernets retningslinjer og rammer for godtgjørelse
- Årlig vurdere og foreslå godtgjørelse til konsernsjef
- Årlig vurdere og foreslå målkort for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende den årlige vurderingen av godtgjørelse til konsernledelsen
- Vurdere administrasjonens forslag til "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" jf. allmennaksjeloven § 6-16a.
- Vurdere andre vesentlige personalrelaterte forhold for ledende ansatte

Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret

Godtgjørelse til konsernsjef

Konsernsjefens lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes av styret på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor det tas hensyn til

Gjensidiges godtgjørelsesordning og markedslønn for tilsvarende type stilling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) fastsettes av styret basert på avtalte mål og leveranser, og kan utgjøre inntil 50 prosent av den faste årslønnen inklusive feriepenge. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Ved vurderingen tas det hensyn til foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio, samt en vurdering av konsernsjefens personlige bidrag til konsernets utvikling og resultater, etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper.

Variabel godtgjørelse knyttet til Gjensidiges resultater fastsettes ut fra resultater siste to år. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel frigis hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger. Konsernsjefen gis ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte bonus, men kan i tillegg gis naturallytelser som firmabil og dekning av utgifter til elektronisk kommunikasjon. Tildeling av naturallytelser skal ha sammenheng med konsernsjefens funksjon i konsernet, og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Konsernsjefen har pensjonsalder på 62 år. Det gis åpning for å fratre ved fylte 60 år dersom styret eller konsernsjefen selv ønsker det. Konsernsjefen har pensjonsrettigheter i henhold til Gjensidiges lukkede ytelsespensjonsordning. I henhold til hans ansettelsesavtale har han rett til en pensjon på 100 prosent av årslønnen ved avgang ved fylte 62 år, og deretter nedtrappende til 70 prosent av lønn fra fylte 67 år. Ved fratreden ved 60 år er det tilsvarende avtalefestet nedtrapping fra 100 prosent ved fratreden til 70 prosent ved fylte 67 år. Fra fylte 67 år beregnes pensjonen ut fra selskapets ordinære opptjeningsstid på 30 år, og utgjør 70 prosent av fast lønn med full opptjeningsstid. Bilordning og øvrige goder opprettholdes frem til fylte 67 år.

Konsernsjefen har en oppsigelsestid på seks måneder, og ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før.

Godtgjørelse til ledende ansatte og ansatte som kan påvirke konsernets risiko vesentlig

Godtgjørelse til konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen, etter rammer drøftet med godtgjørelsesutvalget og basert på retningslinjer fastsatt av styret. Konsernets veiledende retningslinjer legges tilsvarende til grunn for øvrige ledende ansatte og ansatte som kan påvirke risikoen vesentlig.

Den totale godtgjørelsen fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike forretningsområdene, og skal bidra til å tiltrekke seg og beholde ledere med ønsket kompetanse og erfaring som fremmer konsernets verdigrunnlag og utvikling.

Fastlønnen vurderes årlig og fastsettes på bakgrunn av lønnsutviklingen i samfunnet generelt og finansnæringen spesielt. Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte kan gis basert på konkret resultatmåling av definerte målområder og diskresjonær vurdering fastsatt i målkort og avledet av konsernets strategier og mål. Ved vurderingen tas det hensyn til en kombinasjon av foretakets overordnede resultatmål for egenkapitalavkastning og combined ratio år, vedkommende forretningsenhet, samt en vurdering av personlige bidrag, herunder en helhetsvurdering knyttet til etterlevelse av konsernets visjon, verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av et løfte

om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel frigis hvert av de kommende tre år. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Individuell variabel lønn kan utgjøre inntil 30 prosent av årslønnen inklusive feriepengene. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Konsernsjefen kan etter samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser. Tildeling av naturalytelser til ledende ansatte skal ha sammenheng med deres funksjon i konsernet og for øvrig være i tråd med markedsmessig praksis.

Medlemmer av konsernledelsen har som hovedregel en pensjonsalder på 62 år, men ett medlem har i tråd med nasjonal lovgivning 70 år som fratreddesalder. Av nåværende medlemmer av konsernledelsen, er 4 medlemmer av den lukkede norske ytelsespensjonsordningen. Disse har ved full opptjening rett til en pensjon på 70 prosent. 5 medlemmer er deltakere i selskapets innskuddsbaserte pensjonsordning. Selskapet opprettholder individuell pensjonsavtale for ett medlem av konsernledelsen.

Medlemmer i konsernledelsen har en oppsigelsestid på seks måneder. Et av medlemmene har en avtale om inntil 12 måneders lønn dersom vedkommende sies opp og oppsigelsen ikke skyldes vesentlig mislighold. Øvrige medlemmer av konsernledelsen har ingen avtaler om sluttvederlag eller etterlønn.

Med unntak av ytterligere en ansatt, eksisterer det ingen etterlønsordninger for ledere som fratrer sin stilling i Gjensidige.

Godtgjørelse til ledende ansatte med kontrolloppgaver

Godtgjørelse til ledende ansatte med kontrolloppgaver skal være uavhengig av resultatet i virksomheten de kontrollerer.

Variabel lønn (bonus) til ledende ansatte med kontrolloppgaver baseres på diskresjonær vurdering av bidrag fra vedkommende enhet fastsatt i målkort, samt personlige bidrag for øvrig. Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel frigis hvert av de kommende tre år. Det settes et øvre tak på utbetaling av bonus på 30 prosent av årslønnen

inklusive feriepengene. Konsernsjefen kan etter samråd med godtgjørelsesutvalget gjøre avvik for spesielle stillinger hvis det er nødvendig for å gi konkurransedyktige betingelser.

Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Den ikke utbetalte bundne variable godtgjørelsen kan reduseres dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Tildeling av pensjon og naturalytelser følger konsernets generelle ordning.

Godtgjørelse til tillitsvalgte samt øvrige ansatte med tilsvarende godtgjørelse som ledende ansatte

Godtgjørelse vil tilsvarende følge ovennevnte retningslinjer. Det er per i dag ingen slike ansatte.

Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter m.v. for det kommende regnskapsåret

Av variabel lønn opptjent i 2013 for konsernsjef og andre ansatte som er omfattet av forskrift om godtgjørelse i finansinstitusjoner, vil 50 prosent av brutto opptjent variabel lønn gis i form av et løfte om aksjer i Gjensidige Forsikring ASA. Aksjene tildeles med en tredjedel hvert av de kommende tre år.

Styret har vedtatt å videreføre konsernets aksjespareprogram for ansatte i 2013. Konsernsjef og ledende ansatte har på lik linje med øvrige ansatte i Gjensidige adgang til å delta i programmet. Etter gjeldende program kan den ansatte spare gjennom lønnstrekk for kjøp av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA for inntil 75.000 kroner per år. Kjøp skjer kvartalsvis etter offentliggjøring av resultatene. Det gis et tilskudd på 20 prosent av kjøpesummen, begrenset oppad til 1.500 kroner. For de som beholder aksjene og fortsatt er ansatt i konsernet, tildeles en bonusaksje for hver fjerde aksje man har eid i mer enn to år.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

I samsvar med retningslinjene, har to medarbeidere i finansavdelingen fått mulighet for inntil 50 prosent variabel lønn. Styret bekrefter for øvrig at retningslinjene om lederlønn for 2012 gitt i fjorårets erklæring, har blitt fulgt.

Lønn og andre goder til konsernledelse og styrende organer 2012

Tusen kroner	Utbe- talt fast lønn/ honorar	Utbe- talt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁷	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- stillelser, utest. Rente- sats	Aksje- basert av- lønning	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall tildelte, ikke frigitte aksjer	Antall aksjer utestå- ende ⁹	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen										
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.429,5	725,2	267,9	1.468,0	1.053,3			12.974	13.266	20.143 ²
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.306,4	245,5	204,6	654,7	360,5			4.248	4.540	9.951 ²
Martin Danielsen, konserndirektør	2.232,1	255,5	173,9	480,3	375,0	4.478,3	3,50% 31.01.2021	4.431	4.723	10.683 ³
Bjørn Asp, konserndirektør ⁸	2.121,9	294,2	212,1		413,2	1.497,8	3,55% 20.02.2025	5.166	5.204	4.827 ³
Kim Rud-Petersen, konserndirektør	2.129,5	217,1	144,4	452,4	227,6			2.867	2.867	2.983 ³
Hege Yli Melhus, konserndirektør	2.132,3	261,6	149,9	172,1	369,4			4.536	4.652	2.836 ³
Catharina Hellerud, konserndirektør	2.522,1	273,6	159,2	176,6	401,1			4.760	5.052	4.350 ³
Cecilie Ditlev-Simonsen, konserndirektør	1.968,7	47,1	154,0	177,6	68,7			573	865	1.688 ³
Sigurd Austin, konserndirektør	2.256,8	233,4	176,2	392,9	304,6			3.836	3.836	1.952 ³
Kaare Østgaard, konserndirektør	2.280,4	233,4	173,8	516,3	319,8			4.028	4.028	2.721 ³
Mats C. Gottschalk, konserndirektør	2.399,2	5,6	156,0	182,0	15,2			192	192	2.769 ³
Styret ⁵										
Inge K. Hansen, leder	454,5		1,5							12.253
Randi B. Sætershagen, (1.1.12 - 29.5.12)	254,8									
Trond V. Andersen	236,0		1,5		54,7	5,35%	20.08.2014			1.778

**Lønn og andre goder til
konsernledelse og styrende organer
2012**

	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁷	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- stillelser, utest. beløp	Rente- sats	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall tildelte, ikke frigitte aksjer	Antall aksjer utestå- ende ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Tusen kroner												
Hans-Erik Andersson	329,2										1.778	
Mari T. Skjærstad	236,0		1,5									
Gisele Marchand	334,2		1,5								1.481	
Gunnhild H. Andersen, ansatterepresentant ⁶	230,0										785	
Kjetil Kristensen, ansatterepresentant ⁶	276,5										526	
Gunnar Mjåtvedt, ansatterepresentant ⁶	322,5										2.486	
Per Arne Bjørge	251,3		1,5								10.542	
Mette Rostad (29.5.12 – 31.12.12)	80,0		1,5								2.794	

Styret, vararepresentanter ⁵

Tore Vågsmyr, ansatterepresentant											655	
Inger-Lise Bratsberg, ansatterepresentant (23.11.12 – 31.12.12)											1.952	

Kontrollkomité ⁵

Sven Iver Steen, leder	160,0										1.778	
Hallvard Strømme	100,0											
Lieslotte Aune Lee	100,0											
Vigdis Myhre Næsseth, varamedlem	90,0											

Representantskap ⁴

Bjørn Iversen, ordfører	143,5		1,5								890	
Kirsten Indgjerd Værdal, varaordfører (1.1.12 – 19.4.12)	35,5											
Hilde Myrberg, varaordfører (19.4.12 – 31.12.12)	15,8											

I tillegg

19 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte.

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningsstid.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningsstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ Årshonorar ti tusen kroner.

⁵ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁶ For ansatterepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁷ Alle, med unntak av en person i konsernledelsen har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.

⁸ Bjørn Asp har gått av med pensjon og er per 1.1.2013 ikke en del av konsernledelsen. Han har derfor ikke lenger opptjente rettigheter i regnskapsåret for pensjonsordning.

⁹ Inkluderer bonusaksjer i aksjespareordningen. Se nærmere beskrivelse av ordningen og betingelser i note 27.

**Lønn og andre goder til
konsernledelse og styrende organer
2011**

	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- stillelser, utest. beløp	Rente- sats ⁶	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall aksjer tildelt/ ikke innløst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Konsernledelsen											
Helge Leiro Baastad, konsernsjef	4.277,8	1.465,4	259,1	1.881,1	20,2				292	18 878	²
Tor Magne Lønnum (1.1.11–31.5.11), visekonsernsjef	2.483,4	1.884,5	152,7	257,0							³
Jørgen Inge Ringdal, konserndirektør	2.232,4	471,8	202,2	822,1	20,2				292	8 743	²
Trond Delbekk (1.1.11–30.9.11), konserndirektør	2.136,7	543,6	157,2	300,2							³
Martin Danielsen, konserndirektør	2.096,8	295,7	39,1	555,8	20,2	4 480,8	3,7 %	31.01.2021	292	7 418	³
Bjørn Asp, konserndirektør	2.085,2	438,3	203,2	504,4	2,6	5 913,9	3,82–3,89 %	20.07.2033	38	3 918	³
Kim Rud-Petersen, konserndirektør	2.260,6	246,5	137,6	189,1						2 543	
Lise Westly (1.1.11–15.8.11), konserndirektør	1.113,6		118,2	68,3							³
Hege Yli Melhus, konserndirektør	1.874,5	10,0	19,4	181,0	8,0				116	2 067	³
Catharina Hellerud (16.5.11–31.12.11) ¹ , konserndirektør	1.226,3	200,0	15,8	150,1	20,2				292	3 442	³
Cecilie Ditlev-Simonsen (1.05.11–31.12.11), konserndirektør	1.057,8	219,5	16,5	157,7	20,2				292	1 169	³
Sigurd Austin (20.6.11–31.12.11) ¹ , konserndirektør	915,8	131,2	21,1	297,6						1 727	³
Kaare Østgaard (20.6.11–31.12.11) ¹ , konserndirektør	1.059,7	136,0	21,4	384,8						1 727	³
Mats C. Gottschalk (19.12.11–31.12.11), konserndirektør				7,3							³

**Lønn og andre goder til
konsernledelse og styrende organer
2011**

Tusen kroner	Utbetalt fast lønn/ honorar	Utbetalt variabel lønn	Beregnet verdi av tot. for- deler i annet enn kon- tanter	Opptjente rettigheter i regn- skaps- året for pensjons- ordning ⁸	Aksje- basert av- lønning	Lån, forsk.- betaling, sikker- hets- utest. beløp	Rente- sats ⁶	Gjeldende vilkår og avdrags- plan	Antall aksjer tildelt/ ikke innløst ⁹	Eier antall aksjer	Fra- tred- elses- vilkår
Styret ⁵											
Inge K. Hansen, leder	375,8		1,5							11.982	
Randi B. Sætershagen	230,0		1,5							8.982	
Trond V. Andersen	221,0		1,5			85,2	6,8 %	20.08.2014		1.630	
Hans-Erik Andersson	230,0		1,3							1.630	
Mari T. Skjærstad	166,0		1,5								
Gisele Marchand	180,0		1,5							1.358	
Gunnhild H. Andersen, ansatterrepresentant ⁷	200,0									695	
Kjetil Kristensen, ansatterrepresentant ⁷	195,0									466	
Gunnar Mjåtvedt, ansatterrepresentant ⁷	238,0									1.509	
Tor Øwre (1.11-31.05.11)	100,0										
Per Arne Bjørge (1.6.11-31.12.11)	110,0		1,5							10.271	
Styret, vararepresentanter ⁵											
Per Andersen (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Per Engebret Askilrud (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Laila S. Dahlen (1.01.11-31.5.11)	9,0										
Knud Peder Daugaard (1.1.11-31.5.11)	14,0										
Ingun M. Leikvoll (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Sissel Johanne Monsvold (1.1.11-31.5.11)	9,0										
Wenche Teigland (1.1.11-31.5.11)	21,8										
Per Gunnar Skorge (1.1.11-31.5.11)											
Marianne Bø Engebretsen (1.1.11-31.5.11), ansatterrepresentant ⁷	9,0										
Marianne Brinch van Meenen (1.1.11-31.11.11), ansatterrepresentant ⁷	9,0										
Tore Vågsmyr (1.6.11-31.12.11), ansatterrepresentant ⁷										580	
Kontrollkomité ⁵											
Sven Iver Steen, leder	343,5		0,5							1.630	
Hallvard Strømme	172,5										
Lieslotte Aune Lee	176,3										
Vigdis Myhre Næsseth, varamedlem	111,5										
Representantskap ⁴											
Bjørn Iversen, ordfører	195,0		1,5							816	
Kirsten Indgjerd Værdal, varaordfører	55,5									464	

I tillegg

27 representanter fra selskapet/brannkasser/organisasjoner/ansatte (inkludert åtte varamedlemmer).

Honorarer utbetalt i 2011 inkluderer honorar for tre av fire kvartaler, da det på slutten av året ble gjort en omlegging fra forskuddsvis til etterskuddsvis betaling.

¹ Oppgitt godtgjørelse gjelder perioden vedkommende har innehatt posisjonen/vervet.

² 62 år, 100 prosent lønn avtrappende til 70 prosent ved 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

³ 62 år, 70 prosent lønn til 67 år i henhold til opptjeningstid, deretter trer de ordinære bestemmelser om pensjon i Gjensidige Forsikring i kraft.

⁴ Årshonorar ti tusen kroner. Det er avholdt tre ordinære møter i 2011.

⁵ Honoraret inkluderer honorar for datterselskaper.

⁶ Rentesatsen er i gjennomsnitt 3,98 nominell med mindre annet er opplyst særskilt.

⁷ For ansatterrepresentanter er kun godtgjørelsen for det gjeldende verv oppgitt.

⁸ Alle har pensjonsordninger, ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte.

⁹ Bonusaksjer i aksjespareordningen. Se nærmere beskrivelse av ordningen og betingelser i note 27.

19. Netto inntekter fra investeringer

Millioner kroner	2012	2011
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	515,5	672,7
Nedskrivning av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	(139,5)	
Netto gevinst ved realisasjon av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		(227,8)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	376,0	444,9
<i>Investeringseiendommer</i>		
Leieinntekter fra investeringseiendommer, eksklusive urealiserte gevinster/(tap)	22,6	76,6
Netto verdiregulering investeringseiendom	3,0	57,0
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av investeringseiendommer	20,0	1,3
Administrasjonskostnader knyttet til investeringseiendommer	(4,3)	(12,7)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra investeringseiendommer	41,3	122,3
<i>Eierbenyttede eiendommer</i>		
Leieinntekter fra eierbenyttede eiendommer	6,2	7,9
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av eierbenyttede eiendommer	2,1	(1,7)
Administrasjonskostnader knyttet til eierbenyttede eiendommer	(5,2)	(7,1)
Nedskrivning av eierbenyttede eiendommer	(3,4)	
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eierbenyttede eiendommer	(0,3)	(0,9)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra eiendom	41,0	121,4
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket		
<i>Aksjer og andeler</i>		
Utbytteinntekter	167,5	8,0
Urealiserte gevinster/(tap) fra aksjer og andeler	56,1	(75,9)
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av aksjer og andeler	158,6	(75,8)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra aksjer og andeler	382,1	(143,6)
<i>Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning</i>		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	287,3	284,5
Urealiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	(136,5)	209,3
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	290,1	87,7
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	440,9	581,4
<i>Derivater</i>		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra derivater	(14,8)	(10,8)
Urealiserte gevinster/(tap) fra derivater	81,6	(307,9)
Netto gevinster/(tap) ved realisasjon av derivater	522,1	406,8
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra derivater	588,8	88,2
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, øremerket	1.411,8	526,0
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		
Netto renteinntekt på obligasjoner som holdes til forfall	492,4	664,0
Urealiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	(3,4)	5,1
Realiserte gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall		(23,0)
Nedskrivning obligasjoner som holdes til forfall		(40,0)
Netto gevinster/(tap) fra valutaomregning av obligasjoner som holdes til forfall	(6,6)	0,1
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra obligasjoner som holdes til forfall	482,3	606,1
Netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og fordringer		
Netto renteinntekter/(-kostnader) fra utlån og fordringer	587,0	308,0
Netto gevinster/(tap) fra utlån og andre fordringer	(2,0)	(0,5)
Netto gevinster/(tap) fra valutaomregning av utlån og andre fordringer	(2,0)	(60,7)
Sum netto inntekter og gevinster/(tap) fra utlån og andre fordringer	583,0	246,9
Netto andre finansinntekter/(-kostnader) ¹	(161,0)	(104,1)
Sum netto inntekter fra investeringer	2.733,2	1.841,1
<i>Spesifikasjoner</i>		
Renteinntekt og -kostnad for finansielle eiendeler og forpliktelser som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet		
Samlet renteinntekt for finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi over resultatet	1.079,3	972,0

¹ Netto andre finansinntekter/(-kostnader) inkluderer finansinntekter og -kostnader som ikke er henførbare til enkeltklasser av finansielle eiendeler eller forpliktelser, samt finansielle administrasjonskostnader.

20. Betingede forpliktelser

Millioner kroner	2012	2011
Garantier og kommittert kapital		
Brutto garantier	0,1	0,1
Kommittert kapital, ikke innbetalt	1.158,3	746,0

Selskapet har som ledd i den løpende finansforvaltningen forpliktet seg til å investere inntil 1.158,3 millioner kroner (746,0) i ulike private equity- og eiendomsfondsinvesteringer, utover de beløp som er innregnet i balansen. Investeringer i private equity og eiendomsfond utgjør 1.623,9 millioner kroner (1.496,6) ved utløpet av året.

Tidspunktet for utbetaling av kapital er avhengig av når det enkelte fond foretar kapitalinnkallinger fra sine investorer. Gjennomsnittlig gjenvær-

ende levetid for fondene, basert på markedsverdi, er i overkant av fem år (ti) og i gjennomsnitt syv år (tolv) inkludert forlengelsesopsjon.

Det foreligger kontraktsmessige forpliktelser til ombygging for leietakere på 6,0 millioner kroner (1,0).

Gjensidige Forsikring er utad ansvarlig for ethvert forsikringskrav som oppstår i de samarbeidende brannkassenes brannforsikringsvirksomhet.

21. Transaksjoner med nærstående parter

Oversikt over nærstående parter

Gjensidige Forsikring ASA er konsernets morselskap. Per 31. desember 2012 er følgende parter å anse som nærstående parter.

	Forretningskontor	Eierandel
Konsernspiss		
Gjensidigestiftelsen eier 62,24 prosent av Gjensidige Forsikring ASA	Oslo, Norge	
Datterselskaper		
Byggeriet Forsikringsservice A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidiges Arbejdsskade Forsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Gjensidige Baltic AAS	Riga, Latvia	100,0 %
Gjensidige Bank Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Norge AS	Oslo, Norge	100,0 %
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	Oslo, Norge	100,0 %
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	Oslo, Norge	100,0 %
Lokal Forsikring AS	Oslo, Norge	100,0 %
Nykredit Forsikring A/S	København, Danmark	100,0 %
Oslo Areal AS	Oslo, Norge	100,0 %
Samtrygd Eigedom AS	Førde, Norge	100,0 %
Strandtorget Eiendom AS	Oslo, Norge	100,0 %
Tenant Holding AB	Stockholm, Sverige	100,0 %
Tilknyttede selskaper		
Bilskadeinstituttet AS	Oslo, Norge	29,5 %
SpareBank1 SR-Bank ASA ¹	Stavanger, Norge	16,3 %
Storebrand ASA	Oslo, Norge	24,3 %
Vervet AS	Tromsø, Norge	25,0 %
Andre nærstående parter		
Brannkassene	Hele landet, Norge	
Gjensidige Pensjonskasse	Oslo, Norge	94,7 %

¹ Gjensidige eier i tillegg obligasjoner i SpareBank1 SR-Bank ASA for 420,9 millioner kroner.

Stemmeandel er lik eierandel.

Transaksjoner med nærstående parter

Resultatregnskapet

Oversikten nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter som er innregnet i resultatregnskapet.

Millioner kroner	2012		2011	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
Forfalte bruttopremier				
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	23,9		14,3	
Gjensidige Baltic AAS	10,5		8,2	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,2		0,1	
Nykredit Forsikring A/S	794,6		808,3	
Betalte bruttoerstatninger				
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		43,1		
Gjensidige Baltic AAS		5,0		8,2
Nykredit Forsikring A/S		538,0		606,4
Endring i brutto erstatningsavsetning				
Gjensidige Baltic AAS		9,5		10,1
Nykredit Forsikring A/S		18,1		62,8
Administrasjonskostnader				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	27,8		27,6	
Gjensidige Investeringsrådgivning AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	6,7		7,5	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	9,6		10,0	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	36,6		35,1	
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	0,3		0,5	
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	0,2		0,5	
Hjelp24 AS (tidligere eid av Glitne Invest AS, solgt i 2011)				5,2
Nykredit Forsikring A/S		75,7		109,4
Oslo Areal AS	0,2	2,0	0,2	
Tennant Assuranse AS (eid av Lokal Forsikring AS)	17,7			21,4
Tennant Holding AB				8,3
Renteinntekter og -kostnader				
Fair Forsikring A/S (avviklet i løpet av 2011)				9,0
Tennant Holding AB				14,9
Gjensidige Bank Boligkreditt AS (eid av Gjensidige Bank ASA)	0,1			
Oslo Areal AS	64,4			
Sum	992,6	691,3	912,2	855,6

Lån til nærstående

Per 31. desember 2012 har ansatte lån i Gjensidige Bank ASA på 941,7 millioner kroner (1.082,6). Lånene er gitt på normale markedsmessige vilkår.

Inntekter og tap fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av konsernbidrag/utbytte til/fra datterselskaper samt andre gevinster og tap.

Millioner kroner	2012		2011	
	Mottatt	Avgitt	Mottatt	Avgitt
Konsernbidrag				
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)			74,1	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding ASA	0,4			
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	22,4			111,5
Gjensidige Investeringsrådgivning AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	3,4			
Gjensidige Fondene AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)		4,8		0,4
Glitne Invest AS (mottatt konsernbidrag i 2012 gjelder endring i mottatt konsernbidrag for 2011)	4,5		36,2	
Oslo Areal AS (avgitt konsernbidrag i 2012 gjelder endring i mottatt konsernbidrag for 2011)	60,0	1,9	273,4	
Strandtorget Eiendom AS				0,1
Tennant Assuranse AS (eid av Lokal Forsikring AS)			6,0	
Utbytte				
Gjensidige Baltic AAS			22,9	
Gjensidige Norge AS	1,0			
Nykredit Forsikring A/S	126,8		55,5	
Oslo Areal AS	30,0			
SpareBank1 SR-Bank ASA	31,1		57,0	
Storebrand ASA			120,4	
Tennant Holding AB			27,3	
Sum konsernbidrag og utbytte	279,6	6,7	672,7	112,0
Millioner kroner	2012		2011	
	Gevinst	Tap	Gevinst	Tap
Gevinster og tap i forbindelse med avvikling av datterselskaper og tilknyttede selskaper				
Fair Forsikring A/S (avviklet i 2011)				227,8
Glitne Invest AS (avviklet i 2012)	237,8			
Tap i forbindelse med nedskrivning av datterselskaper og tilknyttede selskaper				
Nykredit Forsikring A/S		139,5		
Sum gevinster og tap i forbindelse med avvikling av datterselskaper og tilknyttede selskaper	237,8	139,5		227,8
Sum inntekter og tap fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	517,4	146,2	672,7	339,8

Mellomværende

Oversikten nedenfor viser en oppsummering av fordring/forpliktelse på/til datterselskaper, tilknyttede selskaper og nærstående parter.

Millioner kroner	2012		2011	
	Fordring	Forpliktelse	Fordring	Forpliktelse
Ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet				
Byggeriet Forsikringsservice A/S	22,2			
Gjensidiges Arbejdsskadeforsikring A/S	18,5			1,0
Gjensidige Bank ASA (eid av Gjensidige Bank Holding AS)	1,1			2,5
Gjensidige Fondene AS		4,8	0,1	
Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS	1,1		0,6	
Gjensidige Pensjonsforsikring AS (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	26,9			107,3
Gjensidige Investeringsrådgivning ASA (eid av Gjensidige Pensjon og Sparing Holding AS)	4,2		0,7	
Gjensidigestiftelsen	0,9		0,4	
Glitne Invest AS (avviklet i løpet av 2012)			36,2	
Nykredit Forsikring A/S	38,8		63,4	19,3
Oslo Areal AS	107,8		273,3	
Tennant Assurance AS (eid av Lokal Forsikring AS)	2,7	4,1		2,8
Tennant Assurance AB (eid av Tennant Försäkringsaktiebolag AB)			6,0	
Samtrygd Eigedom AS				1,7
Sum ikke rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet	224,1	8,8	380,6	134,6
Rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet				
Oslo Areal AS	2.323,6			
Gjensidige Bank Boligkreditt AS (eid av Gjensidige Bank AS)	75,0			
Sum rentebærende fordringer og forpliktelser innen konsernet	2.398,5			
Erstatningsavsetning innen konsernet				
Gjensidige Baltic AAS		2,2		10,1
Sum erstatningsavsetning innen konsernet		2,2		10,1
Sum mellomværende innen konsernet	2.622,6	11,0	380,6	144,7
Samarbeidende selskaper ¹ og øvrige nærstående parter				
Brannkassene	18,6		165,0	
Sum mellomværende	2.622,6	29,6	380,6	309,7

¹ Samarbeidende selskaper er definert som selskaper hvor Gjensidige Forsikring har inngått en langsiktig strategisk samarbeidsavtale.

Garantier

Gjensidige Forsikring ASA er utad ansvarlig for forsikringskrav som følge av forsikringsvirksomheten til brannkassene, jf. note 20.

22. Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet noen vesentlige hendelser etter periodens utløp.

23. Kapitaldekning

Millioner kroner	2012	2011
Egenkapital	19.513,6	18.630,1
Effekt av garantiavsetning og naturskadeavsetning	(3.011,4)	(3.040,3)
Goodwill	(1.110,0)	(1.162,0)
Eiendeler ved utsatt skatt		(75,6)
Andre immaterielle eiendeler	(684,0)	(689,1)
Investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel		(158,4)
Reassuranseavsetning, minstekrav	(11,5)	(4,5)
Kjernekapital	14.696,9	13.500,2
45 % av investerings eiendommer, urealiserte gevinster, andel		71,3
Tilleggskapital		71,3
Ansvarlig kapital	14.696,6	13.571,4
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,5)
Netto ansvarlig kapital (A)	14.588,1	13.462,9
Eiendeler med risikovekt 0 %	2.748,4	3.513,2
Eiendeler med risikovekt 10 %	1.770,0	1.287,2
Eiendeler med risikovekt 20 %	20.235,9	20.597,7
Eiendeler med risikovekt 35 %	0,5	0,5
Eiendeler med risikovekt 50 %	1.916,5	1.070,6
Eiendeler med risikovekt 100 %	30.258,0	30.492,1
Eiendeler med risikovekt 150 %	1.510,1	118,3
Andre ikke vektete eiendeler		
Goodwill	1.110,0	1.162,0
Eiendeler ved utsatt skatt		75,6
Andre immaterielle eiendeler	684,0	689,1
Derivater	161,5	115,7
Sum eiendeler	60.394,9	59.121,8
Eiendeler med risikovekt 0 %	0,0	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	177,0	128,7
Eiendeler med risikovekt 20 %	4.047,2	4.119,5
Eiendeler med risikovekt 35 %	0,2	0,2
Eiendeler med risikovekt 50 %	958,3	535,3
Eiendeler med risikovekt 100 %	30.258,0	30.492,1
Eiendeler med risikovekt 150 %	2.265,2	177,5
Sum risikovektete eiendeler	37.705,8	35.453,3
Vektet reinvesteringskostnad derivater	46,6	24,5
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	(108,5)	(108,5)
Risikovektet beregningsgrunnlag (B)	37.643,9	35.369,3
Kapitaldekning (A/B)	38,8 %	38,1 %
Finanstilsynets minstekrav	8,0 %	8,0 %
Finanstilsynets minstekrav (C)	3.011,5	2.829,5
Overskudd av ansvarlig kapital (A - C)	11.576,6	10.633,4

24. Solvensmargin

Millioner kroner	2012	2011
Netto ansvarlig kapital	14.588,1	13.462,9
Andel av sikkerhetsavsetning	1.100,7	1.100,6
Andel av naturskadefond (inntil 25 % av naturskadefondet medregnes)	599,8	615,7
Solvensmarginkapital	16.288,6	15.179,3
Solvensmargin minstekrav	2.988,3	2.836,3
Overdekning	13.300,3	12.343,0
Solvensmarginkapital i prosent av minstekrav	545,1 %	535,2 %

25. Bundne midler

Millioner kroner	2012	2011
Bundne bankinnskudd		
Skattetrekkskonti	63,3	59,1
Verdipapirer deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	0,6	13,8
Innskudd deponert som sikkerhet for forsikringsvirksomhet	0,1	8,3
Sum bundne bankinnskudd	63,9	81,3

26. Aksjeeiere

De 20 største aksjeeiere per 31. desember 2012.

Investor		Antall aksjer	Eierandel i %
Gjensidigestiftelsen		311.202.267	62,24%
Folketrygdfondet		20.354.213	4,07%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	10.490.815	2,10%
Clearstream Banking S.A.	Forvalterkonto	7.578.554	1,52%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	7.171.114	1,43%
Skagen Global		5.212.341	1,04%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	4.708.492	0,94%
Goldman Sachs & Co - Equity	Forvalterkonto	4.417.501	0,88%
State Street Bank & Trust Co.	Forvalterkonto	2.911.032	0,58%
State Street Bank And Trust Co	Forvalterkonto	2.748.199	0,55%
State Street Bank And Trust Co.	Forvalterkonto	2.548.327	0,51%
The Northern Trust Co.	Forvalterkonto	2.341.554	0,47%
The Bank Of New York Mellon	Forvalterkonto	2.150.112	0,43%
Odin Norge		2.008.905	0,40%
Skagen Global Ii		1.996.324	0,40%
Skandinaviska Enskilda Banken	Forvalterkonto	1.744.331	0,35%
Jpmorgan Chase Bank	Forvalterkonto	1.725.073	0,35%
Klp Aksje Norge Indeks Vpf		1.519.108	0,30%
The Bank Of New York Mellon	Forvalterkonto	1.397.761	0,28%
Jpmorgan Chase Bank	Forvalterkonto	1.316.033	0,26%
Antall aksjer hos de 20 største eiere		395.542.056	79,11%
Totalt antall aksjer		500.000.000	100,00%

27. Aksjebasert betaling

Beskrivelse av de aksjebaserte betalingsordningene

Per 31. desember 2012 har Gjensidige følgende aksjebaserte betalingsordninger:

Aksjebasert godtgjørelse for ledende ansatte med oppgjør i aksjer og kontanter (godtgjørelsesordningen)

Med virkning fra 2011 etablerte Gjensidige aksjebasert betaling med oppgjør i aksjer for konsernledelse og nærmere definerte ledende ansatte.

Som omtalt i styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i note 18 skal halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i Gjensidige Forsikring ASA, hvor en tredjedel kan disponeres hvert av de kommende tre år. Av dette deles i overkant av 50 prosent ut som aksjer og i underkant av 50 prosent gjøres opp i kontanter for å dekke skatteforpliktelser (nettoppgjør).

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Beløpet innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet. Det er ikke knyttet spesifikke selskapsrelaterte eller markedsrelaterte opptjeningskriterier til aksjene, men selskapet kan foreta en revurdering basert på større negative hendelser og/eller utvikling. Forventet utdeling settes til 100 prosent. Verdien av den kontantbaserte andelen justeres på hvert rapporteringstidspunkt basert på aksjekursen på dette tidspunktet. Antall aksjer justeres for utdelt utbytte.

Det ble ikke tildelt bonus i form av aksjer til ledende ansatte i 2011.

Aksjespareprogram for ansatte med oppgjør i aksjer

Styret i Gjensidige Forsikring ASA vedtok i 2011 et aksjekjøpsprogram for ansatte i konsernet med unntak av ansatte i Gjensidige Baltic. Alle ansatte i hele konsernet fikk anledning til å kjøpe aksjer for inntil 75.000 kroner. I 2012 ble ordningen omgjort til et aksjespareprogram, der alle fast ansatte i hele konsernet fikk anledning til å spare et årlig beløp på inntil 75.000 kroner. Sparingene ble gjennomført gjennom faste lønnstrekk i form av tilskudd, som fire ganger i året konverteres til aksjer. De ansatte får en rabatt i form av tilskudd på 20 prosent, begrenset oppad til 1.500 kroner per år, hvilket tilsvarer maksimal skattefri rabatt. For hver fjerde aksje som eies etter to år vil den ansatte motta én bonusaksje, forutsatt at vedkommende fortsatt er ansatt eller er blitt pensjonist.

Den virkelige verdien på tildelingstidspunktet måles basert på markedspris. Rabatten innregnes som en lønnskostnad på tildelingstidspunktet. Verdien av bonusaksjene innregnes som en lønnskostnad over opptjeningsperioden som er to år.

Måling av virkelig verdi

Virkelig verdi for aksjene som tildeles gjennom den aksjebaserte betalingsordningen for ledende ansatte beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet. Beløpet innregnes umiddelbart. Andelen som gjøres opp i kontanter justeres løpende basert på aksjekursen på rapporteringstidspunktet.

Virkelig verdi for bonusaksjene som tildeles gjennom aksjespareprogrammet beregnes med utgangspunkt i aksjekursen på tildelingstidspunktet, hensyntatt sannsynlighet for at den ansatte fortsatt er ansatt etter to år og at den ansatte ikke har solgt aksjene sine i den samme toårsperioden. Beløpet periodiseres over opptjeningsperioden som er to år.

Forutsetninger benyttet i beregning av virkelig verdi på tildelingstidspunktet var som følger

Millioner kroner	Godtgjørelsesordningen		Aksjespareprogrammet	
	2012	2011	2012	2011
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs (NOK)	68,25		75,62	64,13
Forventet avgang	0 %		10 %	10 %
Forventet salg	I/A		5 %	5 %
Bindingstid (år)	3		2	2
Forventet utbytte (NOK per aksje)	6,98		6,98	4,63

Forventet utbytte er beregnet basert på konsernets faktiske resultat etter skattekostnad per tredje kvartal, grosset opp til et fullt år, gitt maksimal utbytteutdeling tilsvarende 80 prosent av resultat

etter skattekostnad. Dette er gjort som en teknisk beregning da selskapets prognose for resultat i fjerde kvartal ikke kunne benyttes på det tidspunktet beregningene ble gjort.

Personalkostnader

Millioner kroner	2012	2011
Aksjebasert godtgjørelse for ledende ansatte i 2012	4,0	
Aksjespareprogram for ansatte i 2012	1,8	
Aksjekjøpsprogram for ansatte i 2011		0,9
Sum kostnader (note 17)	5,9	0,9

Avstemming av utestående bonusaksjer/aksjer

Antall av og vektet gjennomsnittlige utøvelseskurser for bonusaksjer i aksjespareprogrammet er

	Antall bonus- aksjer 2012	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonus- aksjene i 2012	Antall bonus- aksjer 2011	Vektet gj.snitt. utøvelseskurs på bonus- aksjene i 2011
Aksjespareprogrammet				
Utestående 1. januar	46.543			
Tildelt i løpet av perioden	21.574		46.951	
Overført i løpet av perioden			29	
Annullert i løpet av perioden	(2.111)		(437)	
Utvøyd i løpet av perioden				
Utløpt i løpet av perioden				
Utestående 31. desember	66.006		46.543	
Kan utøves 31. desember	0		0	

Vektet gjennomsnittlig utøvelseskurs vil alltid være 0 siden ordningen omfatter bonusaksjer og ikke opsjoner.

Det er ikke utvøyd bonusaksjer verken i 2012 eller i 2011.

Utestående bonusaksjer per 31. desember 2012 har en gjennomsnittlig gjenværende levetid på 1,09 år (1,88).

Tildelte bonusaksjer i løpet av regnskapsåret 2012 hadde en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelingstidspunktet på 59,10 kroner (52,27).

Virkelig verdi er fastsatt med utgangspunkt i markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

Antall av og vektet gjennomsnittlige utøvelseskurser for aksjer i godtgjørelsesprogrammet er

	Antall aksjer 2012	Antall kontant- oppgjorte aksjer i 2012	Antall aksjer 2011	Antall kontant- oppgjorte aksjer i 2011
Godtgjørelsesordningen				
Utestående 1. januar				
Tildelt i løpet av perioden	29.123	27.441		
Overført i løpet av perioden				
Annullert i løpet av perioden				
Utvøyd i løpet av perioden				
Utløpt i løpet av perioden				
Utestående 31. desember	29.123	27.441		
Kan utøves 31. desember	0	0		

Vektet gjennomsnittlig utøvelseskurs vil alltid være 0 siden ordningen omfatter aksjer og ikke opsjoner.

Det er ikke utvøyd aksjer verken i 2012 eller i 2011.

Utestående aksjer per 31. desember 2012 har en gjennomsnittlig gjenværende levetid på 1,11 år.

Tildelte aksjer i løpet av regnskapsåret 2012 hadde en vektet gjennomsnittlig virkelig verdi på tildelingstidspunktet på 68,25 kroner. Virkelig verdi er fastsatt med utgangspunkt i markedsverdien av aksjen på tildelingstidspunktet.

Verdien av tildelte aksjer som skal gjøres opp i kontanter fastsettes basert på markedsverdien på rapporteringstidspunktet. Denne var 79,40 kroner per 31. desember 2012.

Erklæring fra styret og daglig leder

Erklæring fra styret og daglig leder

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for Gjensidige Forsikring ASA, konsern og morselskap, for kalenderåret 2012 og per 31. desember 2012.

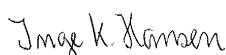
Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRS-regler og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven, og som er anvendt per 31. desember 2012. Årsregnskapet for morselskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper per 31. desember 2012. Årsberetningen for konsern og morselskapet er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard nr 16 per 31. desember 2012.

Etter vår beste overbevisning:

- er årsregnskapet for 2012 for konsernet og morselskapet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder
- gir opplysningene i regnskapet et rettviseende bilde av konsernets og morselskapets eiendeler, forpliktelser, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2012
- gir årsberetningen for konsernet og morselskapet en rettviseende oversikt over
 - utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og morselskapet
 - de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og morselskapet står overfor

6. mars 2013

Styret i Gjensidige Forsikring ASA

Inge K. Hansen
Styreleder

Gunnhild H. Andersen
Styremedlem

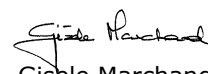
Trond Vegard Andersen
Styremedlem

Hans-Erik Andersson
Styremedlem

Per-Arne Bjørge
Styremedlem

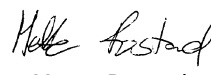
Gisele Marchand
Styremedlem

Gunnar Mjåtvedt
Styremedlem

Kjetil Kristensen
Styremedlem

Mette Rostad
Styremedlem

Mari T. Skjærstad
Styremedlem

Helge Leiro Baastad
Konsernsjef

Revisjonsberetning

KPMG AS

P.O. Box 7000 Majorstuen
Sørkedalsveien 6
N-0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til representantskapet og generalforsamlingen i Gjensidige Forsikring ASA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Gjensidige Forsikring ASA, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av konsolidert oppstilling av finansiell stilling per 31. desember 2012, resultatregnskap og oppstilling av totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og oppstilling av kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Revisors beretning 2012
Gjensidige Forsikring ASA

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er morselskapets årsregnskap avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Gjensidige Forsikring ASA per 31. desember 2012 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Gjensidige Forsikring ASA per 31. desember 2012 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU samt de ytterligere opplysningskrav som følger av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper med hjemmel i regnskapsloven.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av resultat før andre resultatkomponenter er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 6. mars 2013

KPMG AS

Arne Frogner
Statsautorisert revisor

Fotograf: Simon Skreddernes
Layout: Creuna, Gjensidige

Denne rapporten trykkes ikke

Gjensidige er et ledende nordisk skadeforsikringsselskap som er bygget av kunder, for kunder. Konsernet har vært notert ved Oslo Børs siden 2010. I snart 200 år har vi ansatt ildsjeler som arbeider for å sikre kunders liv, helse og verdier. Vi har om lag 3.100 medarbeidere og tilbyr skadeforsikring i Norge, Danmark, Sverige og Baltikum. I Norge tilbys også bank, pensjon og sparing. Driftsinntektene var 19,5 milliarder kroner i 2012, mens forvaltningskapitalen utgjorde 94,2 milliarder kroner.

Gjensidige
Drammensveien 288
Postboks 276, 1326
Lysaker
Telefon +47 22 96 80 00